

รายงานของ คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษา มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหา
พื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ
วุฒิสภา

ผลการพิจารณาจากคณะอนุกรรมาธิการวิสามัญ

- พิจารณามันห่านน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
- วางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามันห่านธรรมชาติ
- ศึกษาปัญหามันห่านน้ำท่วม ดินโคลนถล่มและแผ่นดินไหว
- พิจารณาศึกษามันห่านน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ
- น้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหามันห่านธรรมชาติ

LIRI

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายา โท. ๐ ๒๔๓๑ ๙๑๖๔ - ๕
ที่ สว (กมธ๑) ๐๐๐๙/(ร ๑๕) วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาพื้นที่
การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาญัตติเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาปัญหาทางการเกษตรและชุมชนในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งนายชลิต แก้วจินดา กับคณะ เป็นผู้เสนอ และที่ประชุมได้เห็นชอบให้แก้ไขชื่อญัตติตั้งกล่าวเป็นว่า "ญัตติเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ" และมีมติตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ ประกอบด้วย

๑. นายฉัตรชัย พรหมเลิศ	๒. นายชลิต แก้วจินดา
๓. นายดวง อันทะไชย	๔. นายถนอม ส่งเสริม
๕. นายนิสิต จันทร์สมวงศ์	๖. นายประวัตติ ทองสมบูรณ์
๗. นายประเสริฐ ชิตพงศ์	๘. นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
๙. นายภัทร คำพิทักษ์	๑๐. นายมงคล ศรีคำแหง
๑๑. นายรุสดี บินพะยี่สะมะแอ	๑๒. นายวิชิต พัฒนโกศัย
๑๓. นายวิรัตน์ พาณิชย์พงษ์	๑๔. นางสาวพร จูม่น
๑๕. นายสุพจน์ เลียดประดม	๑๖. นายสุพัตร วัฒนุญ
๑๗. นายสุรเดช จิรรัฐติเจริญ	๑๘. พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง
๑๙. นางสุอำภา คชไกร	๒๐. นายโสภณ ศรีมาเหล็ก
๒๑. นายอนันต์ วรธิตพงศ์	

อนึ่ง นายฉัตรชัย พรหมเลิศ นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ และนายภัทร คำพิทักษ์ ได้ขอลาออกจากกรรมาธิการวิสามัญฯ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งนายกระหิ่ม ตานต์ตระกูล นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์ และนายยุทธ ลิมป์ศิริ เป็นกรรมาธิการวิสามัญฯ แทนตำแหน่งที่ว่างตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐๐

LIART

บัดนี้ ...

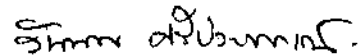
บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและการเกษตรและ
ชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียน
มาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา
เพื่อพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) ชลิต แก้วจินดา

(นายชลิต แก้วจินดา)

ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นายวันนพ ศรีประภากรณ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๑

สำนักกรรมาธิการ ๑

สำนักกรรมาธิการ ๑

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๑

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๑๖๕ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๕๑๔๔ - ๖

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๕ - ๗ (ศูนย์ประสานงานข้อมูลด้านกรรมาธิการ)

เว็บไซต์ <http://www.senate.go.th>

พจนีย์ พิมพ์

ปริญญา/ชาญ/วุฒิชัย/พจนีย์/ภักฎิ/สุหชา ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา
ของ
คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีก
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

.....

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีกและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งนายชลิต แก้วจันทา กับคณะเป็นผู้เสนอ และที่ประชุมได้เห็นชอบให้แก้ไขข้อญัตติตั้งกล่าวเป็นว่า “ญัตติเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีกและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ” และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ โดยกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ ต่อมาคณะกรรมการวิสามัญฯ ขอขยายเวลาการศึกษาออกไปอีก ๒ ครั้ง ครั้งแรก ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการศึกษาเรื่องดังกล่าวออกไปอีก ๒๕๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และครั้งที่สอง ขอขยายเวลาการศึกษาออกไปอีก ๒๕๐ วัน โดยเป็นการขอขยายเวลาในระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นอำนาจของประธานวุฒิสภาในการพิจารณาอนุญาตให้ขยายการศึกษาเรื่องดังกล่าวได้ตามเห็นสมควร แล้วแจ้งให้ที่ประชุมทราบต่อไป ในการนี้ ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาอนุญาตให้ขยายเวลาการศึกษาเรื่องดังกล่าวออกไปได้อีก ๑๕๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๓ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๗

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาต่อวุฒิสภา ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ นายชลิต แก้วจันทา	เป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ
๑.๒ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายตวง อันทะไชย	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
๑.๔ นายสุพจน์ เลียดประถม	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สาม
๑.๕ นายถนอม ส่งเสริม	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สี่
๑.๖ นายฉัตรชัย พรหมเลิศ	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่ห้า
๑.๗ นายสุรเดช จิรจิตติเจริญ	เป็นเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ
๑.๘ นายอนันต์ วรดิติพงศ์	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๑.๙ นางสุอำภา คชไกร	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง

๑.๑๐ นางสมพร จูม่น	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ คนที่สาม
๑.๑๑ นายนิสิต จันทน์สมวงศ์	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ คนที่สี่
๑.๑๒ นายสุพัตร วัฒนุ	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ คนที่ห้า
๑.๑๓ นายมงคล ศรีคำแหง	เป็นโฆษกคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๑๔ นายประวัติ ทองสมบูรณ์	เป็นโฆษกคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๑๕ นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	เป็นโฆษกคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๑๖ นายรุสดี บินพะยี่สะมะแอ	เป็นโฆษกคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๑๗ นายภัทระ คำพิทักษ์	เป็นโฆษกคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๑๘ พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง	เป็นประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๑๙ ศาสตราจารย์วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ และประธานกรศึกษาวิจัยพื้นที่การเกษตรและชุมชน
๑.๒๐ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ
๑.๒๑ นายวิชิต พัฒนโกศัย	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ

ต่อมา นายฉัตรชัย พรหมเลิศ นายนิสิต จันทน์สมวงศ์ และนายภัทระ คำพิทักษ์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการวิสามัญฯ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งนายกระหิ่ม ศานต์ตระกูล นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์ และนายยุทธ ลิ้มปีติระ เป็นกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา แทนตำแหน่งที่ว่างตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐๐

๒. ที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ได้ตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ประกอบด้วย

- ๒.๑ นายรินทร์ พานิชกิจ
- ๒.๒ นางนฤมล ศิริวัฒน์
- ๒.๓ นายเกียรติเอก ดิยพงศ์พัฒนา
- ๒.๔ นายเกษม จันทจรูญพงษ์

๓. ที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ ศาสตราจารย์วิรัตน์ พาณิชย์พงษ์	เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๓.๒ พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๓.๓ นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
๓.๔ นางสุอำภา คชไกร	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๓.๕ นายรอยล จิตรดอน	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๓.๖ รองศาสตราจารย์ชัยยุทธ ชินณะราศรี	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๓.๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศวิทย์ คัมภีระพันธุ์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๓.๘ นายสุธาพร มงคลดาว	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๓.๙ นายยุทธนา วานิชอังกูร	เป็นอนุกรรมการวิสามัญ
๓.๑๐ นายสุพัตร วัฒนยู	เป็นอนุกรรมการวิสามัญ และเลขานุการฯ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญ	
๓.๑๑ นายวิชิต พัฒนโกศัย	
๓.๑๒ นายสุรศักดิ์ เหมาะประสิทธิ์	

๔. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว ดังนี้

๔.๑ นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๒ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๔.๓ นางสมพร จูม่น	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
๔.๔ นายพิภพ วสุวาณิช	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๕ นายวิฑิต ศิริโกศาภิก	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๖ นายประจัญ เจริญศรี	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๗ นายเกษม จันทจรูญพงษ์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๘ นายยุทธ ลิมปิติระ	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๙ นายพงษ์ศักดิ์ เหมาะประสิทธิ์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔.๑๐ นายวรุฒิ ตันตวนิช	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ และเลขานุการฯ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ	
๔.๑๑ นายชลิต แก้วจินดา	
๔.๑๒ นายปรีชา เล่าชู	
๔.๑๓ นายไวพจน์ วรกกน	
๔.๑๔ นายอนุ กัลลประวิทย์	

๕. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ ดังนี้

๕.๑ นายสุรเดช จิรฐิติเจริญ	เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๒ นายฉัตรชัย พรหมเลิศ	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๓ นายนิสิต จันทร์สมวงศ์	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๔ นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์	เป็นรองเลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๕ นายเอียรชัย ชูกิตติวิบูลย์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๖ นายธีรยุทธ จันทร์ดิษฐวงษ์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๗ นายเลิศชัย ศรีอนันต์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๘ นายสรุฒิ ปาลวัฒน์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๙ นางอัญชลี จำรัสฤทธิรงค์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕.๑๐ นายสรารุช ชีวะประเสริฐ	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

ต่อมา นายฉัตรชัย พรหมเลิศ และนายนายธีรยุทธ จันทร์ดิษฐวงษ์ ได้ขอลาออกจากการเป็น
อนุกรรมการวิสามัญฯ ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้งนายกระหิ่ม ศานต์ตระกูล และ
นายวรุณี ตันตวินิช เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๕.๑๑ นายเอียรเอก ตียพงศ์พัฒนา

๖. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาศึกษา
ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

๖.๑ นายถนอม ส่งเสริม

เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๒ นายดวง อันทะไชย

เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง

๖.๓ นายประวัติ ทองสมบูรณ์

เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง

๖.๔ นายวิชิต พัฒนโกศัย

เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สาม

๖.๕ นายสุพจน์ ไทวิจักษณ์ชัยกุล

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๖ นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๗ นายบุญจง จรัสดำรงนิตย์

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๘ นายบุญประสาธ เอียรราชกิจ

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๙ นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๑๐ นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ และเลขานุการฯ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๖.๑๑ นายชลิต แก้วจินดา

๖.๑๒ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา

๖.๑๓ นายกระหิ่ม ศานต์ตระกูล

๖.๑๔ นายเชษฐา โมสิกรัตน์

๖.๑๕ นายสุพัตร วัฒนยู

๗. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ นำบาดาลเพื่อ
แก้ปัญหาภัยธรรมชาติ ดังนี้

๗.๑ นายชลิต แก้วจินดา

เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๒ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา

เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง

๗.๓ นายวิชิต พัฒนโกศัย

เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง

๗.๔ นายเกษม จันทจรูญพงษ์

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๕ นายประจัญ เจริญศรี

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๖ นายสัมฤทธิ์ ชุชนะทัศน์

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๗ นายชัยพร ศิริพรไพบุลย์

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๘ นายครรชิต ศิริภักดี

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๙ นายธำรง คุโณปการ

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

๗.๑๐ นายวิฑิต ศิริโกคากิจ

เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ และเลขานุการฯ

๘. ที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ได้ตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ ดังนี้

๘.๑ นายตวง อันทะไชย	เป็นประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๒ นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๘.๓ นายวิชิต พัฒนโกศัย	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ คนที่สอง
๘.๔ นายยุทธ ลิ้มปิติระ	เป็นเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๕ นายวรรษย์ ชวพงศ์	เป็นอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๖ นายสุรพล เล็กขาว	เป็นอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๗ นายภัทรระ ลิ้มปิติระ	เป็นอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๘ นายเจริญ ประจำแท่น	เป็นอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๙ นายนิพัฒน์กุล อัคราชิน	เป็นอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
๘.๑๐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศารทูล สันติวาสะ	เป็นอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ	
๘.๑๑ นายชลิต แก้วจินดา	
๘.๑๒ นายชวลิต โฆษิตินิธิกุล	

๙. ที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้ง นางวัชรีย์ สินธวานุวัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ๑ สำนักกรรมการวิชาการ ๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ วรรค ๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒-๘ ธันวาคม ๒๕๕๒

อนึ่ง ที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้ง นายวันนพ ศรีประภาภรณ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ๑ สำนักกรรมการวิชาการ ๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ แทน นางวัชรีย์ สินธวานุวัฒน์ ตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒-ปัจจุบัน

๑๐. วิธีพิจารณาศึกษา

๑๐.๑ ที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ได้เชิญหน่วยงานมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

๑. นายสีพร มณีโชติ
๒. นายมงคล วิเชียรชิต
๓. นายวีระ วงศ์แสงนาค
๔. นายชวลิต วัชรสินธุ์
๕. นายมนตรี ตันตระกูล
๖. นายวิเชียร อนุตรโสทธิ
๗. นายกิจจา ตรีเนตร

รองอธิบดี

รองอธิบดี

รองอธิบดี

ที่ปรึกษากรมชลประทาน

วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมโยธา

วิศวกรใหญ่ด้านสำรวจและออกแบบ

วิศวกรผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา

(๖)

๘. นายอัครพงษ์ บุญมาศ ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมชลประทาน (ด้านจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา)
๙. นายสุวิทย์ ธโนภานุวัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผน)
๑๐. นายสัญญาชัย เกตุวรชัย ผู้อำนวยการสำนักโครงการขนาดใหญ่
๑๑. นายประสงค์ เสียงโชคอยู่ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๓
๑๒. นายไพศาล พันธุ์พงษ์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๘
๑๓. นายจรรยา พจน์สุนทร ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๔
๑๔. นายณรงค์ มีพยุง ผู้อำนวยการส่วนจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา
๑๕. ดร.ทองเปลว กองจันทร์ ผู้อำนวยการส่วนอุทกวิทยา
๑๖. นายบรรดิษฐ์ อินตะ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานพิษณุโลก
๑๗. นายบารมี หงส์ลำพอง ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอุตรดิตถ์
๑๘. นายยงยุทธ หมายชื่น หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๕
๑๙. นายธีระเกิด วงศ์หงส์ วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการพิเศษ
๒๐. นายประทีป ภักดีรอด วิศวกรชลประทาน ระดับชำนาญการพิเศษ
๒๑. นายชลัม นิลพันธ์ วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการพิเศษ
๒๒. นายไวฑิต โอชวิช นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ
๒๓. นางสุวรรณา ยუნานนท์ นักวิชาการแผนที่ภาพถ่าย ระดับชำนาญการพิเศษ
๒๔. นายศักดิ์พินิต ผดุงกิจ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการพิเศษ
๒๕. นายรุทร์ อินนุพัฒน์ วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
๒๖. นายชัยวัฒน์ ลิ้มปิวัฒน์ วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
๒๗. นายอรรถพันธ์ ดิลกโศภณ วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
๒๘. นายพรมงคล ชิตชอบ วิศวกรชลประทาน ระดับชำนาญการ
๒๙. นายทวีสิทธิ์ เลิศสันไทย วิศวกรชลประทาน ระดับชำนาญการ
๓๐. นายโสภัญญา เกิดสกุล วิศวกรชลประทาน ระดับชำนาญการ
๓๑. นายวันชาติ ราชวงศ์ วิศวกรชลประทาน ระดับปฏิบัติการ
๓๒. นายมหิทธิ วงศ์ษา นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
๓๓. นายประวิตร เกร็มย์ เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน
๓๔. นายไฉลก รามาประวัติ เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน
- กรมพัฒนาที่ดิน
๑. นายบัณฑิต ดันศิริ อธิบดี
๒. นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ รองอธิบดี
๓. นายไพฑูรย์ คดีธรรม ผู้อำนวยการสำนักบริหารและพัฒนาการใช้ที่ดิน
๔. นางสาวเสาวนีย์ ประจันศรี หัวหน้าส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศการเตือนภัย
๕. นายโชติวัฒน์ ชุมวรานนท์ นิติกร ระดับชำนาญการพิเศษ
๖. นางสาวพรรณพิศ ป่วงนาวา นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ

๗. นางสาวเกษร จำปา	นักสำรวจดิน ระดับชำนาญการ
๘. นางสาววิเศษลักษณ์ พงษ์จันทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ
กรมส่งเสริมการเกษตร	
๑. นางอ้อมทิพย์ สุทธิพงศ์เกียรติ์	ผู้อำนวยการกองและแผนงาน
๒. นางสาวถนอมพรรณ สืบจากดี	รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงาน เกษตรชลประทานและพื้นที่เร่งรัด
๓. นายองอาจ จันทร์แดง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. นายนิทัศน์ ภู่วัฒนกุล	รองอธิบดี
๒. นายนวรรตน์ ไกรพานนท์	ผู้อำนวยการสำนักการจัดการป้องกัน การกัดเซาะชายฝั่งทะเล
๓. นายอนุวัฒน์ นทีวัฒนา	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ
๔. นางสุภาวณูจิ มณีรัตน์	ผู้อำนวยการศูนย์สมุทรศาสตร์
๕. นายวรศักดิ์ พ่วงเจริญ	ผู้อำนวยการส่วนจัดการป้องกันและการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
๖. นายปรีทัศน์ เจริญสิทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ
๗. นายสิรภพ พูนเพชร	นิติกร ระดับชำนาญการ

กรมทรัพยากรธรณี

๑. นายวรวิทย์ ตันตวนิช	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ปรึกษาทางบริหารจัดการ
๒. นายอดิชาติ สุรินทร์คำ	ผู้อำนวยการกองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรน้ำ

๑. นายสุรพล ปัตตานี	รองอธิบดี
๒. นายบุญจง จรัสดำรงนิตย์	ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันวิกฤตน้ำ
๓. นายนิวัติชัย คัมภีร์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาแหล่งน้ำ
๔. นายบุญธรรม ศิริชัย	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและอุทกวิทยา
๕. นายสรารุช ชิวประเสริฐ	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผน
๖. ว่าที่ ร.ต. ประพัฒน์ เดชหาญ	ผู้อำนวยการส่วนประสานและบริหารจัดการลุ่มน้ำยม
๗. นายสาธิต ภิรมย์ไชย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ
๘. นายอุดม คำสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ
๙. นายจิรวัดน์ ระติสุนทร	วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
๑๐. นายดุจยฤทธิ์ หอมมาน	วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
๑๑. นายกิตติ วิสารกาญจน	นิติกร ระดับปฏิบัติการ
๑๒. นางสาวบุญธิดา เปล่งแสง	นิติกร ระดับปฏิบัติการ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๑. นายอนันต์ เกตุเอม
๒. นายปราณีต ร้อยบาง
๓. นายสุรพล ธรรมสาร
๔. นายสัมฤทธิ์ ชูชนะทัศน์
๕. นายสิทธิศักดิ์ มั่นอยู่
๖. นางสาวกัญญา เตือนนวล
๗. นายฤทธิไกร ภวภูตานนท์
๘. ดร.อรนุช หล่อเพ็ญศรี
๙. ดร.เกรียงศักดิ์ ภิระไร
๑๐. นายรังสรรค์ วงษ์ประยูร
๑๑. นายชินนทร์ วงศ์พันธุ์เศรษฐ์
๑๒. นายสุทธิพล เอี่ยมประเสริฐกุล
๑๓. นายมณฑิเตอร์ จงจินนากุล
๑๔. นางวาสนา สารทภาพร
๑๕. นายวสุรัตน์ คงแย้ม

กรมป่าไม้

๑. นายวิชาญ ทวีชัย
๒. นายกฤษณะ พฤษะวัน
๓. นายศุภรัตน์ สำราญ
๔. นายสมศักดิ์ สมนวงศ์
๕. นายสุชาติ กัลยาวงศา
๖. นายบรรจง วงศ์ศรีสุนทร
๗. นางวิสุดรา อินทองแก้ว

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๑. นายปรีชา วลีพิทักษ์กุล
๒. นายโอภาส เพียรสถาพร
๓. นายอุดมพร อาณัติวงศ์
๔. นายพงษ์ศักดิ์ เย็นแสงจันทร์
๕. นายดำเนิน ชุ่นเอื้อ
๖. นายธิตติ กนกทวีฐากร
๗. นายกิจจา เจนการยิ่ง
๘. นางสาวตรูจิต มหาวิทกานนท์
๙. นายวันชัย วิจารณ์ันท์

รองอธิบดี

รองอธิบดี

- ผู้อำนวยการสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล
ผู้อำนวยการสำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล
ผู้อำนวยการส่วนสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลที่ ๑
ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล
ผู้อำนวยการส่วนแผนและประเมินผล
ผู้อำนวยการส่วนฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล
ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการและติดตาม
สถานการณ์ด้านน้ำบาดาล
ผู้อำนวยการกลุ่มนิติกร
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ
วิศวกรรังวัด ระดับชำนาญการ
วิศวกร ระดับชำนาญการ
นักธรณีวิทยา ระดับชำนาญการ
นักวิชาการคอมพิวเตอร์

รองอธิบดี

- ผู้อำนวยการสำนักจัดการที่ดินป่าไม้
ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและงบประมาณ
เจ้าพนักงานป่าไม้ ระดับอาวุโส
นักวิชาการป่าไม้ ระดับชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการป่าไม้ ระดับชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

รองอธิบดี

- ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๗
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘
ผู้แทนสำนักพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๐
ผู้อำนวยการกองนิติการ
ผู้อำนวยการส่วนจัดการทรัพยากรต้นน้ำ
ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผน
ผู้อำนวยการส่วนประเมินทรัพยากรต้นน้ำ

๑๐. นายอรุณพล เจริญชันษา
๑๑. นายสุวัฒน์ จันธิวงศ์
๑๒. นายมานัส ปานมน
๑๓. นายบัณฑิต ประเสริฐอัมพร
๑๔. นายปัญญา มุกตาสุนิท
๑๕. นายประยูรยงค์ หนูไชยา
๑๖. นายคมกริช เศรษฐบุบผา
๑๗. นายประวิทย์ ชะรวรัมย์
๑๘. นางสาวสมหญิง ละการชั่ว

- ผู้อำนวยการส่วนยุทธการป้องกันปราบปราม
หัวหน้าสถานีวิจัยต้นน้ำทะเลสาบสงขลา
เจ้าพนักงานป่าไม้ ระดับอาวุโส
นักวิชาการป่าไม้ ระดับชำนาญการพิเศษ
เจ้าพนักงานป่าไม้ ระดับชำนาญการ
นักวิชาการป่าไม้ ระดับชำนาญการ
นักวิชาการป่าไม้ ระดับชำนาญการ
นิติกร ระดับชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับปฏิบัติการ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. นายชนินทร์ ทองธรรมชาติ
๒. นางสาวสุชญา อัมราลิขิต
๓. นางอินทรา เอี่ยมลฉัตร
๔. นางกานดา ปิยจันทร์
๕. นางเสวภา ทิณชีระนันท์
๖. นางสาววัชรินทร์ ผิวเสน
๗. นายพีรพล เดชะชาติ

- รองเลขาธิการ
ผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาแหล่งน้ำและเกษตรกรรม
ผู้อำนวยการกลุ่มคมนาคม
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการ

กระทรวงมหาดไทย

นายเกียรติศักดิ์ ตรงศิริ

ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข
และพัฒนาเมือง

กรมการปกครอง

๑. นายจีระเกียรติ ภูมิสวัสดิ์
๒. นายบำเพ็ญ บินไทยสงค์
๓. นายศักดิ์ชาย วงศ์กนิษฐ์
๔. นายพชร ศรีมหาเอก

ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน
นายอำเภอสอง จังหวัดแพร่
นายอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา
หัวหน้าฝ่ายประสานการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑. นายศรีสมบัติ พรประสิทธิ์
๒. นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์
๓. นายเกียรติ อภิชาติวุฒิ
๔. นายพิจิตร วัฒนศักดิ์

รองอธิบดี
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย
วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการพิเศษ
รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย เขต ๑๑ สุราษฎร์ธานี
ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
เขต ๑๘ ภูเก็ต

๕. นายอุดมพร กาญจน์

๖. นายรังสรรค์ เอกวัฒนพันธ์

หัวหน้ากลุ่มงานป้องกันและปฏิบัติการ
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๑๘ ภูเก็ต
หัวหน้ากลุ่มงานป้องกันและปฏิบัติการ
รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย เขต ๑๒ สงขลา

กรมโยธาธิการและผังเมือง

๑. นายเชตวัน อนันตสมบุรณ์

๒. นายสุพล ศรีพันธุ์

๓. นายสุรัชย์ พรภัทรกุล

๔. นายปรีชา รณรงค์

๕. นายสินิทธิ์ บุญสิทธิ์

๖. นายเทพชัย เสรีอำนวย

๗. นายสมหวัง ดำรงพงศาวัฒน์

๘. นายเสถียร เจริญเหรียญ

๙. นายสุมล เกียงแก้ว

๑๐. นางพงษ์สวัสดิ์ สระวาสี

๑๑. นายปราโมทย์ พรหมทอง

อธิบดี

รองอธิบดี

วิศวกรใหญ่

ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ
รักษาการผู้อำนวยการสำนักควบคุมและตรวจสอบอาคาร

วิศวกรโยธา ระดับเชี่ยวชาญ

วิศวกรโยธา ระดับเชี่ยวชาญ

วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการพิเศษ

วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการพิเศษ

สถาปนิก ระดับชำนาญการพิเศษ

วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑. นายวีรศักดิ์ ศรีโสภา

๒. นายชัยวัฒน์ ไชยสวัสดิ์

๓. นายยอด กลิ่นเกษร

๔. พันจ่าเอก กาญจนกุล เทียนสุวรรณ

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

นิติกร ระดับชำนาญการพิเศษ

นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ระดับชำนาญการพิเศษ

กรุงเทพมหานคร

๑. นายประสาน บำรุงพันธ์

๒. นายธรรมนัส ชื่นเสนาะ

๓. พญ.วันทนีย์ วัฒนะ

๔. นายชัยนาท นิยมธูร

๕. นายกังวาล ดีสุวรรณ

๖. นายณรงค์ จิรสรรพคุณากร

๗. นางสาวขวัญฉัตร ทวีสุวรรณ

๘. นางวาสนา ศิลป์เบ็ญจพร

๙. นางสาวจุฑาทิพ วงษ์สุวรรณ

๑๐. นายสมจิต คณวัฒน์

รองผู้อำนวยการสำนักกระแสน้ำ (ฝ่ายบริหาร)

รองผู้อำนวยการสำนักการระบายน้ำ

รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย

ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบหลัก

ผู้อำนวยการกองระบบท่อระบายน้ำ

ผู้อำนวยการกองสารสนเทศระบายน้ำ

ผู้อำนวยการกองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

วิศวกรโยธา ๘ ข

นักจิตวิทยา ๗ ข

นักสถิติ ๖ ข

๑๑. นางฤดี ทุตติยาสานต์	นักวิชาการสาธารณสุข ๖ ว
๑๒. นายสากล เพิ่มทองคำ	เจ้าหน้าที่อนามัย ๖
๑๓. นางสาวศศิมา บัวสุทธิไพฑูรย์	นักวิชาการสาธารณสุข ๕
๑๔. นางสาวสุภาวดี ศรีนวล	นักวิชาการสุขาภิบาล ๔

จังหวัดกาญจนบุรี

๑. นายเรีงศักดิ์ มหาวิจิฉัยมนตรี	ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี
๒. นายไชโย ฤทธิรงค์	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓. นายพงษ์เทพ เจริญวรรณ	หัวหน้ากองโรงไฟฟ้าเขื่อนท่าทุ่งนา
๔. ว่าที่ ร.ต. ชลทิศ เลยานนท์	นักวิทยาศาสตร์ ระดับปฏิบัติการ

จังหวัดจันทบุรี

๑. นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. นายนิยม มณีโชติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ
๓. นางสาวรุ่งฟ้า เกตุโชติ	นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับชำนาญการ

จังหวัดสตูล

๑. นายช่วงชัย เปาอินทร์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
๒. นายสำเร็จ วงศ์มณีวรรณ	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด

๑. นางสาวกานดา วรเชษฐบัญชา	ผู้อำนวยการส่วนประสานยุทธศาสตร์
และการพัฒนาจังหวัด
๒. นางสาวประไพพรรณ พงศ์มาศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กรมอุตุนิยมวิทยา

๑. นายสมชาย ไบ่ม่วง	รองอธิบดี
๒. นางสาวสมศรี อั้นตระกูล	รองอธิบดี
๓. นายประวิทย์ แจ่มปัญญา	ผู้อำนวยการส่วนพยากรณ์อากาศกลาง
๔. นายวิรัช วรรณจิตต์	นักอุตุนิยมวิทยา ระดับชำนาญการพิเศษ
๕. นายชูเกียรติ ไทยจรัสเสถียร	นักอุตุนิยมวิทยา ระดับชำนาญการพิเศษ

คณะกรรมการแผ่นดินไหวแห่งชาติ

๑. นางสุมาลี ประจวบ	ผู้อำนวยการสำนักแผ่นดินไหว
๒. ดร.ภูเวียง ประคำมินทร์	ผู้อำนวยการส่วนประมวลผลและสถิติแผ่นดินไหว

LIART

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

๑. นายวิริยะ มงคลวิราพันธุ์
๒. พลเรือตรีถาวร เจริญดี
๓. นาวาเอกศรัณย์ ทักษะสุด
๔. นายปรีชา อินทร์ทอง

- ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทัพเรือ
ช่วยราชการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานเตือนภัยและเผยแพร่
เจ้าหน้าที่สารสนเทศ

กระทรวงคมนาคม

กรมเจ้าท่า

๑. นายสมชาย สุทธิกุล
๒. นายบัลลังก์ เมียงบัว
๓. นายวรรณชัย บุตรทองดี
๔. นางสาวสุนทรี ชูจันทร์

- ผู้อำนวยการส่วนแผนงานพัฒนาร่องน้ำ
วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
วิศวกรโยธา ระดับชำนาญการ
นายช่างโยธา

กรมทางหลวงชนบท

๑. นายชาติชาย ทิพย์สุนาวี
๒. นายสมเกียรติ ทองโต

- รองอธิบดี
ผู้อำนวยการสำนักบำรุงทาง

กระทรวงพลังงาน

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

๑. นายสุเทพ เหลี่ยมศิริเจริญ
๒. นายเกรียงศักดิ์ จงวัฒนา

- รองอธิบดี
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาพลังงานกลุ่ม ๑

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ

นายสมชาย พุ่มอ้อม

ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเชื้อเพลิงธรรมชาติ

กระทรวงกลาโหม

กองทัพเรือ

กรมอุทกศาสตร์ทหารเรือ

นาวาเอก สานิตย์ การสูงเนิน

รองผู้อำนวยการกองสมุทรศาสตร์

กระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

๑. นายสมเกียรติ ตริรัตน์พันธ์
๒. นางสาวศิริรัตน์ ลิ้มพงษ์
๓. นายรัชวิชย์ ปิยะปราโมทย์

- รองอธิบดี
ผู้อำนวยการสำนักเจรจาสินค้า
นักวิชาการพาณิชย์ ระดับชำนาญการพิเศษ

๔. นางปองวลัย พัวพันธ์	นักวิชาการพาณิชย์ ระดับชำนาญการ
๕. นางสาวรชวรรณ จินดาวัฒน์	นักวิชาการพาณิชย์ ระดับปฏิบัติการ

กระทรวงการคลัง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.)

๑. นายประกิต เขวงนิรันดร์	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนโยบายรัฐ
๒. นายวิฑูร วัชชพันธ์	ผู้อำนวยการกองอำนาจการสินเชื่อนโยบายรัฐ
๓. นายสุพร จิวโพธิ์เจริญ	ผู้บริหารทีมภัยธรรมชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล	อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงบประมาณ

๑. นายทวีศักดิ์ ชพานนท์	นักวิเคราะห์งบประมาณ ระดับชำนาญการพิเศษ
๒. นางสาวฤณ ปิมป่าสาร	นักวิเคราะห์งบประมาณ ระดับชำนาญการ
๓. นางชนิดา ชาญณรงค์	นักวิเคราะห์งบประมาณ ระดับชำนาญการ

รัฐวิสาหกิจ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

๑. นายสุทัศน์ ปัทมสิริวัฒน์	รองผู้อำนวยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
๒. นายอดุลย์ พิทักษ์ชาติวงศ์	ผู้อำนวยการฝ่ายควบคุมไฟฟ้า
๓. นายรัตนชัย นามวงศ์	ผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรมนิวเคลียร์
๔. นายวิบูลย์ พงศ์เทพอุปถัมภ์	วิศวกร ระดับ ๑๑ ฝ่ายวิศวกรรมโยธาและพลังงาน
๕. นายชัยยุทธ จารุพัฒนานนท์	วิศวกรประจำกองจัดการทรัพยากรน้ำ
๖. นายนทีกุล เกரியงชัยพร	วิศวกร
๗. นายอภิสิทธิ์ ปิจฉิมพัชรพงษ์	วิศวกร
๘. นางสาวอารยา วัฒนศิริสุข	วิศวกร

เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี

๑. นายกิตติ ตันเจริญ	ผู้อำนวยการเขื่อนศรีนครินทร์
๒. นายสมศักดิ์ วังวิทยา	ประชาสัมพันธ์
๓. นางสาวเพ็ญศรี สว่างศรี	ช่างระดับ ๕

เขื่อนวชิราลงกรณ์ จังหวัดกาญจนบุรี

๑. นายณรงค์ ไทยประยูร	ผู้อำนวยการเขื่อนวชิราลงกรณ์
๒. นายจรัญ อนันท์คุณ	หัวหน้ากองเดินเครื่องโรงไฟฟ้า

องค์การมหาชน

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

๑. นายสุรัชย์ รัตนเสริมพงศ์	รองผู้อำนวยการ
๒. นายอนุสรณ์ รังสีพานิช	หัวหน้าฝ่ายประยุกต์ข้อมูล GIS
๓. นายกัมปนาท ตีอุดมจันทร์	หัวหน้าฝ่ายประยุกต์ข้อมูล RS

สภาวิชาชีพ สมาคม องค์กร มูลนิธิ

วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (วสท.)

นายสุทัศน์ ลีลาทวิวัฒน์	วิศวกร

สมาคมธรณีวิทยาแห่งประเทศไทย

๑. นายอารยะ นาคะนาท	นายกสมาคมธรณีวิทยาแห่งประเทศไทย
๒. นางสมพิศ ซี เอลวูด	เหรัญญิกสมาคมธรณีวิทยาแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

๑. นางคมคาย อูสรานนท์	รองเลขาธิการสายกำกับ
๒. นางสาวรารวรรณ เวชชสิทธิ์	ผู้ช่วยเลขาธิการรองเลขาธิการสายกำกับผลิตภัณฑ์และบุคลากร
๓. นายอรรถพล พิบูลชนพัฒนา	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการระหว่างประเทศ
๔. นางสาวดาเนตร วันทนีย์	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันวินาศภัย

สมาคมประกันวินาศภัย

นายอานนท์ โอภาสพิมลธรรม	ประธานคณะกรรมการประกันภัยทรัพย์สิน

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑. นายบุญยิ่ง กุศลสวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันน้ำภาคอุตสาหกรรม
๒. นายสุริยะ กิจพาณิชย์	เจ้าหน้าที่วิชาการสถาบันน้ำภาคอุตสาหกรรม

มูลนิธิสถาบันทรัพยากรชายฝั่งแห่งเอเชีย

ดร. สมศักดิ์ บรมธนรัตน์	ประธานมูลนิธิ

เอกชน

บริษัท วงศ์สยามก่อสร้าง จำกัด

นายวิฑูรย์ เกิดสินธุ์ชัย	วิศวกรโครงการ

LIART

๑๐.๒ ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาศึกษาข้อมูลจากการเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ การสัมมนา และการเสวนา เพื่อประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังนี้

การศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ

- ๑) ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังการบรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ณ กรมชลประทาน กรุงเทพมหานคร
- ๒) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำยม ระหว่างวันที่ ๒๘-๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร และจังหวัดสุโขทัย
- ๓) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งบริเวณพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๘-๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดจันทบุรี
- ๔) ศึกษาดูงานเพื่อตรวจสอบพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมดินโคลนถล่มอย่างรุนแรงในจังหวัดอุตรดิตถ์ ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ จังหวัดอุตรดิตถ์
- ๕) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดจากแผ่นดินไหว ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ เขื่อนวชิราลงกรณ์ และเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี
- ๖) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม
- ๗) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๖-๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๘) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาอุทกภัย ภัยแล้งตามลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำ่านบริเวณตอนต้นลุ่มน้ำยมและตอนต้นลุ่มน้ำ่าน ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน
- ๙) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
- ๑๐) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ณ จังหวัดสงขลา

การจัดสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญฯ

- ๑) สัมมนา เรื่อง “ปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม” ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒
- ๒) เสวนา เรื่อง “แนวทางการประกันภัยพิบัติผลการเกษตรที่เกิดจากภัยธรรมชาติ” ในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ณ ห้องรับรอง ๑-๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒
- ๓) สัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษจากภัยแล้ง ลุ่มน้ำโขง ซี มูล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่การปฏิบัติ” ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ กันยายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชอาออดิต จังหวัดขอนแก่น

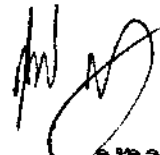
๔) เสวนา เรื่อง “การพัฒนาหมู่บ้านด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุน : อดภัยธรรมชาติ (ธนาคารน้ำลุ่มน้ำยม)” ในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

๕) สัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน สาละวิน โขง(เหนือ) และกก ในภาคเหนือไปสู่การปฏิบัติ” ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

๑๐.๓ ที่ประชุมคณะกรรมการธิการวิสามัญฯ ได้พิจารณาศึกษาข้อมูลจากเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายละเอียดที่สมบูรณ์ที่สุด

๑๑. ผลการพิจารณา

คณะกรรมการธิการวิสามัญฯ ขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ทั้งนี้ คณะกรรมการธิการวิสามัญฯ ได้มอบหมายให้ คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ วางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ภัยธรรมชาติ เป็นผู้จัดทำรายงาน ซึ่งคณะกรรมการธิการวิสามัญฯ ได้พิจารณาศึกษาและพิจารณารายงาน ฉบับดังกล่าวนี้ด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว และได้มีมติเห็นชอบกับรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าว โดยถือเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการธิการวิสามัญฯ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาได้โปรด พิจารณา หากที่ประชุมวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับรายงานผลการพิจารณาศึกษา พร้อมทั้งข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการวิสามัญฯ ได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป

(นายสุรเดช จีระจิตติเจริญ)

เลขานุการคณะกรรมการธิการวิสามัญฯ ศึกษามาตราการป้องกันและแก้ไข ปัญหา พื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

คำนำ

ปัญหาอันเกิดจากภัยธรรมชาติที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบนั้นนับวันยิ่งทวีความรุนแรง โดยเฉพาะพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ต้องประสบภัยธรรมชาติอย่างซ้ำซาก ซึ่งในการหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากภัยธรรมชาติดังกล่าวถือเป็นภารกิจสำคัญที่คณะกรรมการวิสามัญฯ จำเป็นต้องพิจารณาศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

๑. การเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ รวมทั้งการจัดสัมมนาซึ่งมีผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าร่วมด้วย ในการนี้คณะกรรมการวิสามัญฯ มีผลงานอันเกี่ยวกับการบูรณาการแผนงานไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ คือ

๑.๑ ภาคเหนือ ลุ่มน้ำยม เพื่อการพัฒนาลุ่มน้ำยมด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุน : ลดภัยธรรมชาติและเป็นธนาคารน้ำด้วย

๑.๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำโขง ซี มูล เพื่อให้มีการบูรณาการแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติ

นอกจากนี้ ภาคตะวันออก เกี่ยวกับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโสมง คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ทำหนังสือเพื่อแนะนำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีเสนอรายงานการดำเนินโครงการดังกล่าว ไปยังคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก เพราะโครงการมีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงสามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่และปลูกป่าทดแทนได้ โดยไม่จำเป็นต้องเพิกถอนพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดาออกจากพื้นที่มรดกโลก

คณะกรรมการวิสามัญฯ โดยพิจารณาศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามหาภัยในพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้เชิญ ๔๐ หน่วยงานภายใต้กระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและการบูรณาการแผนการแก้ปัญหา เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงกลาโหม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน สภาวิชาชีพ สมาคมองค์กร มูลนิธิ ภาคเอกชน ฯลฯ นอกจากนี้คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้จัดสัมมนาเกี่ยวกับภัยธรรมชาติจำนวน ๕ ครั้ง เพื่อการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าร่วมสัมมนา และมีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาภัยธรรมชาติในด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๐ ครั้ง ประการสำคัญ คือ การบูรณาการแผนงานไปสู่การปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคอขวดและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วย

(ข)

๑) การบูรณาการแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวด ก๊าซแล้งตามลุ่มน้ำโขง ซี มูล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่การปฏิบัติ

๒) การบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดและก๊าซแล้งลุ่มน้ำปิง
วัง ยม น่าน สาละวิน โขง (เหนือ) และกก ไปสู่การปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ มีความจำเป็นต้องพิจารณาศึกษา
เกี่ยวกับภัยธรรมชาติให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ ในมาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาคอขวดที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการผลักดันให้เกิด
สภาพบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวดที่เกิดจากภัยธรรมชาติตามที่
กฎหมายบัญญัติ ดังนั้นเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศชาติ หากมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะ
รักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ขอ
นำเสนอผลงานดังกล่าวข้างต้น เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวดที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ บรรลุ
วัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ
จากภัยธรรมชาติต่อไป

คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวด
ที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทนำ

ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรุนแรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดสถานการณ์ที่รุนแรงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ภาวะโลกร้อน) ซึ่งส่งผลให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มทวีความรุนแรง และมีระดับความรุนแรงขึ้น นอกจากนี้การบริหารจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ขาดประสิทธิภาพ และการขาดการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็เป็นอีกสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดสถานการณ์รุนแรงเพิ่มขึ้น หลังจากภัยพิบัติทางธรรมชาติได้สร้างความเสียหาย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นภารกิจสำคัญ ซึ่งต้องมีมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่าวถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ แม้ว่าปัจจุบันการแก้ไขปัญหากล่าวถึงภัยพิบัติดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานและดำเนินการกิจกรรมตามนโยบายและงบประมาณที่ได้รับ แต่ยังคงขาดการดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการกันในเชิงนโยบายและการปฏิบัติส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามิได้สัมฤทธิ์ผล ปัจจุบันการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่าวถึงภัยพิบัติให้ความสำคัญกับภัยพิบัติในระยะก่อนเกิดภัย (Warning Phase) โดยอาจจะสั้นหรือยาวแล้วแต่ชนิดของภัยพิบัติทำให้มีโอกาสเตือนภัยกับประชาชนได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Asian Disaster Preparedness Centre (ADPC) ที่ระบุว่าประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุดจากการเกิดภัยพิบัติ ซึ่งมีผลทำให้การบริหารจัดการภัยพิบัติ เปลี่ยนทิศทางใหม่จาก “บรรเทาและปฏิบัติการ (Relief and Response)” ไปเป็น “ลดผลกระทบและเตรียมความพร้อม (Mitigation and Preparedness)” โดยส่วนที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือการเตือนภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นในความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติที่จะเกิดขึ้น โดยการเตือนภัยจะต้องอยู่ในระยะเวลาที่สั้น มีความกระชับ และรวดเร็ว ซึ่งจะมีผลให้สามารถอพยพเคลื่อนย้ายได้ทันเวลาและลดการสูญเสียที่จะเกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติได้ ดังนั้นการป้องกันและบรรเทาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของประเทศไทย และจำเป็นต้องมีมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหากล่าวถึงภัยพิบัติจากธรรมชาติที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหากล่าวถึงภัยพิบัติ โดยเฉพาะในพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัย ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ให้ความสำคัญและร่วมพิจารณามาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหากล่าวถึงภัยพิบัติ

LIRT

ข้อเสนอแนะและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในภาพรวมเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ พบว่า หน่วยงานแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติขาดการบริหารจัดการร่วมกันเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน การจัดทำแผนแม่บทการบูรณาการแผนงานต้องมีการประสานงานอย่างเป็นระบบในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ การเตรียมการ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤต และการประเมินความเสียหาย หลังเกิดวิกฤต การจัดสรรงบประมาณต้องเป็นไปตามแผนแม่บทโดยรวม ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทโดยรวม คณะกรรมการวิสามัญฯ ขอเสนอแนะให้รัฐบาลพิจารณาดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

การบูรณาการแผนงาน

การบูรณาการแผนงานต้องมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ ในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ การเตรียมการ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤต และการประเมินความเสียหายหลังเกิดวิกฤต หน่วยงานของรัฐยังมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น หากมีการบูรณาการในการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน โดยมีกระบวนการที่แน่นอนในแต่ละช่วงเวลาให้เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชิงพื้นที่ที่เหมาะสม ในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผลจากข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลายที่ต้องใช้ในการจัดการร่วมกันอย่างถาวร ทั้งนี้โดยใช้พื้นที่ที่เสี่ยงภัยประเภทต่าง ๆ หรือพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นกรอบในการจัดการเชิงบูรณาการ เพื่อสนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗

การจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณต้องเป็นไปตามแผนงานโครงการที่มาจากแผนแม่บท(Master plan) โดยรวม ในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติ ทั้งนี้ให้แต่ละหน่วยงานบูรณาการแผนงานและงบประมาณในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำซ้อนและสิ้นเปลือง อันจะเป็นแนวทางในการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยขอให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาสนับสนุนในประเด็นดังกล่าวด้วย

โครงสร้างและภารกิจของหน่วยงาน

ปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บท(Master Plan) โดยรวม ในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติ เพื่อไม่ให้มีการกิจซ้ำซ้อนของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งให้มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบตามแผนแม่บท

LIART

สรุปข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการภัยธรรมชาติต่อรัฐบาล

ผลการศึกษา พบว่า การจัดสรรและการใช้งบประมาณของแต่ละหน่วยงานไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหา กล่าวคือ มีการจัดสรรงบประมาณตามลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยขาดการยึดพื้นที่ในการแก้ไขปัญหา (Area Based Approach) ส่งผลให้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดถูกใช้จ่ายในแต่ละโครงการของส่วนราชการเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ไม่รัดกุม และที่สำคัญที่สุด คือ การขาดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหา จนทำให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์ไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติโดยตรง นอกจากนี้งบประมาณควรสนับสนุนความพร้อมทางเทคโนโลยี และเครื่องมือให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อรับมือกับภัยที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ตลอดจนต้องดำเนินการเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อเป้าหมายจึงมีความจำเป็นเพื่อให้การป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น กฎหมายที่เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน หรือระเบียบวิธีการใช้จ่ายเงิน เป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นระเบียบกฎเกณฑ์กลับสร้างปัญหาทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่ทันท่วงที ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนได้ หากแต่ในอีกด้านหนึ่งกฎหมายดังกล่าวก็มีขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตได้ง่ายเช่นกัน

สำหรับด้านบุคลากรพบว่า ยังขาดแคลนบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ จึงควรเร่งผลิตบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติประเภทต่างๆ อย่างแท้จริง ทั้งในระดับบุคลากรทางด้านวิชาการ ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากร และความเชี่ยวชาญในแก้ปัญหา โดยการนำความรู้มาผนวกให้เข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองได้ เนื่องจากพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นกลุ่มแรกที่ประสบกับภัยพิบัติธรรมชาติ สำหรับประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขพิบัติภัยสาธารณะ ดังนั้นคณะกรรมการวิสามัญฯ ขอเสนอแนะให้รัฐบาลพิจารณาดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑) สนับสนุนงบประมาณทั้งแผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และระยะยาวอย่างจริงจัง และต่อเนื่องโดยเฉพาะในการแก้ปัญหาระยะเร่งด่วน คือ การสนับสนุน และผลักดันโครงการแก้ไขปัญหากุทกภัยและภัยแล้งตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ ระยะที่ ๒ (SP๒)

๒) เร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำโดยเร็ว เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ รวมถึงการทบทวนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

(จ)

๓) กำหนดนโยบาย การใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศ พร้อมทั้งคุ้มครองและอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔) ปรับปรุงกฎหมายเนื่องจากกฎหมายหลายฉบับยังล้าสมัย ไม่ครอบคลุมภัยพิบัติธรรมชาติทุกประเภท เนื่องจากกฎหมายที่เป็นอยู่ปัจจุบันมุ่งเน้นโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ โดยขาดหลักการสำคัญในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่ต้องได้รับความคุ้มครอง

๕) ส่งเสริมและดำเนินการตามนโยบายประกันภัยพืชผลทางการเกษตรอย่างกว้างขวางตามที่ได้แถลงนโยบายเร่งด่วน ๑ ปี เมื่อ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ข้อ ๑.๒.๘ เกี่ยวกับระบบประกันพืชผล อันเนื่องมาจากภัยพิบัติธรรมชาติ โดยตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันภัยพืชผลทางการเกษตรในการประกันสิทธิของเกษตรกรให้ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งส่งเสริมการประกันภัยทรัพย์สิน เพื่อลดภาระการอุดหนุนจากภาครัฐ

๖) การจัดการในระดับพื้นที่ภาครัฐต้องผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมตามที่วางแผนไว้ และสร้างวัฒนธรรมการใช้น้ำอย่างประหยัดให้แก่ประชาชน

๗) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยด้วย เพื่อให้ประชาชนมีหน้าที่ช่วยเหลือ ป้องกัน และบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ

๘) กำหนดแนวทางที่ครบถ้วนและชัดเจนในการแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำยม เพื่อบรรเทาอุทกภัย และภัยแล้งให้สำเร็จลุล่วง และเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

๙) เร่งรัดการจัดทำประกาศกำหนดจัดระเบียบการใช้พื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมายผังเมือง รวมทั้งการกำหนดระยะถอยร่นของสิ่งก่อสร้างจากแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมายควบคุมอาคาร การจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การทำผังเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การกำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันบรรเทาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

๑๐) เร่งรัดให้มีการพัฒนา สนับสนุนให้มีการนาระบบน้ำบาดาล ทั้งการเติมน้ำลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน และการนำกลับมาใช้ร่วมกันกับน้ำบนผิวดิน เพื่อเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหากลภัยแล้ง

๑๑) อนุวัติการ (Implementation) พันธกรณีตามอนุสัญญาของสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (กฎหมายป้องกันภัยแล้ง) โดยออกกฎหมายใหม่เพื่อรองรับพันธกรณีของประเทศไทย

๑๒) ออกกฎหมายกำหนดสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสาธารณะประโยชน์ที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อรองรับการปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

LIART

(ช)

๑๓) เนื่องจากปัญหาพิบัติภัยที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคมเป็นภาคที่มีความสำคัญที่สุด

๑๔) ให้คณะกรรมการพิจารณาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นพิจารณาปรับปรุงการกระจายอำนาจกรณีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นไปตามความพร้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นอันดับแรก รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมไปตามแผนงานโครงการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นให้พัฒนาเทียบเท่ากันทุกพื้นที่

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและเจตนารมณ์.....	๑
๑.๒ กรอบแนวคิดและหลักการ.....	๒
๑.๓ วัตถุประสงค์.....	๕
๑.๔ ขอบเขตการดำเนินการ.....	๕
๑.๔.๑ วิธีการศึกษา.....	๕
๑.๔.๒ ระยะเวลาในการศึกษา.....	๕
๑.๔.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการดำเนินการ.....	๖
บทที่ ๒ สภาพปัญหา และปัจจัยเสี่ยงในภาพรวมของภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัย.....	๗
๒.๑ ข้อมูลสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทย.....	๗
๒.๑.๑ สถานการณ์อุทกภัย.....	๗
๒.๑.๒ สถานการณ์ภัยจากवादภัย.....	๙
๒.๑.๓ สถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม.....	๑๐
๒.๑.๔ สถานการณ์ภัยแล้ง (และการขาดแคลนน้ำ).....	๑๔
๒.๑.๕ สถานการณ์ภัยจากคลื่นสึนามิ.....	๑๔
๒.๑.๖ สถานการณ์ภัยจากการกัดเซาะชายฝั่ง.....	๑๖
๒.๑.๗ สถานการณ์ภัยจากไฟฟ้า.....	๑๗
๒.๑.๘ สถานการณ์ภัยจากแผ่นดินไหว.....	๒๑
๒.๑.๙ สถานการณ์ภัยจากภูเขาไฟ.....	๒๔
๒.๒ ผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากอุทกภัย.....	๒๖
๒.๒.๑ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากอุทกภัย.....	๒๖
๒.๒.๒ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากवादภัย.....	๓๑
๒.๒.๓ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากดินโคลนถล่ม.....	๓๒
๒.๒.๔ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากภัยแล้ง.....	๓๖
๒.๒.๕ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากคลื่นสึนามิ.....	๓๘

	หน้า
๒.๒.๖ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเล	๓๙
๒.๒.๗ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากไฟป่า	๔๑
๒.๒.๘ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากแผ่นดินไหว	๔๒
๒.๒.๙ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยจากภูเขาไฟระเบิด	๔๓
๒.๓ ความสำคัญของปัญหาและแนวโน้มในอนาคต	๔๕
๒.๓.๑ ความสำคัญของปัญหาอุทกภัยและแนวโน้มในอนาคต	๔๖
๒.๓.๒ ความสำคัญของปัญหาพายุและแนวโน้มในอนาคต	๔๖
๒.๓.๓ ความสำคัญของปัญหาดินโคลนถล่มและแนวโน้มในอนาคต	๔๘
๒.๓.๔ ความสำคัญของปัญหาภัยแล้งและแนวโน้มในอนาคต	๔๙
๒.๓.๕ ความสำคัญของปัญหาคลื่นสึนามิและแนวโน้มในอนาคต	๕๐
๒.๓.๖ ความสำคัญของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและแนวโน้มในอนาคต	๕๑
๒.๓.๗ ความสำคัญของปัญหาไฟป่าและแนวโน้มในอนาคต	๕๕
๒.๓.๘ ความสำคัญของปัญหาแผ่นดินไหวและแนวโน้มในอนาคต	๖๑
๒.๓.๙ ความสำคัญของปัญหาภูเขาไฟและแนวโน้มในอนาคต	๖๓

บทที่ ๓ ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดินที่

การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ	๖๕
๓.๑ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่าน	๖๕
๓.๑.๑ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๖๖
๓.๑.๒ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๖๗
๓.๑.๓ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่มและน้ำท่วม ฉับพลันที่ผ่านมา	๖๘
๓.๑.๔ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๖๙
๓.๑.๕ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๗๐
๓.๑.๖ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๗๑
๓.๑.๗ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๗๒
๓.๑.๘ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดินที่ผ่านมา	๗๓

LIRT

	หน้า
๓.๒ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหที่ผ่านมา	๗๕
๓.๒.๑ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห อุทกภัยที่ผ่านมา	๗๕
๓.๒.๒ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห วาตภัยที่ผ่านมา	๗๕
๓.๒.๓ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห ดินโคลนถล่มและน้ำท่วมฉับพลันที่ผ่านมา	๗๕
๓.๒.๔ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห ภัยแล้งที่ผ่านมา	๗๗
๓.๒.๕ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห คลื่นสึนามิที่ผ่านมา	๗๘
๓.๒.๖ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห การกัดเซาะชายฝั่งที่ผ่านมา	๗๙
๓.๒.๗ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห ไฟป่าที่ผ่านมา	๘๐
๓.๒.๘ ผลการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห แผ่นดินไหวที่ผ่านมา	๘๑
๓.๓ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหที่ผ่านมา	๘๒
๓.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหอุทกภัยที่ผ่านมา	๘๒
๓.๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหวาตภัยที่ผ่านมา	๘๒
๓.๓.๓ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่มและน้ำท่วมฉับพลันที่ผ่านมา	๘๔
๓.๓.๔ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหภัยแล้งที่ผ่านมา	๘๗
๓.๓.๕ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหคลื่นสึนามิที่ผ่านมา	๘๘
๓.๓.๖ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาน้ำกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่ผ่านมา	๙๑

LIART

	หน้า
บทที่ ๔ การศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา พื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ.....	๙๒
๔.๑ ผลการศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ	๙๒
๔.๑.๑ การศึกษาดูงานกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓.....	๙๓
๔.๑.๒ การศึกษาดูงานภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตรและ จังหวัดสุโขทัย วันที่ ๒๘ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓.....	๙๔
๔.๑.๓ การศึกษาดูงานภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี วันที่ ๘ - ๙ มิถุนายน ๒๕๕๓.....	๙๖
๔.๑.๔ การศึกษาดูงานภาคเหนือ จังหวัดอุตรดิตถ์ วันที่ ๒๕ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๓.....	๙๘
๔.๑.๕ การศึกษาดูงานภาคตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี วันที่ ๑๔ - ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓.....	๙๙
๔.๑.๖ การศึกษาดูงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม วันที่ ๑๗ - ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓.....	๑๐๑
๔.๑.๗ การศึกษาดูงานภาคใต้ จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ ๖ - ๗ สิงหาคม ๒๕๕๓.....	๑๐๒
๔.๑.๘ การศึกษาดูงานภาคกลาง จังหวัดลพบุรี (เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์) วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๓.....	๑๐๓
๔.๑.๙ การศึกษาดูงานภาคเหนือ จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน วันที่ ๒๐ - ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๓.....	๑๐๖
๔.๑.๑๐ การศึกษาดูงานภาคใต้ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒๓ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓.....	๑๐๘
๔.๒ ผลการจัดสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ.....	๑๐๙
๔.๒.๑ สัมมนา เรื่อง “ปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม” ณ อาคารรัฐสภา ๒ วันจันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓.....	๑๐๙

LIART

๔.๒.๒	สัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหาทกภัย ภัยแล้ง ลุ่มน้ำโขง ซี มูล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่การปฏิบัติ” ณ จังหวัดขอนแก่น วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ – วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๓.....	๑๑๑
๔.๒.๓	เสวนา เรื่อง “แนวทางการประกันพืชผลทางการเกษตร ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ” ณ อาคารรัฐสภา ๒ วันอังคารที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๓.....	๑๑๒
๔.๒.๔	เสวนา เรื่อง “การพัฒนาลุ่มน้ำยมด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุน : ลดภัยธรรมชาติ (ธนาคารลุ่มน้ำยม)” ณ อาคารรัฐสภา ๒ วันศุกร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๓.....	๑๑๕
๔.๒.๕	สัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาทกภัย และภัยแล้งลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน สาละวิน โขง(เหนือ) และกก” ณ จังหวัดเชียงใหม่ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ – วันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓.....	๑๑๗
๔.๓	ผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คณะต่าง ๆ.....	
๔.๓.๑	คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว.....	๑๑๙
๔.๓.๒	คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ตามลุ่มน้ำที่สำคัญ.....	๑๒๑
๔.๓.๓	คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง ตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	๑๒๒
๔.๓.๔	คณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ.....	๑๒๓
๔.๓.๕	คณะอนุกรรมการวิสามัญน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหา ภัยธรรมชาติ.....	๑๒๕

บทที่ ๕ มาตรการและการแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ
ต่อรัฐบาล..... ๑๒๗

๕.๑	ข้อเสนอแนะและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหในภาพรวม เชิงนโยบาย.....	๑๒๗
๕.๑.๑	การบูรณาการแผนงาน.....	๑๒๗
๕.๑.๒	การจัดสรรงบประมาณ.....	๑๒๗
๕.๑.๓	โครงสร้างและภารกิจของหน่วยงาน.....	๑๒๗

๕.๒ ข้อเสนอแนะและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน	
เชิงนโยบายของคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คณะต่าง ๆ.....	๑๒๘
๕.๒.๑ คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม	
และแผ่นดินไหว.....	๑๒๘
๕.๒.๒ คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง	
ตามลุ่มน้ำที่สำคัญ.....	๑๒๙
๕.๒.๓ คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง	
ตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	๑๓๐
๕.๒.๔ คณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ.....	๑๓๑
๕.๒.๕ คณะอนุกรรมการวิสามัญนำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหา	
ภัยธรรมชาติ.....	๑๓๒
บทที่ ๖ สรุปข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการภัยธรรมชาติต่อรัฐบาล.....	๑๓๔
๖.๑ ผลสรุป.....	๑๓๔
๖.๑.๑ ด้านน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ.....	๑๓๔
๖.๑.๒ ด้านนำบาดาลในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง.....	๑๓๕
๖.๑.๓ ด้านดินโคลนถล่ม.....	๑๓๕
๖.๑.๔ ด้านการกักเซาะชายฝั่งทะเล.....	๑๓๖
๖.๑.๕ ด้านการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ.....	๑๓๖
๖.๒ ข้อเสนอแนะ.....	๑๓๗
ภาคผนวก	
ก. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมการวิสามัญต่าง ๆ.....	๑๔๐
ข. คำนิยาม.....	๑๕๙
ค. สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน	
และแก้ไขปัญหาระหว่างพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา.....	๑๖๒
ง. กำหนดการเดินทางวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา	
พื้นที่การเกษตรฯ.....	๑๗๑
จ. รูปคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา	
พื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา.....	๑๗๔

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพ ๑-๑	วัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย (Disaster Management Cycle).....	๓
ภาพ ๒-๑	เหตุการณ์อุทกภัยที่จังหวัดสุโขทัย พ.ศ.๒๕๔๙.....	๘
ภาพ ๒-๒	เหตุการณ์อุทกภัยที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พ.ศ.๒๕๕๑.....	๘
ภาพ ๒-๓	เหตุการณ์วัดถูกน้ำท่วมซึ่งนานไม่สามารถประกอบพิธีศาสนาหรือ แม้แต่เผาศพชาวบ้านได้ จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ.๒๕๔๙.....	๘
ภาพ ๒-๔	เหตุการณ์วาตภัย ที่จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๑.....	๙
ภาพ ๒-๕	ภัยจากดินโคลนถล่มใน จังหวัด น่าน แพร่ อุดรดิตถ์ สุโขทัย พ.ศ.๒๕๔๙.....	๑๐
ภาพ ๒-๖	ภัยจากดินโคลนถล่มใน จังหวัด น่าน แพร่ อุดรดิตถ์ สุโขทัย พ.ศ.๒๕๔๙.....	๑๐
ภาพ ๒-๗	แผนที่เสี่ยงภัยดินถล่ม.....	๑๑
ภาพ ๒-๘	ภัยจากจากคลื่นสึนามิเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗.....	๑๕
ภาพ ๒-๙	ในแต่ละปี ป่าหลายล้านไร่ ได้รับความเสียหายจากไฟป่า.....	๑๗
ภาพ ๒-๑๐	สถานการณ์ไฟป่า.....	๒๐
ภาพ ๒-๑๑	ความเสียหายที่เสาและคาน ที่เป็นโครงสร้างที่สำคัญของโรงพยาบาลอำเภอพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย.....	๒๑
ภาพ ๒-๑๒	แผนที่รอยเลื่อนมีพลังในประเทศไทย.....	๒๒
ภาพ ๒-๑๓	แผนที่แสดงตำแหน่งภูเขาไฟในอดีต.....	๒๕
ภาพ ๒-๑๔	พื้นที่ประสบอุทกภัยในชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ปี ๒๕๔๙.....	๒๗
ภาพ ๒-๑๕	แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำหลากดินถล่ม.....	๒๘
ภาพ ๒-๑๖	แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมขัง.....	๒๙
ภาพ ๒-๑๗	แผนที่แสดงชุมชนเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม.....	๓๐
ภาพ ๒-๑๘	พื้นที่เกษตรบนลาดเขาบ้านมหาราช อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้รับความเสียหาย.....	๓๓
ภาพ ๒-๑๙	ถนนคอนกรีตบ้านน้ำพิ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ได้รับความเสียหาย จากดินคืบตัว.....	๓๓
ภาพ ๒-๒๐	ดินโคลนไหลท่วมและทิ้งตะกอนดิน ทวาย ทั่วมพื้นที่การเกษตรเสียหายที่ ตำบลบ้านตึกอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.....	๓๔
ภาพ ๒-๒๑	การสร้างบ้านใต้ถุนสูง ซึ่งมีความปลอดภัยมากกว่า ที่ ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.....	๓๔

LIART

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพ ๒-๒๒	สภาพบ้านเรือนชาวบ้านที่เกิดความเสียหายจากเหตุการณ์วิปโยค น้ำป่าจากเขาค้อพัดพาโคลนท่อนซุงเข้าถล่ม ๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์.....	๓๕
ภาพ ๒-๒๓	แผนที่แสดงพื้นที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภค.....	๓๗
ภาพ ๒-๒๔	ความเสียหายพื้นที่เกษตร สวนมะพร้าวถูกคลื่นสึนามิพัดล้มและ รอน้ำท่วมสูงประมาณ ๑๒ เมตร บ้านเขาหลัก จังหวัดพังงา.....	๓๘
ภาพ ๒-๒๕	ความเสียหายโรงแรมและรีสอร์ทที่เขาหลัก จังหวัดพังงา.....	๓๙
ภาพ ๒-๒๖	อาคารในเมืองเหวินฉวน เสียหายในโครงสร้างที่สำคัญ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	๔๒
ภาพ ๒-๒๗	อาคารในเมืองเหวินฉวน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พังทลายลงมาทับประชาชนที่อยู่ในอาคาร.....	๔๒
ภาพ ๒-๒๘	ภายหลังจากการระเบิดของภูเขาไฟเซนต์ เฮเลน (Mount St. Helens).....	๔๓
ภาพ ๒-๒๙	โรงรถที่ถูกถ้ำและโคลนจากภูเขาไฟเซนต์ เฮเลน (Mount St. Helens) ท่วม ค.ศ. ๑๙๘๐.....	๔๓
ภาพ ๒-๓๐	ลาวาไหลทำความเสียหายให้แก่สถานที่ท่องเที่ยว.....	๔๔
ภาพ ๒-๓๑	ลาวาไหลทำความเสียหายให้แก่ถนนทางขึ้นภูเขา.....	๔๕
ภาพ ๒-๓๒	แสดงเวลาที่คลื่นสึนามิใช้ในการเดินทางไปถึงในแต่ละบริเวณ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ (หน่วยเวลาเป็นชั่วโมง).....	๕๑
ภาพ ๒-๓๓	การกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ต่างๆ.....	๕๓
ภาพ ๒-๓๔	พื้นที่การกัดเซาะชายฝั่งในประเทศไทย.....	๕๔
ภาพ ๒-๓๕	ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗).....	๕๗
ภาพ ๒-๓๖	ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘).....	๕๘
ภาพ ๒-๓๗	ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๙).....	๕๘
ภาพ ๒-๓๘	ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐).....	๕๙

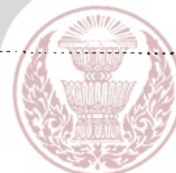

LIART

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพ ๒-๓๙	ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟฟ้า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒).....	๕๙
ภาพ ๒-๔๐	ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟฟ้า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒).....	๖๐
ภาพ ๒-๔๑	แสดงระดับความเข้มข้นของคาร์บอน มอน็อกไซด์ อันเกิดจากไฟฟ้า.....	๖๐
ภาพ ๒-๔๒	จำนวนแผ่นดินไหวที่รู้สึกได้ในประเทศไทย จากศูนย์กลางในประเทศและนอกประเทศไทย.....	๖๑
ภาพ ๒-๔๓	ภูเขาไฟกรากะตัว ประเทศอินโดนีเซีย.....	๖๔
ภาพ ๒-๔๔	แกรนด์ แคนยอน ในอุทยานแห่งชาติเยลโลสโต.....	๖๔
ภาพ ๔-๑	รับฟังการบรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารระดับสูง.....	๙๓
ภาพ ๔-๒	รับฟังการบรรยายสรุปสถานการณ์ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ณ เขื่อนแควน้อย อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก.....	๙๔
ภาพ ๔-๓	รับฟังการบรรยายสรุปสถานการณ์ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ณ ศาลากลาง จังหวัดพิจิตร.....	๙๕
ภาพ ๔-๔	ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน ณ โครงการแก้มลิงทะเลหลวงและ โครงการประตุน้ำแม่ข่าย (บ้านหาดสะพานจันทร์) จังหวัดพิจิตร.....	๙๖
ภาพ ๔-๕	ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ต้นน้ำแม่น้ำบางปะกง.....	๙๗
ภาพ ๔-๖	ถนนขวางทางน้ำ ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี.....	๙๗
ภาพ ๔-๗	แผนที่อ่างเก็บน้ำห้วยโสมง จังหวัดปราจีนบุรี.....	๙๗
ภาพ ๔-๘	คณะเดินทางถ่ายภาพร่วมกัน ณ อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก.....	๙๘
ภาพ ๔-๙	ดูงานบริเวณสันเขื่อนวชิราลงกรณ.....	๑๐๐
ภาพ ๔-๑๐	ภาพรอยเลื่อนที่มีหินปูน.....	๑๐๐
ภาพ ๔-๑๑	หินปูนจากรอยเลื่อนศรีสวัสดิ์.....	๑๐๐
ภาพ ๔-๑๒	ศึกษาดูงานในพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมซ้ำซาก ณ ชุมชนบ้านบังมั่ง เขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.....	๑๐๑
ภาพ ๔-๑๓	โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันกัดเซาะ ชายฝั่งทะเล บริเวณบ้านหน้าโคก อำเภอปากพนังถึงบ้านหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	๑๐๒
ภาพ ๔-๑๔	วาดภัยและการกัดเซาะชายฝั่ง บริเวณพื้นที่อำเภอปากพนัง และ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	๑๐๓

LIRT

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพ ๔-๑๕	การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ.....	๑๐๕
ภาพ ๔-๑๖	รับฟังบรรยายสรุปและเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง การแก้ไขปัญหามลพิษ ภัยแล้งตามลุ่มน้ำยม บริเวณตอนต้นลุ่มน้ำยม โดยวิธีสร้างแหล่งน้ำต้นทุน และแสดงแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม เกี่ยวกับจำนวนประชากรและจำนวนป่าไม้ที่อยู่ในเขตพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ณ ศาลาประชาคมวัดดอนชัย ตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่.....	๑๐๗
ภาพ ๔-๑๗	รับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหามลพิษและภัยแล้ง ณ ที่ว่าการอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา.....	๑๐๗
ภาพ ๔-๑๘	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษ ภัยแล้ง ตามลุ่มน้ำน่าน บริเวณตอนต้นลุ่มน้ำน่าน ณ ไร่จุฑามาศ รีสอร์ท อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	๑๐๗
ภาพ ๔-๑๙	การกักเขาะชายฝั่งหาดแก้วเสด็จ ฐานทัพเรือสงขลา จังหวัดสงขลา.....	๑๐๘
ภาพ ๔- ๒๐	กิจกรรมการเสวนาเรื่องแนวทางการประกันภัยพิชผลการเกษตร ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ.....	๑๑๔
ภาพ ๔- ๒๑	การแบ่งกลุ่มสัมมนาของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาครัฐ.....	๑๑๘

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๒-๑	สถิติสถานการณ์อุทกภัยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑.....	๗
ตารางที่ ๒-๒	สถิติสถานการณ์ภัยแล้งระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑.....	๙
ตารางที่ ๒-๓	สถิติสถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม.....	๑๒
ตารางที่ ๒-๔	สถิติสถานการณ์ภัยแล้งระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑.....	๑๔
ตารางที่ ๒-๕	สถิติสถานการณ์ภัยจากคลื่นสึนามิเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗.....	๑๕
ตารางที่ ๒-๖	รายงานสถิติสถานการณ์คลื่นซัดชายฝั่งในประเทศไทย.....	๑๖
ตารางที่ ๒-๗	พื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ เฉลี่ยในช่วง ๓ ปี (๒๕๒๗-๒๕๒๙).....	๑๘
ตารางที่ ๒-๘	พื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ ในปี ๒๕๓๕.....	๑๙
ตารางที่ ๒-๙	ประมาณการพื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๖-๒๕๔๒.....	๑๙
ตารางที่ ๒-๑๐	สถิติสถานการณ์ภัยจากไฟป่าระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑.....	๒๐
ตารางที่ ๒-๑๑	สถิติการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง.....	๒๓
ตารางที่ ๒-๑๒	สรุปความเสียหายที่เกิดจากพายุหมุนเขตร้อนครั้งสำคัญ ในประเทศไทย.....	๓๒
ตารางที่ ๒-๑๓	สรุปการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค.....	๓๖
ตารางที่ ๒-๑๔	จำนวนครั้งของการเกิดไฟไหม้ป่า ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒.....	๔๑
ตารางที่ ๒-๑๕	สถิติแผ่นดินไหวขนาดตั้งแต่ ๕ ริกเตอร์ขึ้นไปที่เกิดในประเทศไทย.....	๖๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและเจตนารมณ์

จากการศึกษาของสหประชาชาติในเรื่องประชากรโลกพบว่าในอีก ๕๐ ปีข้างหน้าจำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน ๖,๗๐๐ ล้านคน เป็น ๙,๓๐๐ ล้านคน ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรดังกล่าวจะทำให้ความต้องการปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ พลังงาน ที่อยู่อาศัย และปัจจัยอื่นๆ เพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรวดเร็วกว่า การบริโภคทรัพยากรดังกล่าวเป็นไปอย่างฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของทรัพยากรเป็นเหตุให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรและระบบนิเวศน์ถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ทั่วโลกต้องประสบกับปัญหาภาวะโลกร้อนเกิดความแปรปรวนของภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของพื้นพิภพ ระบบนิเวศน์ในท้องมหาสมุทร รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลทั่วโลก^๑

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุของการเกิดภัยพิบัติที่โลกประสบทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสถานการณ์ประชากรโลกประจำปี ๒๕๕๒ โดยกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) พบว่าการเพิ่มหรือลดของประชากร ได้แก่ กิจกรรมการวางแผนครอบครัว การบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ และความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศในอนาคต ระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น การเกิดพายุที่เลวร้ายขึ้น และปัญหาความแห้งแล้งที่รุนแรงขึ้น^๒

สำหรับประเทศไทย ภาวะโลกร้อนได้ส่งผลให้ภัยพิบัติจากธรรมชาติมีความรุนแรงและเกิดได้ถี่มากขึ้น และเกิดประเภทภัยใหม่ขึ้น เช่น ภัยจากคลื่นสึนามิ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก และจากรายงานสถิติสถานการณ์ภัยประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๕๘ ประเทศไทย ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพบว่าภัยพิบัติจากธรรมชาติได้แก่ อุทกภัย ภัยแล้ง วาดภัย ดินโคลนถล่ม ไฟป่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน เป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท นอกจากนี้ภาครัฐยังต้องใช้งบประมาณในการฟื้นฟูบูรณะทั้งทางด้านโครงสร้างด้านสาธารณูปโภค ด้านสุขภาพจิต และการให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย นับเป็นมูลค่าหลายร้อยล้านบาท

ผลการประชุม “วิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี พ.ศ. ๒๕๗๐” โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าภาวะโลกร้อนจะสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคน โดยคาดการณ์ว่าต้นทุนที่ประเทศต่าง ๆ จะต้องจ่ายในการป้องกันและรับมือ

^๑ United Population Division, *World Population Prospect: The ๒๐๐๘ Revision Population Database*
<http://esa.un.org/unpp>, ๒๐๐๘

^๒ United Nations Population Fund, *State of World Pollution ๒๐๐๙*, <http://www.unfpa.org/swp>, ๒๐๐๙

กับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๕-๐.๕ ของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ โดยประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากปัญหาภาวะโลกร้อนซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่รุนแรงเป็นมูลค่าหลายล้านบาท^๓

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าภัยพิบัติทางธรรมชาติเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ แม้ว่าที่ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาก็มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และดำเนินการติดตามนโยบายและงบประมาณที่ได้รับ ยังขาดการดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการกัน ในเชิงนโยบายและการปฏิบัติส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีไม่สัมฤทธิ์ผล

ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญ จึงมีเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาคือ การเกษตร และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ คือ ต้องการศึกษาวางแผนวิธีการ หรือมาตรการใดที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้จะนำเสนอให้กับรัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหารได้นำไปพิจารณาและดำเนินการแก้ไขปัญหให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนต่อไป จึงเห็นสมควรที่จะได้มีการศึกษาปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังและเป็นระบบเพื่อเป็นการแสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาล่วงไปและเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่รับผิดชอบรับไปดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

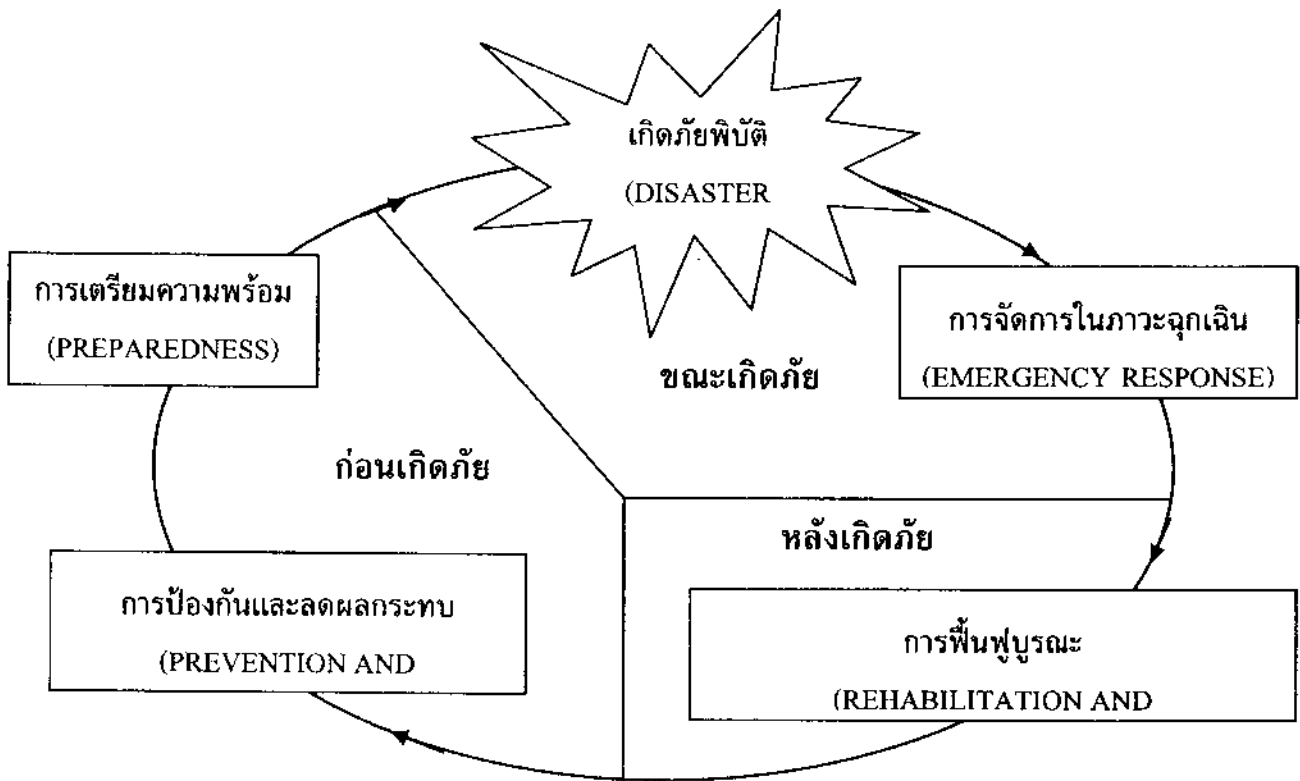
๑.๒ กรอบแนวคิดและหลักการ

ภัยธรรมชาติเป็นภัยที่มักเกิดขึ้นเองเป็นประจำหรือเกิดขึ้นโดยกะทันหัน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะแบ่งระยะการเกิดของภัย เป็น ๓ ระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภัย ระยะขณะเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัย

จากแนวโน้มของการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น จึงได้พัฒนาการบริหารจัดการภัยพิบัติไปสู่การปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) ซึ่งจะต้องปฏิบัติการอย่างครบวงจร โดยเน้นไปที่การป้องกันและการลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ดังภาพที่ ๑ - ๑^๔

^๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เอกสารการประชุมวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี พ.ศ. ๒๕๗๐, ๒๕๕๑ : หน้า ๗.

^๔ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗, ๒๕๕๒ : หน้า ๒๙.

ภาพ ๑ - ๑ วัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย (Disaster Management Cycle)

การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) เป็นการบริหารจัดการภัยพิบัติเชิงรุก (Pro-active) ที่สามารถลดความสูญเสียและลดผลกระทบจากภัยพิบัติได้มาก เช่น การลงทุนสำหรับการป้องกันภัยพิบัติจำนวน ๑ เท่า จะประหยัดค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูความเสียหายได้ถึง ๘ เท่า เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วทุกประเทศได้ใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งสิ้น^๙

ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการจัดการประชุมโลกด้านการลดภัยพิบัติ ณ เมืองโกเบ จังหวัดเฮียวโกะ ประเทศญี่ปุ่น โดยรัฐบาล จาก ๑๖๘ ประเทศ ได้ร่วมกันจัดทำแผนสำหรับปฏิบัติในช่วง ๑๐ ปี เพื่อให้โลกปลอดภัยจากธรรมชาติเรียกว่า “Hyogo Framework for Action ๒๐๐๕-๒๐๑๕”^{๑๐}

กรอบงาน Hyogo ดังกล่าวเป็นแผนงานระดับโลกเพื่อความพยายามในการลดความเสียหายจากภัยพิบัติในช่วงทศวรรษหน้าเป้าหมายของกรอบงานเพื่อลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินทางสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ของชุมชนและของประเทศจากภัยพิบัติได้อย่างยั่งยืนภายในปี พ.ศ.๒๕๕๙^{๑๑}

สาระสำคัญของการประชุมครั้งนั้น ส่งผลให้ทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยเริ่มหันมาปรับแนวความคิดในการจัดการภัยพิบัติจากแนวคิดเดิม ที่เน้นการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) มาเป็นการจัดการภัยพิบัติโดยเน้นการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Management) เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติไว้ล่วงหน้า

ปัจจุบันการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ จึงให้ความสำคัญกับภัยพิบัติในระยะก่อนเกิดภัย (Warning Phase) โดยอาจจะสั้นหรือยาวแล้วแต่ชนิดของภัยพิบัติทำให้มีโอกาสเตือนภัยกับประชาชนได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Asian Disaster Preparedness Centre (ADPC) ที่ระบุว่าประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุดจากการเกิดภัยพิบัติ ซึ่งมีผลทำให้การบริหารจัดการภัยพิบัติเปลี่ยนทิศทางใหม่จาก “บรรเทาและปฏิบัติการ (Relief and Response)” ไปเป็น “ลดผลกระทบและเตรียมความพร้อม (Mitigation and Preparedness)” โดยส่วนที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือการเตือนภัยพิบัติสำหรับการเตือนภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นในความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติที่จะเกิดขึ้น โดยการเตือนภัยจะต้องอยู่ในระยะเวลาที่สั้น มีความกระชับและรวดเร็ว ซึ่งจะมีผลให้สามารถอพยพเคลื่อนย้ายได้ทันเวลาและลดการสูญเสียชีวิตที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติได้

^๙ Abramovitz, J. *Unnatural Disasters*. Washington DC, World watch, ๒๐๐๑ : p. ๑๕๘.

^{๑๐} United Nation International Strategy for Disaster Reduction, *Words Into Action A Guide for Implementing the*

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อศึกษาและรวบรวม แนวคิด ทฤษฎี แนวมาตรการ วิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนของประเทศไทย

๒) เพื่อศึกษาถึงมาตรการในการแก้ไขปัญหาผลกระทบ และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการแก้ปัญหาผลกระทบ และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการแก้ปัญหาในพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

๓) เพื่อนำเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรม และสามารถปฏิบัติได้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติธรรมชาติ

๔) เพื่อแสวงหาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อฝ่ายบริหาร เพื่อดำเนินการต่อไป

๑.๔ ขอบเขตการดำเนินการ

เพื่อศึกษาถึงมาตรการในการแก้ไขปัญหา ผลกระทบ และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา รวมถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาในพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติในประเทศไทย รวมทั้งศึกษาด้านนโยบายในการแก้ไขปัญหาผลกระทบ และอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อให้การแก้ปัญหาของภัยธรรมชาติจำนวน ๔ ประเภท ได้แก่ ดินโคลนถล่ม อุทกภัย ภัยแล้ง ไฟป่า วาดภัย แผ่นดินไหว คลื่นสึนามิ น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง และภูเขาไฟระเบิด เพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภา

๑.๔.๑ วิธีการศึกษา

คณะกรรมการวิสามัญฯ ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ โดยการประชุมหารือเพื่อรับฟังความเห็นและได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คณะต่างๆ เพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับภัยพิบัติธรรมชาติ ดังนี้

- รับฟังคำชี้แจง ข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรค จากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับภัยพิบัติธรรมชาติ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูพื้นที่ประชาชนที่ประสบภัย
- การรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การศึกษาพื้นที่ที่กำลังประสบภัยและพื้นที่ที่เคยประสบภัย
- การจัดสัมมนาและการจัดเสวนา

๑.๔.๒ ระยะเวลาในการศึกษา

พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๒ - มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๓

LIART

๑.๕.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการดำเนินการ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๑) ทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐาน สถิติ ความเสี่ยง ของภัยธรรมชาติที่สำคัญในประเทศไทยในภาพรวมที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรง เพื่อใช้เป็นแหล่งองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

๒) ทำให้ทราบถึงยุทธศาสตร์และมาตรการในการแก้ไขปัญหาผลกระทบและผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓) เป็นการรวบรวมผลการศึกษาและวิเคราะห์ของคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ภายใต้คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

๔) มีข้อเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรมและมีกลไก เครื่องมือ และวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาฯ และติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาฯ เพื่อให้มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย

บทที่ ๒

สภาพปัญหาและปัจจัยเสี่ยงในภาพรวมของภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น เป็นประจำที่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงในพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัย

๒.๑ ข้อมูลสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทย

สถิติสถานการณ์ภัยธรรมชาติของประเทศไทยที่เกิดขึ้นและสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีดังนี้

๒.๑.๑ สถานการณ์อุทกภัย

ในห้วงเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับปัญหาอุทกภัยเป็นประจำและเกิดขึ้นแทบทุกปี นับเป็นภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ประเทศมากที่สุด โดยมีสาเหตุจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำกำลังแรงพัดผ่านภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน และอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมในบางจังหวัด ประชาชนได้รับความเดือดร้อน สิ่งสาธารณประโยชน์ และทรัพย์สินของประชาชนได้รับความเสียหาย แต่ระยะหลังปัญหาอุทกภัยเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น มีมูลค่าความเสียหายเพิ่มสูงขึ้น ตามตารางที่ ๒-๑

ตารางที่ ๒-๑ สถิติสถานการณ์อุทกภัยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑

ปี พ.ศ.	จำนวน (จังหวัด)	ความเสียหาย			
		บาดเจ็บ (คน)	เสียชีวิต (คน)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๔๕	๗๒	๐	๒๑๖	๑๐, ๔๓๕,๑๑๕	๑๓,๓๘๕.๓๑
๒๕๔๖	๖๖	๑๐	๔๔	๑,๕๙๕,๕๕๗	๒,๐๕๐.๒๖
๒๕๔๗	๕๙	๓	๒๘	๓,๒๙๘,๗๓๓	๘๕๐.๖๕
๒๕๔๘	๖๓	๐	๗๕	๑,๗๐๑,๔๕๐	๕,๙๘๒.๒๘
๒๕๔๙	๕๘	๑,๔๖๒	๔๔๖	๖,๕๖๐,๕๔๑	๙,๖๒๗.๔๑
๒๕๕๐	๕๕	๑๗	๓๖	๑,๖๑๗,๒๘๔	๑,๖๘๗.๘๖
๒๕๕๑	๖๕	๐	๑๑๓	๖,๕๙๐,๖๕๕	๗,๖๐๑.๗๙

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๑

LIART

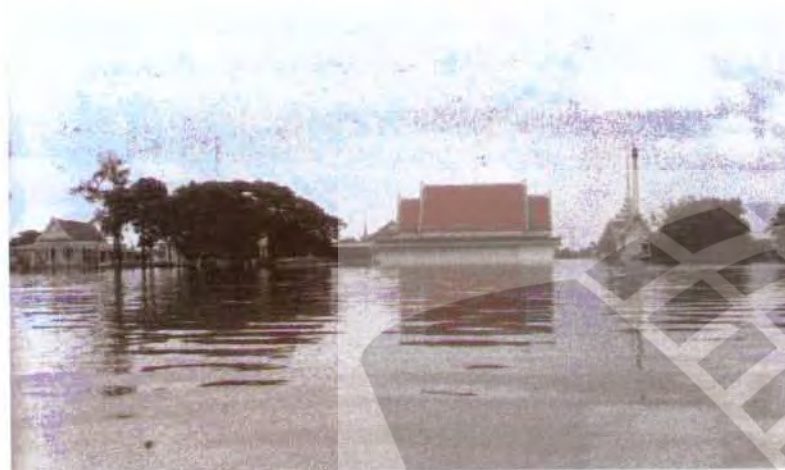
Legislative Institutional Repository of Thailand

ภาพ ๒-๑ เหตุการณ์อุทกภัยที่จังหวัดสุโขทัย พ.ศ.๒๕๕๙

ภาพ ๒-๒ เหตุการณ์อุทกภัยที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พ.ศ.๒๕๕๑

ภาพ ๒-๓ เหตุการณ์วัดถูกน้ำท่วมซึ่งนานไม่สามารถประกอบพิธีศาสนาหรือแม้แต่เผา
ชาวบ้านได้ จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ.๒๕๕๙

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒.๑.๒ สถานการณ์ภัยจากवादภัย

वादภัยเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อพื้นที่กว้างนับร้อยตารางกิโลเมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ศูนย์กลางของพายุเคลื่อนที่ผ่านจะได้รับผลกระทบมากที่สุด ซึ่งความเสียหายมักผันแปรไปตามความรุนแรง เมื่อพายุมีกำลังแรงในชั้นดีเปรสชันก็จะทำให้เกิดฝนตกหนัก และมักมีอุทกภัยตามมา หากพายุมีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน หรือพายุไต้ฝุ่น จะเกิดฝนตกหนักมาก อุทกภัยแรงขึ้น ลมพัดแรงเกิดคลื่นทะเลสูงขึ้นผิดปกติ เป็นอันตรายต่อการเดินเรือ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายถึงขั้นรุนแรงทำให้ประชาชนเสียชีวิตจำนวนมาก กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รายงานสถิติการเกิดवादภัยตั้งแต่ปี ๒๕๔๕-๒๕๕๑ ตามตารางที่ ๒-๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒-๒ สถิติสถานการณ์वादภัยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑

ปี พ.ศ.	จำนวน (จังหวัด)	ความเสียหาย			
		บาดเจ็บ (คน)	เสียชีวิต (คน)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๔๕	๖๗	๑๑	๑๘	๙,๓๐๖	๒๑๓.๓๓
๒๕๔๖	๗๖	๔๓๔	๗๔	๕๐,๘๓๔	๔๕๗.๔๒
๒๕๔๗	๗๖	๖๓	๗๓	๓๒,๑๕๘	๓๙๘.๔๑
๒๕๔๘	๕๗	๐	๑๓	๓๓,๐๔๘	๑๔๘.๘๗
๒๕๔๙	๖๕	๓๙	๒๙	๖๘,๒๘๖	๙๒.๒๔
๒๕๕๐	๖๗	๗๑	๑๐	๑๘,๑๖๓	๒๓๔.๕๕
๒๕๕๑	๖๕	๓๐	๑๕	๙๕,๖๑๙	๒๒๗.๕๔

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๑

ภาพ ๒-๔ เหตุการณ์वादภัย ที่จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๑

๒.๑.๓ สถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม

ดินโคลนถล่ม เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป ในบริเวณภูเขาที่มีความลาดชันสูง บริเวณที่ดินถล่มเกิดได้เสมอ คือ บริเวณที่ใกล้กับแนวรอยเลื่อนที่มีพลังและมีการยกตัวของแผ่นดินขึ้นเป็นภูเขาสูง บริเวณที่ทางน้ำกัดเซาะเป็นโตรกเขาลึกและชัน บริเวณที่มีแนวรอยแตกและรอยแยกหนาแน่นบนลาดเขา บริเวณที่มีการผุพังของหินและทำให้เกิดชั้นดินหนาบนลาดเขา ดินถล่มมักเกิดจากการที่น้ำซึมลงในชั้นดินบนลาดเขาและเกิดแรงดันของน้ำเพิ่มขึ้นในชั้นดินโดยเฉพาะในช่วงที่ฝนตกหนัก เมื่อเกิดดินถล่มประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ลาดเชิงเขาจะเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม จากการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มของกรมทรัพยากรธรณี ดังแสดงในภาพที่ ๒-๗ พบว่าในประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงภัยรวม ๕๑ จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๒,๓๗๐ หมู่บ้าน จำแนกเป็น

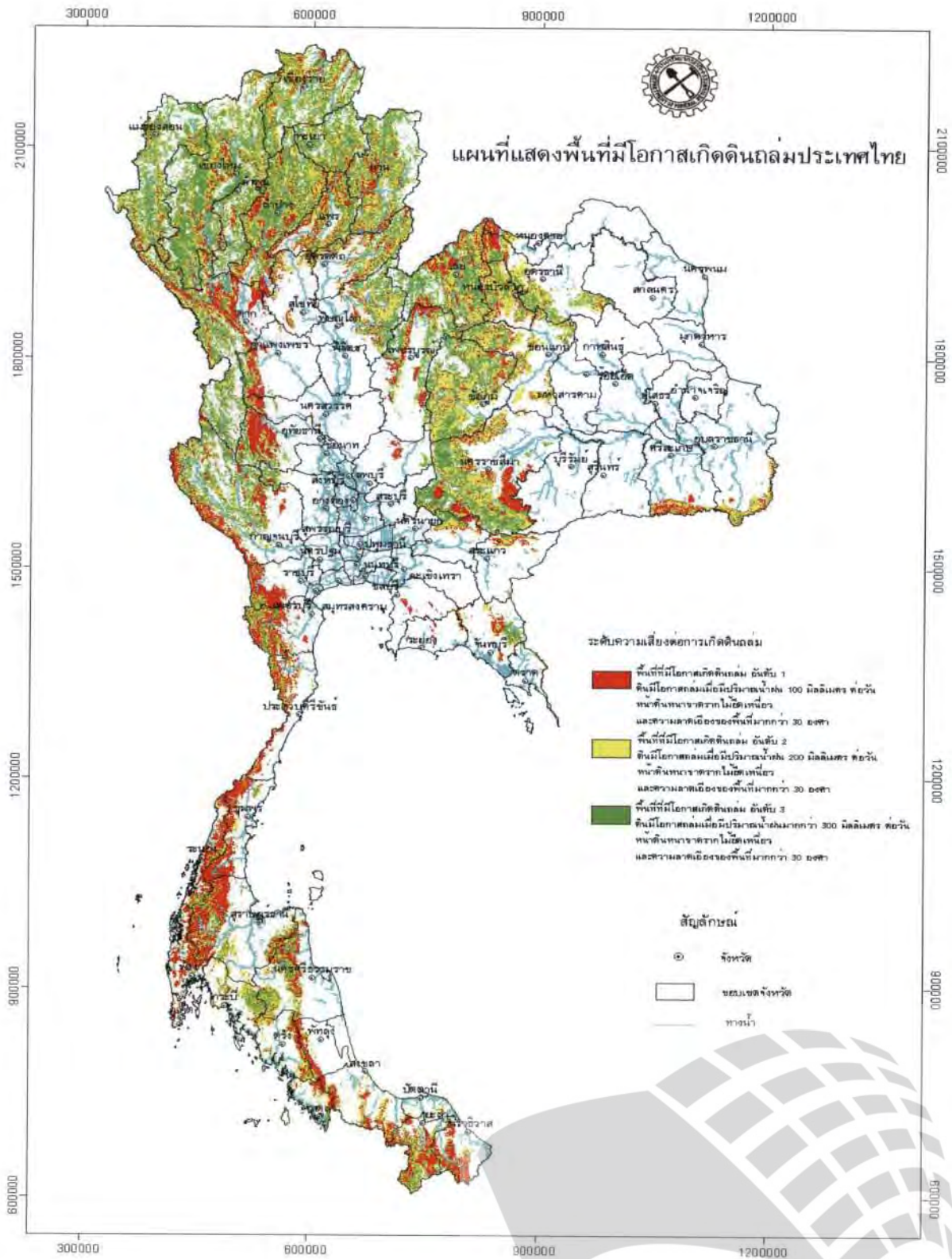
- ๑) พื้นที่เสี่ยงภัยสูง ครอบคลุมพื้นที่ ๓๙๘ หมู่บ้าน
- ๒) พื้นที่เสี่ยงภัยปานกลาง ครอบคลุมพื้นที่ ๑,๓๙๖ หมู่บ้าน
- ๓) พื้นที่เสี่ยงภัยต่ำ ครอบคลุมพื้นที่ ๕๗๖ หมู่บ้าน

ภาพ ๒-๕ ภัยจากดินโคลนถล่มใน จังหวัด น่าน แพร่ อุตรรดิตถ์ สุโขทัย พ.ศ.๒๕๕๙

ภาพ ๒-๖ ภัยจากดินโคลนถล่มใน จังหวัด น่าน แพร่ อุตรรดิตถ์ สุโขทัย พ.ศ.๒๕๕๙

ภาพ ๒-๗ แผนที่เสี่ยงภัยดินถล่ม

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ตารางที่ ๒-๓ สถิติสถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม

สถานที่	วันที่เกิดเหตุ	ความเสียหาย
ดอยหมอก ต.สันสลี อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย	พ.ศ. ๒๕๑๔	ดินถล่มบริเวณสันเขาที่มีการทำเหมืองแร่ซีไลต์ มีผู้เสียชีวิต มากกว่า ๑๐๐ ราย
อ.ลานสกา อ.ร่อนพิบูลย์ และ อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช	วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๘	ดินถล่มครอบคลุมพื้นที่ ๕ ตำบล มีผู้เสียชีวิต ๒๑ ราย บ้านเรือนเสียหาย ๙๗ หลัง
บ้านกะทูนเหนือ อ. พิปูน จ.นครศรีธรรมราช	วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑	มีผู้บาดเจ็บและตายประมาณ ๒๓๐ คน บ้านเรือนเสียหายประมาณ ๑,๕๐๐ หลังและ พื้นที่การเกษตรเสียหายประมาณ ๖,๑๕๐ ไร่ คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท
บ้านคีรีวง อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช	วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑	เสียชีวิต ๑๒ คน บ้านเรือนเสียหาย ๑๕๒ หลัง เสียหายบางส่วน ๒๑๐ หลัง
อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี	วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑	เสียชีวิต ๑๓ คน บ้านเรือนเสียหาย ๓๒๕ หลัง
กิ่งอ.เขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี	วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒	เสียชีวิต ๑ คน บ้านเรือนเสียหาย การปศุสัตว์ และพื้นที่การเกษตรเสียหายมากมาย
บ.ธารทิพย์(หุบผูด) ต.บุงน้ำเต้า อ.หล่มสัก และบ.โพธิ์เงิน ต.ท่าพล อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๓	เสียชีวิต ๑๐ คน สูญหาย ๒ คน บ้านเรือน เสียหาย ๓๖๓ หลังการปศุสัตว์และพื้นที่ การเกษตรเสียหายมากมาย
อ.วังชัน จ.แพร่	วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔	เสียชีวิต ๔๓ คน สูญหาย ๔ คน บ้านเรือน เสียหาย ๑๘ หลัง คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท
ต.น้ำก้อ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๔	เสียชีวิต ๑๓๖ คน บาดเจ็บ ๑๐๙ คน สูญหาย ๔ คน บ้านเรือนพังทลาย ๑๘๘ หลัง คิดเป็น มูลค่าประมาณ ๖๔๕ ล้านบาท
บ้านกองบอด ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่	วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗	เสียชีวิต ๑ ราย บ้านเรือนเสียหาย ๓ หลัง จักรยานยนต์ ๑ คัน

LIART

สถานที่	วันที่เกิดเหตุ	ความเสียหาย
ต.แม่ต๋อน ม่อนจอง และ ต.ยางเปียง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗	เสียชีวิต ๑ คน เสียหาย ๔ ตำบล ๑๔ หมู่บ้าน ประชาชนเดือดร้อน ๑๐๐ คน ๑๒๐ ครัวเรือน
ต.แม่ระมาด ต.ชะเนงใจ และ ต.แม่จะเรอ อ.แม่ระมาด จ.ตาก	วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗	เสียชีวิต ๕ ราย บาดเจ็บ ๓๙๑ ราย เสียหาย ๕ ตำบล ๑๖ หมู่บ้าน เดือดร้อน ๘,๘๕๖ คน ๒,๑๓๕ ครัวเรือน
บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ต.แม่สลอง ในอ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	กันยายน ๒๕๕๗	มีผู้เสียชีวิต ๒ ราย บ้านเรือนเสียหายทั้งหมด ๑ หลัง สะพานขาด ๑ แห่ง
บ้านห้วยส้มไฟ ต.เขาคราม อ.เมือง จ.กระบี่	วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗	มีผู้เสียชีวิต ๓ คน บาดเจ็บ ๑ คน บ้านเรือน เสียหาย ๒๕ หลัง
อ.ธารโต จ.ยะลา	วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗	มีผู้เสียชีวิต ๒ คน บ้านเรือนเสียหาย ๑ หลัง และดินปิดทับ ทางหลวงหมายเลข ๕๑๐ สาย ยะลา-เบตง บริเวณบ้านแห
บ้านเทศบาล ต.เวียงใต้ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๘	เสียชีวิต ๒ คน สูญหาย ๙ คน บาดเจ็บ ๒๑ คน บ้านเรือนเสียหาย ๑๑ หลัง
บ้านน้ำริน อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๘	ราษฎรเสียชีวิต ๕ คน บ้านเรือนเสียหายทั้งหมด ๑๕ หลัง ทางหลวงแผ่นดินชำรุด ๓ แห่ง
อ.ลับแล อ.ท่าปลา อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ อ.ศรีสัชนา ลัย จ.สุโขทัย และอ.เมือง จ.แพร่	วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙	ผู้เสียชีวิต ๘๓ คน สูญหาย ๓๓ คน บ้านเรือน เสียหายทั้งหมด ๖๗๓ หลัง พื้นที่การเกษตร ๕๘๑,๘๓๐ ไร่ มูลค่าความเสียหาย ๓๐๘.๖ ล้านบาท
บ้านปางควาย บ้านยาง ต.แม่ฮอน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่	วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙	เสียชีวิต ๘ คน บ้านเรือนเสียหายทั้งหมด ๙ หลัง เสียหายบางส่วน ๒๔ หลัง
ต.ตะกุกเหนือ และ ต.ตะกุกใต้ อ.วิภาวดี จ.สุราษฎร์ธานี	วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	เสียชีวิต ๒ ราย บาดเจ็บ ๑ ราย บ้านเรือน เสียหายทั้งหมด ๒ หลัง เสียหายบางส่วน ๑๓ หลัง สะพานขาด ๓ แห่ง

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี พ.ศ.๒๕๕๑

๒.๑.๔ สถานการณ์ภัยแล้ง (และการขาดแคลนน้ำ)

จากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม การขาดแคลนน้ำจึงส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศทำให้ฤดูฝนสั้นขึ้นซึ่งหมายถึงว่าฤดูแล้งจะยาวนานขึ้น สิ่งที่จะเป็นปัญหาตามมาจากภาวะแห้งแล้งคือการขาดแคลนน้ำ โดยในห้วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงมิถุนายน ในพื้นที่ตอนบนของประเทศไทยจะมีฝนตกปริมาณน้อย ประกอบกับปริมาณน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศมีปริมาณไม่เพียงพอสำหรับประชาชนใช้อุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน ทำให้ประชาชนต้องประสบกับความเดือดร้อนในหลายพื้นที่ ตามตารางที่ ๒-๔

ตารางที่ ๒-๔ สถิติสถานการณ์ภัยแล้งระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑

ปี พ.ศ.	พื้นที่ประสบภัย (จังหวัด)	ความเสียหาย		
		ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน (คน)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๔๕	๖๖	๑๒,๘๔๑,๑๑๐	๒,๐๗๑,๕๖๐	๕๐๘.๗๘
๒๕๔๖	๖๓	๕,๙๓๙,๒๘๒	๔๘๔,๑๘๙	๑๗๔.๓๒
๒๕๔๗	๖๔	๘,๓๘๘,๗๒๘	๑,๔๘๐,๒๐๙	๑๙๐.๖๖
๒๕๔๘	๗๑	๑๑,๑๔๗,๖๒๗	๑๓,๗๓๖,๖๖๐	๗,๕๖๕.๘๖
๒๕๔๙	๖๑	๑๑,๘๖๒,๓๕๘	๕๗๘,๗๕๓	๔๙๕.๒๗
๒๕๕๐	๖๖	๑๖,๗๕๕,๙๘๐	๑,๓๘๐,๑๑๘	๑๙๘.๓๐
๒๕๕๑	๖๑	๓,๕๓๑,๕๗๐	๕๒๔,๙๙๙	๑๐๓.๙๐

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๑

๒.๑.๕ สถานการณ์ภัยจากคลื่นสึนามิ

คลื่นสึนามิ (Tsunami) เกิดจากการยกตัวของพื้นดินใต้ทะเล โดยเฉพาะเกิดจากการเกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ใต้ทะเล มวลน้ำที่ถูกยกตัวสูงขึ้นก็จะเคลื่อนที่ออกไปรอบทิศทางในรูปของคลื่น จึงเรียกว่าคลื่นสึนามิ คลื่นสึนามินี้มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นคลื่นเดี่ยว (Single Wave) จะเป็นคลื่นที่มีความสูงของคลื่นน้อยเมื่ออยู่ในทะเลลึก แต่เมื่อเคลื่อนที่เข้าสู่เขตน้ำตื้น ความสูงของคลื่นจะเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นคลื่นยักษ์ซัดเข้าทำลายพื้นที่ราบลุ่มริมทะเล ส่วนคลื่นสึนามิที่กระทบ ผังภาคใต้ของประเทศไทยพบว่ามี ๓ ระลอก เนื่องจากเมื่อคลื่นยักษ์เคลื่อนที่ผ่านหมู่เกาะอันดามัน และหมู่เกาะนิโคบาร์ มีการหักเหของคลื่นทำให้แตกตัวเป็น ๓ ระลอก

สำหรับประเทศไทยไม่เคยมีปรากฏการณ์ของภัยจากคลื่นสึนามิมาก่อนจนเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เกิดคลื่นสึนามิอันเนื่องมาจากแผ่นดินไหวใต้ทะเลครั้งใหญ่ขนาด ๙.๓ ริกเตอร์ที่หมู่เกาะสุมาตราส่งผลให้ ๑๑ ประเทศในทวีปเอเชียและทวีปแอฟริกาได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๒๑๖,๐๐๐ คน สำหรับประเทศไทยได้รับผลกระทบในเขต ๖ จังหวัด ชายฝั่งทะเลอันดามัน คือ พังงา กระบี่ ระนอง ภูเก็ต ตรัง และสตูล มีผู้เสียชีวิตทั้ง

ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ๕,๓๙๕ คน บาดเจ็บ ๘,๔๕๗ คน สูญหายมากกว่า ๒,๑๘๗ คน และทำให้มีเด็กกำพร้ามากกว่า ๑,๒๑๕ คน มูลค่าความเสียหายเบื้องต้นประมาณ ๑๔,๔๙๑ ล้านบาท ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท ตามตารางที่ ๒-๕ ปัจจุบันพื้นที่เสี่ยงต่อภัยคลื่นสึนามิ ได้แก่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันของจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตก ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ตรัง และสตูล รวม ๒๕ อำเภอ ๙๕ ตำบล ๔๐๗ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๒-๕ สถิติสถานการณ์ภัยจากคลื่นสึนามิเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

พื้นที่ประสบภัย (จังหวัด)	ความเสียหาย			
	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ(คน)	สูญหาย (คน)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
๖ จังหวัด ชายฝั่งทะเล อันดามัน คือ พังงา กระบี่ ระนอง ภูเก็ต ตรัง และสตูล	๕,๓๙๕	๘,๔๕๗	๒,๑๘๗	๑๔,๔๙๑

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๑

ภาพ ๒-๘ ภัยจากจากคลื่นสึนามิเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒.๑.๖ สถานการณ์ภัยจากการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

ในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยถูกน้ำทะเลกัดเซาะไปแล้วทั้งสิ้น ๑๑๓,๐๕๒ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๑ ของชายฝั่งทะเลของประเทศไทย^๑ รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย ฉบับล่าสุด (๒๕๕๙) ระบุว่า การกัดเซาะชายฝั่งถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมอันดับต้นๆ ของประเทศไทยหากคิดอัตราสูญเสียพื้นดินโดยรวมแล้วจะอยู่ที่ ๒ ตารางกิโลเมตรต่อปี คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงถึง ๖,๐๐๐ ล้านบาท โดยพบใน ๒๓ จังหวัด ทั้งในฝั่งอันดามันและอ่าวไทย ซึ่งคาดว่าในอีก ๒๐ ปีข้างหน้าหากไม่ได้รับการแก้ไข ชายฝั่งทะเลบริเวณดังกล่าวจะถูกกัดเซาะไปมากถึง ๖๕ เมตรต่อปี^๒

ตารางที่ ๒-๖ รายงานสถิติสถานการณ์คลื่นซัดชายฝั่งในประเทศไทย

๑. ชายทะเลด้านอ่าวไทย

ความรุนแรงการกัดเซาะ	พื้นที่ความเสียหาย
ระดับปานกลาง (๑.๐-๐.๕ เมตร/ปี)	๑๕ จังหวัด จังหวัด คือ ตรัง จันทบุรี ชลบุรี ระยอง สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะทางรวม ๓๐๕.๑ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๑๘.๕ ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย
ระดับรุนแรง (มากกว่า ๕ เมตร/ปี)	๑๒ จังหวัด คือ จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะทางรวม ๑๘๐.๙ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๑๐.๙ ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย
ระดับรุนแรงมาก (มากกว่า ๒๕ เมตร/ปี)	ชายฝั่งทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบนตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัด ฉะเชิงเทรา จนถึงปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ๕ จังหวัดอ่าวไทยตอนบน คือ ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร

^๑ รศ.ดร.ธนวัฒน์ จารูพงษ์สกุล คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หัวหน้าคณะวิจัยศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

^๒ ธนาคารโลก. รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย. ๒๕๕๙

๒. ชายทะเลด้านอันดามัน

ความรุนแรงการกัดเซาะ	พื้นที่ความเสียหาย
ระดับปานกลาง (๑.๐-๐.๕ เมตร/ปี)	ใน ๕ จังหวัด คือ ระนอง ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล ระยะทางรวม ๒๓.๐ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๒.๕ ของในทิวทิศน์จังหวัด ระยะทางรวม ๙๐.๕ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๙.๕ ของแนวชายฝั่งทะเลอันดามัน
ระดับรุนแรง (มากกว่า ๕ เมตร/ปี)	-
ระดับความรุนแรงมาก (มากกว่า ๒๕ เมตร/ปี)	-

ที่มา : ยุทธศาสตร์การจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๒

๒.๑.๗ สถานการณ์ภัยจากไฟป่า

ในประเทศไทย แม้จะยังไม่มีการศึกษาถึงประวัติการเกิดไฟป่าอย่างจริงจังมาก่อน แต่จากการศึกษาประวัติการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่มีอายุนับร้อยปี โดยการวิเคราะห์ห่วงปีก็พบหลักฐานว่าได้เกิดไฟป่าขึ้นหลายครั้งในช่วงชีวิตของต้นไม้ทุกๆ จึงพออนุมานได้ว่าอย่างน้อยที่สุดก็มีไฟไหม้ป่ามาเป็นเวลานับร้อยปีแล้ว

อย่างไรก็ตาม ในอดีตเป็นเพราะว่ายังมีป่าไม้อยู่อย่างอุดมสมบูรณ์และเป็นป่าประเภทที่มีความชุ่มชื้นสูง เช่น ป่าดิบชนิดต่างๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับประชากรมีน้อย กิจกรรมของมนุษย์ที่เข้าไปรบกวนระบบนิเวศของป่าจึงมีน้อย ไฟป่าที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของมนุษย์ มีไม่บ่อยนัก จึงอยู่ในวิสัยที่กลไกของธรรมชาติจะปรับตัวเพื่อรักษาภาวะสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้เอาไว้ได้

ภาพ ๒-๙ ในแต่ละปี ป่าหลายล้านไร่ ได้รับความเสียหายจากไฟป่า

หากแต่ในช่วง ๒-๓ ทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร ทำให้ความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้มีมากขึ้นตามไปด้วย ป่าไม้ถูกแผ้วถางเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นที่ตั้งและขยายชุมชน สร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ทำให้พื้นที่ป่าถูกทำลายลงเป็นอันมาก และป่าที่เหลืออยู่ก็อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและเปลี่ยนแปลงไปสู่ป่าประเภทที่มีความชุ่มชื้นน้อยลง เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และป่าหญ้า ซึ่งเป็นป่าที่เกิดไฟป่าได้ง่าย ประกอบกับความยากจนในชนบท บังคับให้ประชาชนต้องอาศัยป่าเพื่อการยังชีพมากขึ้น ไม่ว่าจะด้วยการเก็บหาของป่า ล่าสัตว์ บุกรุกป่าเพื่อทำการเกษตร กิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องใช้ไฟ และเป็นสาเหตุให้เกิดไฟป่า ไฟป่าจากกิจกรรมของประชาชนมีความถี่และความรุนแรงมากกว่าที่กลไกธรรมชาติจะปรับตัวเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้เอาไว้ได้ ไฟป่าจึงกลายเป็นปัจจัยที่สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ไฟป่ากลายเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ ที่ทุกฝ่ายตระหนักและห่วงใยอยู่ในขณะนี้

การสำรวจความเสียหายจากไฟป่ามีขึ้นครั้งแรกในปี ๒๕๑๔ เมื่อ Mr. J.C.Macleod ผู้เชี่ยวชาญไฟป่าจากประเทศแคนาดา ได้เข้ามาศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ไฟป่าในประเทศไทย และได้ประเมินว่ามีไฟไหม้ป่าในประเทศไทยประมาณปีละ ๑๑๗ ล้านไร่ โดยส่วนใหญ่เกิดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^๓ ต่อมา ในระหว่างปี ๒๕๒๗-๒๕๒๙ กรมป่าไม้ได้ใช้เครื่องบินสำรวจพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ทั่วประเทศ พบว่ามีพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ถึงปีละ ๑๙.๔๘ ล้านไร่ หรือคิดเป็น ๒๐.๙๒ % ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ (ตารางที่ ๒-๘) ในปี ๒๕๓๕ ได้มีการสำรวจทางอากาศอีกครั้งหนึ่ง พบว่ามีพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๑๒.๑๓ ล้านไร่ หรือคิดเป็น ๑๔.๘๕ % ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ (ตารางที่ ๒-๘)

ตารางที่ ๒-๗ พื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ เฉลี่ยในช่วง ๓ ปี (๒๕๒๗-๒๕๒๙)

ลำดับที่	ภาค	พื้นที่ป่า (ไร่)	พื้นที่ไฟไหม้ป่า (เฉลี่ย ๓ ปี) ปีละ	
			ไร่	ร้อยละของพื้นที่ป่าทั้งหมด
๑	เหนือ	๕๒,๕๗๘,๗๕๐	๑๒,๙๘๑,๖๙๓	๒๔.๖๙
๒	ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๕,๑๔๐,๐๐๐	๒,๙๒๕,๐๔๘	๑๙.๓๒
๓	กลาง	๑๕,๗๖๑,๒๕๐	๒,๑๕๑,๕๑๒	๑๓.๖๕
๔	ใต้	๙,๖๗๘,๑๒๕	๑,๔๕๐,๔๒๖	๑๔.๗๘
	รวม	๙๓,๑๕๘,๑๒๕	๑๙,๔๘๘,๖๗๙	๒๐.๙๒

ที่มา : สำนักป้องกัน ปราบปราม และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๕๑

^๓ J.C.Macleod องค์กรพัฒนานานาชาติของแคนาดา (CIDA)

ตารางที่ ๒-๘ พื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ ในปี ๒๕๓๕

ลำดับที่	ภาค	พื้นที่ป่า (ไร่)	พื้นที่ไฟไหม้ป่า (เฉลี่ย ๓ ปี) ปีละ	
			ไร่	ร้อยละของพื้นที่ป่าทั้งหมด
๑	เหนือ	๔๘,๒๑๔,๓๕๗	๘,๗๗๐,๖๖๕	๑๘.๙๑
๒	ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๓,๖๒๔,๑๙๒	๑,๔๐๕,๗๘๔	๑๑.๑๖
๓	กลาง	๑๕,๑๙๒,๑๔๕	๑,๓๑๓,๖๐๗	๘.๙๐
๔	ใต้	๘,๔๐๕,๕๐๙	๖๔๐,๓๙๔	๘.๒๗
	รวม	๘๕,๔๓๖,๒๘๔	๑๒,๑๓๐,๔๕๐	๑๔.๘๕

ที่มา : สำนักป้องกัน ปรามปราม และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๕๑

หลังจากนั้นก็ยังไม่มีการสำรวจพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ทางอากาศอีก อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลผลการปฏิบัติงานดับไฟป่าในแต่ละปีทำให้สามารถประมาณการพื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ ในแต่ละปี ได้ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ ๒-๙

ตารางที่ ๒-๙ ประมาณการพื้นที่ไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๖-๒๕๔๒

ปี	พื้นที่ถูกไฟไหม้ (ไร่)
๒๕๓๖	๙,๑๒๒,๖๐๙
๒๕๓๗	๔,๗๗๒,๘๐๐
๒๕๓๘	๔,๐๒๓,๗๘๔
๒๕๓๙	๓,๐๖๔,๓๙๔
๒๕๔๐	๔,๑๒๖,๒๙๘
๒๕๔๑	๗,๑๕๙,๐๗๔
๒๕๔๒	๒,๕๕๙,๗๗๕

ที่มา : สำนักป้องกัน ปรามปราม และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๕๑

ส่วนใหญ่ไฟป่ามักเกิดจากฝีมือมนุษย์ที่ก่อให้เกิดไฟเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น เพื่อทำการเกษตร เพื่อการล่าสัตว์ และจากความประมาท โดยทิ้งเศษบุหรืหรือเศษไฟที่ยังไม่ดับให้สนิท สถิติการเกิดไฟไหม้ป่าในประเทศไทยในแต่ละปีมีความถี่ค่อนข้าง ตามตารางที่ ๒-๑๐

ตารางที่ ๒-๑๐ สถิติสถานการณ์ภัยจากไฟป่าระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๑

ปี พ.ศ.	จำนวน (ครั้ง)	จำนวน (จังหวัด)	พื้นที่ความเสียหาย (ไร่)
๒๕๔๕	๑๑,๙๗๔	๖๔	๒๕๓,๓๙๑
๒๕๔๖	๘,๐๑๑	๖๔	๙๘,๕๒๓
๒๕๔๗	๑๐,๕๔๔	๖๔	๒๐๑,๗๕๘
๒๕๔๘	๙,๔๔๗	๖๔	๑๘๙,๒๗๖
๒๕๔๙	๔,๗๑๑	๖๔	๕๕,๘๘๕
๒๕๕๐	๗,๗๕๗	๖๔	๑๑๗,๒๗๐
๒๕๕๑	๕,๕๖๙	๖๐	๗๐,๘๑๑

ที่มา : สำนักป้องกันปราบปราม และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๕๑

ภาพ ๒-๑๐ สถานการณ์ไฟป่า

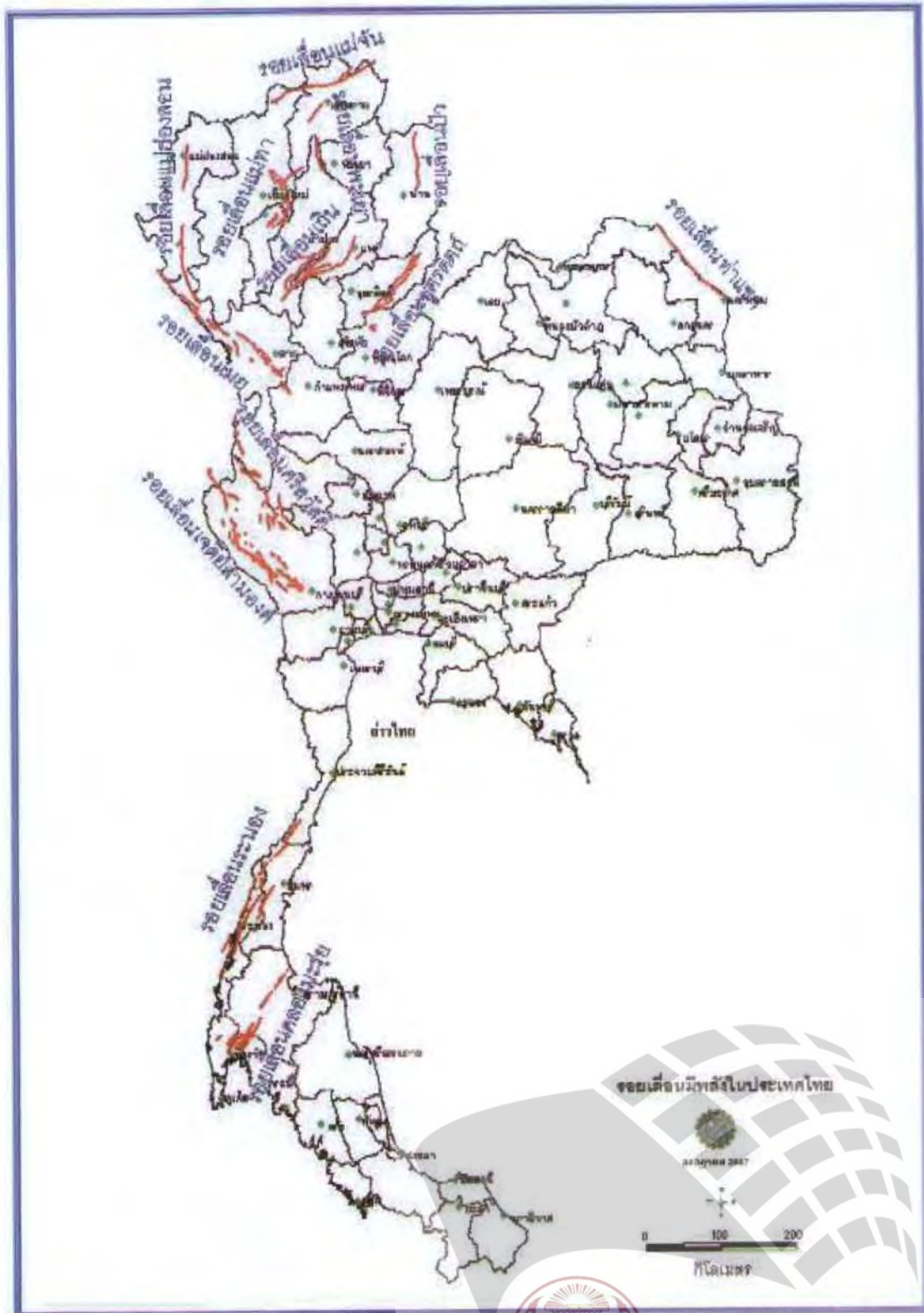

๒.๑.๘ สถานการณ์ภัยจากแผ่นดินไหว

ประเทศไทยจัดอยู่ในเขตที่มีเหตุการณ์แผ่นดินไหวขนาดเล็กถึงปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากหลักฐานการบันทึกประวัติศาสตร์ (historical earthquake data) จดหมายเหตุ ศิลาจารึก และพงศาวดารได้ ระบุว่าประเทศไทยเคยได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหวขนาดปานกลางมาแล้วหลายครั้ง และสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ในหลายภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันตก ของประเทศไทย แต่จากสถิติที่เคยมีการบันทึกไว้ได้เกิดแผ่นดินไหวขนาดกลางความรุนแรง ๕.๖ ริกเตอร์ ที่อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๘ และได้เกิดแผ่นดินไหวบริเวณแนวรอยเลื่อนในภาคตะวันตกและภาคเหนือที่สามารถรู้สึกได้ปีละประมาณ ๕-๖ ครั้ง ภัยที่เกิดขึ้นจากแผ่นดินไหวมักก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งก่อสร้างโดยเฉพาะอาคารและบ้านพักอาศัย การตกลงของวัตถุในที่สูง

ภาพ ๒-๑๑ ความเสียหายที่เสาและคาน ที่เป็นโครงสร้างที่สำคัญของโรงพยาบาลอำเภอพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ภาพ ๒-๑๒ แผนที่รอยเลือนมีพลังในประเทศไทย

สถิติการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง ตามตารางที่ ๒-๑๑

ตารางที่ ๒-๑๑ สถิติการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง

วันเกิดเหตุการณ์	จุดที่เกิดแผ่นดินไหว	ขนาด (ริกเตอร์)	ข้อมูลเพิ่มเติม
๑๑ กันยายน ๒๕๓๗	เกิดจากรอยเลื่อนแม่จันใน จ.เชียงราย	๕.๑	อาคารโรงพยาบาลพานเสียหายถึงขั้น ระงับการใช้อาคาร วัดและโรงเรียนหลาย แห่งเสียหายเล็กน้อยถึงปานกลาง
๒๕ มกราคม ๒๕๔๙	รัฐฉาน ประเทศพม่า ละติจูด ๒๐.๕๓ องศาเหนือลองจิจูด ๙๘.๖๙ องศาตะวันออก.	๕.๗	รู้สึกสั่นสะเทือนที่ จ.เชียงใหม่ จ.เชียงรายและ จ.แม่ฮ่องสอน
๘ ตุลาคม ๒๕๔๙	ประเทศพม่า ละติจูด ๑๒.๐๒ องศาเหนือ ลองจิจูด ๙๙.๑๗ องศาตะวันออก.	๕.๖	รู้สึกได้ที่ จ.เพชรบุรี จ.ราชบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ และ จ.สมุทรสงครามมีรายงานอาคาร สิ่งก่อสร้างเสียหายเล็กน้อยที่ จ.ประจวบคีรีขันธ์
๑ ธันวาคม ๒๕๔๙	ตะวันออกเฉียงของเกาะสุมาตรา ละติจูด ๓.๕๙ องศาเหนือ ลองจิจูด ๙๙.๒ องศา ตะวันออก.	๖.๕	รู้สึกได้ที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และ จ.นราธิวาส
๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๙	จุดศูนย์กลางที่ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ละติจูด ๑๘.๙๓ องศาเหนือ ลองจิจูด ๙๘.๙๗ องศาตะวันออก.(รอยเลื่อนแม่ทา)	๕.๑	กำแพงเมือง ๗๐๐ ปี เกิดรอยร้าว วัดและโรงเรียนหลายแห่งเสียหายเกิด รอยร้าว ใน อ.แม่ริม,อ.สันทราย และอ.เมือง
๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐	พรมแดนพม่า-ลาว-จีน ห่างจาก จ.เชียงราย ๒๐๐ กม.	๕.๗	รู้สึกสั่นไหวที่บริเวณ จ.เชียงราย
๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๐	เกาะสุมาตราตอนเหนือ ประเทศ อินโดนีเซีย ห่างจากภูเก็ต ๓๔๐ กม.	๕.๗	รู้สึกสั่นไหวบนตึกสูงของ จ.ภูเก็ต จ.พังงา
๓ กันยายน ๒๕๕๑	บริเวณ พรมแดนพม่า-จีน จุดศูนย์กลาง ห่างจาก อ.เมือง จ.เชียงราย ไปทางทิศตะวันตก เฉียงเหนือประมาณ ๕๘๓ กม.	๕.๑	ไม่มีรายงานความเสียหาย
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑	มณฑลเสฉวน ประเทศจีน	๗.๘	สร้างความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เป็นจำนวน ๖.๒ แสนล้านบาท

ที่มา : สำนักแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา และกรมทรัพยากรธรณี พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๑.๙ สถานการณ์ภัยจากภูเขาไฟ

ประเทศไทยไม่เคยมีปรากฏการณ์ภูเขาไฟระเบิด แต่มีการพบร่องรอยของภูเขาไฟเมื่อพิจารณาที่ตั้งของประเทศไทย พบว่าอยู่นอกเขตการมุดตัวของแผ่นเปลือกโลก จึงสรุปได้ว่าประเทศไทยไม่มีภูเขาไฟที่มีพลังที่จะเกิดการระเบิดขึ้นอีก จากการสำรวจทางธรณีวิทยาพบว่า ประเทศไทยเคยมีการระเบิดของภูเขาไฟมาก่อน โดยมีหลักฐานจากหินภูเขาไฟหลากหลายชนิดที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ในหลายจังหวัด เช่น ลพบุรี กาญจนบุรี ทราด สระบุรี ลำปาง สุรินทร์ ศรีสะเกษ เป็นต้น หลักฐานดังกล่าวนี้แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีภูเขาไฟในประเทศไทย คาดว่าการระเบิดช่วงสุดท้ายของภูเขาไฟในประเทศไทยแล้วเกิดการเย็นตัวให้หินบะซอลต์ที่มีอายุตั้งแต่ ๑.๘ ล้านปี ถึง ๑๐,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา เนื่องจากภูเขาไฟส่วนใหญ่ที่สำรวจพบในประเทศไทยเกิดขึ้นมานาน ถูกกระบวนการกัดกร่อนผุพังทำลายไป จึงไม่สามารถเห็นรูปร่างของภูเขาไฟอย่างชัดเจน ภูเขาไฟที่สำรวจพบในประเทศไทยที่มีรูปร่างชัดเจนมากที่สุด (มองเห็นเพียงด้านเดียว) ได้แก่ ภูเขาไฟดอยผาคอกหินฟู จังหวัดลำปาง ภูเขาไฟอังคาร และภูเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะมีปากปล่องเหลือให้เห็นเป็นร่องรอย

ประเทศไทย พบบริเวณที่เป็นหินภูเขาไฟหรือหินบะซอลต์ ซึ่งเป็นหินที่เกิดจากภูเขาไฟอยู่ ๕ บริเวณ ได้แก่

บริเวณที่ ๑ ทางภาคเหนือ ได้แก่ อำเภอแม่ทา อำเภอสบปราบ และอำเภอเมืองลำปาง ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดแพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ตาก และสุโขทัย เป็นหินบะซอลต์ไรโอไลต์ แอนดีไซต์ และแอกโกเมอเรต

บริเวณที่ ๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบมากทางตอนใต้ของภาค บริเวณเขากระโดง เขาพนมรุ้ง และภูอังคาร จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และทางทิศใต้ของจังหวัดศรีสะเกษ

บริเวณที่ ๓ ที่ราบสูงภาคกลาง พบที่จังหวัดสระบุรี โคกสำโรง หล่มเก่า ท่าลี่ และทางด้านทิศตะวันตกของภูกระดึง จังหวัดเลย อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

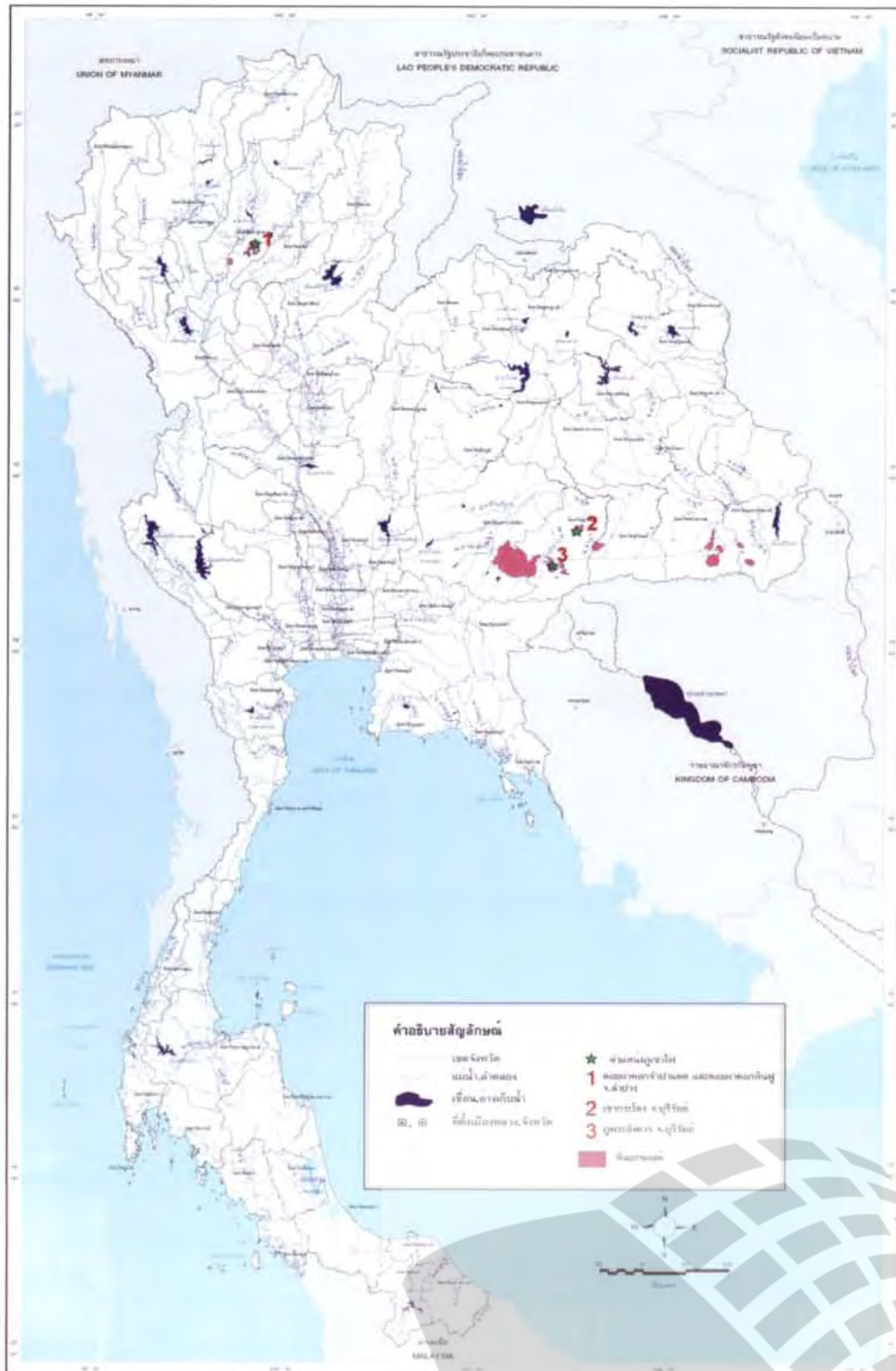
บริเวณที่ ๔ ภาคตะวันตก พบที่อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

บริเวณที่ ๕ ภาคตะวันออก พบที่บ้านบ่อไร่ จังหวัดตราด บ้านบ่อพลอย จังหวัดจันทบุรี

จากการสำรวจภูเขาไฟในประเทศไทย พบว่ามีอายุอย่างน้อยที่สุดประมาณ ๗ แสนปีที่แล้ว ส่วนใหญ่มีสัณฐานแบบรูปโล่ (Shield Volcanoes) คือสัณฐานไม่สูงมากนักมีความลาดเอียงไม่เกิน ๑๐ องศา ส่วนความเอียงที่ฐานไม่เกิน ๒ องศา เนื่องจากการไหลแทรกตัวของลาวา ตามรอยแตกของหินเปลือกโลกกลายเป็นหินบะซอลต์ และมีแร่รัตนชาติอยู่มาก เช่น ทับทิม นุชราคัม และเขียวส่อง เป็นต้น ซึ่งภูเขาไฟเคยมีการปะทุและเกิดการระเบิดมาแล้ว ๘ แห่งอยู่ที่ จ.บุรีรัมย์ ๖ แห่ง ได้แก่ ภูเขาไฟหินพนมรุ้ง ที่ตั้งของปราสาทหินพนมรุ้ง ภูเขาไฟอังคาร ภูเขาไฟหินหลุบ ภูเขาไฟกระโดง ภูเขาไฟไบบัด และภูเขาไฟคอก ส่วนอีก ๒ แห่ง ตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง ได้แก่ ภูเขาไฟดอยผาคอกจำป่าแดงและภูเขาไฟดอยหินคอกผาฟู (โดยภูเขาไฟทั้งหมดดับสนิทหมดแล้ว)

แผนที่แสดงตำแหน่งภูเขาไฟในอดีต ของประเทศไทย

ภาพ ๒-๑๓ แผนที่แสดงตำแหน่งภูเขาไฟในอดีต

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒.๒ ผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

๒.๒.๑. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากอุทกภัย

จากสถิติข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมและภาพถ่ายดาวเทียมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึงปัจจุบัน พบว่ามีพื้นที่ที่เคยได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมในพื้นที่เกษตร ๒๖.๕ ล้านไร่ ในพื้นที่เมือง ๖.๘ ล้านไร่ และมีหมู่บ้านที่เสี่ยงต่อน้ำท่วมฉับพลัน และดินถล่มประมาณ ๒,๓๗๐ หมู่บ้าน^๑

๑. พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำหลาก - ดินถล่ม พื้นที่ลาดเชิงเขาโดยในข้อมูลฐานการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มและอุทกภัยของกรมพัฒนาที่ดิน ดังแสดงในภาพที่ ๒-๑๕ ครอบคลุมพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๒,๓๗๐ หมู่บ้าน จำแนกเป็น

- พื้นที่เสี่ยงภัยสูง ครอบคลุมพื้นที่ ๓๙๘ หมู่บ้าน
- พื้นที่เสี่ยงภัยปานกลาง ครอบคลุมพื้นที่ ๑,๓๙๖ หมู่บ้าน
- พื้นที่เสี่ยงภัยต่ำ ครอบคลุมพื้นที่ ๕๗๖ หมู่บ้าน

๒. พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำล้นตลิ่งและน้ำท่วมขัง วิเคราะห์จากการข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม พื้นที่น้ำท่วมล้นตลิ่งในอดีต และความถี่ในการเกิดในรอบ ๑๐ ปี ดังแสดงในภาพที่ ๒-๑๖

- พื้นที่เสี่ยงภัยสูงรวม ๒,๔๐๓,๔๘๑ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๒ จังหวัด ๙๕ อำเภอ ๖๙ ตำบล
- พื้นที่เสี่ยงภัยปานกลาง รวม ๑๔,๓๓๖,๕๙๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓๐ จังหวัด ๒๘๒ อำเภอ ๑,๗๕๔ ตำบล
- พื้นที่เสี่ยงภัยต่ำ รวม ๙,๗๕๙,๙๒๔ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓๔ จังหวัด ๒๕๐ อำเภอ ๑,๖๑๐ ตำบล (ความสอดคล้องของข้อมูล ต้องปรับ เพราะซ้ำกับข้อมูลดินโคลนถล่ม)

๓. พื้นที่เสี่ยงภัยพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก รวม ๓๑ พื้นที่ เงื่อนไขในการวิเคราะห์กำหนดจาก ความรุนแรง (ผลกระทบต่อพื้นที่) ความถี่ และความเสียหาย แสดงในภาพที่ ๒-๑๗

^๑ กรมทรัพยากรน้ำ. www.dwr.go.th. ๒๕๕๒

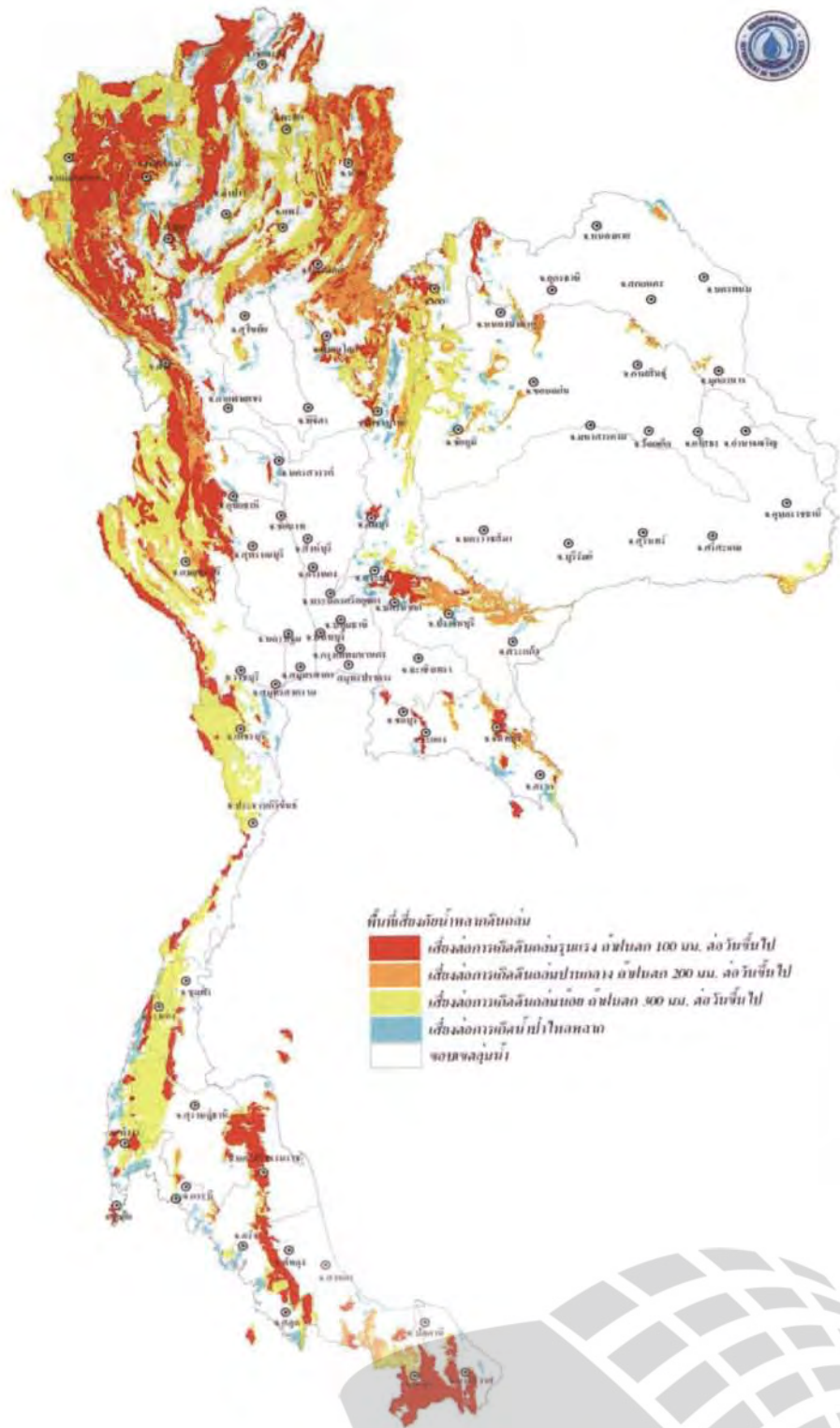

ภาพ ๒-๑๔ พื้นที่ประสบอุทกภัยในชุมชน จ. อุตรดิตถ์ ปี ๒๕๕๙

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

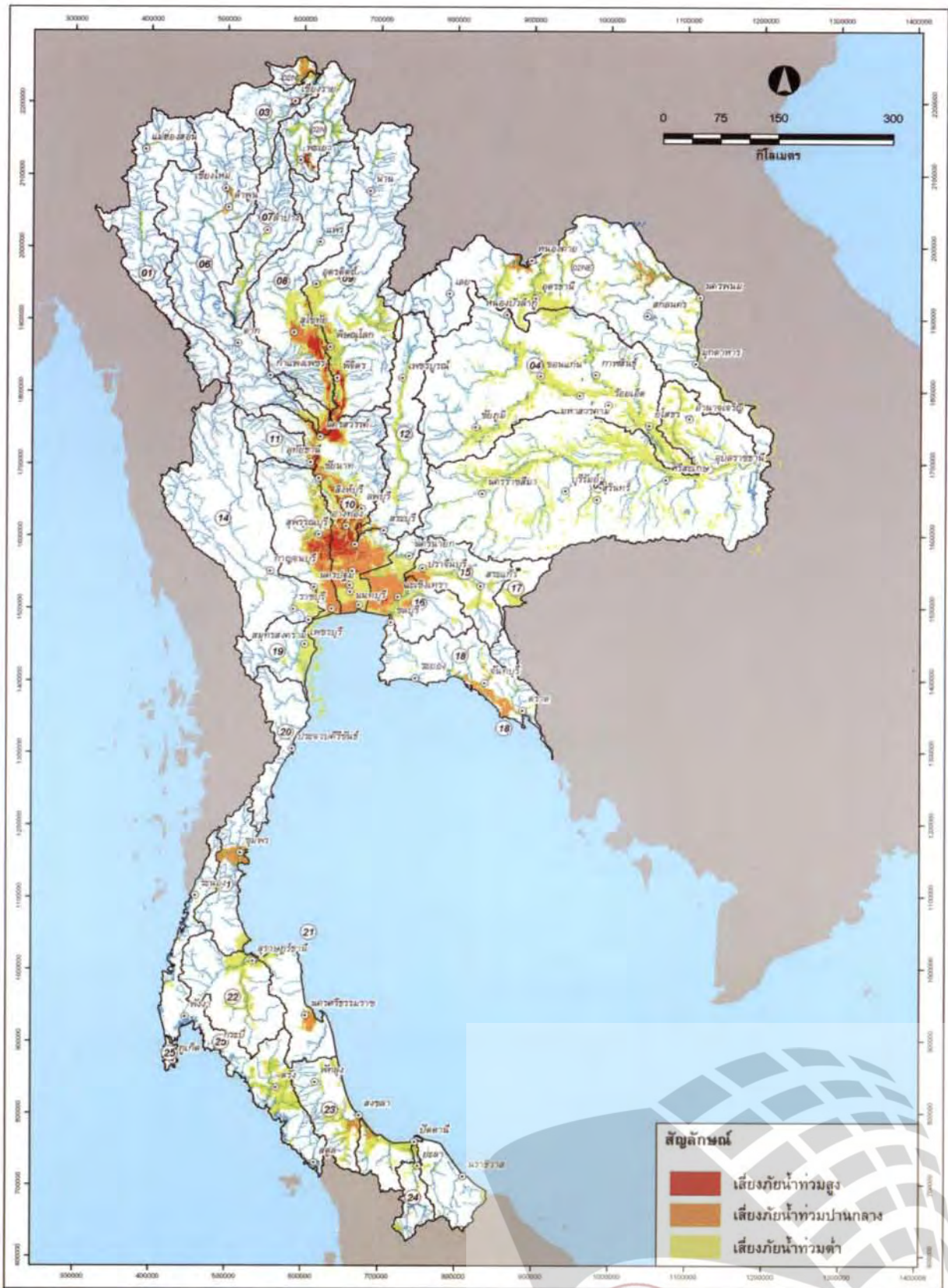
ภาพ ๒-๑๕ แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำหลากดินถล่ม

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

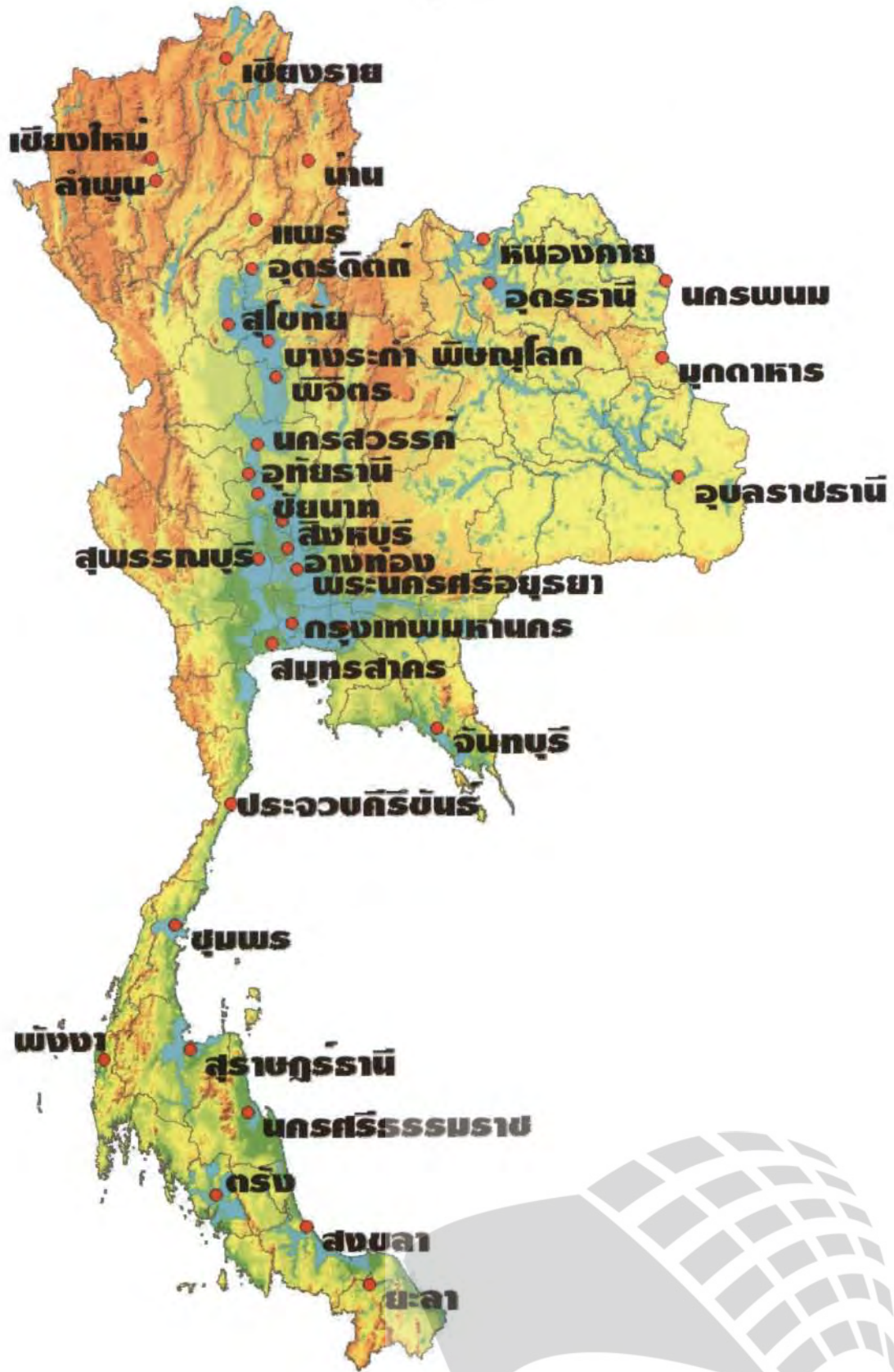
ภาพ ๒-๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซึ่ง

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ภาพ ๒-๑๗ แผนที่แสดงชุมชนเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ

LIRT

๒.๒.๒ ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากวาตภัย

จากข้อมูลสถิติสถานการณ์ภัยที่ผ่านมาพบว่าวาตภัยสร้างความสูญเสียต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนคิดเป็นมูลค่านับร้อยล้านบาทต่อปี เช่น

- ด้านชีวิต พบว่ามีการเสียชีวิตและบาดเจ็บ ทั้งประชาชนและสัตว์เลี้ยง

- ด้านทรัพย์สิน พบว่า บ้านเรือนในชุมชนเสียหาย วัด สถานที่ราชการ โรงงาน อุตสาหกรรม พื้นที่การเกษตร คอกสัตว์ ยุ้งฉาง เป็นต้น

รายงานเหตุการณ์การเกิดวาตภัยครั้งสำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ดังนี้^๕

๑. วาตภัยจากพายุโซนร้อน “แฮเรียต” ที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ มีผู้เสียชีวิต ๘๗๐ คน สูญหาย ๑๖๐ คน บาดเจ็บ ๔๒๒ คน ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัย ๑๖,๑๗๐ คน ทรัพย์สินสูญเสีจาว ๙๖๐ ล้านบาท

๒. วาตภัยจากพายุไต้ฝุ่น “เกย์” ที่พัดเข้าสู่จังหวัดชุมพร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ความเร็วของลมวัดได้ ๑๒๐ กม./ชม. ประชาชนเสียชีวิต ๖๐๒ คน บาดเจ็บ ๕,๔๙๕ คน บ้านเรือนเสียหาย ๖๑,๒๕๘ หลัง ทรัพย์สินสูญเสีจาว ๑๑,๗๓๙,๕๙๕,๒๖๕ บาท

๓. วาตภัยจากพายุไต้ฝุ่น “ลินดา” ตั้งแต่วันที่ ๒ ถึง ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ทำให้เกิดความเสียหายจากวาตภัย อุทกภัย และคลื่นซัดฝั่งในพื้นที่ ๑๑ จังหวัดของภาคใต้และภาคตะวันออก โดยเฉพาะที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชาชนประสบภัย ๔๑๖,๒๖๓ คน ตาย ๙ คน สูญหาย ๒ คน บาดเจ็บ ๒๐ คน มูลค่าความเสียหายจาว ๒๑๓ ล้านบาท

๔. วาตภัยจากพายุโซนร้อน “หมู่ฟ้า” ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ถึง ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่พัดเข้าสู่ ๕ จังหวัด ๒๑ อำเภอ คือ จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดยมีพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายมาก คือ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีราษฎรเสียชีวิต ๑ คน บาดเจ็บ ๓ คน ได้รับความเดือนร้อน ๒๒,๖๐๙ คน มีการอพยพคน ๒๐,๔๑๑ คน

^๕ รายงานโครงการจัดทำแผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ตารางที่ ๒-๑๒ สรุปความเสียหายที่เกิดจากพายุหมุนเขตร้อนครั้งสำคัญในประเทศไทย

พายุหมุนเขตร้อน	พื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย	ความเสียหาย			
		บาดเจ็บ (คน)	เสียชีวิต (คน)	ผู้ประสบภัย (คน)	มูลค่า (ล้านบาท)
แฮเรียต	แหลมตะลุมพุก จังหวัด นครศรีธรรมราช	๔๒๒	๘๗๐	-	๙๖๐
เกย์	จังหวัดชุมพร	๕,๕๙๕	๖๐๒	-	๑๑,๗๙๓
ลินดา	จังหวัด นครศรีธรรมราช	๒๐	๙	๔๑๖,๒๖๓	๒๑๓
หมุยฟ้า	จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช	๓	๑	๒๒,๖๐๙	-

ที่มา : รายงานโครงการจัดทำแผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๒.๓. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากดินโคลนถล่ม

๑. ผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยดินถล่มที่อยู่บนลาดเขา

เมื่อเกิดดินถล่มบนลาดเขา พื้นที่การเกษตรที่อยู่บนลาดเขา โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ในรอยดินถล่มจะเสียหายโดยสิ้นเชิง เนื่องจากหน้าดินจะไหลไปกับน้ำ จนเหลือแต่หินแข็งหรือหินผุ ไม่สามารถใช้เพื่อการเกษตรได้อีก เช่น กรณีการเกิดดินถล่มในพื้นที่บ้านกะทูนเหนือ สวนยางพาราที่ปลูกบนลาดเขาได้รับความเสียหายอย่างมาก กรณีดินถล่มที่เกิดที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พื้นที่สวนทุเรียนและสวนยางพารา ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก การฟื้นฟูพื้นที่ไม้สวนที่มีอายุมากเหล่านี้ ต้องใช้เวลานานมาก กว่าที่เกษตรกรจะได้รับผลผลิต ทำให้เกษตรกรได้รับผลกระทบจากขาดแคลนรายได้เป็นระยะเวลานาน

ภาพ ๒-๑๘ พื้นที่เกษตรบนลาดเขาบ้านมหาราช อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับความเสียหาย

ชุมชนที่อยู่บนลาดเขา เมื่อเกิดดินถล่มบ้านเรือนของประชาชนที่อยู่บนลาดเขาจะไหลลงมาตามลาดเขาพร้อมกับตะกอนดิน เช่นที่เกิดกับบ้านของประชาชนที่บ้านผามุบ และบ้านมหาราช อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์กรณีที่ฝนตกมากแต่ยังไม่ทำให้เกิดดินถล่มแต่ทำให้เกิดดินคืบตัว เช่นที่บ้านพิ บ้านเพาะ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีบ้านเรือนเสียหายมากกว่า ๓๐ หลังคาเรือน นอกจากนั้นบ้านเรือนที่สร้างอยู่บนลาดเขา มักมีการตัดดินเพื่อทำให้เป็นที่ราบ ก่อนการสร้างบ้านทำให้เป็นผาชันและเกิดความเสี่ยงที่จะเกิดดินไหลทับบ้าน เช่นเกิดที่บ้านห้วยหยวกป่าไซ จังหวัดเชียงราย มีผู้เสียชีวิต ๒ ราย^๖

ภาพ ๒-๑๙ ถนนคอนกรีตบ้านน้ำพิ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ได้รับความเสียหายจากดินคืบตัว

^๖ กรมทรัพยากรธรณี

๒. ผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยดินถล่มที่อยู่ในร่องเขา

โดยปกติร่องเขาจะเป็นพื้นที่แคบ ๆ มีลาดเขาชันขนานบอยู่ทั้ง ๒ ด้าน พื้นที่การเกษตรในพื้นที่ร่องเขา ส่วนมากเป็นพื้นที่นาหรือพืชผักสวนครัว เมื่อเกิดดินถล่ม น้ำปนดินโคลนจะไหลกัดเซาะตลิ่งทางน้ำ ทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย รวมทั้งน้ำปนดินโคลนจะไหลท่วมและทิ้งตะกอนดินทราย ทับถมพื้นที่การเกษตรเสียหาย

ภาพ ๒-๒๐ ดินโคลนไหลท่วมและทิ้งตะกอนดิน ทราย ทับถมพื้นที่การเกษตรเสียหายที่ ตำบลบ้านดึก อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพ ๒-๒๑ การสร้างบ้านใต้ถุนสูง ซึ่งมีความปลอดภัยมากกว่า ที่ ตำบลบ้านดึกอำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ชุมชนที่อาศัยอยู่ในร่องเขา จะมีเป็นจำนวนมาก เมื่อเกิดดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก จะไหลท่วมทับบ้านเรือนประชาชนที่อยู่บนที่ลุ่มริมฝั่งน้ำเป็นจำนวนมาก ชุมชนที่อยู่อาศัยในร่องเขานั้น จำเป็นต้องอาศัยอยู่ที่สูง พ้นจากระดับน้ำท่วม ซึ่งเป็นตระพุกลำนน้ำระดับบนบ้านเรือนชุมชนดั้งเดิมมักจะตั้งอยู่บนนี้ บ้านเรือนที่ขยายตัวจากหมู่บ้านเดิมมักจะขยายตัวไปใกล้ลำน้ำมากขึ้น ซึ่งจะเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย นอกจากนั้นการก่อสร้างบ้านมักเป็นบ้านที่สร้างติดพื้นดิน ทำให้ได้รับความเสียหายมากกว่าการสร้างบ้านใต้ถุนสูง ซึ่งมีความปลอดภัยมากกว่า

๓. ผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยดินถล่มที่อยู่ในที่ราบเชิงเขา

ที่ราบเชิงเขาที่มีทางน้ำไหลผ่าน เป็นที่เหมาะสมที่จะเป็นที่ตั้งถิ่นฐาน เพราะอยู่ใกล้แหล่งน้ำและมีน้ำบาดาลระดับตื้น สามารถนำมาใช้ในการอุปโภค บริโภค ได้สะดวก แต่ถ้าเกิดดินถล่มบนพื้นที่ต้นน้ำ ดินโคลนที่ทางน้ำพามาและไหลด้วยความเร็วสูงจะทำลายบ้านเรือน ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก เช่น กรณีดินถล่มที่บ้านกะทูนเหนือ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช และกรณีดินถล่มบ้านน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง ๒ กรณีเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขา เมื่อเกิดดินถล่มทำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหายอย่างมาก และมีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๑๐๐ ราย^๗

ภาพ ๒-๒๒ สภาพบ้านเรือนชาวบ้านที่เกิดความเสียหายจากเหตุการณ์วิปโยค น้ำป่าจากเขาค้อพัดพาโคลนท่อนซุงเข้าถล่ม ๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

^๗ กรมทรัพยากรธรณี

LIART

๒.๒.๔. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากภัยแล้ง

๑) พื้นที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภคในชนบท ซึ่งจัดทำจากข้อมูลผลการสำรวจหมู่บ้านที่ยังขาดระบบประปาหมู่บ้านที่ต้องการปรับปรุงระบบประปา จากข้อมูลภาคสนามพบว่า หมู่บ้านที่มีระบบน้ำประปาแล้วจะมีแหล่งน้ำสำรองสำหรับใช้ในฤดูแล้ง จึงมีความเสี่ยงน้อยที่จะขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคถึงแม้จะตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง อย่างไรก็ตาม ในปีที่ผ่านมาการเก็บกักในแหล่งน้ำได้น้อย ก็มีโอกาสขาดแคลนน้ำได้ ส่วนใหญ่จะขาดแคลนที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำขนาดเล็ก สรุปหมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ สรุปดังตารางที่ ๒-๑๓ และภาพที่ ๒-๒๓

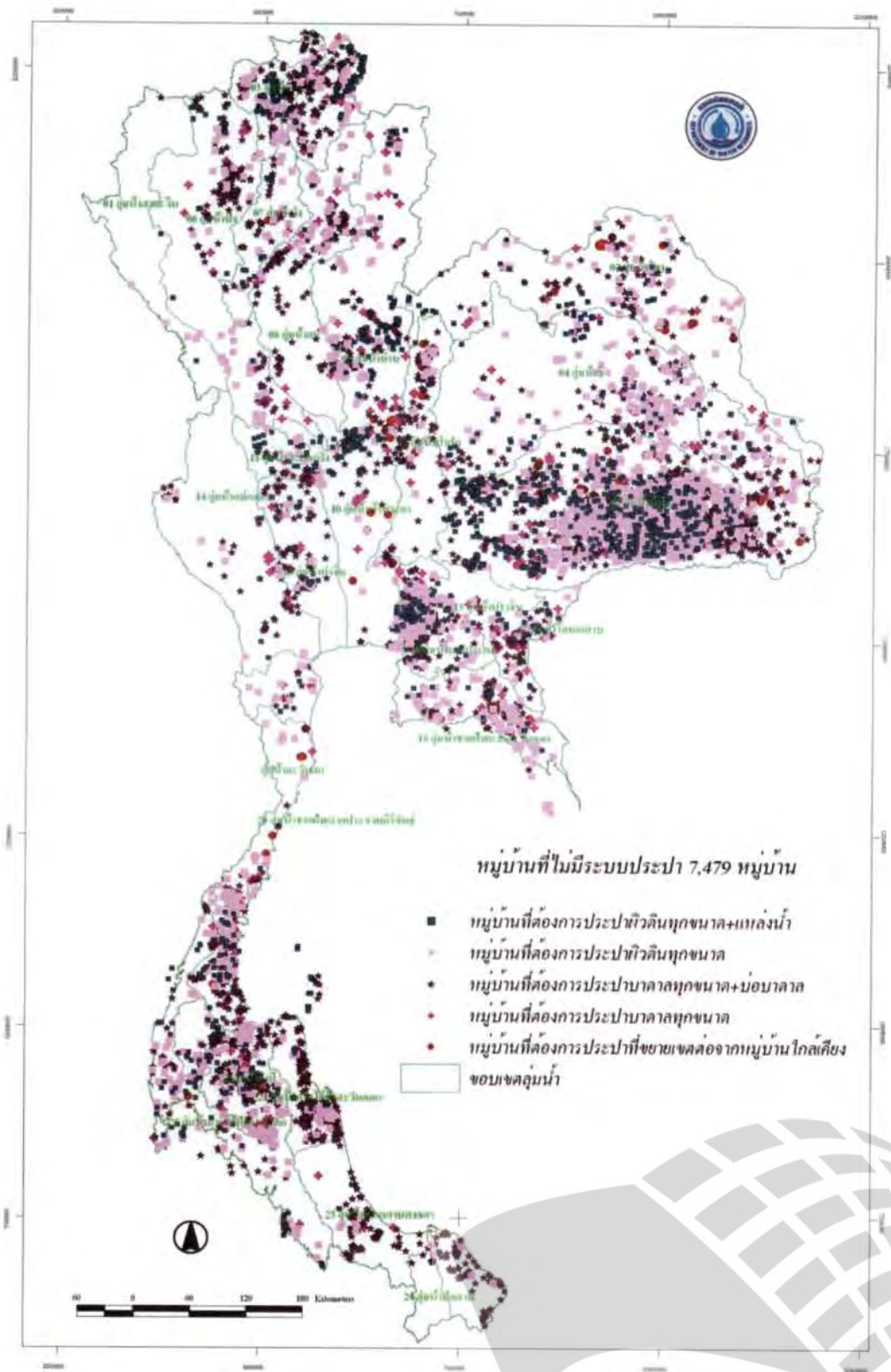
ตารางที่ ๒-๑๓ สรุปการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

ภาค	หมู่บ้านที่สำรวจทั้งหมด	หมู่บ้านที่มีประปา						หมู่บ้านที่ไม่มีประปา	
		ใช้การได้		ต้องปรับปรุง		รวม		ประปา	
		หมู่บ้าน	แห่ง	หมู่บ้าน	แห่ง	หมู่บ้าน	แห่ง	หมู่บ้าน	แห่ง
ภาคเหนือ	๑๓,๐๔๘	๗,๗๐๓	๗,๘๗๗	๔,๑๖๑	๔,๔๐๖	๑๑,๘๖๔	๑๒,๒๘๓	๑,๑๘๔	๑,๑๘๔
ภาคอีสาน	๔๓,๗๕๙	๓๐,๘๙๒	๓๘,๕๖๓	๙,๖๔๕	๙,๗๓๔	๔๐,๕๓๖	๔๐,๖๖๘	๓,๒๒๓	๓,๒๒๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔,๘๕๓	๓,๐๗๖	๓,๐๗๖	๑,๐๓๖	๑,๐๓๖	๔,๑๑๒	๔,๑๑๒	๗๔๑	๗๔๑
ภาคตะวันออก	๔,๓๒๔	๒,๕๘๖	๒,๗๙๑	๑,๕๗๓	๒,๐๕๓	๔,๑๕๙	๔,๘๔๔	๑๖๕	๑๖๕
ภาคใต้	๘,๐๘๙	๕,๐๕๘	๕,๑๔๐	๑,๘๕๓	๒,๐๔๐	๖,๙๑๑	๗,๑๘๐	๑,๑๗๘	๑,๑๘๕
รวมทั้งสิ้น	๗๔,๐๗๓	๔๙,๓๑๕	๕๙,๘๑๘	๑๘,๒๖๗	๑๙,๒๖๙	๖๗,๕๘๒	๖๙,๐๘๗	๖,๕๙๑	๖,๕๙๘

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ.๒๕๕๒

๒) พื้นที่การขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ จังหวัดระยอง ชลบุรี เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งการแย่งชิงน้ำกับภาคการเกษตรเกิดขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและสร้างความเสียหายต่อการผลิตในภาคอุตสาหกรรมอย่างยิ่ง โดยจากการศึกษาหากเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำโรงงานในนิคมมาบตาพุดขั้นรุนแรงถึงขั้นต้องปิดกิจการชั่วคราว ๓ เดือน จะสร้างความเสียหายคิดเป็นมูลค่า ๓.๐๙ แสนล้านบาท

ภาพ ๒-๒๓ แผนที่แสดงพื้นที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภค

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ

๓) พื้นที่ขาดแคลนน้ำในด้านเกษตร

สามารถแบ่งออกเป็นภัยแล้งที่เกิดขึ้นในสภาพพื้นที่เกษตรน้ำฝนและที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกษตรชลประทานซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกษตรน้ำฝน เป็นสภาวะที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกในช่วงฤดูฝนหรือช่วงฤดูแล้งมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชในช่วงระยะเวลาต่างๆ เป็นผลให้พืชชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเกษตรกรและเศรษฐกิจของชาติโดยรวม

๒. ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกษตรชลประทาน ถึงแม้ว่าจะเป็นพื้นที่ส่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกแต่สภาวะที่เกิดการขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งของช่วงการเพาะปลูกพืชสามารถเกิดขึ้นได้เช่นกันเช่นปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำมีน้อย หรือสัดส่วนการใช้น้ำด้านอื่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อให้การเจริญเติบโตของพืชชะงักทำให้ผลผลิตพืชลดลงหรือตายไปในที่สุด กระทบต่อเกษตรกรโดยตรงและเศรษฐกิจของชาติโดยรวม

การขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในปี ๒๕๕๑ พบว่ามีพื้นที่ประสบภัยแล้ง ทั้งหมด ๖๑ จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น ๕๒๕,๙๙๙ ไร่ คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๐๐ ล้านบาท

๒.๒.๕. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากคลื่นสึนามิ

พื้นที่เกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภัยสึนามิ ส่วนมากเป็นที่ราบลุ่มริมชายฝั่งเป็นที่นา และสวนมะพร้าว คลื่นสึนามิ ซึ่งเป็นน้ำทะเล มีความเค็มสูง เมื่อท่วมพื้นที่เกษตร ก็จะทำให้ดินเค็ม รวมทั้งน้ำใต้ดินในบริเวณนั้นเค็มไปด้วย ทำให้พื้นที่เกษตรเสียหาย ไม่สามารถปลูกพืชได้อีก

นอกจากนั้นคลื่นสึนามิ ที่มีลักษณะเป็นคลื่นที่มีพลังงานสูง เนื่องจากมีตะกอนดินโคลนปนมากันน้ำด้วย โดยเฉพาะในช่วงที่คลื่นไหลย้อนกลับลงทะเล ที่ให้มีการกัดเซาะหน้าดินเป็นบริเวณกว้าง โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นที่ลุ่มต่ำ ทำให้หน้าดินที่เป็นดินอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตรเสียหาย เป็นดินล่างที่ขาดหน้าดินทำให้ปลูกพืชต่อไปไม่ได้อีกต่อไป

ภาพ ๒-๒๕ ความเสียหายพื้นที่เกษตร สวนมะพร้าวถูกคลื่นสึนามิพัดล้มและรอน้ำท่วมสูงประมาณ ๑๒ เมตร
เขาลัก จังหวัดพังงา

ภาพ ๒-๒๕ ความเสียหายโรงแรมและรีสอร์ทที่เขาลัก จังหวัดพังงา

ความเสียหายหลักจากคลื่นสึนามิ ส่วนมากเป็นพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่ดังกล่าวอาคารบ้านเรือนและโรงแรมถูกพลังของคลื่นกระแทกทำความเสียหายอย่างสิ้นเชิง หรือพังทลายลง ทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมูลค่าความเสียหายก็มีมากมายมหาศาล นอกจากนี้พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากคลื่นสึนามิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ความเสียหายนอกจากจะมีต่ออาคารแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว เช่น ถนน ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบโทรศัพท์ ก็ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากด้วย

๒.๒.๖. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี ๒๕๕๙ เรื่องการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยความร่วมมือของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง(ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับธนาคารโลก ระบุว่า การกัดเซาะชายฝั่งถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมอันดับต้น ๆ หากคิดอัตราสูญเสียพื้นดินโดยรวมแล้วจะอยู่ที่ ๒ ตารางกิโลเมตรต่อปี คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงถึง ๖,๐๐๐ ล้านบาท^๙

การกัดเซาะชายฝั่งจนเกิดภาวะสูญเสียพื้นที่ริมฝั่ง หรือชายหาดซึ่งเป็นที่ตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัย โรงเรียน วัด แหล่งชุมชน ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศหลายแห่ง ทำให้ต้องอพยพโยกย้ายชุมชนและสถานที่สำคัญไปยังพื้นที่ใหม่ การอพยพโยกย้ายดังกล่าวทำให้วิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เคยอยู่อาศัยและตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ประสบกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

^๙ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และธนาคารโลก. รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี ๒๕๕๙ เรื่องการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๕๙

LIBRT

ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่ต่อเนื่องระหว่างระบบนิเวศน้ำทางบกและทางทะเล ประกอบด้วยทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่สำคัญ อาทิ ป่าชายเลน ปะการัง และหญ้าทะเล ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพของโครงสร้างระบบนิเวศนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์ กล่าวคือ ช่วยลดพลังงานคลื่นและรักษาสภาพชายฝั่งทะเล รวมทั้งมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงจึงเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของชุมชนประมงที่อาศัยทำกินอยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเล การสูญเสียทรัพยากรเหล่านี้ทั้งสาเหตุจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์

การสูญเสียพื้นที่และทรัพยากรชายฝั่ง ไม่ได้เป็นเพียงปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังมีนัยยะทางเศรษฐกิจที่สำคัญกล่าวคือ นอกจากทำให้เกิดการสูญเสียกำแพงธรรมชาติที่ช่วยสลายพลังงานคลื่นลมที่กัดเซาะแนวชายฝั่งทะเลแล้ว ยังเป็นการทำลายแหล่งทำมาหากินของชุมชนประมงชายฝั่งทะเล ซึ่งการสูญเสียพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งทะเลจากกระบวนการกัดเซาะทำให้ปริมาณการผลิตและมูลค่าการส่งออกของสินค้าสัตว์น้ำของประเทศลดลงจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อศักยภาพและความเป็นผู้นำในการผลิตสัตว์น้ำของประเทศ^{๑๐}

นอกจากนี้ความเสียหายจากการกัดเซาะชายฝั่ง ได้ทำลายทัศนียภาพอันสวยงามของฝั่งทะเลไทยซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศที่อาศัยการท่องเที่ยวเป็นหลักในระยะยาวอีกประการหนึ่ง

๑) ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย

ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยโดยทั่วไปมีสภาพเป็นหาดโคลน จากจังหวัดตราดถึงนราธิวาสมีความยาว ๑,๖๕๓ ตารางกิโลเมตร พบการกัดเซาะรุนแรงในทั้ง ๑๗ จังหวัดรอบอ่าวไทยมากกว่า ๕ เมตรจนถึงมากกว่า ๒๐ เมตรต่อปี ประมาณ ๔๘๕ กิโลเมตร โดยแนวชายฝั่งของไทยร้อยละ ๒๑ ของพื้นที่ชายฝั่งเผชิญกับการกัดเซาะที่รุนแรงอยู่ในชั้นวิกฤติมี ๓๐ พื้นที่ ดังนี้

- อัตราการกัดเซาะระดับปานกลางอัตราเฉลี่ย ๑.๐-๕.๐ เมตรต่อปี (เป็นพื้นที่เสี่ยง) ใน ๑๔ จังหวัด คือ ตราด จันทบุรี ชลบุรี ระยอง สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะทางรวม ๓๐๕.๑ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๑๘.๔ ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

- อัตราการกัดเซาะรุนแรงเฉลี่ยมากกว่า ๕.๐ เมตรต่อปี (เป็นพื้นที่วิกฤติหรือพื้นที่เร่งด่วน) เกิดขึ้นในพื้นที่ชายฝั่ง ๑๒ จังหวัด คือ จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะทางรวม ๑๘๐.๙ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๑๐.๙ ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

- อัตราการกัดเซาะชายฝั่งมากกว่า ๒๕ เมตรต่อปี (เป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวและมีการกัดเซาะขั้นรุนแรงมากที่สุด) คือ ชายฝั่งทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบนนับตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จนถึงปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ๕ จังหวัดอ่าวไทยตอนใน คือ ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร

^{๑๐} “รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย” เอียน พอร์เตอร์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานานาชาติโลกประจำประเทศไทย
Legislative Institutional Repository of Thailand

ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จนถึงปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ๕ จังหวัด
อ่าวไทยตอนใน คือ ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร

๒) ชายฝั่งทะเลด้านอันดามัน

ชายฝั่งทะเลอันดามันความยาว ๑,๐๑๔ กิโลเมตร พบการกัดเซาะรุนแรง
๑๑๔ กิโลเมตร หลายพื้นที่กำลังเผชิญกับการกัดเซาะ ในอัตรามากกว่า ๑-๕ เมตรต่อปีการกัดเซาะชายฝั่ง
ทะเลด้านอันดามัน เกิดขึ้นน้อยกว่าชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยโดยมีการกัดเซาะรุนแรงในอัตราเฉลี่ย
มากกว่า ๕.๐ เมตรต่อปี (พื้นที่วิกฤติหรือพื้นที่เร่งด่วน) ใน ๕ จังหวัด คือ ระนอง ภูเก็ต กระบี่ ตรัง
และสตูล ระยะทางรวม ๒๓.๐ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๒.๔ ของในทุกจังหวัดระยะทางรวม
๙๐.๕ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๙.๕ ของแนวชายฝั่งทะเลอันดามัน และพบว่าการกัดเซาะ
ชายฝั่งทะเลด้านอันดามันเกิดขึ้นในพื้นที่หาดทรายมากกว่าที่ราบน้ำขึ้นถึงต่อเนื่องกับป่าชายเลน

๒.๒.๗. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากไฟป่าความ
เสียหายจากไฟป่าในปัจจุบัน

ไฟป่ายังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำซากเป็นประจำ โดยเฉพาะในฤดูแล้งระหว่างเดือน
มกราคม ถึง เมษายน ของทุก ๆ ปี ในแต่ละปีพื้นที่ของประเทศไทยยังคงได้รับความเสียหายโดยตรง
จากไฟไหม้ป่าหลายหมื่นไร่ ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันจากส่วนควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช ระบุไว้ในตารางที่ ๒-๑๔ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้รับความเสียหายอันเป็นผลกระทบ
จากไฟไหม้ป่าทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้านในรูปของสภาวะอากาศร้อนแห้งและหมอกควันพิษ ซึ่ง
ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศในฐานะเมืองท่องเที่ยวอย่าง
ประเมินค่ามิได้ ในแต่ละปีมีผู้ป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูแล้ง (ระหว่างเดือน
มกราคม-เมษายนของทุกปี) เป็นจำนวนหลายแสนคน จังหวัดที่อาศัยการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก
เช่น เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เป็นต้น ต้องสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ เนื่องจากนักท่องเที่ยวงดการมา
เที่ยวในแหล่งที่พบว่ามียมลภาวะจากหมอกควัน คิดเป็นจำนวนเงินหลายพันล้านบาทต่อปี

ตารางที่ ๒-๑๔ จำนวนครั้งของการเกิดไฟไหม้ป่า ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒

พื้นที่ภาค	(๑ ต.ค. ๕๐ - ๓๐ ก.ย. ๕๑)		(๑ ต.ค. ๕๑ - ๓๐ ก.ย. ๕๒)	
	ความถี่(ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย(ไร่)	ความถี่(ครั้ง)	พื้นที่เสียหาย(ไร่)
๑. ภาคกลาง	๕๖๘	๑๔,๓๕๖	๔๕๔	๘,๒๕๖
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๓๑๓	๒๕,๕๓๓	๑,๒๖๕	๒๐,๘๔๖.๕๐
๓. ภาคเหนือ	๓,๖๒๘	๒๘,๙๙๙	๓,๔๗๑	๒๖,๗๙๓.๕๐
๔. ภาคใต้	๖๐	๑,๙๒๓	๑๔๙	๔,๕๓๙.๒๕
รวม	๕,๕๖๙	๗๐,๘๑๐	๕,๓๓๙	๖๐,๔๓๘.๒๕

ที่มา : สำนักป้องกัน ปราบปราม และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๕๑

๒.๒.๘. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากแผ่นดินไหว

ผลกระทบจากการเกิดแผ่นดินไหวต่อพื้นที่เกษตรจะมีน้อยกว่าพื้นที่ชุมชนเนื่องจากภัยจากแผ่นดินไหวจะเป็นภัยเนื่องมาจากการสั่นสะเทือนของพื้นดิน แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่เกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่มักมีการเกิดดินถล่มร่วมด้วย เช่น แผ่นดินไหว ขนาด ๘.๐ ริกเตอร์ ที่มณฑลเสฉวนประเทศจีนมีดินถล่มเกิดขึ้นมากกว่า ๑,๐๐๐ จุด และแผ่นดินไหว ขนาด ๕.๑ ริกเตอร์ ที่เชียงราย เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๗ มีรายงานว่ามมีดินถล่มเกิดขึ้นที่ตอยหมอกเช่นกัน การเกิดดินถล่มบนลาดเขา รอยดินถล่มจะทำให้หน้าดินเสียหายโดยสิ้นเชิง เนื่องจากหน้าดินจะไหลไปตามลาดเขาจนเหลือแต่หินแข็งหรือหินผุ ไม่สามารถใช้เพื่อการเกษตรได้อีก ความเสียหายจากภัยแผ่นดินไหวในชุมชนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว จะเกิดจากคลื่นแผ่นดินไหวสั่นไหวอาคารทำให้อาคารเสียหายในโครงสร้างที่สำคัญจนพังทลายลงมาทับประชาชนที่อยู่ในอาคาร ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ขนาด ๘.๐ ริกเตอร์ ที่มณฑลเสฉวน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้บ้านเรือนของประชาชนในเมืองเหวินฉวน เสียหายทั้งเมือง มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน สูญหาย ๑๘,๐๐๐ คน บาดเจ็บ ๓๗๕,๐๐๐ คน ประชาชน ๔.๕ ล้านคนไร้ที่อยู่อาศัย^{๑๑}

ภาพ ๒-๒๖ อาคารในเมืองเหวินฉวน เสียหายในโครงสร้างที่สำคัญ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาพ ๒-๒๗ อาคารในเมืองเหวินฉวน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พังทลายลงมาทับประชาชนที่อยู่ในอาคาร

^{๑๑} กรมทรัพยากรธรณี

๒.๒.๙. ผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติจากภูเขาไฟระเบิด

เมื่อภูเขาไฟระเบิด ฝุ่นละออง ไอน้ำ เศษหิน และแก๊สต่าง ๆ ที่ภูเขาไฟพุ่งออกมา ที่เรียกว่า ไพโรคลาสติก (Pyroclastic) จะไหลลงมาตามลาดเขาด้วยความเร็วสูงมาก มากกว่า ๑๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ไพโรคลาสติก ที่มีความร้อนสูงเหล่านี้ จะทำความเสียหายให้แก่พื้นที่ ไพโรคลาสติกไหลผ่าน (Pyroclastic Flow) ต้นไม้จะถูกเผาจนเป็นถ่าน จนทำให้พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภูเขาไฟระเบิดไม่มีต้นไม้เหลืออยู่เลย

ภาพ ๒-๒๘ ภายหลังจากการระเบิดของภูเขาไฟเซนต์ เฮเลน (Mount St. Helens)

ภาพ ๒-๒๙ โรงรถที่ถูกเถ้าและโคลนจากภูเขาไฟเซนต์ เฮเลน (Mount St. Helens) ท่วม ค.ศ. ๑๙๘๐

แต่ถ้าภูเขาไฟเหล่านี้เมื่อเย็นลง และเริ่มมีการผุพัง ก็จะทำให้ดินที่ความอุดมสมบูรณ์ สามารถปลูกพืชได้งอกงาม ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีประชาชนเป็นจำนวนมาก ยังอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยงภัยจากภูเขาไฟระเบิดอยู่ ตัวอย่างเช่น ในบริเวณใกล้กับภูเขาไฟที่ยังมีพลังอยู่ของประเทศอินโดนีเซียมีประชาชนทำการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

LIRT

ภูเขาไฟที่ระเบิดและมีลาวา (Lava) ไหลออกมาจากปากปล่องหรือจากรอยแยกข้างปากปล่อง มักทำความเสียหายให้สถานที่ท่องเที่ยวเช่นที่เล่นสกีที่มีอยู่บนภูเขาสูงและถนนทางขึ้นภูเขาเหล่านั้น ภูเขาไฟเอตนา (Etna) บนเกาะซิซิลี ประเทศอิตาลี มีการระเบิดและมีลาวาไหลทำความเสียหายให้แก่บ้านเรือนที่อยู่บนลาดเขา และสถานที่ท่องเที่ยวเสมอ

ภาพ ๒-๓๐ ลาวาไหลทำความเสียหายให้แก่สถานที่ท่องเที่ยว

ภาพ ๒-๓๑ ลาวาไหลทำความเสียหายให้แก่ถนนทางขึ้นภูเขา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒.๓ ความสำคัญของปัญหาและแนวโน้มในอนาคต

การสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติยังจะดำเนินต่อไปและจะเพิ่มความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ต้องย้ายมาตั้งชุมชนในพื้นที่ที่เป็นทางผ่านของพิบัติภัยต่าง ๆ อีกทั้งระบบการเตือนภัยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จากสถิติผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชากรทั่วโลกพบว่า มีความไม่ปลอดภัยมากขึ้น โดยประชากรมากกว่า ๒.๕ พันล้านคน ต้องได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม แผ่นดินไหว และวาตภัย รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติชนิดอื่น ๆ นอกจากนี้ ภัยพิบัติระหว่างปี ๒๕๓๗-๒๕๔๖ เพิ่มขึ้นถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา โดยตัวเลขดังกล่าวยังไม่รวมถึงเหยื่อจากธรณีพิบัติภัย “สึนามิ” เมื่อปี ๒๕๔๗ พายุเฮอริเคนแคทรินาในปี ๒๕๔๘ และพายุทากัสในปี ๒๕๕๑ นอกจากนี้ภาวะโลกร้อนเพิ่มความรุนแรงให้กับ พายุ น้ำท่วม คลื่นความร้อน และความแห้งแล้ง ส่งผลให้เร่งวางแผนและเตรียมการรับมือในช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังจากเกิดภัย ได้แก่ การฝึกซ้อมการอพยพ การเตรียมระบบการรายงานข้อมูลอย่างทันทั่วทั้ง การความช่วยเหลือในห้วงเวลาต่าง ๆ เพื่อลดความสูญเสียให้ได้ได้มากที่สุด^{๖๖}

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและประเทศไทย ของกรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระบุว่า เฉพาะในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐ เท่าเฉพาะในประเทศไทย ที่มีการเก็บข้อมูลระหว่างปี ๒๕๓๒ จนถึงปี ๒๕๔๕ โดยการรวบรวมข้อมูลจากความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับน้ำท่วม ภัยแล้ง และพายุ มีมูลค่าความเสียหายกว่า ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท^{๖๗}

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นต้นมา การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยได้มีการพัฒนาระดับหนึ่ง จนกระทั่งมีการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงได้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้น รวมทั้งได้มีพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีหน้าที่ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ดังนั้น การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย อันได้แก่ การป้องกัน บรรเทา และฟื้นฟูความเสียหายต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบและงบประมาณในการดำเนินงาน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงจำเป็นต้องมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ

ดังนั้นการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศในอนาคตจะต้องมุ่งเน้นการที่ป้องกัน เน้นการมีส่วนร่วม เน้นการทำงานเชิงรุก และเน้นการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จึงจะสามารถป้องกันและลดความเสียหายจากสาธารณภัยได้

^{๖๖} สหประชาชาติสนับสนุนความร่วมมือ ลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติต่าง ๆ ในเอเชียแปซิฟิก(Online)

<http://www.voanews.com/thai/archive/2009-03/2009-03-27-voa3.cfm?moddate=2009-03-27>

^{๖๗} กรีนพีซ, “ภาวะโลกร้อนในประเทศไทย” หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ, ฉบับประจำวันที ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๙

๒.๓.๑ ความสำคัญของปัญหาอุทกภัยและแนวโน้มในอนาคต

การเกิดอุทกภัยเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสาเหตุจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ทำให้ปัญหามีความรุนแรงและขยายตัวมากขึ้น เช่น

๑) การเกิดฝนตกหนักเฉพาะจุด หรือจากพายุจร และสภาพของพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มหรือได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเล สาเหตุที่เกิดจากมนุษย์เป็นส่วนที่ไปเร่งให้เกิดความรุนแรงและขยายพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมขังและน้ำหลากดินถล่มรุนแรงและเพิ่มพื้นที่มากขึ้น

๒) การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้อัตราน้ำหลากสูงสุดเพิ่มมากขึ้นและไหลมาเร็วขึ้น เป็นการเพิ่มความรุนแรงของน้ำในการทำลายและยังเป็นสาเหตุของดินถล่มด้วย นอกจากนี้ยังทำให้ดินถูกชะล้าง ให้ไหลลงมาตกตะกอนในท้องน้ำ ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน ทำให้น้ำท่วมเฉียบพลัน และทำให้น้ำป่าไหลหลาก มีผลกระทบรุนแรงต่อประชาชนที่อาศัยในเขตป่าและที่ลาดชันต่อเนื่อง

๓) ขยายเขตเมืองลุกล้ำเข้าไปในพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วม (Flood Plain) ซึ่งเป็นแหล่งเก็บน้ำธรรมชาติเพื่อไม่ให้ไปท่วมที่อื่น ดังนั้นเมื่อน้ำล้นตลิ่ง ก็จะเข้าไปท่วมบริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมมาก่อน บริเวณดังกล่าวจึงไม่ควรปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างถาวรเช่นบ้านพักอาศัย

๔) การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานกีดขวางทางน้ำ เช่น ถนน ทางรถไฟ เป็นต้น การออกแบบ สะพาน ท่อลอดถนน ฝายทดน้ำ ประตูระบายน้ำ และอาคารระบายน้ำอื่น ๆ ไม่เพียงพอต่อการระบายน้ำหลาก

๕) การก่อสร้างทำคันกั้นน้ำ เพื่อป้องกันพื้นที่ชุมชน ทำให้ลดพื้นที่เก็บกักน้ำหลากส่งผลกระทบ ทำให้อัตราน้ำหลากเพิ่มมากขึ้น และไหลมาเร็วขึ้น รวมทั้งมีระดับน้ำหลากสูงขึ้น

การแก้ไขและบรรเทาอุทกภัย จะต้องมุ่งเน้นการป้องกันพื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจและบรรเทาความเสียหายในพื้นที่อื่น ๆ ให้อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้และเน้นมาตรการการใช้ที่ดิน และผังเมือง เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดปัญหาขยายตัวเพิ่มขึ้น การพยากรณ์และเตือนภัยน้ำท่วม การศึกษาการใช้พื้นที่เกษตรรับน้ำนอง รวมทั้งการใช้มาตรการด้านไม่ใช้สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

๒.๓.๒ ความสำคัญของปัญหาวาทภัยและแนวโน้มในอนาคต

ในประเทศไทย วาทภัยมีสาเหตุมาจาก พายุหมุนเขตร้อน พายุฤดูร้อน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติตามฤดูกาลในฤดูมรสุม โดยอันตรายอันเนื่องจากวาทภัยมีดังนี้

๑) บনบก ต้นไม้ถอนรากถอนโคน ต้นไม้ทับบ้านเรือนพัง ผู้คนได้รับบาดเจ็บถึงตาย เรือสวนไร่นาเสียหายบ้านเรือนที่ไม่แข็งแรงไม่สามารถต้านทานความรุนแรงของลมได้พังระเนระนาด หลังคาบ้านที่ทำด้วยสังกะสีจะถูกพัดเปิด กระเบื้องหลังคาปลิวว่อน เป็นอันตรายต่อผู้ที่อยู่ในที่โล่งแจ้งเสาไฟฟ้า เสาโทรเลข เสาโทรศัพท์ ล้ม สายไฟฟ้าขาด ไฟฟ้าลัดวงจร เกิดเพลิงไหม้ ผู้คนเสียชีวิตจากไฟฟ้าดูดได้ ผู้คนที่พักอยู่ริมทะเล จะถูกคลื่นซัดท่วมบ้านเรือนและกวาดลงทะเล ผู้คนอาจจมน้ำตาย

ในทะเลได้ ฝนตกหนักมากทั้งวันและทั้งคืออุทกภัยจะตามมา น้ำป่าจากภูเขาไหลหลากลงมาอย่างรวดเร็วและรุนแรง เกิดน้ำท่วมฉับพลันในบริเวณที่ราบลุ่มเชิงเขา เส้นทางคมนาคม ทางรถไฟ สะพาน และถนนถูกตัดขาด

๒) ในทะเล มีลมพัดแรงจัดมากเกิดคลื่นใหญ่ เรือขนาดใหญ่อาจถูกพัดพาไปเกยฝั่งหรือชนหินโสโครกทำให้จมได้ เรือขนาดเล็กอาจพลิกคว่ำและจมลง เกิดคลื่นใหญ่ซัดฝั่ง (Storm Surge) ทำให้ระดับน้ำสูงท่วมอาคารบ้านเรือนบริเวณริมทะเล และอาจกวาดสิ่งก่อสร้างที่ไม่แข็งแรงลงทะเลได้ เรือประมงบริเวณชายฝั่งจะถูกทำลาย

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวาตภัยในประเทศไทย คือ

๑) พายุหมุนเขตร้อน พายุหมุนเขตร้อนเป็นคำทั่วไปที่ใช้สำหรับเรียกพายุหมุนหรือพายุไซโคลน (Cyclone) ที่มีถิ่นกำเนิดเหนือมหาสมุทรในเขตร้อนแถบละติจูดต่ำ แต่ห่างจากเส้นศูนย์สูตรอย่างน้อย ๔ - ๕ องศาละติจูด พายุนี้เกิดขึ้นในมหาสมุทรหรือทะเล ในแต่ละปีทั่วโลกจะมีพายุหมุนเขตร้อนเกิดขึ้นประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ลูก

พายุหมุนเขตร้อนก่อให้เกิดภัยพิบัติเนื่องจาก ลมแรงจัด คลื่นซัดฝั่ง และฝนตกหนักเป็นบริเวณกว้าง โดยเฉพาะในอาณาบริเวณที่ศูนย์กลางพายุเคลื่อนผ่านจะได้รับผลกระทบมากที่สุด ความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากพายุแปรผันตามความรุนแรงของพายุ เมื่อพายุมีกำลังในขั้นดีเปรสชัน ความเสียหายส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเนื่องจากฝนตกหนักและอุทกภัยที่เกิดขึ้นตามมา เมื่อพายุมีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนหรือไต้ฝุ่น จะมีความเสียหายเพิ่มขึ้นอีกมากทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากฝนตกหนัก อุทกภัย ลมพัดแรงจัด ในทะเลมีคลื่นสูงเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ และมีคลื่นซัดฝั่ง

๒) พายุฤดูร้อนและพายุฟ้าคะนอง พายุฟ้าคะนองโดยทั่วไปเป็นปรากฏการณ์ซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะที่ ลักษณะที่สำคัญคือมีการปล่อยประจุไฟฟ้าจำนวนมากอย่างทันทีทันใด ในลักษณะของฟ้าผ่าหรือฟ้าแลบ และเกิดเสียงดังคือฟ้าร้อง รวมทั้งมีฝนตกหนัก ลมกระโชก และอาจมีลูกเห็บตกเกิดขึ้นด้วย

จากสถิติพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันเนื่องจากพายุอ่อนกำลังลงก่อนถึงประเทศไทย ส่วนที่มีกำลังแรงขนาดพายุโซนร้อนหรือไต้ฝุ่นมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยน้อย จากสถิติในรอบ ๔๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑) ที่ผ่านมามีเพียง ๑๑ ครั้งที่มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อนหรือไต้ฝุ่น (ไม่ถึงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนพายุทั้งหมดที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย) และในจำนวน ๑๑ ครั้งดังกล่าวมีเพียงครั้งเดียวที่พายุเคลื่อนเข้ามาขณะมีกำลังแรงเป็นไต้ฝุ่น ได้แก่ ไต้ฝุ่น "เกย์" ที่เคลื่อนขึ้นฝั่งจังหวัดชุมพร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒

ในส่วนของประเทศไทย ผลกระทบเนื่องจากพายุดีเปรสชันคืออุทกภัยซึ่งมักเกิดขึ้นหลังจากที่มีฝนตกหนักต่อเนื่อง และโรคระบาดที่เกิดตามมาหลังจากเกิดอุทกภัย และเมื่อพายุมีกำลังแรงขนาดพายุโซนร้อนจะมีความเสียหายเพิ่มขึ้นอีกจากวาตภัย เนื่องจากความเร็วลมตั้งแต่ ๖๒ กม.

ต่อ ชม. ขึ้นไป จะรุนแรงจนทำให้สิ่งก่อสร้างที่ไม่แข็งแรงเสียหาย กิ่งไม้ต้นไม้หักโค่น และหากเป็นไต้ฝุ่นจะยังมีความเสียหายมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ของกรมอุตุนิยมวิทยา โดยรวบรวมสถิติพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยในรอบ ๔๘ ปี พบว่ามีจำนวนทั้งหมด ๑๖๕ ลูก พบว่าเมื่อนำมาหาความถี่ที่พายุแต่ละลูกที่เคลื่อนผ่านในแต่ละพื้นที่ ปรากฏว่าบริเวณที่ศูนย์กลางพายุเคลื่อนผ่านมากที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดนครพนมมีพายุเคลื่อนผ่านร้อยละ ๒๐ ถึง ๒๕ ของพายุทั้งหมด รองลงไปได้แก่พื้นที่บริเวณจังหวัดมุกดาหาร สกลนคร หนองคาย อุดรธานี กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู และเลย มีพายุเคลื่อนผ่านร้อยละ ๑๕ - ๒๐ ของจำนวนพายุทั้งหมด

ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ประธานกรรมการอำนวยการภัยพิบัติแห่งชาติกล่าวว่า จากสภาวะโลกร้อนภายในปี พ.ศ.๒๕๖๔ จะทำให้เกิดสภาวะแห้งแล้ง น้ำท่วม เกิดพายุรุนแรงและมีปริมาณการเกิดแพร่กระจายของเชื้อโรคต่าง ๆ ได้มากกว่าเดิม มีสาเหตุมาจากเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศจากสภาวะโลกร้อน จะทำให้แนวโน้มของการเกิดพายุที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือเกิดเป็นพายุที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นจากการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติจากพายุเฮอริเคนแคทรินาในประเทศสหรัฐอเมริกา พายุไต้ฝุ่นนาทิส ในสหภาพพม่า ซึ่งสองเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นพายุที่ไม่เคยเกิดในลักษณะเช่นนี้มาก่อน ทำให้สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ที่พายุเคลื่อนผ่าน นับเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท

สำหรับประเทศไทยถึงแม้ว่าจะมีพายุจะเคลื่อนที่พัดผ่านหลายลูกต่อปีแต่ก็ไม่ได้สร้างความเสียหายด้านवादภัย (ลมแรง) มากนัก เนื่องจากเป็นพายุที่อ่อนกำลังลงจนเป็นพายุดีเปรสชันซึ่งมีความเร็วลมไม่สูงมากจึงไม่ส่งผลกระทบต่ออาคารบ้านเรือนมากนัก เว้นประเภทพายุลมขนาดใหญ่น้ำที่ได้รับความกระทบอยู่บ้าง แต่แนวโน้มในอนาคตคาดการณ์ว่าพายุจะมีโอกาสเกิดถี่และมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนที่ทำให้สภาพอากาศของโลกเปลี่ยนไป นอกจากนั้นเส้นทางของการเคลื่อนที่ของพายุอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทำให้พื้นที่ที่พายุเคลื่อนที่ผ่านได้รับความสูญเสียเป็นจำนวนมากหากขาดการเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติทางธรรมชาติดังกล่าว

๒.๓.๓. ความสำคัญของปัญหาดินโคลนถล่มและแนวโน้มในอนาคต

ความสำคัญของปัญหาดินโคลนถล่ม ภัยธรรมชาติดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วมฉับพลัน เป็นภัยที่สร้างความสูญเสียให้กับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก ในประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มมากถึง ๕๑ จังหวัด เหตุการณ์ดินถล่มขนาดใหญ่แต่ละครั้งจะมีผู้เสียชีวิตจะมีเป็นจำนวนมาก เช่น เหตุการณ์ดินถล่มที่บ้านกะทูนเหนือ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๒๓๐ ราย เหตุการณ์ดินถล่มที่บ้านน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๑๔๐ ราย

แนวโน้มของปัญหาดินโคลนถล่มในอนาคต จะมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยทั้งจากการกระทำของมนุษย์ และจากปัจจัยธรรมชาติ ดังนี้

๑. มีการบุกรุกทำการเกษตรในพื้นที่ลาดเขา

ปัจจุบันมีการบุกรุกใช้พื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่บนลาดเขา การเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ป่าธรรมชาติ ทำให้ดินบนลาดเขาขาดแรงยึดเหนี่ยวจากรากของต้นไม้ ทำให้มีโอกาสที่จะเกิดดินถล่มมากขึ้น เพราะพื้นที่การเกษตรมักเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ระบบรากของพืชไม่สอดคล้องกันเป็นตาข่ายเหมือนกับรากพืชในป่าธรรมชาติ

๒. มีการขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัยไปอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยมากขึ้น

เนื่องจากจำนวนประชากรในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ดังนั้น ความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยจึงมากตามไปด้วย แต่เนื่องจากการขาดองค์ความรู้ในเรื่องภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะภัยจากดินถล่ม ทำให้ประชาชนไปอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยมากยิ่งขึ้น เช่น มีการขยายตัวของหมู่บ้านลงไปใกล้ทางน้ำมากขึ้นหรือมีการสร้างบ้านติดดินแทนที่จะสร้างบ้านใต้ถุนสูงซึ่งจะมีความปลอดภัยมากกว่า

๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก พบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณฝนตกมากขึ้น รวมทั้งจากการวิเคราะห์สภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ในช่วงเวลาที่ผ่านมา พบว่าการกระจายตัวของฝนลดลง หมายถึง ฝนตกเป็นปริมาณมาก ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดดินถล่มเนื่องจากปริมาณน้ำฝนตกหนักมากจึงมีมากขึ้นด้วย

๒.๓.๔. ความสำคัญของปัญหาภัยแล้งและแนวโน้มในอนาคต

๑. พื้นที่ในเขตชลประทาน

กรณีปัจจุบัน ปริมาณน้ำเก็บกักได้เฉลี่ยปีละ ๔๕,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม. ขณะที่เกิดการขาดแคลนน้ำทั้งประเทศเฉลี่ย ๔,๗๐๐ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘.๓๑ ของความต้องการน้ำทั้งหมด รวม ๕๗,๒๐๐ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี (ไม่รวมการใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์) ในภาพรวมโดยเฉลี่ยถือว่าไม่ขาดแคลนน้ำ สำหรับกลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคกลาง ปริมาณน้ำขาดแคลนมากที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละของปริมาณน้ำที่ขาดต่อปริมาณน้ำที่สามารถใช้ได้ อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ไม่เกินร้อยละ ๒๐) ขณะที่กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำมูลมีการขาดแคลนมากที่สุด เนื่องจากศักยภาพในการเก็บกักน้ำต่อพื้นที่ชลประทานอยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเทียบกับลุ่มน้ำอื่น ๆ

กรณีในอนาคต ปริมาณน้ำจะเก็บกักได้เฉลี่ยปีละ ๕๗,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม.(เพิ่มขึ้น ๑๒,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม.) ขณะที่การขาดแคลนน้ำเพิ่มขึ้นเป็น ๙,๑๐๐ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘ ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด รวม ๗๗,๓๐๒ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นดังกล่าว เกิดจากความต้องการใช้น้ำด้านอุปโภคบริโภค ภาคอุตสาหกรรม ตามการคาดการณ์ในอนาคต ส่วนการเกษตรจากการคาดการณ์การพัฒนาตามศักยภาพของการพัฒนาแหล่งน้ำ พื้นที่

ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์จะขาดแคลนน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อย โดยถ้าพัฒนาตามศักยภาพปริมาณน้ำในประเทศ รวมพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์โครงการขนาดเล็ก คาดว่าจะสามารถเพิ่มได้ประมาณ ๑๕ ล้านไร่ หรือถ้ามีการเพิ่มน้ำต้นทุนโดยการผันน้ำในกลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือ ภาคกลาง และกลุ่มลุ่มน้ำโขงรวมปริมาณน้ำผันได้ ๖,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม. จะพัฒนาได้อีก ๑๐-๑๕ ล้านไร่ ขึ้นกับปริมาณน้ำที่ผันและการปลูกพืช

๒. พื้นที่นอกเขตชลประทาน ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติประเภทแม่น้ำ หนองบึง หรือจากการเก็บกักในพื้นที่

กรณีปัจจุบัน การใช้น้ำของพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทาน น้ำอุปโภค บริโภค ชุมชน ชนบท ที่อยู่ห่างจากลำน้ำ พื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนที่ตกในพื้นที่โดยตรงหรือจากพื้นที่ใกล้เคียง ดังนั้นสภาพการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรจะขึ้นกับปริมาณฝนในแต่ละปีและส่วนใหญ่ไม่สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้ การใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ส่วนใหญ่จะต้องอาศัยการเก็บกักฝนที่ตกในพื้นที่ กล่าวโดยสรุปพื้นที่เหล่านี้การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรขึ้นกับปริมาณฝน และการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคขึ้นกับความสามารถในการเก็บกักของพื้นที่ปัจจุบันพื้นที่การเกษตรลักษณะนี้มีอยู่ประมาณ ๙๕ ล้านไร่

กรณีในอนาคต พื้นที่ไม่มีศักยภาพในการพัฒนาระบบชลประทาน ทั้งจากศักยภาพแหล่งน้ำและความเหมาะสมของพื้นที่ จะเหลืออยู่ประมาณ ๖๕ ล้านไร่ โดยต้องการทางเลือกในการพัฒนาด้านอื่นทดแทน สำหรับการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ภาคธุรกิจบริการ และภาคอุตสาหกรรม จะต้องวางแผนจัดหาแหล่งน้ำ และการจัดสรรน้ำระหว่างกิจกรรมการใช้น้ำที่เหมาะสม เพื่อรองรับความต้องการที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ไม่มีศักยภาพพัฒนาเป็นระบบชลประทานต้องปรับการพัฒนาเพื่อใช้ปริมาณน้ำฝนให้ได้มากที่สุด เช่นการพัฒนาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การประยุกต์ทฤษฎีเกษตรพอเพียง การปรับปรุงด้านพืชในพื้นที่ฝนน้อยมากและพื้นที่คุณสมบัติดินไม่เหมาะสม

สำหรับการแก้ไขปัญหาอุปโภคบริโภคในเขตชนบท ต้องเน้นให้สามารถเก็บกักน้ำให้มากพอที่จะรองรับในปีที่มีฝนน้อยกล่าวคือ การเก็บกักจะต้องมากกว่าความต้องการใช้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

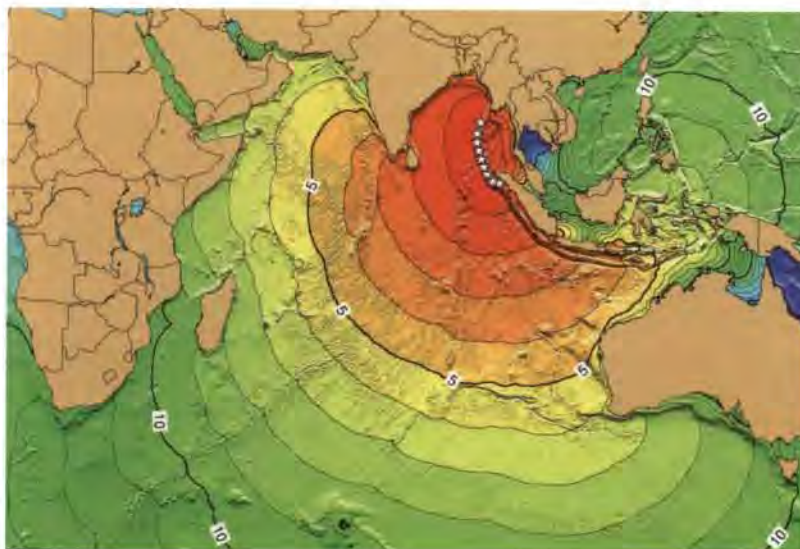
๒.๓.๕. ความสำคัญของปัญหาคลื่นสึนามิและแนวโน้มในอนาคต

จากเหตุการณ์การเกิดคลื่นสึนามิ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ มีพื้นที่ได้รับความเสียหายอย่างกว้างขวางในพื้นที่ ๖ จังหวัด มีผู้เสียชีวิต สูญหาย บาดเจ็บ จำนวนมาก ราษฎรได้รับความเดือดร้อน พื้นที่การเกษตร และบ้านเรือนเสียหายคิดเป็นมูลค่า ประเมินในขั้นต้นประมาณ ๑๔,๙๓๕.๓๙ ล้านบาท และความเสียหายด้านสิ่งสาธารณประโยชน์อีกเป็นจำนวนมาก

LIRT

แต่หลังจากเหตุการณ์ผ่านไป เป็นระยะเวลาประมาณ ๕ ปี พื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหายรุนแรง เช่น บริเวณเขาหลัก จังหวัดพังงา ก็ได้มีการฟื้นฟูและเข้าไปทำประโยชน์ในที่เดิม โดยประชาชน พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยสูง ถ้าเกิดเหตุการณ์คลื่นสึนามิอีก พื้นที่ดังกล่าวก็จะ ได้ ความเสียหายเหมือนเดิม ความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น ย่อมไม่น้อยไปกว่าเดิม ถ้าพื้นที่ดังกล่าวไม่ถูก ยับยั้งให้มีการชะลอการพัฒนาพื้นที่ ไม่ให้มีการเข้าไปใช้ประโยชน์มากกว่านี้ ถ้าเกิดเหตุการณ์แบบเดิม อีก ความเสียหายก็อาจมากมายจนไม่สามารถคาดการณ์ได้

ภาพ ๒- ๓๒ แสดงเวลาที่คลื่นสึนามิใช้ในการเดินทางไปถึงในแต่ละบริเวณ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ (หน่วยเวลาเป็นชั่วโมง)

คาบอุบัติซ้ำของการเกิดคลื่นสึนามิ จะยาวนานมาก จากการคำนวณโดยผู้เชี่ยวชาญ คาดว่า คาบอุบัติซ้ำประมาณ ๔๐๐-๕๐๐ ปี ดังนั้นการเกิดคลื่นสึนามิในครั้งต่อไป ประชาชนที่อาศัย อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยจะไม่มีประสบการณ์และไม่มีความรู้ถึงอันตรายจากภัยคลื่นสึนามิจึงทำให้เกิดความ สูญเสียร้ายแรงได้

๒.๓.๖. ความสำคัญของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและแนวโน้มในอนาคต

ประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลทั้งทางด้านอ่าวไทยและอันดามัน ซึ่งยาวรวมกัน ประมาณ ๒,๖๑๔ กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ ๒๓ จังหวัด แบ่งเป็นชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยมีความยาว ๑,๖๖๐ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวม ๑๗ จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) ชายฝั่งทะเล ด้านอันดามันมีความยาว ๙๕๔ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวม ๖ จังหวัด ทั้งนี้มีประชากร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีจำนวนกว่า ๑๒ ล้านคน

LIRT

ชายฝั่งทะเลไทยเริ่มเกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา หลังจากสิ้นสุดยุคน้ำแข็ง ทำให้ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น จึงได้ไหลท่วมเข้ามาในพื้นที่ลุ่มของประเทศ การขึ้นลงของน้ำทะเลทำให้มีการสะสมตะกอนทับถมกันบนพื้นดินเดิม และน้ำทะเลมีระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ ๙,๐๐๐ ปีก่อนมาจนถึงสู่ระดับสูงสุด เมื่อประมาณ ๖,๐๐๐ ปีก่อนปัจจุบัน ที่ระดับความสูงประมาณ ๕ เมตร จากระดับน้ำทะเลปัจจุบัน หลังจากนั้นน้ำทะเลก็ลดระดับลง และอากาศค่อย ๆ มีอุณหภูมิสูงขึ้นกว่าเดิม โดยน้ำทะเลลดลงมาอยู่ในระดับปัจจุบันเมื่อประมาณ ๑,๐๐๐ - ๘๐๐ ปีที่ผ่านมาเอง

ชายฝั่งทะเลเหล่านี้มีภูมิลักษณะต่าง ๆ กันมีทั้งชายฝั่งหน้าผา ชายฝั่งหิน หาดกรวด หาดทราย ลากูน ที่ราบน้ำขึ้นถึง ป่าชายเลน และพรุ เป็นต้น ภูมิลักษณะชายฝั่งเหล่านี้มีตัวการที่ทำให้เกิดแตกต่างกันและมีส่วนประกอบของตะกอนที่สะสมตัวทับถมกันแตกต่างกันด้วย ส่วนมากเป็นตะกอนที่ยังไม่แข็งตัว ยกเว้นหาดกรวดและหน้าผาหิน ชายฝั่งแต่ละชนิดจึงมีความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเล

การเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งเป็นกระบวนการทางธรณีวิทยาที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยของธรณีวิทยาตั้งแต่อดีต ทั้งนี้เพราะชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่พลวัต (dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็วทั้งทางด้านรูปร่างและตำแหน่งที่ตั้งจากการกระทำของอิทธิพลต่าง ๆ เช่น ลม คลื่น กระแสน้ำ น้ำขึ้นน้ำลง และสิ่งมีชีวิต โดยทั่วไป ชายฝั่งทะเลมีการปรับสภาพสมดุลตามธรรมชาติ ในฤดูกาลที่มีลมมรสุมพัดรุนแรงอาจมีการกัดเซาะพัดพา ตะกอนออกจากพื้นที่ แต่ในฤดูกาลต่อมาที่ปลอดมรสุมมีการนำตะกอนมาทับถมในอัตราที่เกือบเท่ากันหรือเท่ากับที่ได้นำออกไป ทำให้ชายฝั่งนั้นอยู่ในสภาพสมบูรณ์ได้ ส่วนชายฝั่งที่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ชายฝั่งที่ตะกอนถูกพัดพามาพอกพูนตามแนวชายฝั่งหรือออกยื่นออกไปในทะเล จัดเป็นชายฝั่งสะสมตัว ส่วนชายฝั่งที่ตะกอนถูกพัดพาออกไปและไม่มีตะกอนมาเติมเต็มอีกเรียกว่า ชายฝั่งถูกกัดเซาะ ซึ่งมีอยู่หลายพื้นที่ทั้งทางด้านอ่าวไทยและทางด้านทะเลอันดามัน

การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายฝั่งมากที่สุด การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งจึงเน้นเรื่องการกัดเซาะเป็นประเด็นหลัก โดยใช้อัตราการกัดเซาะต่อปีเป็นตัวแบ่ง การกัดเซาะรุนแรงเป็นอัตราการกัดเซาะมากกว่า ๕ เมตรต่อปี ส่วนการกัดเซาะปานกลางมีอัตราตั้งแต่ ๑ - ๕ เมตรต่อปี โดยอัตราการกัดเซาะต่อปี ต้องพิจารณาจากปริมาณการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของชายฝั่งที่เกิดขึ้น และสภาพเศรษฐกิจสังคมของชายฝั่งนั้น

LIART

คลื่นเป็นตัวกระทำสำคัญในการสร้างพื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณหาดทรายหาดหินแข็ง จะเห็นได้ว่าบริเวณที่เป็นเกาะนั้นคลื่นจะพัดเข้าหาแผ่นดินของเกาะโดยรอบเสมอ บางครั้งรุนแรง บางครั้งเบาบาง ถุดมรสุมจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะคลื่นเกิดจากกระแสลมพัดเข้าหาฝั่ง ลมทำหน้าที่ทั้งผลักและดึงคลื่นในขณะที่พัดผ่านผิวน้ำทำให้เกิดคลื่นขึ้น นอกจากลมแล้วความแตกต่างระหว่างความหนาแน่นของมวลแผ่นดินกับมวลของน้ำ ยังมีส่วนช่วยทำให้เกิดแรงดึงซึ่งกันและกันขึ้น เมื่อแผ่นดินไม่สามารถจะเคลื่อนที่ได้ มวลของน้ำจึงต้องเคลื่อนที่เข้าหาฝั่ง ดังจะเห็นได้จากคลื่นที่พัดเข้าหาฝั่งในขณะที่กระแสลมพัดจากฝั่งออกไปสู่ทะเล

ภาพ ๒-๓๓ การกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ต่าง ๆ

สำหรับประเทศไทยการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศและเป็นปัญหาที่กำลังเพิ่มความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ การกัดเซาะชายฝั่งจัดเป็นพิบัติภัยอย่างหนึ่งที่ พบได้ทั้ง ๒๓ จังหวัดในฝั่งอันดามันและอ่าวไทย ซึ่งที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งขั้นวิกฤติมี ๓๐ แห่ง โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนบน ตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกงจนถึงปากแม่น้ำกลองครอบคลุมพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม เนื่องจากเป็นพื้นที่อ่อนไหวและพบปัญหารุนแรงที่สุดในประเทศ

LIART

ภาพ ๒-๓๔ พื้นที่การกัดเซาะชายฝั่งในประเทศไทย

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒.๓.๗. ความสำคัญของปัญหาไฟป่าและแนวโน้มนในอนาคต

ปัญหาเรื่องไฟไหม้ป่าเป็นปัญหาที่สำคัญของชาติ เนื่องจากในทุก ๆ ปี ไฟป่าได้เผาผลาญทรัพยากรธรรมชาติลดลงอย่างมากมาย ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ไฟป่าได้เผาทำลาย กล้าไม้เล็ก ๆ เป็นจำนวนมาก เป็นการขัดขวางการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติของป่าไม้ ทำลายสัตว์ป่า ทำให้ต้นไม้ใหญ่เกิดบาดแผล และต้นไม้ชะงักการเจริญเติบโต ทำให้ดินเสื่อมสภาพ เกิดการพังทลายของหน้าดิน ทำให้คุณภาพของน้ำเสื่อมลง และเกิดความแห้งแล้ง หมอกควันที่เกิดจากไฟป่ายังก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green house effect) มีผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หมอกควันปกคลุมท้องฟ้า เป็นอุปสรรคและอันตรายต่อการคมนาคมทั้งทางบก และทางอากาศ นอกจากนี้ไฟป่าทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ทำให้โลกร้อนขึ้น และเกิดการผันแปรของสภาวะภูมิอากาศโลก (Climatic change) นับได้ว่าไฟป่าเป็นปัญหากระทบต่อมนุษย์ทั้งโลก ทำให้ฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล เกิดภาวะแห้งแล้ง และเกิดน้ำท่วมในฤดูฝน และไฟป่ายังทำลายบรรยากาศการท่องเที่ยวอีกด้วย

ผลกระทบจากไฟป่าได้สร้างความเสียหายแก่ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างมหาศาลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ผลกระทบจากไฟป่าต่อสังคมพืช

๑.๑ ขาดช่วงการสืบพันธุ์ทดแทนตามธรรมชาติ ไฟที่ไหม้ไปตามพื้นป่าจะเผาผลาญทำลายลูกไม้ กล้าไม้เล็ก ๆ ทำให้ไม้เหล่านี้หมดโอกาสที่จะเจริญเติบโตขึ้นเป็นไม้ใหญ่ สำหรับต้นไม้ที่รอดตายก็จะต้องใช้ระยะเวลานานในการตั้งตัวให้รอดพ้นจากไฟ เมื่อต้นไม้ใหญ่ในป่าตายลงไปตามอายุขัย ในขณะที่ไม่มีลูกไม้เติบโตขึ้นมาทดแทน หรือขึ้นมาทดแทนในจำนวนที่น้อยและช้ามาก จึงทำให้ป่าค่อย ๆ เสื่อมสภาพลง

๑.๒ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของป่า พื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้เป็นประจำทุกปีจะส่งผลให้โครงสร้างของป่าเปลี่ยนแปลงไป ไม้บางชนิดที่ไม่สามารถปรับตัวได้จะถูกกำจัดออกไป ในขณะที่ไม้ชนิดอื่นที่ปรับตัวได้ดีกว่าหรือมีความทนทานต่อไฟป่ามากกว่าจะเข้ามาแทนที่ เกิดการทดแทนของสังคมพืชไปสู่สังคมพืชใหม่ มีผลทำให้สภาพป่าค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงจนกลายเป็นทุ่งหญ้าในที่สุด

๑.๓ ลดอัตราการเจริญเติบโตและลดคุณภาพของเนื้อไม้ ในพื้นที่ที่มีไฟไหม้เป็นประจำอัตราการเจริญเติบโตของต้นไม้จะลดลง เนื่องจากดินจะขาดความชุ่มชื้น และขาดสิ่งปกคลุมดิน

LIRT

๒) ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อดิน

๒.๑ เกิดการสูญเสียหน้าดินโดยการกัดเซาะและการพังทลาย โดยไฟฟ้าจะทำลายสิ่งปกคลุมดินทำให้ชั้นดินแน่นทึบ อัตราการซึมน้ำของดินลดลงเมื่อถึงฤดูฝนจึงมีปริมาณน้ำไหลบ่าหน้าดินเพิ่มขึ้น

๒.๒ เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของดิน ทำให้คุณสมบัติทางกายภาพเปลี่ยนไป ดินจะอัดตัวกันแน่นทึบ และมีคุณสมบัติทางเคมีและความอุดมสมบูรณ์ของดินเปลี่ยนไป ทำให้ค่าความเป็นกรด-ด่าง ของดินสูงขึ้น รวมไปถึงอินทรีย์วัตถุซึ่งให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ดินจะถูกเผาทำลาย

๓) ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อน้ำ

๓.๑ สมดุลของน้ำเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดอุทกภัยและภัยแล้ง ในช่วงฤดูฝนทำให้น้ำในลำธารมีมากไหลท่วมพื้นที่ และในฤดูแล้งดินไม่สามารถเก็บน้ำได้หรือเก็บได้น้อยในช่วงฤดูฝนจึงทำให้ไม่มีน้ำปล่อยออกมาจึงเกิดภาวะแห้งแล้ง

๓.๒ เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของน้ำ ทำให้น้ำขุ่นข้นขึ้น มีกลิ่นเหม็น เปลี่ยนสี มีอุณหภูมิสูงขึ้น ค่าความเป็นกรด-ด่าง เปลี่ยนแปลงปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำลดลง

๔) ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อสิ่งมีชีวิตในป่า

๔.๑ ทำอันตรายต่อชีวิตของสัตว์ป่า สัตว์ป่าที่หนีไฟไม่ทันจะล้มตายลง

๔.๒ ทำลายแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า มีผลทำให้จำนวนประชากรและจำนวนชนิดของสัตว์ลดลง

๔.๓ ทำอันตรายต่อชีวิตของสัตว์เล็ก ๆ และจุลินทรีย์ในดิน มีผลกระทบต่อระบบการหมุนเวียนของธาตุอาหาร และระบบห่วงโซ่อาหารเกิดการเสียสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้ตามธรรมชาติ

๕) ผลกระทบจากไฟฟ้าต่อทรัพย์สิน สุขภาพ และชีวิตของมนุษย์

ไฟฟ้าเปรียบเสมือนเป็นดาบสองคม คือ มีคุณอนันต์และมีโทษมหันต์ หากรู้จักใช้และควบคุมอย่างดี ไฟจะก่อให้เกิดประโยชน์นานับประการต่อมนุษย์ เพราะไฟเป็นบ่อเกิดของพลังงานที่สำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ในทางตรงกันข้ามหากขาดความระมัดระวังไฟก็จะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์เช่นกัน โดยในประเทศไทยหมอกควันจากไฟฟ้าเป็นผลกระทบที่สร้างความเสียหายในกิจการเดินอากาศอย่างมหาศาล ในทุกปีสนามบินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องยกเลิกเที่ยวบินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากหมอกควันไฟทำให้ทัศนวิสัยไม่ดีเป็นอันตรายต่อการขึ้นลงของเครื่องบิน นอกจากนั้นหมอกควันไฟก็เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน มีผลทำให้เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ

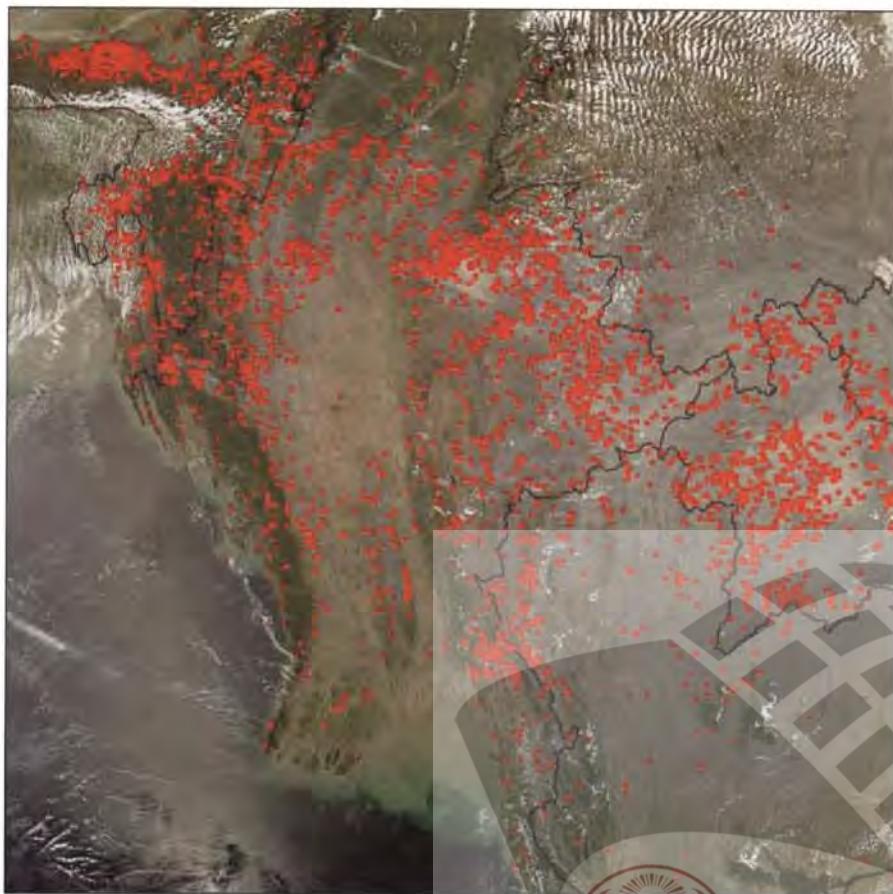
LIRT

๖) ผลกระทบจากไฟป่าต่อสภาวะอากาศโลก

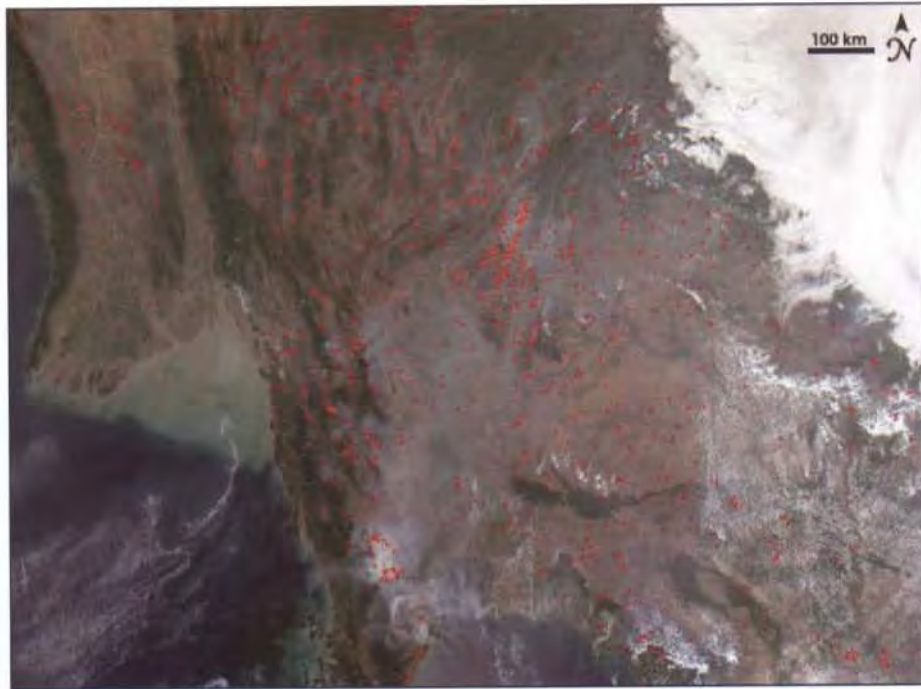
๖.๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องมาจากอุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้น ปัจจุบันช่วงเวลาที่ฝนตกมีการผันแปรอย่างยิ่ง เกิดฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง และฝนตกนอกฤดู เกิดอุทกภัย เกิดภัยแล้ง และเกิดวาทภัยอย่างรุนแรงสร้างความเสียหายแก่ชีวิต ทรัพย์สิน และพื้นที่การเกษตรมากขึ้นทุกปี

๖.๒ การเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (Greenhouse Effect) ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ๑.๕ - ๔.๕ องศาเซลเซียส ในทุก ๆ ๑๐ ปี ทำให้น้ำแข็งบริเวณขั้วโลกละลาย ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น และน้ำทะเลจะหนุนเข้ามาตามแม่น้ำลำคลอง ทำให้มีสภาพเป็นน้ำกร่อย ระบบนิเวศน์ในน้ำจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง พื้นที่ริมฝั่งทะเล ริมแม่น้ำใหญ่หลายแห่งจะถูกน้ำท่วม

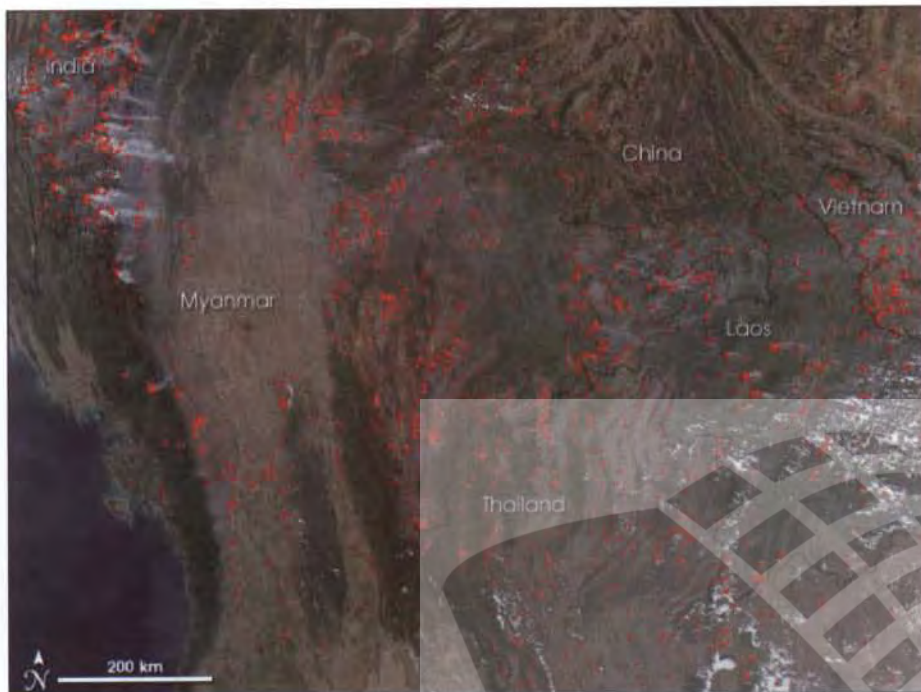
จากภาพที่ ๒-๓๕ ถึง ๒-๔๐ แสดงให้เห็นว่าไฟป่าเป็นปัญหาระดับภูมิภาค ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งชีวิตของคน และเศรษฐกิจของประเทศไทย และไฟป่าคือปัญหาที่ไม่อาจมองว่าเป็นเพียงเหตุการณ์เฉพาะพื้นที่ และไม่ใช่อุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วดับไป แต่เป็นเหตุที่เกิดขึ้นซ้ำซาก ซึ่งเป็นความเสียหายซ้ำซากของทั้งคนไทยและประเทศไทย

ภาพ ๒-๓๕ ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗)

ภาพ ๒-๓๖ ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

ภาพ ๒-๓๗ ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙)

LIRT

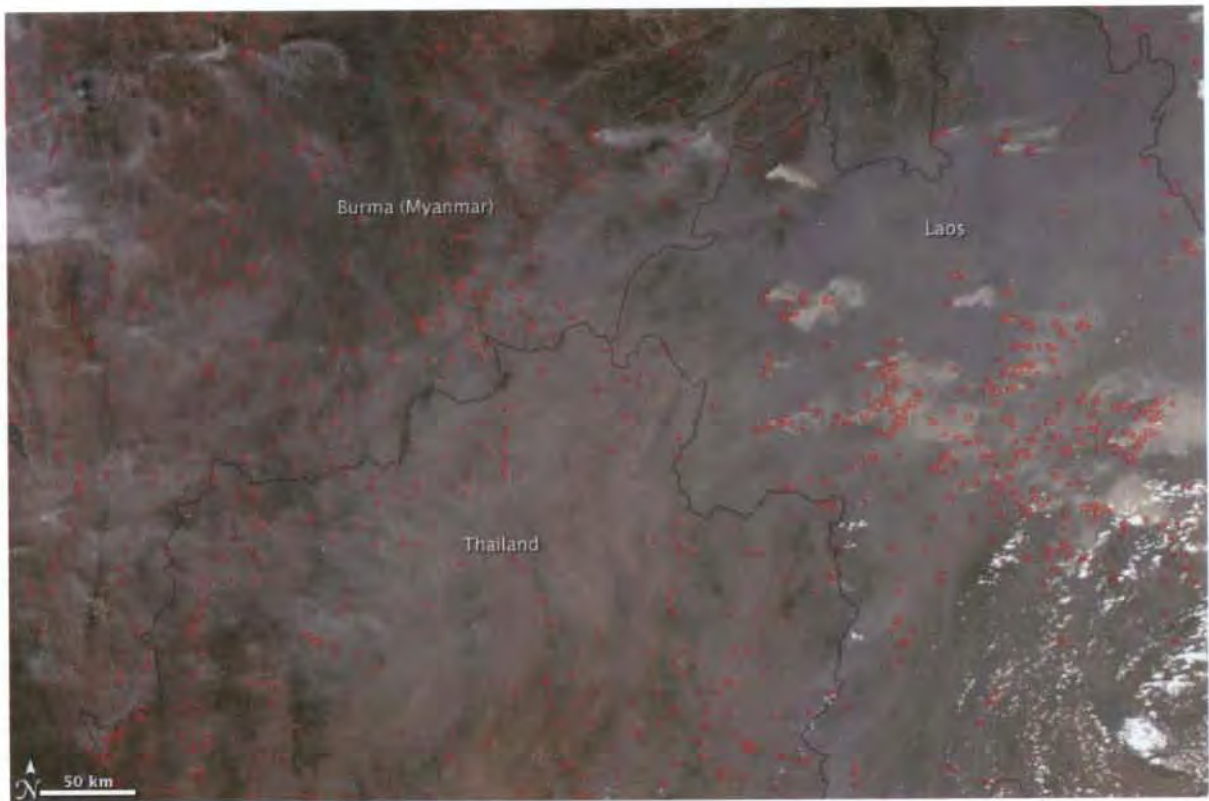
Legislative Institutional Repository of Thailand

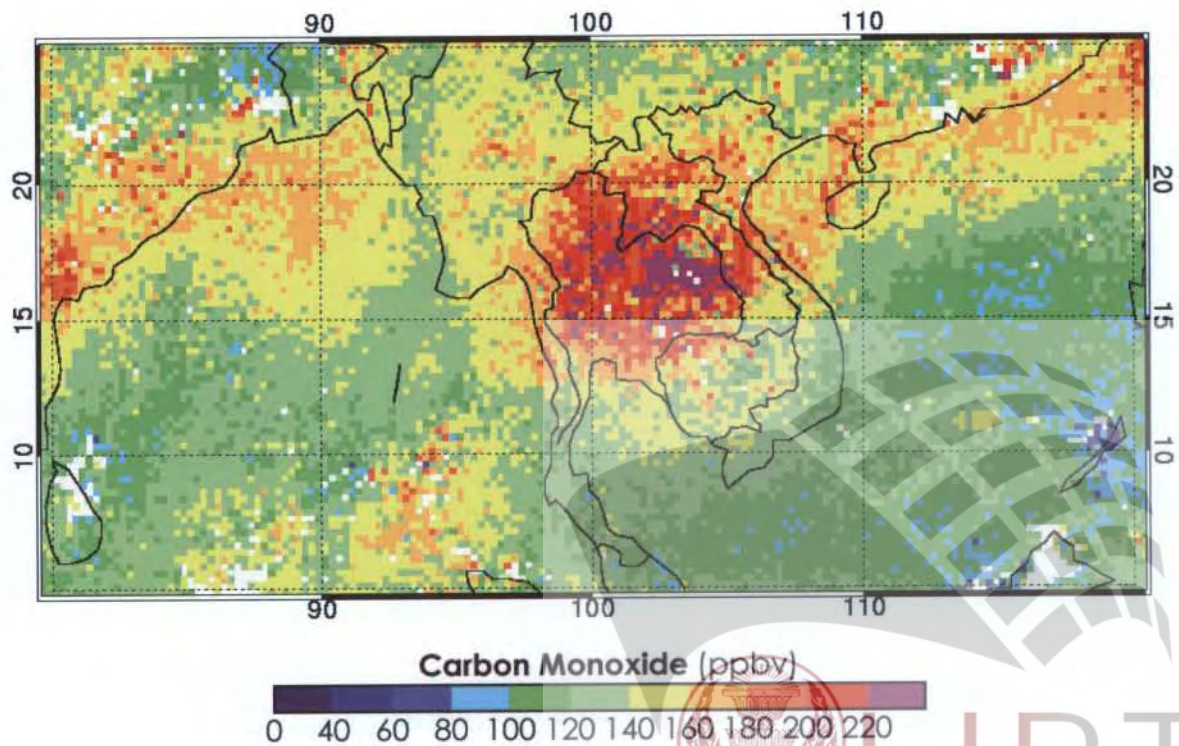
ภาพ ๒-๓๘ ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟฟ้า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐)

ภาพ ๒-๓๙ ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟฟ้า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒)

ภาพ ๒-๕๐ ภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงการกระจายตัวของจุดที่เกิดไฟป่า ทั้งในประเทศไทยและภูมิภาค (วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒)

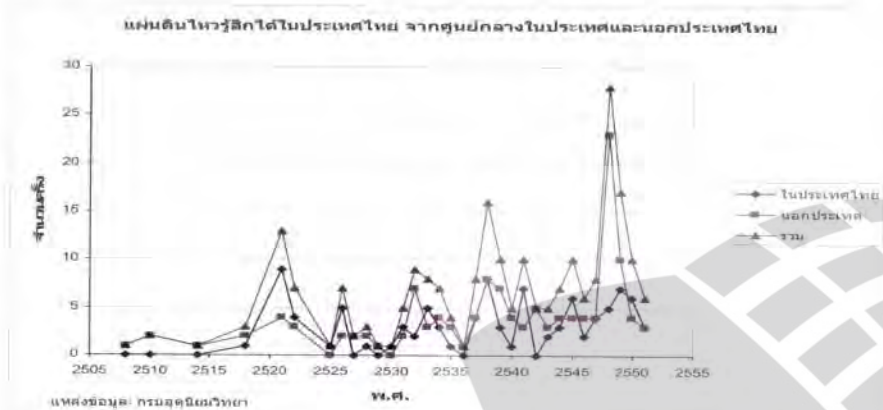
ภาพ ๒-๕๑ แสดงระดับความเข้มข้นของคาร์บอนมอนอกไซด์ อันเกิดจากไฟป่า

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวถึงแนวโน้มของไฟฟ้าว่า จะมีโอกาสเกิดได้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะในฤดูแล้ง โดยมีสาเหตุหลักมาจากมนุษย์เป็นผู้กระทำซึ่งมีสาเหตุ มาจากการเผาพื้นที่ไร่เพื่อเตรียมการเพาะปลูกใหม่ซึ่งอยู่ใกล้เคียงพื้นที่ป่าไม้ นอกจากนี้ยังเกิดจากการ จุดไฟเผาป่าเพื่อการล่าสัตว์ และหาของป่าซึ่งมักเกิดบนเนินเขา พื้นที่สูงชัน อีกส่วนหนึ่งเกิดเองจาก ธรรมชาติซึ่งมีโอกาสเพียงเล็กน้อย เช่นเกิดจากการเสียดสีของกิ่งไม้แห้ง หรือผลจากปรากฏการณ์ ไฟผ่า เป็นต้น^{๑๔}

ปัญหาภาวะโลกร้อนยังส่งผลกระทบต่อทำให้เพิ่มโอกาสเกิดไฟฟ้าขึ้นได้เนื่องจากความ แห้งแล้งในระยะเวลาที่ยาวนานนั้น (ปรากฏการณ์เอลนีโญ) ดร. อานนท์ สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา ผู้อำนวยการศูนย์จัดการความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดจากปรากฏการณ์เอลนีโญ “โดยปกติ ในฤดูแล้ง ปริมาณน้ำก็จะน้อยเป็นปกติ แต่สิ่งที่เอลนีโญจะทำให้ปัญหารุนแรงมากขึ้นคือ ทำให้เกิดการเสียน้ำ มากขึ้นและการเกิดไฟฟ้า”^{๑๕} อนาคตปัญหาไฟฟ้าอาจลดลงเนื่องจากพื้นที่ป่าไม้ลดน้อยลง เนื่องจาก ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายโดยการลักลอบตัดโดยมนุษย์ และขาดการปลูกป่าไม้ทดแทน

๒.๓.๘. ความสำคัญของปัญหาแผ่นดินไหวและแนวโน้มในอนาคต

ในประเทศไทยปัญหาแผ่นดินไหวมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากมีการ ก่อสร้างอาคารสูง และอาคารขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ที่เป็น แหล่งท่องเที่ยว ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันตก ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว นอกจากนี้จาก การวิเคราะห์จำนวนครั้งที่มีแผ่นดินไหวที่รู้สึกได้ในประเทศไทย ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งจากการ วิจัยเรื่องความเสี่ยงจากแผ่นดินไหวพบว่า ในพื้นที่ดินอ่อนซึ่งเป็นพื้นที่เป็นดินเลน เช่นบริเวณ กรุงเทพฯ และปริมณฑล เมื่อมีแผ่นดินไหว สภาพดินอ่อนจะขยายคลื่นแผ่นดินไหวให้มีความสูงของ คลื่นเพิ่มขึ้น ทำให้พื้นที่เหล่านั้นมีความเสี่ยงจากภัยแผ่นดินไหวมากกว่าบริเวณอื่น

ภาพ ๒-๔๒ จำนวนแผ่นดินไหวที่รู้สึกได้ในประเทศไทย จากศูนย์กลางในประเทศและนอกประเทศไทย

^{๑๔} กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๕๒, ๒๕๕๒, หน้า ๒-๒๔

^{๑๕} ดร. อานนท์ สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา, “วิกฤตการณ์โลกร้อน เมื่ออุณหภูมิโลกเพิ่มขึ้น ๑ องศา” ในนิตยสารสารคดี, ๒๕๔๔, ฉบับที่ ๒๕๐

ตารางที่ ๒-๑๕ สถิติแผ่นดินไหวขนาดตั้งแต่ ๕ ริกเตอร์ขึ้นไปที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ลำดับ	วันเกิดเหตุการณ์	ศูนย์กลางแผ่นดินไหว	ขนาดแผ่นดินไหว (ริกเตอร์)
๑	๑๗ ก.พ. ๒๕๑๘	ตาก	๕.๖
๒	๑๕ เม.ย. ๒๕๒๖	กาญจนบุรี	๕.๓
๓	๒๒ เม.ย. ๒๕๒๖	กาญจนบุรี	๕.๙
๔	๒๒ เม.ย. ๒๕๒๖	กาญจนบุรี	๕.๒
๕	๑๑ ก.ย. ๒๕๓๗	เชียงราย	๕.๑
๖	๙ ธ.ค. ๒๕๓๘	แพร่	๕.๐
๗	๒๑ ธ.ค. ๒๕๓๘	เชียงใหม่	๕.๒
๘	๑๓ ธ.ค. ๒๕๔๙	เชียงใหม่	๕.๑

แผ่นดินไหวที่มีศูนย์กลางแผ่นดินไหวในประเทศไทย ที่วัดได้จากเครื่องมือวัดแผ่นดินไหว พบว่ามีความรุนแรงมากที่สุด ขนาด ๕.๙ ริกเตอร์ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๖ โดยมีศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่ จังหวัดกาญจนบุรี เหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งนี้พบว่าทำให้เกิดรอยแยกบนพื้นดินที่บริเวณปากห้วยพลู อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

แผ่นดินไหวครั้งที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งเกิดเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๗ เวลา ๘.๓๒ น. เกิดแผ่นดินไหวที่เชียงรายขนาด ๕.๑ ตามมาตราริกเตอร์ จุดศูนย์กลางอยู่ที่ ๑๙.๓ °N ๙๙.๔ °E ในบริเวณเทือกเขาระหว่างอำเภอพานและอำเภอแม่สาย ซึ่งห่างจากตัวอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในอำเภอพานหลายคนได้เล่าว่า แผ่นดินไหวครั้งนี้นั้นรุนแรงที่สุดเท่าที่เคยประสบมา ขณะเกิดแผ่นดินไหวมีเสียงดังมาก เครื่องตกแตงบ้าน ของใช้ขยับเขยื้อน บางชิ้นล้มจากที่วาง คนที่ยืนอยู่ถึงกับเซไปพียงหลัก สายส่งไฟฟ้าก็มีการสับตัดตัวอย่างแรง และมีผู้คนจำนวนมากที่ตื่นตกใจวิ่งหนีกันมานอกอาคาร ความรุนแรงของแผ่นดินไหว (ซึ่งสั้นไหวรุนแรงราว ๗-๑๐ วินาที) ความเสียหายมากที่สุดเกิดขึ้นเนื่องจากส่วนที่เป็นโครงสร้าง (โดยเฉพาะเสา) ของอาคารหลายหลังในอำเภอพานแตกร้าว อาคารผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลพาน เสาอาคารเสียหายมากจนไม่ปลอดภัยที่จะใช้งานต่อไป

นอกจากอำเภอพานแล้ว แผ่นดินไหวครั้งนี้ยังทำให้รู้สึกได้ในจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงราย เชียงใหม่ แต่ไม่มีรายงานความเสียหาย ตัวเมืองเชียงรายซึ่งอยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางของแผ่นดินไหวราว ๕๐ กิโลเมตร ก็ไม่มีรายงานความเสียหาย อย่างไรก็ตามความรุนแรงของแผ่นดินไหว ทำให้ผู้คนตกใจมากวิ่งออกจากอาคารการควบคุมการบินที่สนามบินเชียงราย ถึงกับหยุดชะงักไปชั่วคราว จากการสำรวจความเสียหายเบื้องต้นโดยโยธาธิการจังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบว่า มีอาคารของทางราชการและอาคารสาธารณะ เช่น โรงเรียนกว่า ๒๐ หลัง วัด ๓๐ แห่ง และโรงพยาบาลพาน ในอนาคตปัญหาภัยจากแผ่นดินไหวจะมากขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนา สร้างที่อยู่อาศัย อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่มาขึ้นรวมทั้งแนวโน้มของการเกิดแผ่นดินไหวก็เพิ่มมากขึ้นด้วย

๒.๓.๙. ความสำคัญของปัญหาภูเขาไฟระเบิดและแนวโน้มในอนาคต

ความสำคัญของปัญหาภูเขาไฟระเบิด

ภูเขาไฟระเบิดอาจเป็นภัยที่สร้างความเสียหายได้อย่างกว้างขวางและรุนแรง ถึงแม้ภูเขาไฟจะสงบเป็นเวลานาน เช่นภูเขาไฟกรากะตั่วเคยสงบไปมากกว่า ๒๐๐ ปี ก็กลับมาระเบิดรุนแรงหรือภูเขาไฟพินาตุโบ ที่ฟิลิปปินส์ เคยสงบไปมากกว่า ๕๐๐ ปี

ภูเขาไฟกรากะตั่วซึ่งตั้งอยู่บนเกาะ ๆ หนึ่งในประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการระเบิดเล็ก ๆ น้อย ๆ หลายครั้ง แต่การระเบิดได้พ่นแร่ธาตุออกมาทำให้เกาะอุดมสมบูรณ์ขึ้น ชาวบ้านจึงไม่ได้ตระหนักถึงภัยอันตรายของภูเขาไฟระเบิดการระเบิดครั้งสุดท้ายก่อนจะเกิดการระเบิดครั้งใหญ่เกิดขึ้นใน พ.ศ.๒๒๒๔ (ค.ศ. ๑๖๘๑) หลังจากนั้น กรากะตั่วก็สงบไปนานกว่า ๒๐๐ ปี

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๖๒ (ค.ศ. ๑๘๘๓) ภูเขาไฟกรากะตั่วได้ระเบิดรุนแรงเกิดเป็นเสียงระเบิดดังรุนแรง ถ้าถ่านควันไฟอีกจำนวนมากถูกพ่นออกมา ผู้คนประหลาดใจมากที่เห็นภูเขาไฟที่เงียบสงบมานานเกิดระเบิดขึ้น แต่ต่อมาเหตุการณ์นี้ค่อย ๆ สงบลง และหลังจากนั้นภูเขาไฟก็มีการระเบิดเล็กน้อยหลายครั้ง

วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๖๖ ภูเขาไฟระเบิดขึ้นอย่างรุนแรง เกาะสันสะเทือน ถ่านฝุ่นควันปลิวไปทั่วท้องฟ้า เกิดระเบิดขนาดกลางมาอีกหลายครั้ง ชาวบ้านต่างเกิดความหวาดกลัวในคืนนั้น แม้ผู้ที่กำลังอยู่ในเรือที่อยู่ห่างจากกรากะตั่วถึง ๑๖ กิโลเมตรก็ยังเห็นการระเบิดอย่างชัดเจนและรู้สึกได้ว่าน้ำทะเลรอบเรือร้อนขึ้นมาก การระเบิดดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผู้คนเริ่มล่องเรือออกไปจากเกาะ ส่วนผู้ที่เลือกจะอยู่ในเกาะก็พยายามหาที่กำบังให้ปลอดภัยที่สุด

วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๖๖ เวลา ๑๐ นาฬิกา ได้เกิดการระเบิดครั้งใหญ่ที่สุดแรงระเบิดนั้นคร่าชีวิตทุกคนที่ยังอยู่บนเกาะ พื้นที่ร้อยละ ๖๕.๕๒ ของเกาะกลายเป็นเถ้าธุลีลอยสูงขึ้นไปถึง ๘๐ กิโลเมตร ในรัศมี ๒๔๐ กิโลเมตรจากเกาะถูกเถ้าธุลีเหล่านั้นบดบังแสงอาทิตย์จนมืดมิดคล้ายตอนกลางคืน เสียงระเบิดดังกึกก้องมาก จนเมืองปัตตาเวียที่อยู่ห่างจากกรากะตั่วถึง ๑๕๐ กิโลเมตร ผู้คนยังต้องเอามืออุดหูกันเสียงระเบิด และผู้คนที่อาศัยบนเกาะโรดริเกซ ซึ่งอยู่ห่างจากกรากะตั่วถึง ๔,๗๗๖ กิโลเมตร ก็ได้ยินเช่นเดียวกัน นอกจากนี้การระเบิดยังทำให้เกิดคลื่นสึนามิ สูงกว่า ๓๐ เมตร เดินทางไปถล่มเกาะหลายแห่ง รวมแล้วมีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์นี้ประมาณ ๓๖,๐๐๐ คน

ผลจากการระเบิดทำให้ ๒ ใน ๓ ของพื้นที่เกาะถูกทำลาย กลุ่มเมฆที่เกิดจากละอองฝุ่นทำให้ท้องฟ้ามืดเป็นเวลาหลายวัน จากเหตุการณ์ครั้งนี้ถึงแม้จะมีผู้เสียชีวิตจากภูเขาไฟระเบิดโดยตรงจำนวนไม่มาก แต่ผลกระทบทางอ้อมก็คือเกิดการสันสะเทือนของเปลือกโลกใต้ท้องทะเลทำให้เกิดคลื่นสึนามิขนาดยักษ์พัดพาน้ำเข้าไปท่วมบริเวณเกาะที่อยู่ใกล้เคียง กลุ่มเมฆขนาดใหญ่ที่เกิดจากละอองฝุ่นของภูเขาไฟแผ่คลุมไปทั่วโลกเป็นเวลานานถึง ๓ ปี ทำให้เกิดความผันแปรของฤดูกาล คือ มีฤดูร้อนที่อากาศค่อนข้างเย็น และฤดูหนาวที่อากาศหนาวจัดติดต่อกันหลายปี

LIART

ภาพ ๒-๔๓ ภูเขาไฟกรากะตัว ประเทศอินโดนีเซีย

แนวโน้มในอนาคต

หากมีการระเบิดของภูเขาไฟขนาดใหญ่ (ซูเปอร์ไวลเคน / Super Volcano) แล้วชั้นบรรยากาศก็จะเต็มไปด้วยกลุ่มหมอกควันของสะเก็ดหินเล็กๆ ของภูเขาไฟ ล่องลอยปกคลุมไปทั่วโลกจะบดบังแสงสว่างจากอาทิตย์ บางส่วนของโลกจะเกิดสภาวะเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ทำให้เย็นลงอย่างกะทันหัน ผิวดินไม่สามารถเพาะปลูกได้ แหล่งน้ำไม่สามารถใช้ดื่มกินได้เต็มไปด้วยเถ้าถ่านมาก หลังจากนั้นก็จะเกิดสภาวะฝนกรด ระบบหายใจของสัตว์และมนุษย์จะประสบปัญหา

ความรุนแรงของการระเบิดขนาดไหนถึงจะเป็นซูเปอร์ไวลเคน นักธรณีวิทยา กำหนดค่าชี้วัดระดับความรุนแรงของภูเขาไฟเรียกว่า Volcano Explosivity Index (VEI) เป็นสเกลตั้งแต่ ๐-๘ คล้ายกับมาตรวัดความรุนแรงของแผ่นดินไหว ที่กำหนดเป็นริกเตอร์ ค่า VEI ที่สูงกว่าหมายถึงความรุนแรงที่มากกว่าและมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยกว่าด้วย

ตัวอย่างเช่น การระเบิดของภูเขาไฟที่อุทยานแห่งชาติเยลโลสโตน สหรัฐอเมริกา เมื่อ ๒.๑ ล้านปีก่อนมีค่า VEI เท่ากับ ๘ ซึ่งมีความรุนแรงมากกว่าการระเบิดของภูเขาไฟโทบาในอินโดนีเซีย เมื่อ ๗,๔๐๐๐ ปีก่อน ซึ่งมีค่า VEI เท่ากับ ๗ ถึง ๑๐ เท่า ภูเขาไฟทั้งสองลูกนี้คือซูเปอร์ไวลเคน และเมื่อเทียบกับความรุนแรงของภูเขาไฟแทมโบราแล้วมันมีความรุนแรงมากกว่าอย่างเทียบกันไม่ได้เลย

ภาพ ๒-๔๔ แกรนด์ แคนยอน ในอุทยานแห่งชาติเยลโลสโต

บทที่ ๓

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่ การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติในประเทศไทย

บทนำ

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดสถานการณ์ที่รุนแรงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ภาวะโลกร้อน) ซึ่งส่งผลให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น และมีระดับความรุนแรงขึ้น นอกจากนี้การบริหารจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ขาดประสิทธิภาพ และการขาดการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็เป็นอีกสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดสถานการณ์รุนแรงเพิ่มขึ้น หลังจากภัยพิบัติทางธรรมชาติได้สร้างความเสียหาย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นภารกิจสำคัญ ซึ่งต้องมีมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในข้างต้น

ปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางของรัฐทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ นอกจากนี้ยังมี “พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐” ซึ่งทำให้การดำเนินงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีโครงสร้างการบริหารจัดการภัยที่ชัดเจน มีเครื่องมือ กลไก ในการดำเนินการแก้ไขปัญหภัยพิบัติ และสอดคล้องกับสถานการณ์ภัยทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ที่กล่าวในข้างต้นเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติในประเทศไทย

ดังนั้นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของประเทศไทย และจำเป็นต้องมีมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหภัยพิบัติจากธรรมชาติที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ในการแก้ไขปัญหที่จะเกิดขึ้นโดยเฉพาะในพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัย ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ให้ความสำคัญและร่วมพิจารณามาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญห ดังนี้

๓.๑. มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหที่ผ่านมา

มาตรการในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง จะมุ่งเน้นการบูรณาการอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ เน้นพื้นที่ประสบปัญหา และสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย

LIART

๓.๑.๑ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทางกายภาพ	สังคม	อื่น ๆ
<p>การป้องกันและฟื้นฟูสภาพป่า รวมทั้งแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่า มีกรอบแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ป่าให้คงสภาพในเขตพื้นที่ป่าให้สมบูรณ์ที่สุด - ป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน - เร่งรัดการแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเขตทางน้ำ แหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ - ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับเขตทางน้ำ แหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ - เคารกพื้นที่ทางน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำ ที่ถูกบุกรุกโดยภาคราชการ เอกชน และชุมชน - เคารกการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทางน้ำ แหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - การชะลอน้ำ แก้มลิง เขื่อน มีกรอบแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย - พัฒนาพื้นที่รับน้ำนอง กำหนดพื้นที่แก้มลิงให้ชัดเจน โดยมีระเบียบและแนวทางการปฏิบัติรองรับ การบริหารจัดการ - ก่อสร้างระบบเก็บกักน้ำและผันน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพอ่างเก็บน้ำเดิมที่มีอยู่แล้ว - การใช้พื้นที่นาเป็นพื้นที่ชะลอน้ำ - การทบทวนวัตถุประสงค์และการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 	<p>การใช้ประโยชน์ที่ดิน มีกรอบแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้มาตรการผังเมืองและอาคาร จัดระเบียบการตั้งถิ่นฐาน การประกอบกิจการ การก่อสร้างอาคารให้เหมาะสมสามารถบรรเทาอุทกภัยในระยะยาว - กำหนดการใช้ที่ดินภาคเกษตรให้เหมาะสม - การประชาสัมพันธ์พื้นที่เสี่ยงภัยในเรื่องน้ำท่วม และดินถล่มให้สาธารณะทราบเป็นข้อมูลประกอบการใช้ที่ดิน - ให้มีระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนให้สอดคล้องกับการจัดการน้ำในระบบลุ่มน้ำ - สร้างทางผันน้ำออกจากทางน้ำหลักเพื่อลดปริมาณน้ำที่ท่วมซ้ำ 	<p>การพยากรณ์เตือนภัย ประกันความเสี่ยง มีกรอบแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบตรวจวัด ตรวจสอบ วิเคราะห์ พยากรณ์และเตือนภัยน้ำท่วมที่มีความแม่นยำเชื่อถือได้ - พัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดระบบแจ้งเตือนภัยร่วมกับภาครัฐ - กำหนดให้มีระบบประกันภัยความเสี่ยงน้ำท่วม และใช้มาตรการภาษี - การเงิน ในการป้องกันน้ำท่วม และในการชดเชยพื้นที่รองรับน้ำท่วมที่กำหนดไว้ในภาวะวิกฤต - องค์การในการบริหารจัดการต้องมีหน่วยงานมีภาระหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการวางแผน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่เพื่อให้มีการบริหารจัดการน้ำท่วมอย่างเป็นเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพ

LIART

๓.๑.๒ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวาตภัยที่ผ่านมา

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้าง ทางกายภาพ	สังคม	อื่น ๆ
<p>แผนแม่บทการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม ได้กำหนดมาตรการและแนวทางการช่วยเหลือผู้ประสบวาตภัย ซึ่งประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้</p> <p>๑.ยุทธศาสตร์ป้องกันและลดผลกระทบ ซึ่งเป็นการป้องกันโดยใช้มาตรการทั้งด้านโครงสร้าง เช่น สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ คันกั้นน้ำ ขุดคลองระบายน้ำอ้อมเมือง และไม่ใช่โครงสร้าง เช่น การใช้ระบบเตือนภัย การทำฐานข้อมูล การประเมินความเสี่ยงภัย เครือข่ายการประสานงาน การบริหารจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน</p> <p>๒.การเตรียมพร้อมรับภัย โดยมีมาตรการเตรียมพร้อมทั้งเรื่องแผนปฏิบัติการและการฝึกซ้อมแผน การติดตามสถานการณ์ การเตรียมพร้อมด้านปัจจัยสี่ การเตรียมการสนับสนุนด้านเครื่องจักรเครื่องมือ</p> <p>๓.การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน มีมาตรการในการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ การประกาศเตือนภัยฉุกเฉิน มาตรการตอบโต้และกู้ภัย การส่งหน่วยเผชิญเหตุ หน่วยกู้ภัย ชุดเคลื่อนที่เร็ว ระบบการสื่อสารในภาวะเกิดภัย การปฏิบัติงานซ่อมฉุกเฉิน</p> <p>๔.การจัดการหลังเกิดภัย มีมาตรการช่วยเหลือและบรรเทา การประสานงาน เครือข่ายองค์กรช่วยเหลือผู้ประสบภัย มาตรการดูแลสุขภาพจิต มาตรการช่วยเหลือทางการเงินและสิ่งของบรรเทาทุกข์ การฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น การประเมินความเสียหายเบื้องต้น และการฟื้นฟูสภาพจิตใจ</p>	<p>พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่ใช้บริหารจัดการสาธารณภัยทุกประเภท ซึ่งรวมถึงวาตภัยด้วย พ.ร.บ. ดังกล่าวได้กำหนดบทบาทหน้าที่ การจัดทำแผนการอำนวยการ ในการจัดการสาธารณภัยในภาพรวม โดยมุ่งประเด็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทุกภาคส่วน</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

๓.๑.๓ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่มและน้ำท่วมฉับพลันที่ผ่านมา

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทาง กายภาพ	สังคม	อื่น ๆ
<ul style="list-style-type: none">- แผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาดภัยและโคลนถล่ม ระยะ ๕ ปี กำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณ ระยะ ๓ ปี โดยแผนปฏิบัติการและงบประมาณ หน่วยงานหลักที่เป็นผู้ดำเนินการคือ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.)- มาตรการในการแก้ไขปัญหาก่อนการเกิดภัยดินถล่ม- มาตรการในการแก้ไขปัญหาระหว่างการเกิดภัยดินถล่ม- มาตรการในการแก้ไขปัญหาหลังจากการเกิดภัยดินถล่ม	<ul style="list-style-type: none">- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งครอบคลุมการบริหารจัดการสาธารณภัยทั้งหมด โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มอบอำนาจพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายในกรณีเกิดสาธารณภัย ถ้าหากบุคคลใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกหรือปรับ	<ul style="list-style-type: none">- ติดตั้งระบบอุปกรณ์เตือนภัยเครื่องวัดปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เสี่ยงภัยพร้อมติดตั้งอาสาสมัครแจ้งเตือนภัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลน้ำฝนและเฝ้าระวังภัยในช่วงวิกฤตตลอดเวลา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรธรณี กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none">- การแจ้งเตือนภัย โดยจัดระบบการรายงานข่าวพยากรณ์อากาศ คำเตือน การพยากรณ์ระดับน้ำฝน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรธรณี กรมประชาสัมพันธ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการรายงานข้อมูลที่จำเป็นคือ ข่าวอากาศและคำเตือน ปริมาณฝน และพื้นที่ที่คาดว่าจะเกิดดินถล่ม	<ul style="list-style-type: none">- ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ ข่าวการพยากรณ์อากาศและระดับน้ำ กระจายข่าวสารไปยังส่วนราชการและประชาชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการป้องกันภัยเป็นการล่วงหน้า ได้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมการปกครอง กรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุและโทรทัศน์ กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเซตห้องที่ทุกระดับ

๓.๑.๔ มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ที่ผ่านมา

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทางกายภาพ	สังคม	อื่นๆ
<p>๑. การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและเป็นธรรมในแต่ละพื้นที่ โดยประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำลำธาร ให้คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรน้ำได้อย่างยั่งยืน โดยมีการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ การปลูกพืชคลุมดิน เพื่อลดการกัดเซาะและการสร้างฝายชะลอน้ำ ที่ควรดำเนินการในระยะแรก ได้แก่ ลุ่มน้ำภาคเหนือ</p> <p>๒. การจัดสรรน้ำ ต้องมีการควบคุม กำกับ การใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำตามลำดับ ความสำคัญและกำหนดสัดส่วนการใช้น้ำในแต่ละกิจกรรมโดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมต่างๆ ทำให้มีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของน้ำต้นทุนที่มีอยู่ในแต่ละลุ่มน้ำ ที่ควรดำเนินการในระยะแรก ได้แก่ ลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง</p> <p>๓. การวางแผนจัดการและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับทรัพยากรน้ำและดินในพื้นที่ด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนกำหนดชนิดและขนาดการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันตก - การวางแผนการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกให้เหมาะสมกับศักยภาพของน้ำต้นทุน และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ - การส่งเสริมพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อเป็นศูนย์กลางการส่งออกอาหารอิสลาม 	<p>๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <p>๒. พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>๓. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p>๔. พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕</p> <p>๕. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐</p> <p>๖. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖</p> <p>๗. พระราชบัญญัติสมาชิกสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗</p> <p>๘. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรมมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>๙. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรมมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>๑๐. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>๑๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑</p> <p>๑๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <p>๑๓. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในประมวลกฎหมายรัชฎากรว่าด้วยภาษีเงินได้</p> <p>๑๔. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๔๔) เรื่อง กำหนดครายจ่ายเพื่อการสาธารณประโยชน์ ราชจ่ายเพื่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการศึกษาและรายจ่ายเพื่อการกีฬา</p> <p>๑๕. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>๑๖. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗</p>	<p>๑. การจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพแหล่งน้ำในประเทศ และการเพิ่มน้ำต้นทุนโดยการผันน้ำ</p> <p>- โครงการขนาดกลางและขนาดเล็ก กระจายตามความจำเป็น เพื่อสนับสนุนการอุปโภคบริโภค และการเกษตรเพื่อการยังชีพ โดยการเร่งดำเนินการในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>- โครงการขนาดใหญ่ ควรเร่งรัดการก่อสร้างในลุ่มน้ำที่มีการเก็บกักน้ำเช่น ลุ่มน้ำยม สแกกรัง ปราจีนบุรี และมูล</p> <p>- การเพิ่มน้ำต้นทุนโดยการผันน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ดิน และไม่ขาดแคลนน้ำรุนแรงในปีที่แล้งจัด ในภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง</p>	<p>๑. การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการจัดทำทะเบียนแหล่งน้ำธรรมชาติการปรับปรุงพื้นที่แหล่งน้ำ เพื่อสนับสนุนการอุปโภคบริโภค และการเกษตรเพื่อการยังชีพเน้นในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การป้องกันการบุกรุกและการขุดลอกปรับปรุงแหล่งน้ำให้เหมาะสมกับระบบนิเวศ และความต้องการของชุมชน</p>	<p>-</p>

๓.๑.๕ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลิ้นสีนามิที่ผ่านมา

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทาง กายภาพ	สังคม	อื่น ๆ
<ul style="list-style-type: none">- แผนการป้องกันและบรรเทาภัยสีนามิ- มาตรการในการแก้ไขปัญหาก่อนการเกิดภัยดินถล่ม- มาตรการในการแก้ไขปัญหาระหว่างการเกิดภัยดินถล่ม- มาตรการในการแก้ไขปัญหาลงหลังจากการเกิดภัยดินถล่ม- ติดตั้งระบบเตือนภัยสีนามิ	<ul style="list-style-type: none">- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none">- ติดตั้งหอเตือนภัย ในพื้นที่เสี่ยงภัยสีนามิ- ติดตั้งหุ้มนิวตสีนามิในมหาสมุทรอินเดีย- ติดตั้งระบบตรวจวัดระดับน้ำทะเล ตามแนวชายฝั่งทะเลของประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none">- สร้างองค์ความรู้ด้านการเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยของ ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน ๒๔ โรงเรียน- จัดทำแผนที่เส้นทางหนีภัยสีนามิ ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสีนามิในมาตราส่วนต่าง ๆ- ศึกษาสำรวจ เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลในพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ได้รับผลกระทบรุนแรง เพื่อบรรเทาผลกระทบจากสีนามิ บริเวณบ้านบางลึก ตำบลตะกั่วป่า จังหวัดพังงา การออกแบบเบื้องต้นของโครงสร้างป้องกันชายฝั่งเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของชาวประมงบริเวณบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา โดยการจัดหาที่กำบังคลื่นลม แทนแนวสันทรายตามธรรมชาติที่ถูกสีนามิพัดพาหายไป เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none">- จัดการฝึกซ้อมอพยพ หลบภัยสีนามิเป็นประจำทุกปี- เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยให้กับประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจ และตระหนักถึงความเสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย อันจะทำให้ประชาชนอยู่อาศัยในพื้นที่ได้อย่างปลอดภัย

๓.๑.๖ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งทะเลที่ผ่านมา

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทางกายภาพ	สังคม	อื่น ๆ
<p>- ยุทธศาสตร์การจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>- แผนปฏิบัติการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งทะเลเชิงบูรณาการระยะ ๕ ปี</p>	<p>- พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย</p> <p>- พ.ร.บ. คุ้มครองสิ่งแวดล้อม</p>	<p>- โครงสร้างชายฝั่งที่สร้างไว้บนชายฝั่ง เช่น กำแพงกันคลื่นและเขื่อนแบบต่างๆ (Seawall) เช่น เขื่อนคอนกรีตเขื่อนหินทิ้ง</p> <p>- โครงสร้างชายฝั่งที่สร้างขึ้นออกจากชายฝั่ง เช่น ทำเรือเขื่อนกันทรายและคลื่นตามปากแม่น้ำ ปากคลองแบบต่างๆ (Jetty) ตลอดจนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งรูปแบบต่างๆ เช่น รอกหรือเขื่อนดักทราย (Groyne)</p> <p>- โครงสร้างชายฝั่งที่สร้างไว้ในทะเล เช่น เขื่อนกันคลื่นแบบต่างๆ (Offshore Breakwater)</p> <p>- การปักไม้ไผ่ หรือใช้เสาสามเหลี่ยม เพื่อลดพลังงานของคลื่น</p>	<p>- การพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลพื้นที่ชายฝั่ง เพื่อใช้ในกระบวนการตัดสินใจวางแผนและดำเนินงาน</p> <p>- การมีส่วนร่วมในการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>- การจัดทำแผนแม่บทและ/หรือ แผนยุทธศาสตร์การจัดการปัญหากัดเซาะชายฝั่งเชิงบูรณาการในระดับพื้นที่</p> <p>- การป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ชายฝั่ง</p> <p>- การพัฒนาระบบกำกับตรวจสอบ และควบคุมการดำเนินงาน ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่ง กำหนดกลไกในการติดตามและประเมินผล</p>	<p>- ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์</p> <p>- กำหนดเขตการใช้ที่ดินชายฝั่ง</p>

๓.๑.๗ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าที่ผ่านมา

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทางกายภาพ	สังคม	อื่นๆ
<p>- ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า การเผาในที่โล่ง และมลพิษหมอกควัน</p> <p>๑.๑ ด้านไฟฟ้า แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน คือ</p> <p>(๑) ก่อนเกิดภัย (ขั้นเตรียมการ) (๒) ขณะเกิดภัย (ขั้นการปฏิบัติการ) (๓) หลังเกิดภัย (ขั้นการฟื้นฟูบูรณะ)</p> <p>๑.๒ ด้านการเผาในชุมชน</p> <p>๑.๓ ด้านการเผาเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร</p> <p>๑.๔ ด้านการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน</p> <p>๑.๕ ด้านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์</p> <p>๑.๖ ด้านการใช้มาตรการทางกฎหมาย</p> <p>- จัดตั้งงบประมาณประจำปีให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นไป เพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอก ควัน โดยเฉพาะการดำเนินงานตามแผนการถ่ายโอนภารกิจ การควบคุมไฟฟ้าขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒,๗๔๗ แห่ง</p>	<p>-</p>	<p>มอบหมายให้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการส่งออก และกรมพัฒนาที่ดิน ส่งเสริมสนับสนุน การเกษตรปลอดการเผา ส่งเสริมให้เครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาจัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกล การเกษตร ปลอดการเผา โดยให้การสนับสนุนเครื่องจักรกล การเกษตรเพื่อให้มีการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ อย่างจริงจังในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร โดยการบดย่อย เศษกิ่งไม้ใบไม้และหมักทำปุ๋ย เป็นต้น</p>	<p>มีการจัดการรณรงค์ ๙๐ วัน รวมถึงหยุดเผา บรรเทาโลกร้อน ในระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม - ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งจากการประเมินผลพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมและลดเผาในที่ โล่งเพิ่มมากขึ้น</p>	<p>-</p>

๓.๑.๘ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหแผ่นดินไหวที่ผ่านมา

เนื่อง จากประเทศไทยยังไม่เคยประสบเหตุจากแผ่นดินไหวที่ร้ายแรง มีเพียงแค่ทำความเสียหายต่ออาคาร บ้านเรือน เล็กน้อย ในบางพื้นที่ที่เคยประสบภัยแต่อย่างไรก็ตาม แต่ประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมไว้เบื้องต้น ในการป้องกันและบรรเทาภัยจากแผ่นดินไหว และจัดทำกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ ไว้รองรับ ดังนี้

การบริหารจัดการ	กฎหมาย	โครงสร้างทาง กายภาพ	สังคม	อื่นๆ
- กำหนดมาตรฐานการ ออกแบบก่อสร้างอาคาร ในแต่ละพื้นที่ ให้มี ความต้านทาน แผ่นดินไหวที่เหมาะสม	- พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร - คณะกรรมการ แผ่นดินไหวแห่งชาติ	- ติดตั้งระบบการ ตรวจวัดแผ่นดินไหว โดยใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่เพื่อการ เตือน ภัยและป้องกันภัย แผ่นดินไหว	-	- ประสานงานโครงการ และแผนงานต่าง ๆ ใน ด้านแผ่นดินไหวและ ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ภายในและต่างประเทศ รวมถึงติดต่อ ประสานงานกับสมาคม เปลี่ยนองค์การหรือ หน่วยงาน เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ ข้อคิดเห็นและ ข้อมูล - ศึกษาและวิจัยด้าน แผ่นดินไหวและด้าน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เผยแพร่ความรู้เรื่อง แผ่นดินไหวให้ สาธารณชนทราบ

๓.๒ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคูทกภัยที่ผ่านมา

๓.๒.๑ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคูทกภัยที่ผ่านมา

จากปัญหาคูทกภัยที่เกิดขึ้นในอดีต ได้มีการดำเนินงานก่อสร้างโครงการป้องกันบรรเทาปัญหาน้ำท่วมมาเป็นลำดับ กล่าวคือ

๑) การก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ และขนาดกลาง เพื่อบรรเทาอุทกภัย ทำให้เก็บกักน้ำในช่วงฤดูฝน และทำให้เกิดประโยชน์ในการบรรเทาภัยแล้งในช่วงฤดูแล้งที่ขาดแคลนน้ำ เขื่อนขนาดใหญ่ที่สำคัญในการบรรเทาปัญหาคูทกภัย เช่น

- เขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ได้เก็บกักน้ำหลากในลุ่มน้ำปิงและลุ่มน้ำน่าน ทำให้ลดปริมาณน้ำหลาก ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ๒๕๒๑ ๒๕๒๓ ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำให้ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง

- เขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ ที่สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในแม่น้ำแม่กลอง เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนลำปาว ที่บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำชี และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม ในพื้นที่ริมแม่น้ำป่าสักตอนล่าง และแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นต้น

๒) การก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วม และระบบระบายน้ำในพื้นที่เมืองเศรษฐกิจ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้ เช่น กรุงเทพมหานคร อำเภอเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และการก่อสร้างคันป้องกันน้ำท่วม ริมแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำยม แม่น้ำชี เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมชุมชนเมืองตามริมน้ำ

๓) การติดตั้งระบบเตือนภัยน้ำหลาก ในลุ่มน้ำต่าง ๆ

๓.๒.๒ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวาตภัยที่ผ่านมา

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้นำแผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่มมาดำเนินการในการลดความเสี่ยงภัยของประชาชน ผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่มทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เสริมสร้างสมรรถนะในการตอบสนองต่อสถานะฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติของหน่วยงานและชุมชนทุกระดับ รวมถึงฟื้นฟูพื้นที่ที่เกิดอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม ให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็วที่สุด นอกจากนี้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณภายใต้แผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม (ระยะ ๕ ปี) โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินการ ๓ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อรองรับยุทธศาสตร์การป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ๒๒ มาตรการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๓๓,๐๖๗.๖๙๔๑ ล้านบาท เพื่อให้แผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่มเกิดการขับเคลื่อนและเกิดการปฏิบัติอย่างรูปธรรม ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเตรียมการป้องกันและลดผลกระทบงบประมาณรวม ๑๕,๕๗๙.๙๘๓๓ ล้านบาท เช่น การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการทุกระดับ การพัฒนาระบบพยากรณ์และเฝ้าระวังเพื่อการเตือนภัยทางธรรมชาติ การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในเรื่องมาตราส่วนและรายละเอียดของแผนที่ การพัฒนาเครือข่ายชุมชนอาสาสมัครและประชาชนให้มีความพร้อมสำหรับการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเตรียมพร้อมรับภัย งบประมาณรวม ๑,๓๙๐.๒๖๐๙ ล้านบาท เช่น การเตรียมพร้อมปัจจัยสี่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การเสริมสร้างความพร้อมของท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันภัยจากภัยธรรมชาติ การส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติในสถานศึกษาและสถานประกอบการ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน งบประมาณรวม ๑,๗๙๑.๙๘๐๐ ล้านบาท เช่น การเชื่อมโยงระบบสื่อสารระหว่างหน่วยงานเพื่อให้สามารถใช้งานได้ในขณะเกิดภัย การจัดทำแผนปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือ การเผชิญเหตุ การกู้ภัย ให้มีประสิทธิภาพและบูรณาการ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดการหลังเกิดภัย งบประมาณรวม ๑๔,๓๐๕.๕๖๙๙ ล้านบาท เช่น การปรับปรุงและทบทวนระเบียบวิธีปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การจัดทำและฟื้นฟูความมั่นคงของมนุษย์ทั้งด้านการมีงานทำ คุณภาพชีวิตและสภาพจิตใจ การจัดทำแผนฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานให้มีการดำเนินการอย่างรวดเร็ว บูรณาการระหว่างหน่วยงาน และไม่ขัดกับระเบียบทางราชการ เป็นต้น

๓.๒.๓ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่ม และน้ำท่วมฉับพลันที่ผ่านมา

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้นำแผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม เสนอคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยแผนแม่บทดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงและความเสียหายของผู้ประสบภัย เสริมสร้างสมรรถนะของชุมชนทุกระดับในการป้องกันและช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นเมื่อประสบภัย และฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและจิตใจของผู้ประสบภัย ให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติได้โดยเร็ว แผนแม่บทนี้มีวิสัยทัศน์คือ “ระบบเตือนภัยที่ได้มาตรฐานสากลมีความร่วมมืออย่างบูรณาการในการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติในพื้นที่อย่างทั่วถึง”

ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑) ยุทธศาสตร์การเตรียมป้องกันและลดผลกระทบ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ ให้มีขีดความสามารถในการเตรียมการเผชิญภัยพิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดภัย เพื่อลดความรุนแรง และความสูญเสียจากภัย ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้น้อยที่สุดประกอบด้วย ๙ มาตรการ ๑๔ แผนงาน/โครงการ เช่น การจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการในทุกระดับ การพัฒนาระบบพยากรณ์และเฝ้าระวังภัย การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในเรื่องมาตราส่วนและรายละเอียดของแผนที่การฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การพัฒนาเครือข่ายชุมชน อาสาสมัครและประชาชน ให้พร้อมต่อการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ

๒) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมรับภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการเตรียมความพร้อมและแนวทางการปฏิบัติในการรับมือกับภัยที่จะเกิดขึ้น และเพื่อลดภาระในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยประกอบด้วย ๕ มาตรการ ๗ โครงการ เช่น การเตรียมพร้อมปัจจัยสี่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การเสริมสร้างความพร้อมของท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันจากภัยธรรมชาติการส่งเสริมการเรียนรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้แก่สาธารณชนและในระบบการศึกษา

๓) ยุทธศาสตร์การจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการที่จำเป็นให้สามารถเผชิญและจัดการภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้การปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน ไม่สับสน และลดความสูญเสียจากการเกิดภัยพิบัติให้เหลือน้อยที่สุด ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ๕ โครงการ เช่น การเชื่อมโยงระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือการเผชิญเหตุ การกู้ภัย ให้มีประสิทธิภาพและบูรณาการ การบรรเทาปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่น้ำท่วม

๔) ยุทธศาสตร์การจัดการหลังการเกิดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาทุกข์ขั้นต้นแก่ผู้ประสบภัยโดยเร็ว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ และให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติหลังประสบภัย ประกอบด้วย ๕ มาตรการ ๗ โครงการ เช่น การปรับปรุงระเบียบวิธีปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การวางระบบรับบริจาคที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประสบภัย การฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและจิตใจผู้ประสบภัย การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมชุมชนหลังประสบภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณ ระยะ ๓ ปี (พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๕) ภายใต้แผนแม่บทการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากอุทกภัย วาดภัย และโคลนถล่ม และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมอบหมายให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยประสานงานหลัก พร้อมติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากอุทกภัย วาดภัย และโคลนถล่มบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บท

๓.๒.๕ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็แล้งที่ผ่านมา

จากปัญหาการขาดแคลนน้ำที่เกิดขึ้นในอดีต ได้มีการดำเนินงานก่อสร้างโครงการป้องกันบรรเทาปัญหาเป็นลำดับ กล่าวคือ

๑) ได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สามารถเพิ่มน้ำต้นทุนทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๑๗,๕๕๓ โครงการ ความจุเก็บกักน้ำ ๗๖,๑๓๑ ล้าน ลบ.ม. เป็นความจุใช้งาน ๕๒๗๔๑ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๗๑ ของความจุเก็บกักหรือเป็นเพียงร้อยละ ๒๕ ของปริมาณน้ำท่าทั้งหมด ๒๑๓,๓๐๐ ล้าน ลบ.ม. โดยเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีความจุมากกว่า ๑๐๐ ล้าน ลบ.ม. จำนวน ๓๖ โครงการ ความจุรวม ๖๘,๘๒๓ ล้าน ลบ.ม. โดยมีปริมาณน้ำเก็บกักและใช้การได้ ๔๕,๔๓๓ ล้าน ลบ.ม. และพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาระบบกระจายน้ำให้เป็นพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ ประมาณ ๔๐.๘๖ ล้านไร่

๒) การจัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค โดยการก่อสร้างระบบประปาทั้งระบบประปา ผิวดิน และบาดาล ปัจจุบันมีหมู่บ้านที่มีระบบประปาทั่วประเทศจำนวน ๔๙,๓๑๕ หมู่บ้าน

๓.๒.๕ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคลื่นสึนามิที่ผ่านมา
การติดตั้งระบบเตือนภัยสึนามิ

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติได้ดำเนินการติดตั้งระบบเตือนภัยและได้ติดตั้งหอเตือนภัยสึนามิทั้งในฝั่งทะเลอันดามันและฝั่งอ่าวไทย มีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดกระบี่	จำนวน	๑๒	หอ (จังหวัดติดตั้งเพิ่ม ๒ หอ)
จังหวัดพังงา	จำนวน	๑๘	หอ
จังหวัดภูเก็ต	จำนวน	๑๙	หอ
จังหวัดระนอง	จำนวน	๙	หอ
จังหวัดสตูล	จำนวน	๒๒	หอ
จังหวัดตรัง	จำนวน	๑๑	หอ
จังหวัดชลบุรี	จำนวน	๓	หอ
จังหวัดระยอง	จำนวน	๓	หอ
จังหวัดจันทบุรี	จำนวน	๓	หอ
จังหวัดตราด	จำนวน	๑	หอ
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	จำนวน	๓	หอ
จังหวัดชุมพร	จำนวน	๓	หอ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	จำนวน	๓	หอ

การสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชน

๑) ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสร้างองค์ความรู้ด้านการเตือนภัย โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง มีโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่เสี่ยงภัยของ ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน เข้าร่วมจำนวน ๒๔ โรงเรียน และจะขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่เสี่ยงภัย

๒) กรมทรัพยากรธรณี ได้ดำเนินการการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยให้กับประชาชน โดยการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความเสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย อันจะทำให้ประชาชนอยู่อาศัยในพื้นที่ได้อย่างปกติสุข

การฝึกซ้อมอพยพหลบภัย

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ได้ฝึกซ้อมระบบเตือนภัยและอพยพหลบภัยสึนามิในพื้นที่ ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นประจำทุกปี และในปีนี้ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๒ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ได้จัดพร้อมกันใน ๖ พื้นที่ คือ บ้านบางเบน จังหวัดระนอง บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา บ้านแหลมโพธิ์ จังหวัดกระบี่ หาดปากเมง จังหวัดตรัง บ้านปากบารา จังหวัดสตูล และมีศูนย์อำนวยการอยู่ที่หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งรูปแบบการฝึกซ้อมนั้นเป็นการซ้อมลักษณะเหมือนจริง โดยสมมติให้มี

เหตุการณ์แผ่นดินไหวขนาด ๘.๘ ริกเตอร์ บริเวณหมู่เกาะอันดามัน และก่อให้เกิดคลื่นยักษ์สึนามิที่ส่งผลกระทบต่อถึง ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย จากนั้นจึงเป็นการจำลองสถานการณ์ทั้งด้านการประสานงาน การปฏิบัติการสื่อสาร การแจ้งข่าว การรายงาน และการแจ้งเตือนภัย รวมทั้งการอพยพหลบภัย

๓.๒.๖ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งผ่านมา

มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งไปแล้วในบริเวณชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยคิดเป็นระยะทางยาว ๘๗.๗ กิโลเมตร หรือร้อยละ ๕.๓ ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและบริเวณชายฝั่งทะเลด้านอันดามันเป็นระยะทางยาว ๑๒.๕ กิโลเมตร หรือร้อยละ ๑.๓ ของชายฝั่งทะเลอันดามัน

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งดังกล่าวกระทำโดยหลายภาคส่วน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และปราศจากการบูรณาการ^{๑๖} กล่าวคือ เป็นการแก้ไขปัญหาแบบลองผิดลองถูกแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เฉพาะจุดไม่มีการศึกษากระแสน้ำและปัจจัยอื่นๆ ซึ่งนอกจากจะไม่ได้แก้ปัญหาอย่างยั่งยืนแล้ว กลับส่งผลให้มีการกัดเซาะเพิ่มมากขึ้น และอาจรุนแรงขึ้นยิ่งกว่าเดิม โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ ความซับซ้อนของปัญหา สภาพทางธรรมชาติ การมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ทับซ้อนกัน และการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงบประมาณที่จำกัดต่างๆ เหล่านี้คือสาเหตุที่ทำให้การดำเนินมาตรการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติตามชายฝั่งทะเลในอดีตนั้นยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๑๗}

ผลการศึกษาของคณะทำงานวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า เมื่อปัญหากัดเซาะรุนแรงขึ้นหน่วยงานในระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง ต่างแย่งกันทำงานเพื่อสร้างผลงาน โดยขาดองค์ความรู้ทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงมากขึ้น และดูเหมือนว่าประเทศไทยมีวิธีการหลักในการแก้ไขปัญหากัดเซาะอยู่เพียงวิธีเดียวคือการสร้างโครงสร้างป้องกันต่างๆ แบบแข็งไปเผชิญหน้ากับคลื่นทะเลโดยตรง แท้จริงแล้วในประเทศไทยมีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่างๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมากที่พยายามศึกษาค้นคว้าวิจัยลองผิดลองถูกจนเกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายในการแก้ปัญหาชายฝั่งกัดเซาะ แม้ว่าอาจเป็นความสำเร็จเฉพาะถิ่นเฉพาะกาล ขึ้นอยู่กับความผันแปรของลักษณะทางภูมิประเทศและองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ ความรู้ดังกล่าวยังไม่ได้มีการนำมาศึกษาเปรียบเทียบและคัดสรรเพื่อบูรณาการกันอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ทำให้แผนงานและแนวทางการแก้ไขปัญหชายฝั่งกัดเซาะ

^{๑๖} พล.ต. สนั่น ขจรประศาสน์ รองนายกรัฐมนตรี ตอบกระทู้ถามเรื่อง ปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง แทนนายกรัฐมนตรี ที่มี นาย อภิชาติ ตักติเศรษฐ์ ส.ส.นครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้ตั้งคำถาม (๑๕ มี.ค. ๒๕๕๒)

^{๑๗} เอียน พอร์เตอร์ ผู้อำนวยการธนาคารโลกประจำประเทศไทย

เท่าที่มีอยู่ขาดองค์ความรู้ที่ครบถ้วนรอบด้าน ส่วนใหญ่จะอาศัยความเชี่ยวชาญทางวิศวกรรมของนักวิชาการผู้รับเหมางานศึกษาออกแบบเป็นแนวทางหลักในการแก้ปัญหาการก่อสร้างในลักษณะต่างๆ ได้แก่

- ๑) โครงสร้างชายฝั่งที่สร้างไว้บนชายฝั่ง เช่น กำแพงกันคลื่นและเขื่อนแบบต่างๆ (Seawall) เช่น เขื่อนคอนกรีต เขื่อนหินทิ้ง
- ๒) โครงสร้างชายฝั่งที่สร้างยื่นออกจากชายฝั่ง เช่น ท่าเรือ เขื่อนกันทรายและคลื่นตามปากแม่น้ำปากคลองแบบต่างๆ (Jetty) ตลอดจนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งรูปแบบต่างๆ เช่น รอกหรือเขื่อนดักทราย (Groyne)
- ๓) โครงสร้างชายฝั่งที่สร้างไว้ในทะเล เช่น เขื่อนกันคลื่นแบบต่างๆ (Offshore Breakwater)

๓.๒.๗ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าที่ผ่านมา

๑) มาตรการป้องกันไฟป่า ฝักระวังพื้นที่ล่อแหลม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สั่งการให้ทุกหน่วยงานในสังกัด ทส. ป้องกันและประชาสัมพันธ์เรื่องไฟป่าให้ราษฎรในชุมชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่ ป่าให้มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งตระหนักถึงโทษ และความเสียหายที่เกิดจากไฟป่า ซึ่งไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพรณพีชธรรมชาติ สัตว์ป่า สภาพดิน และน้ำแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สิน และสุขภาพร่างกายของคนในพื้นที่ที่เกิดปัญหาไฟป่าด้วย พร้อมขอให้ราษฎรในท้องถิ่นหันมาให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันและลุกลามไปยังพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งการจุดไฟเผาป่า หรือปล่อยให้ไฟลุกลามเข้าไปในเขตพื้นที่ป่า หรือเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ มีโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๕๐,๐๐๐ บาท ฉะนั้นหากพบเห็นไฟไหม้ป่า ขอความร่วมมือราษฎรให้ช่วยกันดับไฟตั้งแต่แรกเห็น เพื่อมิให้ไฟขยายเป็นวงกว้าง หากไฟรุนแรงจนไม่สามารถดับได้ ให้รีบแจ้งหน่วยงานภาคสนามของกรมป่าไม้ที่อยู่ใกล้เคียง หรือสายด่วนที่ ๐-๒๕๖๒-๐๗๐๒ และ ๐-๒๕๖๑-๕๑๒๗ เพื่อเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้จะได้รับดำเนินการดับไฟทันทีปราบปรามไฟป่า กรมป่าไม้จึงขอความร่วมมือราษฎรในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ปัญหาไฟป่า อาทิ เมื่อมีความจำเป็นต้องเผาไร่ ไร่พืชในที่ดินทำกิน ให้จัดทำแนวกันไฟ และควบคุมไฟมิให้ลุกลาม

๒) กรมป่าไม้ได้ดำเนินโครงการป้องกันไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอีกด้วย โดยให้ชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเปิดไฟป่า จำนวน ๓๐๐ หมู่บ้าน ๔๘ จังหวัดทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ ซึ่งกรมป่าไม้จะเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ในการดับไฟ พร้อมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจในการดับไฟ และฝึกทักษะการปฏิบัติงานควบคุมไฟป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้ชุมชนเป็นแนวร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ รวมทั้งสร้างความรักและสามัคคีในการร่วมแรงร่วมใจกันในการดับไฟ และรักษาป่าของชุมชนไว้ไม่ให้เกิดไฟไหม้ โดยหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าได้สำเร็จ หรือช่วยกันดับไฟทุกครั้งที่เกิดไฟป่า โดยพื้นที่ป่าที่เสียหายจากการเกิดไฟป่า

ไม่เกินร้อยละ ๕ ของพื้นที่ ที่ยื่นเสนอเข้าร่วมโครงการ จะได้รับเงินอุดหนุนในการป้องกันไฟฟ้าและควบคุมหมอกควันจากกรมป่าไม้ หมู่บ้านละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้กรมป่าไม้ได้มอบเตาถังเดียวให้กับทุกหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนในพื้นที่เก็บเศษไม้ปลายไม้ และกิ่งไม้แห้งที่จะเป็นเชื้อเพลิงที่จะทำให้เกิดไฟฟ้า มาเผาในเตาถ่านที่ถูกหลักวิธีจะทำให้ได้ถ่านไม้ไว้ใช้ในครัวเรือน และนำไปขายเป็นรายได้เสริมให้แก่ราษฎรอีกทางหนึ่งด้วย

๓.๒.๘ ผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษแผ่นดินไหวที่ผ่านมา

๑) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีโครงการจัดทำแผนแม่บทป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม แบ่งการศึกษาเป็น ๒ ระยะ โดยการจ้างที่ปรึกษา ศึกษาและดำเนินโครงการ ขณะนี้ดำเนินการแล้วเสร็จตามโครงการในระยะที่ ๑ มีผลผลิตที่ได้รับ ประกอบด้วย

(๑) ผลการรวบรวม ประมวล และผลการสำรวจข้อมูลแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม เช่น ข้อมูลสภาพธรณีฐานแหล่งกำเนิดแผ่นดินไหว ข้อมูลแหล่งกำเนิดแผ่นดินไหวในอดีต ข้อมูลรอยเลื่อนมีพลัง ข้อมูลเครือข่ายสถานีตรวจวัดแผ่นดินไหว ฯลฯ

(๒) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Numerical Model)

(๓) แผนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวระดับประเทศและระดับจังหวัด ซึ่งแผนที่ที่จัดทำขึ้นมีการวิเคราะห์ความรุนแรงแผ่นดินไหวโดยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probabilistic Seismic Hazard Assessment) ตามมาตรฐานสากล สามารถแสดงผลในรูปแบบแผนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวที่สามารถนำไปเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงภัยกับประเทศอื่น ๆ ได้ และสามารถนำไปกำหนดระดับความรุนแรงแผ่นดินไหวที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบก่อสร้างอาคารในแต่ละพื้นที่ กำหนดมาตรการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติแผ่นดินไหว รวมทั้งใช้ในการกำหนดเบี้ยประกันภัยสำหรับแผ่นดินไหวในแต่ละพื้นที่ได้

(๔) ผลการวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบในด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยและต่างประเทศ

ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามโครงการในระยะที่ ๒ ผลที่คาดว่าจะได้รับประกอบด้วย

- ผลการประเมินความเสียหายและประเมินผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาจเกิดขึ้น จากสถานการณ์แผ่นดินไหวจำลอง (Earthquake Scenario) ของ ๓ พื้นที่ตัวอย่าง ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี และกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการศึกษาต่อเนื่องจากโครงการในระยะที่ ๑ ที่มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น

- แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มที่สามารถนำไปใช้ได้จริงของ ๓ พื้นที่ตัวอย่าง คือ จังหวัดเชียงใหม่ กาญจนบุรี และกรุงเทพมหานคร

- แผนแม่บทป้องกันและบรรเทาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม (ระยะ ๕ ปี)

แบบบูรณาการ

๒) คณะกรรมการแผ่นดินไหวแห่งชาติ ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ เทคโนโลยี และการรับสถานการณ์จากภัยแผ่นดินไหว ในเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๑

๓) กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ออกตรวจสอบอาคารให้มีความมั่นคงแข็งแรง ทนทานต่อแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวให้เป็นไปตามมาตรฐานโดย อ้างอิงตามระเบียบ

๓.๓ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวาตภัยที่ผ่านมา

๓.๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวาตภัยที่ผ่านมา

เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ดังเห็นได้จากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้อย่างรวดเร็ว การใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่เกษตรเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่อุตสาหกรรม การบุกรุกลำน้ำพื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่สาธารณะการก่อสร้างถนนกีดขวางทางน้ำ รวมทั้งสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้อุทกภัยมีความรุนแรงเกิดความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินเป็นอันมาก ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์อุทกภัยปี พ.ศ.๒๕๕๙ แผนบูรณาการในการบรรเทาอุทกภัย การวิเคราะห์สถานการณ์และเตรียมรับสถานการณ์ ยังจะต้องปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและหลายมาตรการยังไม่มีผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เช่น การรักษาสภาพทางน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ การใช้มาตรการด้านผังเมือง การควบคุมการก่อสร้าง รวมทั้งมาตรการใหม่ที่เสนอ เช่น การใช้พื้นที่เกษตรรับน้ำนองและการประกันอุทกภัย ที่ยังไม่มีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน ทั้งนี้การดำเนินการเหล่านี้เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่นและประชาชนโดยตรงที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งจะต้องมีการศึกษาและปรึกษาหารืออย่างรอบคอบในการดำเนินการ

๓.๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวาตภัยที่ผ่านมา

ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวาตภัย โดยพิจารณาตามวัฏจักรการเกิดภัย ดังนี้

๑) การเตรียมป้องกันและลดผลกระทบ

- (๑) ขาดการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เป็นแผนปฏิบัติการในระดับตำบล
- (๒) การเตือนภัยมีหลายหน่วยงานดำเนินการ แต่การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลยังไม่เป็นระบบ และบางพื้นที่ยังขาดระบบเตือนภัย หรือมีแต่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- (๓) การจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่อพยพ มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการ ทำให้มีข้อมูลที่แตกต่างกัน และในบางภัยยังไม่มีดำเนินการ เช่น การทำพื้นที่เสี่ยงวาตภัย

(๔) ขาดแผนระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอุปกรณ์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีแต่ไม่ทันสมัย และขาดแคลนบุคลากรในด้านนี้

(๕) บุคลากร และอาสาสมัคร ในเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขาดแคลน ขาดความรู้และความชำนาญ

(๖) ขาดการวิจัยและพัฒนาในเรื่องภัยพิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การประสานงานด้านวิชาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ยังมีไม่เพียงพอ

(๗) การฝึกซ้อมแผนยังมีไม่เพียงพอ ไม่ทั่วถึง เนื่องจากขาดงบประมาณ และขาดการบูรณาการ

(๘) ขาดระบบฐานข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักร เครื่องมือสื่อสาร และอุปกรณ์ ในการบริหารจัดการภัยพิบัติจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๒) การเตรียมพร้อมรับภัย ประกอบด้วย

(๑) ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยไม่ทราบแนวทางวิธีการเตือนภัย และเส้นทางอพยพหนีภัยเมื่อเกิดภัยที่รุนแรง

(๒) ขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ ที่จำเป็นในการดำเนินการบริหารจัดการภัยพิบัติ

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่ได้เตรียมงบประมาณเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ

(๔) ขาดแนวทางและกฎหมายเฉพาะในการจัดระบบประกันภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยกับประชาชน

(๕) ขาดงบประมาณในการส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชน ขาดการประชาสัมพันธ์หรือสื่อประชาสัมพันธ์

(๖) ขาดวิทยากรในการศึกษา ฝึกอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ประชาชนและเยาวชนเกี่ยวกับภัยพิบัติในด้านต่าง ๆ

(๗) ขาดงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ที่มีความพร้อมการฝึกอบรมอาสาสมัครให้มีความรู้และความเข้าใจในการเตรียมพร้อมที่จะรับภัยที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ

(๘) การฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับภัยพิบัติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีไม่เพียงพอ

๓) การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วย

(๑) ปัญหาในการแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์สำหรับภัยพิบัติขนาดใหญ่นอกจากนี้ระบบสั่งการ/บัญชาการที่ใช้ในปัจจุบันขาดเอกภาพและขาดประสิทธิภาพ

(๒) ปัญหาระบบการติดต่อสื่อสารในระหว่างหน่วยงานมีเหตุขัดข้องในระหว่างการเกิดภัยพิบัติ

(๓) มีความล่าช้าในการเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยการดำเนินการขาดประสิทธิภาพและบูรณาการ

(๔) มีปัญหาในด้านกฎหมายและกฎระเบียบ (ไม่ปฏิบัติตามกฎ กฏระเบียบ ไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน มีกฎระเบียบหลายฉบับ และหน่วยงานต่าง ๆ มีกฎระเบียบเป็นของตนเอง)

๔) การจัดการหลังเกิดภัย ประกอบด้วย

(๑) การช่วยเหลือมีความล่าช้า มีกฎระเบียบที่เข้มงวด และมีหลายหน่วยงานดำเนินการ รวมทั้งปัญหาการช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก

(๒) ไม่สามารถระบุขอบเขตพื้นที่ประสบภัยพิบัติที่ได้รับความเสียหายได้ชัดเจน การประกาศเขตพื้นที่เกิดภัยพิบัติเป็นไปในลักษณะกว้าง ๆ การรวบรวมข้อมูลมีความล่าช้า

(๓) ขาดการประชาสัมพันธ์ประชาชนมีความสับสนต่อวิธีการดำเนินการ ขาดการติดตามในการแก้ไขปัญหาและไม่มีความต่อเนื่องการให้ความช่วยเหลือประชาชน

(๔) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยยังไม่เพียงพอทั้งในด้านคุณภาพชีวิตและสภาพจิตใจ

(๕) เมื่อเกิดภัยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะขาดงบประมาณการซ่อมแซมสาธารณูปโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้

(๖) มีความสับสนในการรับบริจาคและสิ่งที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประสบภัย

๓.๓.๓ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่มและน้ำท่วมฉับพลันที่ผ่านมา

การบริหารจัดการภัยดินถล่มของประเทศไทยในภาพรวมยังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากถึง ๔๘ หน่วยงาน จาก ๑๐ กระทรวง และการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพ มีความซ้ำซ้อน เนื่องจากขาดนโยบายและแผนงานที่บูรณาการ เมื่อมีเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยขนาดใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด เช่น การเกิดธรณีพิบัติภัยดินถล่มใน ๓ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และจังหวัดแพร่ การเตรียมการและระบบที่มีอยู่ยังไม่สามารถรองรับได้ ต้องอาศัยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเกือบทั้งหมด

การจัดการเรื่องดินถล่มยังขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล

LIRT

ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรการระหว่างเกิดภัยดินถล่ม

การสื่อสารระหว่างประชาชนในหมู่บ้านที่ประสบภัยกับหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ มักมีปัญหาในช่วงวิกฤต เพราะส่วนมากจะติดต่อกันด้วยระบบโทรศัพท์มือถือ เมื่อเกิดเหตุดินถล่มมักทำให้เสาสัญญาณของโทรศัพท์เสียหาย รวมทั้งเมื่อเกิดดินถล่มและเกิดน้ำท่วมฉับพลันทำให้ระบบกระแสไฟฟ้าถูกตัดขาด ทำให้ไม่สามารถติดต่อได้ หน่วยงานให้ความช่วยเหลือระดับจังหวัดจึงไม่สามารถจัดการให้ความช่วยเหลือได้ทัน

สำนักงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการช่วยเหลือในภาวะวิกฤต ควรที่ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากภัยดินถล่มและน้ำท่วมฉับพลัน ถ้าหน่วยช่วยเหลือตกอยู่ในภาวะวิกฤตเสียเองก็จะทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยดินถล่มได้ นอกจากนั้นสำนักงานก็ต้องมีระบบสำรองกระแสไฟฟ้าเพื่อให้สามารถติดต่อประสานความช่วยเหลือจากหน่วยเหนือขึ้นไป และประสาน อำนวยความสะดวกช่วยเหลือถึงประชาชนที่ประสบภัยอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมต่อไป

การให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบภัยดินถล่ม ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการของมูลนิธิเอกชน ให้ความช่วยเหลือไม่ทั่วถึง ประชาชนที่ประสบภัยที่อยู่ในที่ห่างไกลหรือไม่สามารถเข้าถึงได้เนื่องจากทางขาดก็จะไม่ได้รับความช่วยเหลือ ผู้ที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมก็จะได้รับความช่วยเหลือจนมากเกินพอ นอกจากนั้นสิ่งของที่นำมาช่วยเหลือก็จะเหมือน ๆ กัน ทำให้สิ่งของบริจาคเหลือทิ้งเป็นจำนวนมาก

ขาดการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการกู้ภัย มีปริมาณไม่เพียงพอ ความเสียหายจากดินถล่มโดยเฉพาะในภูมิภาคที่เป็นภูเขาและหุบเขา ปัญหาที่พบอยู่เสมอคือ เส้นทางคมนาคมถูกตัดขาด สะพานขาด การเข้าไปให้ความช่วยเหลือทำได้ลำบาก อุปกรณ์ที่ต้องการเป็นอย่างมากคือ เครื่องจักรกลหนัก ที่สามารถเข้าไปปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้ใช้ได้ชั่วคราว รวมทั้งสะพานชั่วคราวที่ต้องการให้มีการติดตั้งอย่างรวดเร็ว

ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรการหลังเกิดภัยดินถล่ม

หลังจากการเกิดภัยดินถล่ม การหาพื้นที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนยังไม่มีการวิเคราะห์ถึงพื้นที่เสี่ยงภัยที่ไม่ควรใช้เป็นที่อยู่อาศัย ประชาชนยังคงไปสร้างบ้านถาวรในพื้นที่เสี่ยงภัยเช่นเดิม เช่นที่ บ้านน้ำก้อบ้านน้ำซุน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในขณะที่จังหวัดอุตรดิตถ์ มีการประกาศพื้นที่เสี่ยงภัยที่ไม่ควรใช้เป็นที่อยู่อาศัย และมีการพยายามย้ายประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย

ยังไม่มีแผนการป้องกันและลดความเสียหายจากธรณีพิบัติภัยที่เป็นรูปธรรม ในพื้นที่ที่เกิดดินถล่มแล้ว และมีโอกาสเกิดซ้ำอีก รวมทั้งพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มและสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย การสร้างโครงสร้างป้องกันและลดความเสี่ยงจากดินถล่มจะช่วยลดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้มาก

การชดเชยความเสียหายจากภัยดินถล่ม เนื่องจากหลักการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของทางราชการเป็นการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาทุกข์ มิได้เป็นการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น ดังนั้นการชดเชยความเสียหายที่ได้รับจึงน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้น นอกจากนั้น การให้ความช่วยเหลือเป็นตัวเงินก็สร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชน และข้าราชการโดยตลอด เนื่องจากประชาชนรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ทั้งในเรื่องการประเมินความเสียหายของบ้านเรือน และภาคการเกษตร รวมทั้งการจ่ายเงินค่าชดเชยด้วย

ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรการก่อนการเกิดภัยดินถล่ม

การเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับภัยดินถล่มที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ยังขาดองค์การที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้งเตือนภัยที่ถูกต้องแม่นยำและทันเหตุการณ์ รวมทั้งต้องมีการซักซ้อมแผนการอพยพ ตามแผนอพยพที่วางไว้แล้ว รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยในการบริหารจัดการ ภัยดินถล่ม โดยให้มียุทธศาสตร์ความรู้ด้านภัยดินถล่มในการเอาชีวิตรอด ลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และสามารถอยู่กับภัยธรรมชาติได้โดยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย รวมทั้งบัญชีรายชื่อหมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่มมีหลายหน่วยงานจัดทำ และมีรายละเอียดไม่ตรงกัน เนื่องจากใช้ข้อมูลในการประเมินและวิเคราะห์ต่างกันตามแต่มุมมองของแต่ละหน่วยงาน ทำให้มีปัญหาในการนำมาใช้ปฏิบัติ

การแจ้งเตือนภัยดินถล่มในปัจจุบันดำเนินการโดย กรมอุตุนิยมวิทยา และกรมทรัพยากรธรณี ซึ่งบางครั้งไม่สอดคล้องกันและไม่ทั่วถึง ทำให้บางครั้งประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยไม่รู้ข่าวสาร รวมทั้งการเตือนภัยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางอ้อมโดยวิเคราะห์จากปริมาณน้ำฝนแล้วนำมาเปรียบเทียบกับพื้นที่เสี่ยงภัยเป็นหลัก ทำให้ความแม่นยำไม่มากเท่าที่ควรและมีความคลาดเคลื่อนมากพอสมควร

การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (Management Information System, MIS) ยังไม่มีการนำระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการ ปัจจุบันระบบสารสนเทศได้มีการพัฒนาให้สามารถจัดเก็บข้อมูลจำนวนมาก ๆ และสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการภัยดินถล่มได้เป็นอย่างดี การออกแบบระบบควรมีการประสานกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านการวางระบบสารสนเทศ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการภัยดินถล่ม

ขาดการวิจัยที่เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดดินถล่มอย่างต่อเนื่อง การเกิดดินถล่มอาจดูเหมือนว่าเกิดขึ้นเหมือน ๆ กัน แต่ในข้อเท็จจริง การเกิดดินถล่มแต่ละครั้งจะมีองค์ประกอบ และปัจจัยแตกต่างกัน การวิจัยที่เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดดินถล่มอย่างต่อเนื่องจะทำให้มีความเข้าใจในสาเหตุอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและพื้นที่ปลอดภัยดินถล่มได้อย่างถูกต้อง

ขาดการสนับสนุนสร้างองค์ความรู้เรื่องภัยดินถล่ม สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากร-ธรรมชาติ และการสร้างบ้านเรือนเพื่อป้องกันภัยดินถล่ม การสร้างองค์ความรู้ให้กับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนและเยาวชน ในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยยังคิดว่าภัยดินถล่มยังอยู่ไกลตัว อยู่ในพื้นที่นี้มาหลายสิบปีแล้วไม่เคยมีเหตุการณ์ดินถล่ม แต่ข้อเท็จจริงคือปัจจุบันสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสภาพป่าบนภูเขาต้นน้ำมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ต้นไม้ถูกโค่นล้มลงหรือมีการทำการเกษตรบนภูเขาเป็นจำนวนมาก ทำให้ความเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มเพิ่มขึ้น ในพื้นที่ที่ไม่เคยเกิดดินถล่มมาก่อน นอกจากนั้นการสร้างบ้านเรือนก็เปลี่ยนจากบ้านใต้ถุนสูงเป็นบ้านชั้นเดียวปลูกติดดิน ทำให้มีความเสี่ยงต่อความเสียหายมากขึ้น

สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับมือภัยดินถล่ม ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการกับภัยดินถล่มอย่างทั่วถึง ปัญหาของการสร้างการมีส่วนร่วมคือต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้ได้ทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องใช้เวลา และจำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก ลงไปในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงภัยที่จะเกิดขึ้นและรับฟังความเห็นของประชาชน ในการร่วมวางแผนป้องกัน แผนเตือนภัยและแผนอพยพเมื่อมีเหตุวิกฤต

๓.๓.๔ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็แล้งที่ผ่านมา

๑) ปัจจุบันสถานการณ์ทรัพยากรน้ำในภาพรวมมีปัญหาเกิดขึ้นมากและรุนแรงขึ้นโดยลำดับ เนื่องจากการเพิ่มของประชากรและการพัฒนาของประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ซึ่งจากข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของโลกที่ทำให้เกิดฝนตกรุนแรงและฝนตกน้อยกว่าปกติ ในบางปีได้ส่งผลต่อปัญหาก็แล้ง มีการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมและการเกษตร

๒) ขาดการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่มีอยู่ทำให้ปริมาณน้ำเพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุน ทำให้มีปริมาณน้ำในการอุปโภคและบริโภคในภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตรไม่เพียงพอ

๓) ขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการที่ถูกต้องทำให้เกิดการแย่งชิงน้ำ เกิดความขัดแย้ง ในสังคม

๔) ขาดการบูรณาการในร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็แล้งซึ่งในแต่ละหน่วยงานดำเนินการแก้ไขปัญหามา ในแบบต่างคนต่างทำไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็แล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ไม่มีแผนหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งยากในระยะยาว ทำให้ขาดทิศทางแนวทางในการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๖) ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งยากทำให้ขาดบุคลากร อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๓.๓.๕ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคสึนสึนามิที่ผ่านมา

การเตรียมความพร้อม

ความเสียหายจากพิบัติภัย โดยส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทและความไม่ตระหนักต่อพิบัติภัย ในพื้นที่ที่พิบัติภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งประชาชนจะมีประสบการณ์ รู้จักอยู่ร่วมกับภัยดังกล่าวได้โดยการเตรียมพร้อมอยู่ตลอดเวลา แต่สำหรับบางพื้นที่รอบการเกิดพิบัติภัยนานมาก ทำให้ความรู้ด้านพิบัติภัยหดหายไปตามกาลเวลา และเมื่อเกิดพิบัติภัยซ้ำความเสียหายยังคงมีเหมือนเดิม ดังนั้นปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม จึงมีดังนี้

๑) ความไม่ต่อเนื่องของการเตรียมความพร้อมต่อพิบัติสึนามิ ที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา หลังจากเหตุการณ์สึนามิ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสึนามิได้ลดน้อยลงจนบางกิจกรรมไม่ได้รับการสนับสนุน และถูกจัดลำดับความสำคัญในลำดับหลัง ๆ โดยธรรมชาติความทรงจำและประสบการณ์ด้านพิบัติภัย รวมทั้งความตระหนักเรื่องพิบัติภัย จะลดน้อยลงเมื่อระยะเวลาเนิ่นนานออกไป ซึ่งถ้าหากไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุกอย่างจะกลับเข้าสู่จุดเดิม องค์ความรู้จะหายไป และเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นก็จะเกิดความสูญเสียเหมือนที่เคยเกิดขึ้น

๒) การเตรียมความพร้อมในระยะยาว เช่น การตัดถนนใหม่เพื่อใช้เป็นเส้นทางหนีภัย การปลูกสร้างอาคารที่สามารถต้านทานสึนามิ การสร้างกำแพงหรือเนินดินป้องกันคลื่น การสร้างสถานที่หลบภัย ยังมีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการตามที่ได้วางแผนไว้

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัญหาเรื่องที่ดินในบริเวณชายฝั่งทะเลเป็นปัญหาใหญ่เนื่องจากที่ดินในบริเวณดังกล่าวมีราคาแพงและมีความต้องการเพื่อพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จึงเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลหลากหลาย การจัดการพื้นที่จึงมีปัญหาหลายด้าน ดังนี้

๑) ปัญหาเรื่องที่ดิน มีหลายชุมชนที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยของตนเอง มีกรณีพิพาทระหว่างผู้ที่อยู่อาศัยกับผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ ในหลายพื้นที่ บางพื้นที่ชาวบ้านได้อยู่อาศัยมานานตั้งแต่ปู่ย่าตายายแต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่มาทราบภายหลังว่าที่ดินที่ตนอาศัยอยู่ได้มีนายทุนนำไปออกเอกสารสิทธิ์ เมื่อเกิดสึนามิ

ขึ้นผู้มีเอกสารสิทธิ์ จึงไม่ต้องการให้ผู้อยู่อาศัยกลับเข้าไปตั้งบ้านเรือนในพื้นที่เดิม เกิดกรณีพิพาทและการขับไล่ให้ออกจากพื้นที่

๒) การขายที่ดินให้ต่างชาติ เป็นอีกปัญหาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำไปพัฒนาเป็นโรงแรม รีสอร์ท และที่อยู่อาศัย

๓) กระแสการฟื้นตัวของการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้เกิดการขยายตัวด้านธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การถมทะเล ทำลายป่าสาธารณะเพื่อสร้างรีสอร์ท ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืน

๔) การไม่ปฏิบัติตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะเห็นได้ว่าประชาชนในพื้นที่ประสบภัยสึนามิ ในบางพื้นที่ยังคงสร้างบ้านเรือนในพื้นที่เดิมและในสภาพเดิม

การเตือนภัยสึนามิ

เหตุการณ์สึนามิครั้งที่ผ่านมาที่มีผลกระทบตลอดแนวชายฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งมีความยาวถึง ๙๔๖ กิโลเมตร และได้รับการติดตั้งหอเตือนภัยทั้งหมดจำนวน ๑๒๓ หอ โดยหอเตือนภัยมีประสิทธิภาพในการเตือนภัยได้ในรัศมี ๒ กิโลเมตร หรือสามารถครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งเป็นแนวยาว ๔ กิโลเมตร เมื่อคิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด จึงครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งเป็นความยาว ๔๙๒ กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ ๕๒ ของพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ถึงแม้หอเตือนภัยจะครอบคลุมพื้นที่สำคัญ แต่มีพื้นที่ชายฝั่งร้อยละ ๔๘ ยังไม่มีหอเตือนภัย นอกจากนี้ประสิทธิภาพของหอเตือนภัยยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ทิศทางลม ต้นไม้ สิ่งก่อสร้าง และภูเขา ซึ่งจะลดทอนประสิทธิภาพของหอเตือนภัยลง ดังนั้นปัญหาสำคัญด้านการเตือนภัย จึงมีดังนี้

๑) การติดตั้งหอเตือนภัยไม่สามารถทำได้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิทั้งหมด เนื่องจากต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก

๒) พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นจึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก การประชาสัมพันธ์ด้านการเตือนภัยต่อนักท่องเที่ยว จึงทำได้ไม่ทั่วถึง

๓) โรงแรมและรีสอร์ท ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ติดตั้งระบบเตือนภัยสึนามิภายในอาคาร ซึ่งจะสามารถเตือนภัยนักท่องเที่ยวได้เมื่อเกิดสึนามิ เนื่องจากผู้ที่อยู่ในห้องพักหากเป็นห้องแอร์ โอกาสที่จะรู้ว่ามีการเตือนภัยจะลดลงจนกระทั่งไม่ทราบเลย

๔) ประชาชนบางส่วนยังขาดองค์ความรู้ด้านการเตือนภัยสึนามิ เนื่องจากยังมีความสับสนและมีข่าวลือการเกิดสึนามิเป็นระยะ ๆ ซึ่งสาเหตุใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจของประชาชน

การสร้างองค์ความรู้

หลังเหตุการณ์สึนามิ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ทุกองค์กรได้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ จากตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เป็นเด็กนักเรียนตัวเล็ก ๆ ชาวอังกฤษ ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องสึนามิจากห้องเรียนและได้มาเที่ยวเกาะภูเก็ตในช่วงที่เกิด สึนามิขึ้น เด็กนักเรียนดังกล่าวได้ใช้ความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาช่วยชีวิตนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทั้ง ๆ ที่เกาะอังกฤษไม่เคยมีสึนามิ ดังนั้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ สำหรับประเทศไทยแล้ว จึงควรดำเนินการให้ความรู้แก่ประชาชนทุกวัยและในทุกภาค อย่างเท่าเทียมกัน

๑) การสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนและเยาวชน ยังดำเนินการไม่ครอบคลุม มีการดำเนินการในพื้นที่เสี่ยงภัยของ ๖ จังหวัดชายฝั่งอันดามันเป็นบางส่วน สำหรับในภูมิภาคอื่น ๆ ยังมีการดำเนินการเพียงน้อยนิด รวมทั้งการสอนเรื่องพิบัติภัยธรรมชาติในชั้นเรียน

๒) การสร้างองค์ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันตกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักผ่อนในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก การสร้างความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่โดยส่วนใหญ่ถูกละเลยและมีบางส่วนกลัวว่าหากนักท่องเที่ยวว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิแล้วจะไม่เดินทางมาเที่ยวอีก

ภาคสังคม

พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นพื้นที่ที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและประมง จึงดึงดูดผู้คนและแรงงานเข้ามาสู่พื้นที่เป็นจำนวนมาก ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติยังคงมีเท่าเดิม จึงเกิดการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างนายทุน นักธุรกิจ และคนในพื้นที่

๑) ปัญหาคนชายขอบ มอแกน และคนไทยพลัดถิ่นที่ไม่มีบัตรประชาชน จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือจากราชการ สำหรับคนไทยพลัดถิ่น ไร้สัญชาติเนื่องจากอังกฤษได้ขีดเส้นเขตแดนประเทศไทยกับประเทศพม่าใหม่ ทำให้คนไทยบางส่วนอยู่ในฝั่งพม่า และได้เดินทางมาอยู่ในประเทศไทยกว่า ๓๐ ปี แต่ยังไม่มียบัตรประชาชน

๒) ปัญหาการทำมาหากิน ของชาวเลที่ไม่สามารถเข้าไปหากินในที่เคยทำกินได้เพราะการประกาศเขตอุทยาน และการทำโรงแรมที่พักเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้ต้องไปรับจ้างเป็นแรงงานราคาถูกและเสี่ยงภัย บางครั้งเกิดอุบัติเหตุ จนถึงตายและพิการ

๓) ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างชาวบ้านซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายายแต่ไม่มีเอกสารทางราชการ และนายทุนที่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งมีการฟ้องร้องขับไล่

LIRT

๓.๓.๖ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่ผ่านมา

แม้ว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวจะระบุว่าเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน แต่ในทางปฏิบัติพบว่า แผนเหล่านี้เน้นวิธีการป้องกันเชิงวิศวกรรมเป็นหลัก ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและใช้เวลาค่อนข้างนานในกระบวนการก่อสร้างโครงสร้างขนาดใหญ่ลงในพื้นที่ชายฝั่งทะเล การมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายในโครงการลักษณะดังกล่าวจึงจำกัดอยู่ที่ว่า จะ “รับ” หรือ “ไม่รับ” โครงสร้างที่ทางราชการได้ออกแบบและจัดสรรงบประมาณไว้ ผลกระทบที่ตามมาถือเป็นเรื่องรอง เพราะในสถานการณ์ฉุกเฉิน การมีเครื่องป้องกันมาสร้างให้ฟรี ก็ยังดีกว่าไม่มี ส่วนจะอยู่ได้นานเพียงใด หรือมีผลกระทบต่อเนื้ออย่างไรเป็นเรื่องของวันข้างหน้า ทั้ง ๆ ที่การป้องกันแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์จากการกัดเซาะชายฝั่งอย่างบูรณาการและยั่งยืน ไม่ได้เป็นเรื่องของการระดมความคิดเห็นระหว่างคณะผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ แต่เป็นเรื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกผู้ทุกนาม จากทุกภาคส่วน ทั้งที่มีชีวิตอยู่ในวันนี้และกำลังจะเกิดมาเป็นประชากรไทยในภายหน้า

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่า การก่อสร้างเชิงวิศวกรรมบริเวณชายฝั่งเหล่านี้ ส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงมูลค่าของการสูญเสียพื้นที่ดิน ตลอดจนการเสียโอกาสเรื่องการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดินนั้น ๆ ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าเงินลงทุนก่อสร้างหลายเท่า

ข้อคิดอีกประการหนึ่ง คือ กระบวนการป้องกันแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์จากปรากฏการณ์ชายฝั่งกัดเซาะ ไม่ได้เป็นเพียงหน้าที่หลักของหน่วยงานรัฐหน่วยใดหน่วยหนึ่งที่จะจัดทำแผนหรือตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่เป็นภารกิจของประชากรทุกหมู่เหล่า เป็นขององค์กรทั้งเอกชนและราชการ โดยมีส่วนราชการบางหน่วยเป็นเพียงผู้ประสานงานที่ดี ในการแปลงยุทธศาสตร์แห่งชาติไปสู่แผนปฏิบัติการร่วม ตลอดจนการประสานการปฏิบัติงานตามแผนที่ได้ร่วมบูรณาการระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

LIRT

บทที่ ๔

การศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและ แก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

ในการดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับปัญหพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา ได้มีการพิจารณาศึกษาโดยแบ่งภัยธรรมชาติที่เห็นว่าได้สร้างความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชน ทั้งในด้านชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ออกเป็น ๔ ภัย คืออุทกภัย วาตภัย ดินโคลนถล่ม และน้ำท่วมฉับพลัน ภัยแล้ง คลื่นสึนามิ คลื่นพายุซัดฝั่ง ไฟป่าและ หมอกควัน แผ่นดินไหว และภูเขาไฟระเบิด เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรง ความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือ และความสัมฤทธิ์ผลของการแก้ไขปัญหภัยธรรมชาติดังกล่าว ในพื้นที่การเกษตร พื้นที่ชุมชน และพื้นที่นอกเขตที่เน้นผลต่อเนื่อง ทั่วทุกภาคของประเทศ คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งแต่ละภูมิภาคนั้นจะประสบกับปัญหภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นแตกต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศ

คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญ เพื่อศึกษาปัญหพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่มและแผ่นดินไหว พิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ วางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหภัยธรรมชาติ พิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ และศึกษาปัญหาน้ำบาดาล ขึ้นมาเพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหภัยธรรมชาติ และได้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาการเกิดภัยธรรมชาติในพื้นที่ประสบภัยจริง รวมทั้งการจัดสัมมนา เสวนา เพื่อรับฟังข้อมูลข้อเท็จจริงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีกิจกรรม ดังนี้

๔.๑ ผลการศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๔.๒ ผลการจัดสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๔.๓ ผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คณะต่าง ๆ

๔.๑ ผลการศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๔.๑.๑ การเดินทางไปศึกษาดูงานกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒

ภัยธรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
รับฟังการบรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	๑. การดำเนินการก่อสร้างโครงการแก่งเสือเต้นไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เพราะติดมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๙ ๒. รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมยังไม่ผ่านการพิจารณา ๓. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลปัจจุบันที่ไม่ตรงกัน ๔. มีกลุ่มประชาชนต่อต้าน ไม่สามารถเข้าตรวจสอบพื้นที่ที่เป็นปัจจุบันได้	ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนควรร่วมมือกันในการดำเนินการและแก้ไขปัญหาค้นพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันเสียก่อน

ภาพ ๔-๑ รับฟังการบรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหารระดับสูง

๔.๑.๒ การศึกษาดูงานภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย
วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ถึง วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒

กิจกรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. อุทกภัย ๒. ภัยแล้ง ๓. ดินโคลนถล่ม	จ.พิษณุโลก เขื่อนแควน้อย อำเภอวัดโบสถ์ จ.พิจิตร อำเภอโพทะเล จ.สุโขทัย ประตูน้ำหาดสะพานจัน อำเภอสวรรคโลก	จ.พิษณุโลก ฝนตกหนักถึงหนักมากติดต่อกัน หลาย วัน ปริมาณน้ำมากระบบการระบายน้ำ อุดตันขึ้นเป็นพื้นที่ลุ่ม เกิดการ พังทลายของแหล่งกักเก็บน้ำ จ.พิจิตร ๑. ฝนตกหนักในเขต จ.สุโขทัย กำแพงเพชร และ จ.พิจิตร ๒. ระดับน้ำในแม่น้ำน่านสูง จนล้นตลิ่ง เข้าท่วมพื้นที่ ๓. แม่น้ำยมไหลหลาก เข้าท่วมพื้นที่ทุกปี ๔. สิ่งกีดขวางการระบายน้ำ เช่น ทางรถไฟ สายเหนือ การก่อสร้างฝายที่ไม่ถูกต้อง ๕. พื้นที่ลุ่มต่ำ จ.สุโขทัย ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งซ้ำซาก ประชาชน ในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน เรื่องที่ดิน ทำกิน บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำยม	๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต้องพิจารณาเรื่องหลักเกณฑ์การชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนที่เหมาะสม ประกอบกับการอพยพประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการ ก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นไปยัง แหล่งที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ๒. หน่วยงานของรัฐควรเร่งดำเนินการ ติดตั้งสัญญาณเตือนภัย หรือพัฒนา ระบบชลประทานรูปแบบอื่นๆ เพื่อ บรรเทาและแก้ไขปัญหาคความ เดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับจาก ผลกระทบภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ ลุ่มน้ำยม ๓. เสนอให้มีการทบทวนมติ คณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๐ เพื่อหาแนวทางในการ ดำเนินการผลักดันโครงการเขื่อนแก่ง เสือเต้นเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ภัยแล้ง และน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำยม ๔. คณะกรรมการลุ่มน้ำยมควรเข้ามามี บทบาทในการพิจารณาศึกษาความ เหมาะสมในการดำเนินโครงการ เขื่อน แก่งเสือเต้น เพื่อให้โครงการดังกล่าว เป็นที่ยอมรับจากประชาชน ๕. ให้มีการรวบรวมรายชื่อประชาชนที่ ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งและ น้ำท่วม ซึ่งมีความต้องการให้ภาครัฐ สร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ผ่านทาง หน่วยงานของรัฐระดับจังหวัด หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ รวบรวมรายชื่อเสนอต่อฝ่ายรัฐบาล พิจารณาดำเนินการต่อไป

สรุปความต้องการของประชาชนในพื้นที่ศึกษาดูงาน

ขอให้เร่งรัดการจัดระบบ การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการมีปริมาณน้ำสำรองในการเติมลงสู่แม่น้ำยม เพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ให้เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในห้วงฤดูเพาะปลูก เพื่อเสริมสมรรถนะในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศเพราะพื้นที่ในจังหวัดสุโขทัยนั้น เหมาะในการเกษตรกรรม นอกจากนี้ในห้วงฤดูน้ำหลากสามารถกักเก็บน้ำไว้เพื่อป้องกันอุทกภัยของจังหวัด โดยอาจจะเป็นการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลางขนาดเล็กหรือแก้มลิง เป็นต้น

ภาพ ๔-๒ รับฟังการบรรยายสรุปสถานการณ์ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ณ เขื่อนแควน้อย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ ๔-๓ รับฟังการบรรยายสรุปสถานการณ์ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ณ ศาลากลาง จังหวัดพิจิตร

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ภาพ ๔-๔ ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน ณ โครงการแก้มลิงทะเลหลวงและโครงการประตุน้ำแม่ น้ำยม (บ้านหาดสะพานจันทร์) จังหวัดพิจิตร

๔.๑.๓ การศึกษาดูงานภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
วันจันทร์ที่ ๘ ถึง วันอังคารที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒

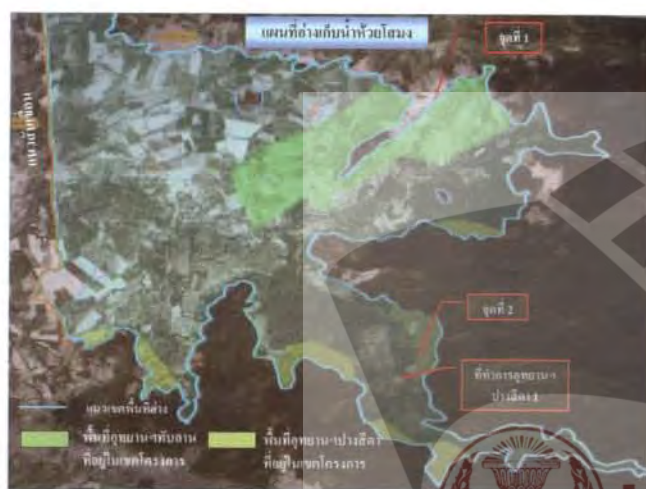
ภัยธรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. ภัยแล้ง ๒. อุทกภัย ๓. ดินโคลนถล่ม ๔. วาตภัย	จังหวัดจันทบุรี ๑. อำเภอเมือง ๒. อำเภอมะขาม ๓. อำเภอขลุง	จังหวัดจันทบุรี ๑. กระบวนการบริหารจัดการในพื้นที่ เช่น พื้นที่สร้างอ่างเก็บน้ำ อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง การสร้างอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดความจุเกิน ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร จะต้องมีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย นอกจากนี้ ยังมีความขัดแย้งกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ๒. งบประมาณในการดำเนินการ	จังหวัดจันทบุรี ๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ เพราะปัญหาเรื่องน้ำในจังหวัดจันทบุรี ทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง หรือการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กนั้น เป็นปัญหาเฉพาะจังหวัด ไม่ต้องมีปัญหากับจังหวัดร่วมลุ่มน้ำ หรือพื้นที่ร่วมลุ่มน้ำ ๒. ใช้แผนบูรณาการในการสร้างพื้นที่รองรับน้ำ การขุดสันดอนปากแม่น้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัย
	จ.ปราจีนบุรี ๑. อำเภอกบินทร์บุรี ๒. อำเภอนาดี	จ.ปราจีนบุรี ๑. โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยโสมง ยังไม่สามารถดำเนินการได้เพราะพื้นที่ดำเนินการโครงการทับซ้อนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดา ซึ่งได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ๒. ปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ต้นแม่น้ำบางปะกง ในเขตเทศบาลตำบลกบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี	จ.ปราจีนบุรี ให้ทางจังหวัดปราจีนบุรีส่งรายงานในการดำเนินโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโสมง ไปยังคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกอีกครั้ง โดยนำเสนอเหตุผลในการดำเนินโครงการดังกล่าว ในลักษณะให้มีการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และปลูกป่าทดแทน โดยไม่จำเป็นต้องเพิกถอนพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดาออกจากการเป็นพื้นที่มรดกโลก

ภาพ ๔-๕ ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ต้นน้ำแม่น้ำบางประกง

ภาพ ๔-๖ ถนนขวางทางน้ำ ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี

ภาพ ๔-๗ แผนที่อ่างเก็บน้ำห้วยโสมง จังหวัดปทุมธานี

๕.๑.๕ การศึกษาดูงานภาคเหนือ จังหวัดอุตรดิตถ์
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ถึง วันศุกร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒

กิจกรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. กัยหนาว ๒. กัยแล้ง ๓. ดินโคลนถล่ม ๔. อุทกภัย	๑. อำเภอลับแล ๒. หมู่บ้านชัยพัฒนาบ้านนารี ๓. น้ำตกแม่พูล ๔. บ้านผามอบ ๕. เขื่อนสิริกิติ์ ๖. โครงการเขื่อนทดน้ำผาจุก ๗. โครงการพัฒนาบึงมาย	๑. เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินภัยแล้ง ประชาชนขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซาก ๒. ประชาชนเสียประโยชน์ในที่ดินทำกิน	๑. หาที่อยู่ใหม่ที่ใกล้เขื่อนวชิราลงกรณเดิม หลังจากสร้างเขื่อนเรียบร้อยแล้ว ๒. งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมเพื่อกักเก็บน้ำในฤดูน้ำหลากไว้ใช้สำหรับการเพาะปลูก อุปโภคบริโภค การประปา แก่ราษฎรสองฝั่งแม่น้ำยม

ประเด็นซักถามและการอภิปรายของคณะกรรมการธิการวิสามัญ

๑. อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการแก้ไขหรือช่วยเหลือคืออะไร

ตอบ ถ้าเป็นเรื่องของระบบชลประทานปัญหาในการดำเนินงานค่อนข้างที่จะน้อยแต่ส่วนที่เป็นปัญหาใหญ่คือระบบการกักเก็บน้ำและการใช้ที่ดินรวมทั้งระยะเวลาในการออกแบบเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

๒. วิธีการลดความเสียหายกรณีเกิดอุทกภัยขึ้นคืออะไร

ตอบ บริเวณที่เป็นร่องทางน้ำหรือพื้นที่เสี่ยงภัย ๒๒๘ หมู่บ้านมีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่และบริเวณลุ่มน้ำที่เป็นทางระบายน้ำได้ดำเนินการลดอุปสรรคหรือแนวกันลำนน้ำเพื่อให้การระบายน้ำได้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นและมีการติดตั้งเครื่องมือตรวจอากาศอัตโนมัติโดยการใช้สัญญาณโทรศัพท์เพื่อตรวจสอบปริมาณน้ำฝนโดยจะมีการติดตั้งให้ครบทุกตำบลภายในเวลาอีก ๒ เดือน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ด้วย

ภาพ ๕- ๘ คณะเดินทางถ่ายภาพร่วมกัน ณ อาคารรัฐสภาพิชัยดาบหัก

๔.๑.๕ การศึกษาดูงานภาคตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี
วันอังคารที่ ๑๔ ถึง วันพุธที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ภัยธรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. แผ่นดินไหว ๒. อุทกภัย	๑. เขื่อนวชิราลงกรณ รอยเลื่อนด้านเจดีย์ สามองค์ อำเภอสังขละบุรี ๒. เขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์	๑. ปัญหารอยเลื่อนด้านเจดีย์สามองค์ และรอยเลื่อนศรีสวัสดิ์ ๒. เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีเป็น ที่ตั้งของเขื่อนใหญ่ที่กักเก็บน้ำใน ปริมาณมาก อีกทั้งสถานที่ตั้งเขื่อนอยู่ ในรอยพาดผ่านของรอยเลื่อนทั้งสอง แห่งอย่างชัดเจน ดังนั้นหากมี เหตุการณ์แผ่นดินไหว อันเกิดจากการ สั่นสะเทือนอย่างแรงอาจจะส่งผล กระทบต่อเขื่อนได้ และสร้างความ เสียหายต่อพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี และหลายจังหวัดใกล้เคียงรวมถึงพื้นที่ กรุงเทพมหานครอีกด้วย	๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ให้ปลอดภัยจากภัยพิบัติ แก่ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงภัย ๒. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร ๓. การก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำ

ประเด็นซักถามและการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๑. รอยเลื่อนด้านเจดีย์สามองค์และรอยเลื่อนศรีสวัสดิ์มีผลกระทบต่อเขื่อนศรีนครินทร์
และเขื่อนวชิราลงกรณ อย่างไร

ตอบ จากการศึกษาในปัจจุบันไม่พบการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อนในบริเวณอย่างมี
นัยสำคัญและไม่ได้เป็นเรื่องที่ควรจะหวัวิตก ในเรื่องของความแข็งแรงของตัวเขื่อนนั้นนับว่ามี
ความแข็งแรงทนทาน เนื่องจากมีการก่อสร้างที่ได้มาตรฐาน มีการติดตั้งเครื่องมือวัดพฤติกรรม
เขื่อนและวางแผนการดำเนินการในกรณีฉุกเฉินเตรียมไว้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังมีการ
ตรวจสอบและประเมินความปลอดภัยของเขื่อนอยู่เป็นประจำเขื่อนนี้รับความรุนแรงการไหวของ
แผ่นดินที่ ๗.๕ ริกเตอร์ เขื่อนจึงไม่สั่นสะเทือนและไม่เป็นอันตราย

ภาพ ๕-๙ ดูงานบริเวณสันเขื่อนวชิราลงกรณ์

ภาพ ๕-๑๐ ภาพรอยเลื่อนที่มีหินปูน

ภาพ ๕-๑๑ หินปูนจากรอยเลื่อนศรีสวัสดิ์

๔.๑.๖ การศึกษาดูงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี
จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม
วันศุกร์ที่ ๑๗ ถึง วันเสาร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒

กิจกรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. ภัยแล้ง ๒. อุทกภัย	จังหวัดอุบลราชธานี ๑. อำเภอเมือง ๒. อำเภวารินชำราบ จังหวัดร้อยเอ็ด ๑. อำเภอจังหาร ๒. บ้านหนองหนอง อำเภอดุทรพิศตรพินน จังหวัดมหาสารคาม ๑. อำเภอเมือง ๒. บริเวณพื้นที่อ่าง หนองไฮ อ่างห้วยจอก ขวาง อำเภอวาปีปทุม	๑. ปัญหาภัยแล้งเกิดจากฝนทิ้งช่วง ซึ่งมีผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตร ๒. ปัญหาน้ำท่วมบริเวณลำน้ำชี ส่งผลกระทบต่อประชาชน	๑. ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง ซึ่งเป็น ปัญหาหลักในภูมิภาคนี้ ควรได้รับ การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม และควรมีนโยบายการบริหาร จัดการน้ำที่ชัดเจนและเป็นระบบ ๒. ควรมีการดำเนินการแก้ไข ปัญหาหรือมีมาตรการในการแก้ไข ปัญหาร่วมกันทั้งภูมิภาค หรือทั้งลุ่ม น้ำ ซึ่งภูมิภาคนี้มี ๓ ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำมูล และลุ่ม น้ำชี อย่างเป็นระบบ มีการบูรณา การร่วมกันจากทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง ๓. ต้องอาศัยความร่วมมือจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งนี้ เพราะองค์กรเหล่านี้เป็นส่วน สำคัญในการบริหารจัดการน้ำใน พื้นที่ ตลอดจนการดูแล บำรุงรักษา เพื่อประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ภาพ ๔-๑๒ ศึกษาดูงานในพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมซ้ำซาก ณ ชุมชนบ้านบังมิ่ง เขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

๔.๑.๗ การศึกษาดูงานภาคใต้ จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช
วันจันทร์ที่ ๖ ถึง วันอังคารที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

ภัยธรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. อุทกภัย ๒. वादภัย	จังหวัดสงขลา ๑. นิคมอุตสาหกรรม ภาคใต้จังหวัดสงขลา ตำบลลลุ้ง อำเภอหาดใหญ่ ๒. อำเภอสิงหนคร จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑. อำเภอปากพนัง ๒. อำเภอหัวไทร	๑. น้ำทะเลหนุนสูงและเข้ามาท่วมขังในพื้นที่ลุ่ม ๒. แนวคลื่นที่พัดเข้าสู่ชายฝั่งมีความสูง ส่งผลให้พื้นดินชายหาดถูกกระแสน้ำ สร้างความเสียหายเป็นวงกว้าง ทำให้ หมู่บ้านชาวประมงได้รับความเดือดร้อน ซึ่งต้องการเข้าไปอาศัยในพื้นที่ป่าชายเลน ๓. มลภาวะที่เกิดจากขยะมูลฝอย น้ำเสียของ ชุมชนไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา ๔. ปัญหาการสร้างท่าเทียบเรือน้ำลึกขนาด ใหญ่ บริเวณปากทะเลสาบ ซึ่งส่งผลให้การ ไหลออกของน้ำจากทะเลสาบสู่อ่าวไทย ระบายออกช้า และเป็นสาเหตุทำให้เกิดน้ำ ท่วมขังเป็นระยะเวลานาน ๕. ปัญหาการพัดพาตะกอน จึงส่งผลให้ ธารน้ำไหลช้า ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ทะเลสาบ ตื้นเขิน	๑. เนื่องจากพื้นที่ป่าชายเลนอยู่ ในความรับผิดชอบของกรมป่า ไม้ จึงต้องจัดหาที่อยู่ให้ ประชาชนอย่างเหมาะสม ๒. การเร่งรัดการบริหารจัดการ เรื่องมลภาวะ โดยการจัดการ การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเป็น ระบบ ๓. การขุดลอกลำคลอง คูน้ำ ที่ เป็นทางน้ำ ที่ไหลลงสู่ทะเลสาบ

ภาพ ๔-๑๓ โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเล บริเวณบ้านหน้าโกฏ อ.ปากพนัง
ถึงบ้านหน้าสตน อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช

LIART

ภาพ ๔-๑๔ วาดภัยและการกัดเซาะชายฝั่ง บริเวณพื้นที่อ.ปากพื้ง และ อ. หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช

๔.๑.๘ การศึกษาดูงานภาคกลาง จังหวัดลพบุรี เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ (อำเภอพัฒนานิคม)
วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒

ภัยธรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
ระบบบริหารจัดการน้ำ	บริเวณเชื้อนป่าสักชลสิทธิ์	<p>๑.การขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค และเกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากไม่มีการพัฒนาเก็บกักน้ำในบริเวณลุ่มน้ำอย่างเพียงพอหรือไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนอย่างเพียงพอ</p> <p>๒.การเกิดอุทกภัยในช่วงฤดูน้ำหลาก</p> <p>๒.๑ ฝนตกหนักในพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่ป่าต้นน้ำถูกทำลาย</p> <p>๒.๒ ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางในพื้นที่ตอนบน</p> <p>๒.๓ แม่น้ำป่าสักและลำน้ำสาขามีศักยภาพในการระบายน้ำจำกัด</p> <p>๒.๔ มีการก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำและเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน</p> <p>๓.การเกิดน้ำเสียโดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้งที่แม่น้ำป่าสักไหลผ่านย่านพื้นที่ชุมชนและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะตั้งแต่ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ลงไป</p>	<p>โครงการเชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่กรมชลประทานได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบในการจัดการเรื่องปัญหาค่าชดเชยทางที่ดินและปัญหาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่ไม่สามารถสำเร็จได้เนื่องจากปัญหาด้านสังคมและความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ของพื้นที่ทำกิน ระหว่างชุมชนที่อยู่ต้นน้ำและชุมชนที่อยู่ท้ายน้ำ โดยโครงการสร้างเชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ ได้มีการนำเสนอปัญหาก่อนที่จะสร้างเขื่อนฯ ซึ่งได้มีการแก้ปัญหา ระหว่างชุมชนต้นน้ำและท้ายน้ำ โดยสามารถนำมาใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และโครงการอื่นๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้พื้นที่ให้ประชาชนในพื้นที่ต้นน้ำอ่อนยอมเสียสละพื้นที่ในการสร้างเขื่อนต่อไปในอนาคต</p>

ประเด็นคำถามและการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ และแนวทางแก้ไข

ตอบ นายณพพร ชัยพิชิต ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๐ ได้ให้ข้อสรุปโดยเปรียบเทียบปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ และได้สรุปแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

๑. การสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ส่งผลกระทบต่อราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนฯ เนื่องจากใช้พื้นที่ในการก่อสร้างตัวเขื่อน ๑๑๔,๑๒๐ ไร่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อราษฎร จำนวน ๗,๒๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นราษฎรที่มีบ้านเรือนอยู่บริเวณพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนฯ ประมาณ ๕,๓๐๐ กว่าครัวเรือน ซึ่งนับว่าเป็นเขื่อนที่มีผลกระทบมากที่สุดต่อการอพยพชุมชนหรือราษฎร

ปัญหาที่เกิดขึ้นหลังการสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

๑. การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดิน และทรัพย์สินให้กับราษฎรที่ได้รับผลกระทบ

๒. ปัญหาด้านการจัดหาพื้นที่อพยพ เพื่อรองรับชุมชนที่อพยพเนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

การกำหนดแนวทางแก้ไข

๑. การพิจารณาแก้ไขผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อกำหนดค่าทดแทนที่ดิน และทรัพย์สินอย่างเป็นธรรมให้กับราษฎรที่ได้รับผลกระทบ โดยยึดหลักว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ส่วนใหญ่ควรจะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหากับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนฯ อย่างเป็นธรรม โดยเริ่มตั้งแต่การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน ซึ่งแต่เดิมจะยึดติดกับราคาที่ดินที่กรมที่ดินกำหนด หรือเป็นผู้ประเมิน แต่การก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์นี้ จะนำราคาซื้อขายจริง ณ ขณะนั้นมาพิจารณาร่วมด้วย รวมทั้งการกำหนดราคาค่าตอบแทนทรัพย์สิน เช่น ต้นไม้ จึงได้มีการจัดทำบัญชีกำหนดค่าตอบแทนทรัพย์สินขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งด้านนักวิชาการการเกษตร และราษฎรที่ได้รับผลกระทบ

๒. การพิจารณาแก้ไขปัญหาด้านโครงการจัดหาพื้นที่อพยพ เพื่อบริการชุมชนที่อพยพ เนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ โดยมีการเสนอทางเลือก ๒ ทาง ได้แก่ การจัดแปลงการอพยพ และการจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการจัดแปลงการอพยพ ทั้งนี้ได้มีการทำประชาพิจารณ์กับชุมชนต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปในการแก้ปัญหา โดยได้ข้อสรุปว่าต้องการรับเป็นค่าชดเชยพิเศษ ซึ่งทางราชการไม่ต้องจัดหาพื้นที่ทำกินให้ ทั้งนี้ข้าราชการที่อาศัยในพื้นที่ก่อสร้างมีบ้านเรือนและพื้นที่ทำกินจะได้รับค่าชดเชยพิเศษนอกเหนือจากค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินที่ต้องจ่ายตามอัตราที่กำหนด ครอบครัวยุค ๔๔๐,๐๐๐ บาท และมีการจ่ายให้ครอบครัวที่ ๒ หรือครอบครัวที่ ๓ ที่ปลูกบ้านเรือนในบริเวณเดียวกัน แต่เป็นครอบครัวแยก โดยมีการกำหนดอัตราจ่าย ซึ่งเป็นเป็นการแก้ปัญหาผลกระทบ เพื่อให้สามารถดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามแผนฯ และผลประโยชน์

ที่ได้จากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ที่เห็นได้ชัดคือ ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในบริเวณพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ที่เรามีพื้นที่ชลประทานที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด ๑๗๔,๕๐๐ ไร่ ซึ่งได้สร้างเสร็จแล้ว และมีการส่งน้ำเรียบร้อยแล้วในพื้นที่ ๑๔๔,๕๐๐ ไร่ ส่วนอีก ๓๐,๐๐๐ ไร่ที่เหลือ จะก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนกันยายนที่จะถึงนี้ และจะได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านี้แต่ก่อนเป็นพื้นที่การเกษตรที่อาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ปีใดที่ฝนปกติ เกษตรกรก็รอดตัวไป ถ้าปีใดที่เกิดภัยแล้ง พืชผลทางการเกษตรก็จะเสียหายขาดรายได้ หรือปีใดถ้าฝนมากกว่าปกติก็เกิดอุทกภัย ซึ่งหลังจากก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เสร็จในการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยทั้งในลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำเจ้าพระยาจะเห็นได้ว่าสามารถช่วยบรรเทาอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ้ามองด้านแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถ้าเป็นฤดูท่องเที่ยว ช่วงต้นฤดูหนาว ประมาณเดือนพฤศจิกายนไป ซึ่งจะตรงกับเทศกาลทุ่งทานตะวันบาน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก

ภาพ ๔-๑๕ การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔.๑.๙ การศึกษาดูงานภาคเหนือ จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน
วันจันทร์ที่ ๒๐ ถึง วันอังคารที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

ภัษรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. อุทกภัย ๒. ภัยแล้ง	จังหวัดแพร่ ตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงม่วน จังหวัดน่าน ไร่ จุฑามาศ รัสออร์ท อำเภอเชียงกลาง	<p>๑. ประชาชนที่อาศัยอยู่มีการปลูกฝังแนวความคิดต่อต้านการดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นเนื่องจากประชาชนในพื้นที่มองว่าโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งได้และไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนด้วยงบประมาณจำนวนมหาศาล</p> <p>๒. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ มีความเชื่อว่าการโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น จะต้องตัดทำลายป่าสักทองผืนที่มีความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย และเป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศน่อย่างร้ายแรง</p> <p>๓. มีเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับจำนวนประชากรบ้านเรือน จำนวนป่าไม้ ที่อยู่ในเขตโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น</p>	<p>๑. ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนเพื่อรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน รักขนน้ำ รักขนป่า และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และเน้นย้ำให้ประชาชนในพื้นที่เห็นถึงผลกระทบจากการสูญเสียป่าไม้ และพื้นที่สีเขียว</p> <p>๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณ และให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้งในพื้นที่</p> <p>๓. มีการก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติม เพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำ และปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ</p> <p>๔. มีการบูรณาการแผนงานและโครงการจากทุกภาคส่วนในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันอย่างเป็นระบบและประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์อย่างจริงจัง</p>

ภาพ ๕-๑๖ รับฟังบรรยายสรุปและเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคูทกภัยภัยแล้งตามลุ่มน้ำยม บริเวณตอนต้นลุ่มน้ำยม โดยวิธีสร้างแหล่งน้ำต้นทุน และแสดงแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม เกี่ยวกับจำนวนประชากรและจำนวนป่าไม้ที่อยู่ในเขตพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ณ ศาลาประชาคมวัด ดอนชัย ตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่

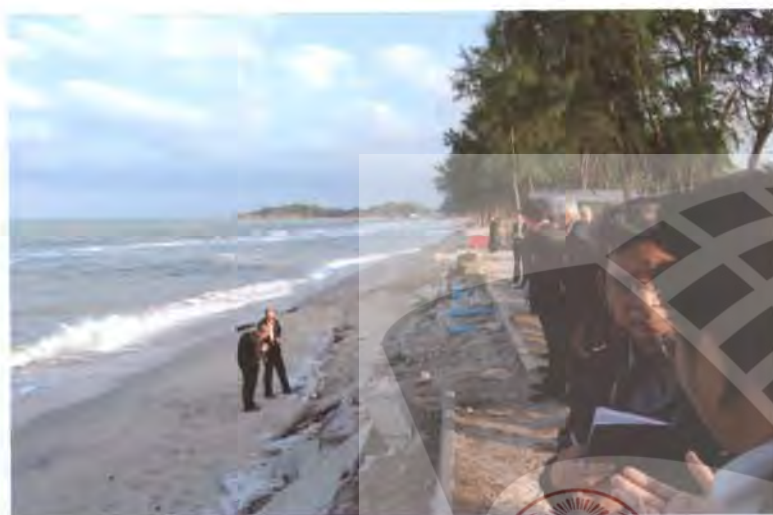
ภาพ ๕-๑๗ รับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาคูทกภัยและภัยแล้ง ณ ที่ว่าการอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา

ภาพ ๕-๑๘ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคูทกภัยภัยแล้ง ตามลุ่มน้ำน่าน บริเวณตอนต้นลุ่มน้ำน่าน ณ ไร่จุฑามาศ รีสอร์ท อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

๔.๑.๑๐ การศึกษาดูงานภาคใต้ จังหวัดสงขลา
วันอังคารที่ ๒๓ ถึง วันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ภัยธรรมชาติ	สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเท็จจริง	ข้อเสนอแนะ
๑. ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล	๑. ฐานทัพเรือสงขลา ๒. หาดแก้วแสง ๓. ธรรมสถานหาดทรายแก้ว ๔. บ้านนาทับ	จากการลงพื้นที่ของคณะกรรมการวิสามัญฯ พบว่าปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งพื้นที่จังหวัดสงขลาเกิดจากการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระแสน้ำทะเลตามธรรมชาติ เช่น การก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก การสร้างตึกริมชายหาด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการกัดเซาะชายฝั่งทำให้เกิดการกัดเซาะอีกพื้นที่หนึ่ง แต่อีกพื้นที่หนึ่งเกิดการงอกของตะกอนทราย การแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่งแก้ไขไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหา	การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะต้องทำให้ถูกต้องตามหลักวิชาการประชาชนในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น การการทำประชาพิจารณ์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหายของภาครัฐ

ภาพ ๔-๑๙ การกัดเซาะชายฝั่งหาดแก้วแสง ฐานทัพเรือสงขลา จังหวัดสงขลา

๔.๒ ผลการจัดสัมมนาของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ

๔.๒.๑ สัมมนาเรื่อง “ปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม”

วันจันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

วัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลสภาพปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต</p> <p>๒. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสรับทราบนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของแต่ละหน่วยงาน</p> <p>๓. เพื่อระดมความคิดเห็นในการประสานนโยบายของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน</p> <p>๔. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนามาสรุปและประมวลผลเพื่อเป็นข้อสังเกต และข้อเสนอแนะเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา</p>	<p>๑. คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ องค์การภาครัฐ องค์การภาคเอกชน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม ได้มีเวทีเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะและสะท้อนสภาพปัญหา เพื่อเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม</p> <p>๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อนำไปกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่มได้ตรงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงต่อไป</p> <p>๓. เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ซึ่งเป็นกลไกหลักของวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๔. คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนาไปใช้ในการบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม ต่อไป</p>	<p>๑. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนของตน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่จะมีความรู้สึกหวงแหน อนุรักษ์ และมุ่งพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตน</p> <p>๒. เสนอให้คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาประเด็นปัญหาภัยธรรมชาติด้านปัญหาไฟไหม้เพิ่มเติม เนื่องจากเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมากทั้งต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประชาชน และประเทศชาติ</p>

LIART

สรุปประเด็นคำถาม ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่สำคัญจากผู้เข้าร่วมการสัมมนา

๑. การพิสูจน์หลักเขตแดนของพื้นที่บริเวณทะเล กรณีเกิดการกัดเซาะพื้นที่จากน้ำทะเล จะมีวิธีการในการพิสูจน์เขตแดนที่ถูกกัดเซาะอย่างไร

ตอบ หากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ก็สามารถพิสูจน์ถึงเขตแดนของพื้นที่ที่ถูกน้ำทะเลกัดเซาะได้ ส่วนกรณีการ Zoning พื้นที่บริเวณทะเล จะต้องมีการสอบถามจากกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (นายวรวุฒิ ตันตวินิช อนุกรรมการวิสามัญฯ)

๒. หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางในการป้องกันอุทกภัยอันเกิดจากน้ำทะเลบริเวณพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือไม่อย่างไร

ตอบ กรณีปัญหาดังกล่าวต้องพิจารณาถึงระดับน้ำทะเล ซึ่งกรมอุทกศาสตร์ ได้มีการตรวจวัดระดับน้ำทะเลเฉลี่ยต่อปีทางฝั่งทะเลอันดามันกับทางฝั่งอ่าวไทยนั้นจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งทางฝั่งทะเลอันดามันจะมีการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลในอัตราต่ำ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความกังวลในเรื่องดังกล่าวน่าจะมาจากการที่พื้นที่ของกรุงเทพมหานครบางส่วนได้หายไป ซึ่งความจริงแล้วเป็นผลจากการที่ป่าชายเลนถูกทำลายและอิทธิพลของคลื่นทะเลและลมชายฝั่งในการทำลายพื้นที่ (ผู้แทนจากกรมอุทกศาสตร์)

๓. กรณีลุ่มน้ำยมช่วงบริเวณพื้นที่สุโขทัยที่มีพื้นที่รับน้ำน้อย กรมชลประทานได้มีการทำทางระบายน้ำแบบพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หรือไม่อย่างไร และการขุดลอกทรายออกจากลุ่มน้ำยมซึ่งทำให้พื้นที่ต้นเขินได้มีการแก้ไขอย่างไร พื้นที่เกาะแก่งในแม่น้ำเจ้าพระยาที่เป็นสาเหตุในการกีดขวางทางน้ำไหลได้มีการแก้ไขอย่างไร

ตอบ ปัจจุบันการแก้ปัญหาบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำยมได้มีการผันน้ำไปยังแม่น้ำน่านโดยผ่านคลองน้ำยม (อยู่ระหว่างการพัฒนาปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพ) และแม่น้ำยมสายเก่าอีกส่วนหนึ่ง นอกจากนี้จำเป็นต้องมีการสร้างระบบการชลประทานตอนบนลุ่มน้ำยมเพื่อเป็นแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่วนการขุดลอกทรายอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมเจ้าท่ามิได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมชลประทาน (นายสุพัตร วัฒนุย์ กรรมการวิสามัญฯ)

๔. กรณีการเกิดปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติหากหน่วยงานภาครัฐมิได้มีการเตือนภัยพิบัติดังกล่าวต่อประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย หน่วยงานภาครัฐหน่วยงานใดจะมีความรับผิดชอบต่อกรณีดังกล่าวที่เกิดขึ้น

ตอบ ผู้รับผิดชอบจากกรณีปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น คือ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นายชลิต แก้วจันดา ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ)

LIART

ข้อสังเกตของผู้เข้าร่วมการสัมมนา

- ๑. กรณีการสร้างรั้วล้อมรอบบริเวณบึงกะโลริมชายทะเลทำให้เกิดปัญหากรณีประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ อาทิ คลื่นสึนามิ อาจทำให้การอพยพหลบหนีจากปัญหาภัยธรรมชาติดังกล่าวเกิดอุปสรรคได้
- ๒. เรื่องการตื่นเขินของแม่น้ำเจ้าพระยาทางกรมชลประทานมีนโยบายในการขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยาหรือไม่อย่างไร
- ๓. กรมชลประทานมีนโยบายในการสร้างเขื่อนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อป้องกันน้ำทะเลหนุน และเก็บกักน้ำไว้ใช้หรือไม่อย่างไร
- ๔. กรณีกรมอุตุนิยมวิทยา เทคโนโลยี Super computer นั้นมีประโยชน์และความคุ้มค่าในการใช้งานอย่างไร

**๔.๒.๒ สัมมนาเรื่อง “การบูรณาการแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหาลูกทกภัย ภัยแล้ง
ลุ่มน้ำโขง ซี มูล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่การปฏิบัติ”**

วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กันยายน ถึง วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๒

โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออคิด จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต</p> <p>๒. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาลูกทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล ได้รับทราบเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของแต่ละหน่วยงาน</p> <p>๓. เพื่อระดมความคิดเห็นของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ในการประสานนโยบายของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน และแก้ไขปัญหาร่วมกันแบบบูรณาการ</p> <p>๔. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนา มาสรุปและประมวลเพื่อจัดทำโครงการแผนแม่บทแก้ไขปัญหาลูกทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำสาข ให้เป็นรูปธรรม และนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย</p>	<p>๑. คณะกรรมการวิสามัญ องค์การภาคีรัฐองค์กรภาคเอกชน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาลูกทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล ได้มีเวทีเพื่อแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและสะท้อนสภาพปัญหา ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรณีปัญหาดังกล่าว</p> <p>๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อนำไปกำหนดมาตรการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล ได้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงต่อไป</p> <p>๓. เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งเป็นกลไกหลักของวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๔. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการจัดสัมมนาไปใช้ในการจัดทำโครงการแผนแม่บทแก้ไขปัญหาลูกทกภัย และภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล ให้มีการบูรณาการกันอย่างเป็นรูปธรรมและนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อกำหนดนโยบายต่อไป</p>	<p>๑. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาลูกทกภัยของแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหาลูกทกภัย ภัยแล้ง ลุ่มน้ำโขง ซี มูล ทั้งหมดนั้น ยังไม่ครอบคลุมในเรื่องของการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูป่าต้นน้ำซึ่งเป็นที่มาของแหล่งน้ำที่สำคัญ ดังนั้น หากได้มีการครอบคลุมในเรื่องดังกล่าวด้วยก็จะมีผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น</p> <p>๒. โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาลูกทกภัยแล้ง ยังขาดงบประมาณในการดำเนินการ</p> <p>๓. ควรมีการดูแลรักษาป่าต้นน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์</p> <p>๔. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และยังขาดเครื่องมือที่เพียงพอในการที่จะนำไปใช้ในการดำเนินการนำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้</p> <p>๕. ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ</p> <p>๖. ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา</p> <p>๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงควรปรับเปลี่ยนวิธีการความคิดใหม่ ในการแก้ไขปัญหา โดยการให้ทุนสนับสนุนเพื่อทำการวิจัย</p>

๔.๒.๓ เสวนาเรื่อง “แนวทางการประกันภัยพืชผลการเกษตรที่เกิดจากภัยธรรมชาติ”

วันอังคารที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒

ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

วัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางลดความเสี่ยงในการผลิตที่เกิดจากภาวะฝนแล้งและน้ำท่วมของเกษตรกร</p> <p>๒. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเกษตรกร ได้รับทราบเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืนต่อไป</p> <p>๓. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเสวนามาสรุปและประมวลผลเพื่อจัดทำแผนแม่บทในการแก้ไขปัญหา อย่างเป็นรูปธรรม</p>	<p>เพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติในพื้นที่การเกษตร เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกับระเบียบเดิม และการทบทวนหลักการชดเชยความเสียหายแก่พืชผลอันเนื่องมาจากการกระทำของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ การลดความเสี่ยงให้เกษตรกรในเรื่องภัยธรรมชาติ ตั้งเป็นกองทุนประกันภัยพืชผล มาตรการช่วยเหลืออื่นนอกเหนือจากการรับจำนำพืชผล หากราคาพืชผลตกต่ำ และการตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับเกษตรกร ในลักษณะคล้ายกับกองทุนประกันสังคม</p>	<p>๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง จะต้องร่วมกันจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะด้านขึ้นมาดูแลเรื่องการประกันภัยพืชผลเกษตรโดยตรง</p> <p>๒. การประกันภัยพืชผลทางการเกษตรที่ให้ความคุ้มครองเกษตรกรอย่างเป็นระบบ โดยรัฐบาลเพียงแต่จัดสรรงบประมาณประจำปีมาสมทบเบี้ยประกันภัยร่วมกับเกษตรกรเท่านั้น และไม่ต้องมีโครงการช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อประสบภัยธรรมชาติ</p> <p>๓. เมื่อดำเนินการประกันภัยพืชผลได้ระยะหนึ่งแล้ว ฐานะเกษตรกรเริ่มกระเตื้องขึ้น รัฐบาลน่าจะเริ่มจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับเกษตรกรในลักษณะคล้ายกับกองทุนประกันสังคมให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมออมเงินส่วนหนึ่งจากรายได้สุทธิจากการเกษตร และรัฐบาลจะร่วมกันสมทบให้แก่เกษตรกรที่นำฝาก</p>

สรุปประเด็นข้อคำถาม ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่สำคัญจากผู้เข้าร่วมการสัมมนา

๑. ทำไมบริษัทประกันใหญ่ ๆ อย่างเช่น เมืองไทยประกันชีวิต ภัทรประกันภัย ไทยประกันชีวิต ไม่มีบทบาทในเรื่องเรื่องประกันภัยพืชผล และรัฐบาลจ่ายแต่ละปีประมาณหลายหมื่นล้านบาทในแต่ละปี

ตอบ การประกันภัยพืชผลมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ และคุ้มครองหมดทุกประเภทของภัย ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ฝนแล้ง แมลง พืช ผลการดำเนินงานในท้ายที่สุดคือขาดทุน จนไม่มีบริษัทประกันภัยเข้าร่วมโครงการ แต่ทั้งนี้รัฐบาลไม่ได้คำนึงนโยบายประกันภัยพืชผลในรูปแบบต่าง ๆ แต่ความต่อเนื่อง ของอายุของรัฐบาลไม่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงบ่อย การให้ความสนับสนุนจากรัฐบาลยังไม่เด่นชัด จนปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับความช่วยเหลือจาก World Bank เรื่องการประกันพืชผลโดยใช้ดัชนีภูมิอากาศ แต่ไม่สามารถคุ้มครองทุกภัยได้กำหนด

เฉพาะภัย ดัชนีสำหรับภัยแล้ง ดัชนีสำหรับน้ำท่วม ประสานโดยตรงกับชนิดของพันธุ์พืชอีกด้วย ความสำเร็จของโครงการไม่สามารถที่จะมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะทำหน้าที่ในลักษณะของอาสาสมัครได้ตลอดไป ในเบื้องต้นทางสมาคมวิทยาศาสตร์ได้อนุเคราะห์ค่าใช้จ่ายเรื่องเครื่องวัดน้ำฝน ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ กว่าบาท ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ อัตราความเสียหายค่อนข้างชัดเจน โอกาสเรื่องผลกำไรไม่มี เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้บริษัทประกันภัยถอนตัวออกมา และทำไมบริษัทประกันใหญ่ ๆ อย่างเช่น เมืองไทยประกันชีวิต ไทยประกันชีวิต พอเรื่องประกันภัยพืชผลทำไมไม่มีบทบาทในเรื่องนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกันภัยแยกเป็น ๒ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติประกันชีวิต และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย ซึ่งการประกันชีวิตไม่สามารถที่จะทำประกันวินาศภัยได้ เรื่องการประกันภัยพืชผลการเกษตรนั้นเป็นประเภทหนึ่งที่อยู่ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยและเป็นโครงการที่เริ่มจากการอาสาสมัคร ในอนาคตถ้าขยายมากขึ้น โครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์ ที่จะสามารถกำหนดอัตราพันธุ์พืชได้เหมาะสม มีการจัดโซนนิ่งที่ดี ต้องมีการร่วมมือกันอย่างจริงจัง ถ้าพืชใดที่ประสบปัญหาปีใด ปีหน้าก็ไม่ปลูกพืชนั้นในปีต่อไป ต้องมีการบริหารจัดการเรื่องพื้นที่ว่าไม่สามารถปลูกพืชชนิดนี้ได้อีก (นางคมคาย ชูสรานนท์ รองเลขาธิการ คปภ.)

ตอบ สมาคมประกันวินาศภัย จำนวนความเสี่ยงในเรื่องของการประกันภัยเบ็ดเตล็ด มี ๕ กลุ่มหลัก คือ เบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบทางกฎหมาย เบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวข้องกับทางด้านงานวิศวกรรม เบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุทางด้านบุคคล และทางด้านเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ การประกันภัยพืชผลอยู่ในประเภทเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ประเภทของความเสี่ยงมีค่อนข้างหลากหลาย แต่ละบริษัทมีความชำนาญในเรื่องของการวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยแตกต่างกันไป เมื่อมีการประกันภัยอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษขึ้นมา มีบริษัทที่เข้ามาร่วมจำนวนหนึ่ง ในเรื่องของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงมีหลายรูปแบบ และทางด้านประกันภัยเป็นวิธีหนึ่งที่จะบริหารความเสี่ยง ถ้าบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยง เช่นน้ำท่วมซ้ำซาก ถ้าจะเอาวิธีการบริหารความเสี่ยงในเรื่องประกันภัยมารองรับ เข้ามาในรูปแบบนี้นั้นไม่ยั่งยืน ควรให้ความรู้ในเรื่องบริหารความเสี่ยงในรูปแบบอื่น การบริหารความเสี่ยงในแต่ละอย่างควรมีวิธีการอย่างไร (นายถนัด จีระชัยไพศาล ประธานคณะกรรมการประกันภัยเบ็ดเตล็ด อุบัติเหตุและสุขภาพ สมาคมประกันวินาศภัย)

๒. ในส่วนของการประกันภัยพืชผลในต่างประเทศมีความหลากหลาย ในส่วนงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการ วิธีการใดดีที่สุด ในต่างประเทศมีวิธีดำเนินการอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (นายประกาศิต ศรีแก้ว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)

ตอบ การประกันภัยมีหลายรูปแบบและหลายวิธีการ เนื่องจากไม่มีรูปแบบไหนที่ดีที่สุด และเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ รูปแบบที่สามารถคุ้มครองได้ทุกอย่างอยู่ไม่ได้เนื่องจากไม่มีเสถียรภาพทางการเงิน รูปแบบที่ต่างประเทศได้ลองศึกษานั้นคือ แยกส่วน แยกภัย แยกพืช แยกความเสี่ยง และหาวิธีการประกันภัยที่เหมาะสมที่สุดกับภูมิภาคนั้น ๆ พืชนั้น ๆ ซึ่งไม่มีประเทศใดที่ใช้การประกันรูปแบบเดียวและแก้ปัญหาได้ทุกอย่างและที่สามารถคุ้มครองได้ทุกอย่าง ในการบูรณาการในต่างประเทศเริ่มมี

แนวคิดที่ว่าในเมื่อการประกันภัยมีข้อดีข้อเสียต่างกัน สามารถที่จะนำมารวมกันได้หรือไม่เช่น ในประเทศอินเดียมีระบบดัชนีพื้นที่และดัชนีภูมิอากาศ สามารถนำทั้งสองดัชนี มาบูรณาการรวมกันได้หรือไม่ในหนึ่งกรรมธรรม์ โดยให้มีการจ่ายเงินสองชั้น โดยชั้นที่หนึ่ง หลังฤดูการเพาะปลูก ใช้อ่านค่าดัชนีอากาศไปก่อน ถ้าดัชนีอากาศชี้ว่ามีภาวะความแล้งอย่างรุนแรงหรือฝนตกรุนแรง สามารถจ่ายค่าประกันชั้นแรกให้กับเกษตรกรไปก่อนได้อย่างรวดเร็ว ชั้นที่สอง ดัชนีผลผลิตเชิงพื้นที่ เข้ามาดูว่าในชั้นแรกไม่สามารถรองรับได้ จึงใช้ดัชนีนี้เข้ามาจับได้ ทั้งนี้ยังอยู่ในระดับพิจารณา (นางอรศรีณีย์ มนูอมร World Bank)

ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการวิสามัญฯ นายวรวุฒิ ตันตวินิช ได้เสนอเพิ่มเติมในเรื่องเครื่องตรวจวัดน้ำฝน ดังนี้

การทำประกันข้าว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการวัดปริมาณน้ำ การวัดน้ำฝนไม่สามารถวัดได้มากนัก การที่ฝนตกในกระถางหรือพื้นที่แคบมีผลต่อปริมาณน้ำค่อนข้างน้อย น้ำที่มีผลกระทบในการปลูกข้าวคือน้ำท่า ซึ่งไม่จำเป็นต้องวัดแต่ฝนอย่างเดียว สามารถใช้น้ำท่าจากสถานีวัดน้ำต่างๆ ก็ได้

ภาพ ๔- ๒๐ กิจกรรมการเสวนาเรื่องแนวทางการประกันภัยพืชผลการเกษตรที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

๕.๒.๕ เสนาเรื่อง “การพัฒนาลุ่มน้ำยมด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุน : ลดภัยธรรมชาติ
(ธนาคารน้ำลุ่มน้ำยม)”

วันศุกร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๒

ห้องประชุมรับรอง ๑-๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

วัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาลุ่มน้ำยมด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภค บริโภค เพื่อการเกษตร ได้อย่างเพียงพอทั่วถึงและเป็นธรรม</p> <p>๒. เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหากลุ่มน้ำยมพิบัติทางธรรมชาติ ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มน้ำยมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากปัญหากลุ่มน้ำยมพิบัติทางธรรมชาติ อันเกิดจากอุทกภัย และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบอย่างยั่งยืนต่อไป</p> <p>๓. เพื่อให้แม่น้ำยม ลำน้ำสาขาในพื้นที่ลุ่มน้ำยมได้รับการพัฒนา อย่างถูกต้องโดยมีการพัฒนาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งระบบ อันได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ อันเป็นการพัฒนาแบบอย่างยั่งยืน</p> <p>๔. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเสวนามาสรุปและประมวลผลเพื่อจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาลุ่มน้ำยม เพื่อให้เกิดการพัฒนาลุ่มน้ำยมอย่างยั่งยืน</p>	<p>๑. พัฒนาแม่น้ำยม ลำน้ำสาขา ๑๖ แห่ง ลำน้ำย่อย ๒๖ แห่ง ลำห้วยต่างๆ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาสำคัญลุ่มน้ำยม</p> <p>๒. สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่แม่น้ำยมไหลผ่าน โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัย ทั้งบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำยม ลำน้ำสาขา และบริเวณพื้นที่ลาดชันที่ได้รับผลกระทบจากน้ำป่าไหลหลากและโคลนถล่ม</p> <p>๓. คุณภาพของแม่น้ำยมและลำน้ำสาขาอยู่ในระดับมาตรฐาน สะอาด เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภค</p> <p>๔. สภาพป่าต้นน้ำที่ถูกบุกรุกทำลายได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนมีสภาพอุดมสมบูรณ์เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัยได้อย่างยั่งยืน</p>	<p>แหล่งน้ำต้นทุนที่เกิดขึ้นได้นั้นคือพื้นที่บริเวณต้นน้ำ โดยจะต้องเก็บน้ำไว้ในดินและทำให้ดินนั้นอยู่กับที่ เมื่อเราสามารถเก็บน้ำไว้ในดินได้ก็จะทำให้เรามีน้ำใช้ตลอดปีซึ่งน้ำจะค่อยๆ ไหลจากต้นน้ำไปที่ปลายน้ำ ส่วนเรื่องการเก็บดินไว้กับที่ก็จะทำให้น้ำไม่เกิดตะกอน และสิ่งสำคัญคือการอนุรักษ์ต้นน้ำที่อยู่ตามลุ่มน้ำเพราะต้นน้ำเป็นส่วนที่สำคัญในการสร้างแหล่งน้ำต้น และจากงานวิจัยต่างๆ ยังได้พบว่าการสร้างฝายแม้วผสมผสานจะช่วยให้ น้ำไหลลงดินได้มากยิ่งขึ้น เกิดตะกอนน้อยลง และสามารถกักเก็บน้ำได้มากยิ่งขึ้น สุดท้ายในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ควรให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อป้องกันการบุกรุกและให้รู้สึกถึงความเปิดเจ้าของเกิดความหวงแหนในทรัพยากรต่างๆ</p>

LIART

สรุปประเด็นคำถาม ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะที่สำคัญจากผู้เข้าร่วมการสัมมนา

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา นิยม ภาควิชาอนุรักษนิยม สาขาการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องดำเนินการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่นับวันจะยิ่งลดลง ทุกที่ตั้งจะเห็นได้จากโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการปาร์กน้ำ หรือโครงการฝายชะลอน้ำ เป็นต้น ซึ่งในการก่อสร้างฝายชะลอน้ำนั้นไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปก่อสร้างในลำน้ำที่น้ำไหลผ่านเสมอไป โดยทั่วไปต้องก่อสร้างในร่องน้ำขนาดเล็กริเวณต้นน้ำโดยไม่จำเป็นต้องก่อสร้างขนาดมากโดยมีหลักการ คือ เก็บน้ำฝนไว้ดินและเก็บดินให้อยู่กับที่ เพื่อป้องกันการพังทลายของดินเพราะหากเกิดการพังทลายของดินแล้วจะทำให้เกิดผลกระทบตามอย่างมากคุณภาพของน้ำจะเสียไปใช้ในการอุปโภคบริโภคไม่ได้ ระบบนิเวศน์เสียไป ดังนั้นเราจึงควรเร่งหาแนวทางในการป้องกันภัย มิใช่ให้เกิดปัญหาแล้วจึงมาหาแนวทางในการแก้ไข

๒. พระครูวิจิตรธรรมนิเทศน์ กรรมการลุ่มน้ำยม

๑. ปัจจุบันการทำงานในเชิงบูรณาการในระดับพื้นที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เพราะยังการประสานงานในระดับพื้นที่การทำงานจึงมีลักษณะต่างคนต่างทำขาดการบูรณาการในการทำงานสิ้นเปลืองงบประมาณ

๒. สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐได้ไปดำเนินการก่อสร้างตามลุ่มน้ำยม มีมากจนเกินไป และไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ให้คุ้มค่าต่อจำนวนงบประมาณของรัฐสามารถ หน่วยงานของรัฐควรที่จะบริหารจัดการให้สิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่และคุ้มค่ากับงบประมาณ และควรที่จะมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อให้สามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้เต็มประสิทธิภาพ

๓. การก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำยม เห็นว่าการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำยมได้อย่างแท้จริง เนื่องจากจะไม่สามารถกักเก็บน้ำที่มีปริมาณมากไว้ได้ทั้งหมด และในการก่อสร้างดังกล่าวต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาล แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง

๔. ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำยม ไม่ควรมุ่งเน้นแต่เฉพาะการสร้างเขื่อนเท่านั้น แต่ควรที่จะมองปัญหาต่าง ๆ ประกอบให้รอบด้าน เช่น การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ประสบภัยและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง เป็นต้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครบวงจร

๕. ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำยม ควรที่จะมีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ให้ความครบถ้วน และควรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้เข้ามาส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและต้องไม่เป็นการชี้นำทางคิดให้กับประชาชนในพื้นที่

LIRT

๓. นายอุดม ศรีสุภา ตัวแทนชาวบ้านตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่

การปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำยมไม่ควรเพิ่งเล็งแต่เฉพาะการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นเท่านั้น เพราะการก่อสร้างต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนและยังเป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศน์อีกด้วย แต่ภาครัฐควรที่มุ่งเน้นแนวทางการปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำยมไปที่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำสาขาที่ไหลลงสู่ลุ่มน้ำยม

๔. นายวิฤทธิ กรียะปราณี คณะกรรมการลุ่มน้ำยม จังหวัดแพร่

การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งลุ่มน้ำยม หากภาครัฐมีความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหา ก็ควรที่จะมีการผลักดันเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งลุ่มน้ำยมให้เป็นวาระแห่งชาติเนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน

๔.๒.๕ สัมมนาเรื่อง “การบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาคูทกภัยและภัยแล้งลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน สาละวิน โขง(เหนือ) และกก ในภาคเหนือไปสู่การปฏิบัติ”

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม ถึง วันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

โรงแรมโลดัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข้อเสนอแนะ
<p>๑. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต</p> <p>๒. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคูทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน่าน ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) และลุ่มน้ำกก ได้รับทราบเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการแก้ไขปัญหของแต่ละหน่วยงาน</p> <p>๓. เพื่อระดมความคิดเห็นของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารและผู้แทนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่</p>	<p>๑. คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคูทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน่าน ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) และลุ่มน้ำกก ได้มีเวทีเพื่อแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะและสะท้อนสภาพปัญหา ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว</p> <p>๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อนำไปกำหนดมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาคูทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน่าน ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) และลุ่มน้ำกก ได้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แท้จริง</p>	<p>ปัญหาการอนุญาตและการพิจารณาโครงการ</p> <p>๑. โครงการพระราชดำริ</p> <p>๒. โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของประเทศ</p> <p>๓. โครงการพัฒนาด้านสังคม</p> <p>- ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เกิดปัญหามวลชน</p> <p>๔. โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ</p> <p>- ปัญหาการช่วยเหลือและชดเชยของรัฐ</p> <p>- ปัญหาการสูญเสียทรัพย์สินของประชาชนถ้าได้รับอนุญาต</p> <p>- ลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณของรัฐ</p> <p>- ทำให้ผลผลิตเพิ่ม</p> <p>- รายได้เพิ่ม</p> <p>๕. การสนับสนุนและการช่วยเหลือให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่</p>

วัตถุประสงค์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข้อเสนอแนะ
<p>ทำการศึกษาเกี่ยวกับลุ่มน้ำทางภาคเหนือ ทั้งภาครัฐ/ภาคเอกชน คณะกรรมการลุ่มน้ำภาคเหนือ และประชาชนในพื้นที่ ในการประสานนโยบายของแต่ละหน่วยงาน ให้เป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกันอย่างบูรณาการ</p> <p>๔. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมมนา มาสรุปและประมวลเพื่อจัดทำโครงการแผนงาน โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขง(เหนือ) และลุ่มน้ำกก ให้เป็นรูปธรรมและนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย</p>	<p>และสามารถกำหนดรายละเอียดในการจัดทำงบประมาณของหน่วยงานให้มีความสอดคล้องกันต่อไป</p> <p>๓. เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งเป็นกลไกหลักของวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๔. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการจัดสัมมนาไปใช้ในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) และลุ่มน้ำกก ให้มีการบูรณาการกันอย่างเป็นรูปธรรมและนำเสนอต่อรัฐบาล เพื่อกำหนดนโยบายต่อไป</p>	<p>๖. ผู้เป็นเจ้าของที่ดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรมอุทยานฯ กรมป่าไม้ กรมการปกครอง กรมธนารักษ์ และที่สาธารณประโยชน์ หน่วยงานอื่นๆ และที่เอกชน ฯลฯ <p>๗. กรณีป่าไม้จะมี พ.ร.บ. มติ ครม. กำหนดการห้ามและการอนุญาตไว้</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ - พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ - พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ และฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕ - พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ - มติครม. ว่าด้วยการกำหนดคุณภาพ ลุ่มน้ำ 1A, 1B ฯลฯ <p>๘. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีโลกร้อน - กรณีของฝนแล้งและน้ำท่วม - กรณีของมลพิษทางอากาศ <p>ทั้งนี้ ประเทศไทย จะต้องให้มีพื้นที่ป่าไม้ ๔๐ % ของประเทศ จึงจะเกิดภาวะสมดุลทางธรรมชาติ</p>

ภาพ ๔- ๒๑ การแบ่งกลุ่มสัมมนาของประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาครัฐ
 Legislative Institutional Repository of Thailand

๔.๓ ผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คณะต่าง ๆ

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ขึ้น จำนวน ๖ คณะ เพื่อดำเนินการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเกิดภัย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหาธรรมชาติ ด้านต่าง ๆ

๔.๓.๑ คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
เพื่อทำการศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว ในประเทศไทย และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในภาพรวม อย่างเป็นระบบ	<ol style="list-style-type: none">๑. สัมมนาเรื่อง “ปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม”๒. เสวนาเรื่อง “แนวทางการประกันภัยพิชผลการเกษตรที่เกิดจากภัยธรรมชาติ”๓. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาหอยเลื่อนมีพลังที่เกิดจากแผ่นดินไหว เขื่อนวชิราลงกรณ และเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี๔. ศึกษาดูงานเพื่อตรวจสอบพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม ดินโคลนถล่มอย่างรุนแรงในจังหวัดอุตรดิตถ์	<ol style="list-style-type: none">๑. ควรกำหนดให้การบริหารจัดการดินถล่มเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากการจัดการเรื่องดินถล่มเป็นการดำเนินการที่มีหน่วยงานเกี่ยวข้องจำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินการได้โดยหน่วยงานเดียว และปัญหาภัยดินถล่มเป็นภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มจะรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลโดยพลฯ นายกรัฐมนตรี ควรเป็นผู้นำการปฏิรูประบบการบริหารจัดการภัยดินถล่ม ด้วยการประกาศให้การจัดการภัยดินถล่มเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้มีการทุ่มเทพลัง ทรัพยากร และเวลา ในการผลักดันการปฏิรูปการจัดการดินถล่มให้เป็นผลสำเร็จ๒. สำนักนายกรัฐมนตรี ควรเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก (Focal Point) ในการดำเนินการ โดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ จัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณที่เน้นในเรื่องการปฏิบัติการเชิงรุก คือ เน้นในเรื่องการป้องกันแทนการแก้ไข โดยพิจารณาจัดทำแผนลดความเสี่ยงและระบบการเตือนภัยที่ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้รับค่าเตือนทันเวลา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน และการสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยถึงภัยดินถล่มที่ประชาชนอาจได้รับผลกระทบ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น๓. เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันปัญหาดินถล่ม อย่างเป็นบูรณาการและเป็นระบบเดียวกัน จึงต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานกัน เพื่อจัดการซ้ำซ้อนของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
		<p>จึงทำให้ยังขาดการบริหารจัดการของข้อมูลดิบ (Raw Data) ที่แต่ละหน่วยงานต่างมีศักยภาพในการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จึงทำให้มิได้มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการนำมาประมวลเป็นข้อมูลผ่านการวิเคราะห์แล้ว (Analysis Data) จึงทำให้สมควรที่จะแบ่งการบริหารจัดการในปัญหานี้ออกเป็นทั้งในระดับประเทศโดยมีรัฐบาลเป็นศูนย์กลาง และกระจายการบริหารจัดการเฉพาะหน้าให้แก่ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการร่วมกันบริหารจัดการเป็นแนวทางเดียวกันอย่างเป็นระบบ</p> <p>๔. ต้องมีนโยบายในการคุ้มครองพื้นที่ป่าต้นน้ำให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่า เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดดินถล่ม ต้องมีมาตรการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการคุ้มครองป่าอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้ป่าถูกทำลายอันจะทำให้เกิดเหตุการณ์โคลนถล่มขึ้นอีก เช่น จังหวัดอุตรดิตถ์พื้นที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินโคลนถล่มในพื้นที่อำเภอเมืองลับแล และท่าปลา ซึ่งสาเหตุของน้ำท่วม ดินโคลนถล่ม เกิดจากป่าต้นน้ำถูกบุกรุกทำลายโดยประชาชน คือ การบุกรุกที่ดินในเขตป่าจนทำให้รัฐต้องกำหนดเป็นนโยบายผ่อนผันให้มีการแจ้งการครอบครอง มีการขยายพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ เข้าไปปลูกในพื้นที่ป่าเดิม เช่น ทุเรียน สางสาด ข้าวโพด ยางพารา ฯลฯ โดยเปิดหน้าดินพื้นที่ป่าเดิมออกด้วยการแผ้วถางและเผาป่าเป็นการทำลายความหลากหลายทางชีวภาพให้หายไป และพืชเศรษฐกิจเหล่านี้ไม่มีศักยภาพที่จะทำหน้าที่แทนป่าไม้ที่อยู่เดิมได้ เพราะรูปแบบเพาะปลูกเป็นการปลูกพืชเป็นแนวเส้นตรงเรียงเป็นแถว รากของพืชไม่มีความแข็งแรงพอที่จะยึดหน้าดินเอาไว้</p> <p>๕. แนวทางการประกันภัยพืชผลเกษตร เป็นการแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ที่ควรนำมาใช้จะเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกร ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ได้รับการชดเชยความเสียหายของผลผลิตการเกษตรที่เป็นธรรม แทนการเยียวยาโดยภาครัฐ</p>

๔.๓.๒ คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
<p>ลุ่มน้ำยมเป็นลุ่มน้ำเดียวที่ยังไม่มีแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ไว้เพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำมีเพียงแหล่งเก็บกักน้ำในลุ่มน้ำย่อยที่มีศักยภาพเก็บน้ำได้เพียงประมาณ ๑๐ เพอร์เซ็นต์ ของปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยของลุ่มน้ำ จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน ภัยทกภัยแล้ง และปัญหาคุณภาพน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสุขภาพจิตรวมทั้งสุขภาพกายของประชาชนในลุ่มน้ำยม และจังหวัดใกล้เคียงตลอดมา การมุ่งแก้ปัญหานี้ จึงเป็นเป้าประสงค์ของการทำงาน ของคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ วุฒิสภา</p>	<p>๑. เสวนาเรื่อง “การพัฒนาลุ่มน้ำยมด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุน : ลดภัยธรรมชาติ (ธนาคารน้ำลุ่มน้ำยม)”</p> <p>๒. สัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหอทกภัยและภัยแล้ง ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่านสาละวิน โขง (เหนือ) และกก ในภาคเหนือไปสู่การปฏิบัติ”</p> <p>๓. ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังการบรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น</p> <p>๔. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหอทกภัยและภัยแล้งบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำยม จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย</p> <p>๕. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี</p> <p>๖. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหอทกภัยแล้งตามลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน บริเวณตอนต้นลุ่มน้ำยมและตอนต้นลุ่มน้ำน่าน จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่าน</p> <p>๗. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช</p> <p>๘. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหอทกภัยและภัยแล้งบริเวณพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติในภาคตะวันออกเฉียง</p>	<p>การแก้ไขปัญหอทกภัยและภัยแล้งในลุ่มน้ำยมจำเป็นต้องมีมาตรการต่าง ๆ หลาย ๆ มาตรการประกอบกัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ มิเช่นนั้นแล้วจะแก้ปัญหานี้ไม่จบสิ้น จะยังคงเกิดภัยแล้งและอุทกภัย ตลอดจนแผ่นดินเลื่อน โคลนถล่มเป็นประจำและจะเกิดมากขึ้น ทางคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ พิจารณามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้</p> <p>๑. เร่งดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยเร่งด่วนที่สุด เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน หรือธนาคารน้ำ ในลุ่มน้ำยม ตามแผนที่ได้มีการศึกษาไว้</p> <p>๒. ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๙ พร้อมเร่งสำรวจหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมกับการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ต้นลุ่มน้ำยม พร้อมทั้งการออกแบบ จัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของลุ่มน้ำยม</p> <p>๓. เร่งดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงคลองชักน้ำแม่่น้ำยม - น่าน ผ่าน ปตร.ทกบท เพื่อลดยอดน้ำหลากตามศักยภาพที่สามารถดำเนินการได้ พร้อมทั้งปรับปรุงพื้นที่แก้มลิงต่าง ๆ เช่น ท่งทะเลหลวง เป็นต้น เพื่อการชะลอน้ำหลาก และสามารถเก็บน้ำบางส่วนไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง</p> <p>๔. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร ให้ดำเนินการได้ตามความสมัครใจของเกษตรกร โดยรัฐบาลต้องดำเนินการเป็นแปลงสาธิตตัวอย่างในพื้นที่นำร่อง เพื่อเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วม</p>

๔.๓.๓ คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อุทกภัยและภัยแล้ง เป็นปัญหาด้านสาธารณภัยที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยมา ยาวนาน ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น อันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมากมาย โดยปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำที่ไม่เป็นระบบ ขาดการบูรณาการแผนงานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และขณะเดียวกันก็ประสบ กับปัญหาน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก รวมทั้งพื้นที่ต้นน้ำถูกทำลาย การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ธุรกิจ บ้านจัดสรร การพัฒนาอุตสาหกรรม และการเพิ่มขึ้นของพื้นที่การเกษตร จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิด ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้วยเช่นกัน

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
เพื่อทำการศึกษามูลเหตุของ ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งใน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใน ภาพรวมอย่างเป็นระบบ	๑. สัมมนาเรื่อง “การบูรณาการแผน แม่บทเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ น้ำท่วม น้ำโขง ซี มูล ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือไปสู่การปฏิบัติ” ๒. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วมและ ภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม	ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการบูรณาการแผนงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ มี หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ และต้องให้ ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการ ติดตามประเมินผล ซึ่งคณะกรรมการ วิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบ ภัยธรรมชาติ วุฒิสภา จักได้นำแผนแม่บท แบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เสนอต่อรัฐบาล เพื่อขอรับการ สนับสนุนแผนงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

๔.๓.๔ คณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ

ภัยพิบัติธรรมชาติสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดความตระหนักในการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้น ทั้งที่ ภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มเพิ่มความถี่ และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานในการบริหารจัดการภัยพิบัติธรรมชาติมีประสิทธิภาพและเกิดความแน่นอน จึงต้องมีการตรากฎหมายเพื่อรับรองสิทธิของปัจเจกชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติในการที่เรียกร้องสิทธิดังกล่าวให้รัฐคุ้มครอง กฎหมายจึงมีความสำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์ขอบอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการภัยพิบัติธรรมชาติที่สอดคล้องกับกฎหมายมิใช่เป็นเพียงนโยบายเฉพาะหน้าที่ประกาศใช้ภายหลังจากที่เกิดภัยพิบัติขึ้น

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
เพื่อพิจารณาศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติที่เป็นปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ บรรเทาหรือป้องกันภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ แก่ผู้ประสบภัย ให้ความเห็นและเสนอแนะร่างกฎหมายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ หรือมีผลกระทบต่อสังคมหรือประชาชนโดยรวมต่อผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป ตลอดจนพิจารณาศึกษากิจการหรือภารกิจอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติตามที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ มอบหมาย		<p>จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องในเชิงวิชาการและในเชิงการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาและอุปสรรคข้างต้นในแต่ละข้ออาจแก้ไขได้ตามแนวทาง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">๑. เนื้อหากฎหมายหลายฉบับยังล้าสมัย ไม่สามารถครอบคลุมภัยพิบัติธรรมชาติทุกประเภท เนื่องจากกฎหมายที่เป็นอยู่ปัจจุบันมุ่งเน้นโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ โดยขาดสาระสำคัญในเรื่องหลักการ ในเรื่องสิทธิของประชาชนที่ต้องได้รับความคุ้มครอง ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของกฎหมายในเรื่องการป้องกันและเยียวยาผู้ประสบภัยธรรมชาติ กฎหมายควรต้องมีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนที่มีอยู่ทุกชั้นตอน ตั้งแต่การป้องกันจนถึงการฟื้นฟูเยียวยา๒. มาตรการการบังคับใช้กฎหมายและบทกำหนดโทษตามกฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนเบาไป เมื่อเปรียบเทียบกับผลกระทบอันร้ายแรงที่เกิดขึ้น ดังนั้น กฎหมายควรปรับปรุงเพิ่มระดับของโทษให้ครอบคลุมทั้งทางอาญาและความรับผิดชอบทางแพ่งสำหรับการกระทำความผิดกฎหมายไม่ว่าจะโดยเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ๓. กฎหมายขาดมาตรการและกลไก เพื่อเยียวยาความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนั้น กฎหมายต้องมีมาตรการและกลไกที่ชัดเจน ที่เป็นหลักประกันการใช้สิทธิของประชาชนในการเรียกร้อง เพื่อการชดเชยเยียวยาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมมาตรการเพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การประกันภัยพิชฌณาการเกษตรจากภัยธรรมชาติ

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
		<p>๔. การประสานงานอย่างเป็นระบบในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมการ การแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤต และการประเมินความเสียหาย หลังเกิดวิกฤติ หน่วยงานของรัฐยังมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้นหากมีกระบวนการบูรณาการในการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีระบบและเป็นลำดับอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมีกรอบกระบวนการที่แน่นอนในแต่ละช่วงเวลาที่สามารถตอบสนองประสิทธิผลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยและมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชิงพื้นที่ที่เหมาะสม ในการจัดการ จัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผล จากข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลายที่ต้องใช้ในการจัดการร่วมกันอย่างถาวร ทั้งนี้โดยใช้กรอบพื้นที่ที่เสี่ยงภัยประเภทต่างๆเป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเชิงบูรณาการ ไม่ใช่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการภัยพิบัติโดยใช้เขตพื้นที่การปกครองเป็นหลักในการบริหารจัดการ</p> <p>๕. การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่กฎหมายและการบริหารงานในพื้นที่ควรมุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ อันอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการในการเตรียมพร้อม และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย</p> <p>๖. ขาดงบประมาณที่เพียงพอในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ จึงจำเป็นต้องอาศัยการสร้างบุคลากรที่เชี่ยวชาญ มีความพร้อมทางเทคโนโลยีและเครื่องมือเป็นจำนวนมากให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อรับมือกับภัยที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ตลอดจนต้องดำเนินการเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอจึงจำเป็นเพื่อให้ป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๗. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ จึงควรเร่งผลิตบุคลากร ความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติประเภทต่างๆ อย่างแท้จริง ทั้งในระดับบุคลากรทางด้านวิชาการ ผู้ปฏิบัติในพื้นที่</p>

๔.๓.๕ คณะอนุกรรมการวิสามัญน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหากภัยธรรมชาติ

การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งอย่างบูรณาการ จำเป็นต้องใช้มาตรการหลาย มาตรการร่วมกันโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งมาตรการเร่งด่วน มาตรการระยะ สั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องแก้ไข ปัญหาทั้งลุ่มน้ำ และประชาชนในท้องถิ่นที่ประสบภัยต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องยิ่งที่ ต้องส่งเสริมให้มีการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการเติมน้ำในช่วงฤดูน้ำ หลาก เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม และแก้ไขปัญหาคความขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดย ส่งเสริมให้มีการศึกษาการระบายน้ำจากพื้นที่แก้มลิงในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ลงสู่ชั้นน้ำบาดาล ระดับตื้นที่เป็นชั้นน้ำบาดาลเดิม เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมขังในเขตกรุงเทพและปริมณฑล อีกทั้ง สนับสนุนให้ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคเพื่อแก้ไขปัญหากภัยแล้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเร่งแก้ไขพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ บางมาตราที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้าน การเติมน้ำหรือการระบายน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาล เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
<p>เพื่อศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง วิธีการพัฒนาน้ำบาดาล ประเภทต่าง ๆ และการฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล อันเป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่ช่วยบรรเทาปัญหากภัยธรรมชาติ โดยเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้ ในการบรรเทาปัญหากภัยธรรมชาติ โดยการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เป็นประโยชน์ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งนำเสนอกลไก เครื่องมือ และวิธีการในการบรรเทาปัญหากภัยธรรมชาติ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ตลอดจน การปรับปรุงและฟื้นฟูประสิทธิภาพบ่อนบาดาล การพัฒนาน้ำบาดาล รวมทั้งการติดตาม ประเมินผล การบรรเทาปัญหากภัยธรรมชาติโดยการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำบาดาลและน้ำผิวดิน</p>		<p>จากผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ได้ข้อสรุป ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ควรเร่งรัดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ด้านน้ำ จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ราบภาคกลางตอนบนร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญห น้ำท่วม-ภัยแล้งอย่างเป็นระบบ เนื่องจากปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องแก้ไขด้วยมาตรการต่าง ๆ หลายมาตรการ ร่วมกัน ๒. สนับสนุนให้มีการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้น เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม-ภัยแล้งโดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่ม น้ำยม ซึ่งขณะนี้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ในระหว่าง ทดลองการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้น โดยต้อง ดำเนินการขยายโครงการอย่างเป็นระบบและกำหนดพื้นที่ เติมน้ำตั้งแต่ต้นน้ำยมในบริเวณอำเภอเชียงม่วนจนถึง พื้นที่ท้ายน้ำ รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์หลักเพื่อระบาย น้ำในฤดูน้ำหลากกักเก็บไว้ในชั้นน้ำบาดาลระดับตื้น สำหรับแก้ไขปัญหาน้ำท่วม รวมทั้งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วง ฤดูแล้ง ๓. การแก้ไขปัญหากภัยแล้งด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ควรสนับสนุนให้ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำหลักสำหรับ ระบบประชาชนขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากน้ำ

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ข้อเสนอแนะ
		<p>บาดาลเป็นแหล่งน้ำที่มั่นคง (reliable resource) กล่าวคือน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำที่ให้ปริมาณน้ำสม่ำเสมอตลอดทุกฤดูกาล รวมทั้งมีคุณภาพน้ำที่คงที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล จากข้อมูลการประเมินศักยภาพน้ำบาดาลของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ น้ำบาดาลมีศักยภาพเพียงพอสามารถการแก้ปัญหาภัยแล้งซ้ำซากให้หมดสิ้นไปได้เกือบทั้งหมดทั้งในลักษณะถาวรและกึ่งถาวร ภายใต้เงื่อนไขและกติกการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลตามขีดความสามารถทางธรรมชาติ</p> <p>๔. การแก้ไขกฎหมาย พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ.๒๕๒๐ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อควบคุมการใช้น้ำบาดาลในพื้นที่วิกฤติ (เขตอาณาที่เกิดแผ่นดินทรุด) เพื่อลดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมไปกับการป้องกันมิให้เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ</p> <p>ในขณะที่เดียวกันก็ผนวกการดำเนินการในเรื่องของการอนุรักษ์ <u>โดยเน้นมาตรการควบคุมในด้านการใช้ มิได้เน้นมาตรการการหรือการดำเนินการในด้านพื้นที่อนุรักษ์</u> แม้ว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว ๓ ครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒๕๔๕ และ๒๕๔๖ ดังนั้นยังมีบางมาตราในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการเติมน้ำหรือการระบายน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาล และจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตราต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลได้โดยสะดวก</p>

บทที่ ๕

มาตรการและการแก้ไขปัญหาคือพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ในเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ พบว่าหน่วยงานแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติ ขาดการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน ไม่มีกระบวนการดำเนินการร่วมกันที่แน่นอนในแต่ละช่วงเวลา จึงไม่สามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาคือพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕.๑ ข้อเสนอแนะและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

๕.๑.๑ การบูรณาการแผนงาน

การบูรณาการแผนงานต้องมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ ในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมการ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาคือพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ และการประเมินความเสียหายหลังเกิดวิกฤติ หน่วยงานของรัฐยังมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น หากมีการบูรณาการในการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน โดยมีกระบวนการที่แน่นอนในแต่ละช่วงเวลาและบังเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชิงพื้นที่ที่เหมาะสม ในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผลจากข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลายที่ต้องใช้ในการจัดการร่วมกันอย่างถาวร ทั้งนี้โดยใช้พื้นที่ที่เสี่ยงภัยประเภทต่าง ๆ หรือพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นกรอบในการจัดการเชิงบูรณาการ เพื่อสนับสนุนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗

๕.๑.๒ การจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณต้องเป็นไปตามแผนงานโครงการที่มาจากแผนแม่บท (Master plan) โดยรวม ในการแก้ไขปัญหาคือพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ทั้งนี้ให้แต่ละหน่วยงานบูรณาการแผนงานและงบประมาณในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำซ้อนและสิ้นเปลือง อันจะเป็นแนวทางในการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยขอให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาสนับสนุนในประเด็นดังกล่าวด้วย

๕.๑.๓ โครงสร้างและภารกิจของหน่วยงาน

ปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บท (Master Plan) โดยรวม ในการแก้ไขปัญหาคือพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อไม่ให้มีภารกิจซ้ำซ้อนของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งให้มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบตามแผนแม่บท

LIRT

๕.๒ ข้อเสนอแนะและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลเฉพาะด้านเชิงนโยบาย
ของคณะอนุกรรมการวิสามัญคณะต่าง ๆ

๕.๒.๑ คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และ
แผ่นดินไหว

๑) ควรกำหนดให้การบริหารจัดการดินถล่มเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากการจัดการ
เรื่องดินถล่มเป็นการดำเนินการที่มีหน่วยงานเกี่ยวข้องจำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินการได้โดย
หน่วยงานเดียว และปัญหากลภัยดินถล่มเป็นภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มจะรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาล
โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ควรเป็นผู้นำการปฏิรูประบบการบริหารจัดการภัยดินถล่ม ด้วยการ
ประกาศให้การจัดการภัยดินถล่มเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้มีการทุ่มเทพลัง ทรัพยากร และเวลา
ในการผลักดันการปฏิรูปการจัดการดินถล่มให้เป็นผลสำเร็จ

๒) สำนักนายกรัฐมนตรี ควรเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก (Focal Point) ในการ
ดำเนินการ โดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ จัดทำ
แผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณที่เน้นในเรื่องการปฏิบัติการเชิงรุก คือ เน้นในเรื่องการป้องกัน
แทนการแก้ไข โดยพิจารณาจัดทำแผนลดความเสี่ยงและระบบการเตือนภัยที่ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัย
ได้รับค่าเตือนทันเวลา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปฏิบัติงาน
ทุกขั้นตอน และการสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยถึงภัยดินถล่มที่ประชาชนอาจ
ได้รับผลกระทบ และการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น

๓) เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันปัญหาดินถล่มอย่างเป็นบูรณาการและเป็นระบบ
เดียวกัน จึงต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานกัน เพื่อขจัดการซ้ำซ้อนของหน่วยงานทั้งภาครัฐ
และเอกชน จึงทำให้ยังขาดการบริหารจัดการของข้อมูลดิบ (Raw Data) ที่แต่ละหน่วยงานต่างมี
ศักยภาพในการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จึงทำให้มิได้มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
ซึ่งทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการนำมาประมวลเป็นข้อมูลผ่านการวิเคราะห์แล้ว (Analysis
Data) จึงทำให้สมควรที่จะแบ่งการบริหารจัดการในปัญหานี้ออกเป็นทั้งในระดับประเทศโดยมีรัฐบาล
เป็นศูนย์กลาง และกระจายการบริหารจัดการเฉพาะหน้าให้แก่ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการร่วมกันบริหาร
จัดการเป็นแนวทางเดียวกันอย่างเป็นระบบ

๔) ต้องมีนโยบายในการคุ้มครองพื้นที่ป่าต้นน้ำให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจาก
การตัดไม้ทำลายป่า เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดดินถล่ม ต้องมีมาตรการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการคุ้มครองป่าอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้ป่าถูกทำลายอันจะทำให้เกิดเหตุการณ์โคลนถล่ม
ขึ้นอีก เช่น จังหวัดอุดรดิตถ์พื้นที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินโคลนถล่มในพื้นที่อำเภอ
เมืองลับแล และท่าปลา ซึ่งสาเหตุของน้ำท่วม ดินโคลนถล่ม เกิดจากป่าต้นน้ำถูกบุกรุกทำลายโดย
ประชาชน คือ การบุกรุกที่ดินในเขตป่าจนทำให้รัฐต้องกำหนดเป็นนโยบายผ่อนผันให้มีการแจ้งการ
ครอบครอง

มีการขยายพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ เข้าไปปลูกในพื้นที่ป่าเดิม เช่น ทุเรียน ลางสาด ข้าวโพด ยางพารา ฯลฯ โดยเปิดหน้าดินพื้นที่ป่าเดิมออกด้วยการแผ้วถางและเผาป่า เป็นการทำลายความหลากหลายทางชีวภาพให้หายไป และพืชเศรษฐกิจเหล่านี้ไม่มีศักยภาพที่จะทำหน้าที่แทนป่าไม้ที่อยู่เดิมได้ เพราะรูปแบบเพาะปลูกเป็นการปลูกพืชเป็นแนวเส้นตรงเรียงเป็นแถว รากของพืชไม่มีความแข็งแรงพอที่จะยึดหน้าดินเอาไว้

๕) แนวทางการประกันภัยพืชผลเกษตร เป็นการแก้ไขปัญหาค่าเสียหายจากการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ที่ควรนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกร ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ได้รับการชดเชยความเสียหายของผลผลิตการเกษตรที่เป็นธรรม แทนการเยียวยาโดยภาครัฐ

๖) ปัญหาภัยพิบัติชายฝั่งทะเลในพื้นที่จังหวัดแนวชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด ซึ่งพบว่าอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการปัญหา ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากในบริเวณพื้นที่แนวชายฝั่งทะเล ยังไม่มีการประกาศกำหนดจัดระเบียบการใช้พื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมายผังเมือง รวมทั้งการกำหนดระยะถอยร่นของสิ่งก่อสร้างจากแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมายควบคุมอาคาร การจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การทำผังเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การกำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในของการป้องกันบรรเทาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

๕.๒.๒ คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ

การแก้ไขปัญหาค่าเสียหายและภัยแล้งในลุ่มน้ำที่สำคัญทางภาคเหนือ จำเป็นต้องมีมาตรการต่าง ๆ หลาย ๆ มาตรการประกอบกัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ มิเช่นนั้นแล้วจะแก้ปัญหาค่าเสียหายไม่จบสิ้น จะยังคงเกิดภัยแล้ง และอุทกภัย ตลอดจนแผ่นดินเลื่อน โคลนถล่ม เป็นประจำ และจะเกิดมากขึ้น ทางคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ พิจารณามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๑) เร่งดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยเร่งด่วนที่สุด เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน หรือธนาคารน้ำ ในลุ่มน้ำยม ตามแผนที่ได้มีการศึกษาไว้

๒) ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๐ พร้อมเร่งสำรวจหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมกับการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ต้นลุ่มน้ำยม พร้อมทั้งการออกแบบจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยและสังคม เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำเจ้าพระยา

๓) เร่งดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงคลองชักน้ำแม่ข่ายม - น่าน ผ่าน ประตูระบายน้ำหกบาท เพื่อลดยอดน้ำหลากตามศักยภาพที่สามารถดำเนินการได้ พร้อมทั้งปรับปรุงพื้นที่แก้มลิงต่าง ๆ เช่น ท่งทะเลหลวง เป็นต้น เพื่อการชะลอน้ำหลาก และสามารถเก็บน้ำบางส่วนไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง

๔) ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร ให้ดำเนินการได้ตามความสมัครใจของเกษตรกร โดยรัฐบาลต้องดำเนินการเป็นแปลงสาธิตตัวอย่างในพื้นที่นาร่อง เพื่อเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วม

๕.๒.๓ คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑) การกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งซึ่งเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำโดยตรงเป็นเรื่องเร่งด่วนของรัฐบาล เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำในวงกว้าง การจัดการเรื่องอุทกภัยและภัยแล้งต้องมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานจำนวนมาก และปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลควรเร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำโดยเร็ว ควรมีการพิจารณาปรับโครงสร้างหน่วยงานระดับกระทรวงขึ้นมารับผิดชอบด้านทรัพยากรน้ำโดยตรง

๒) การกำหนดนโยบายด้านการคุ้มครองและอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่ชัดเจนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง จึงจำเป็นต้องมีมาตรการและแนวทางแบบมีส่วนร่วมที่ชัดเจนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติโดยเคร่งครัดร่วมกับประชาชน รวมทั้งมาตรการลงโทษที่รุนแรงและเข้มงวดกับผู้ฝ่าฝืน

๓) การจัดการในระดับพื้นที่ ต้องสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ตั้งแต่การจัดการการบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์ การติดตามตรวจสอบและการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีแผนปฏิบัติการระดับชุมชนเพื่อบริหารจัดการปัญหาที่จะเกิดกับพื้นที่ของตนเองในระดับพื้นฐานก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการออกเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๕.๒.๔ คณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องในเชิงวิชาการและในเชิงการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาและอุปสรรคในแต่ละข้ออาจแก้ไขได้ตามแนวทาง ดังนี้

๑) เนื้อหากฎหมายหลายฉบับยังล้าสมัย ไม่สามารถครอบคลุมภัยพิบัติธรรมชาติทุกประเภท เนื่องจากกฎหมายที่เป็นอยู่ปัจจุบันมุ่งเน้นโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ โดยขาดสาระสำคัญในเรื่องหลักการ ในเรื่องสิทธิของประชาชนที่ต้องได้รับความคุ้มครอง ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของกฎหมายในเรื่องการป้องกันและเยียวยาผู้ประสบภัยธรรมชาติ กฎหมายควรต้องมีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนที่มีอยู่ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การป้องกันจนถึงการฟื้นฟูเยียวยา

๒) มาตรการการบังคับใช้กฎหมายและบทกำหนดโทษตามกฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนเบาไป เมื่อเปรียบเทียบกับผลกระทบอันร้ายแรงที่เกิดขึ้น ดังนั้น กฎหมายควรปรับปรุงเพิ่มระดับของโทษให้ครอบคลุมทั้งทางอาญาและความรับผิดชอบแพ่งสำหรับการกระทำความผิดกฎหมายไม่ว่าจะโดยเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓) กฎหมายขาดมาตรการและกลไก เพื่อเยียวยาความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนั้น กฎหมายต้องมีมาตรการและกลไกที่ชัดเจน ที่เป็นหลักประกันการใช้สิทธิของประชาชนในการเรียกร้อง เพื่อการชดเชยเยียวยาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมมาตรการเพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การประกันภัยพิชผลการเกษตรจากภัยธรรมชาติ

๔) การประสานงานอย่างเป็นระบบในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมการ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤต และการประเมินความเสียหาย หลังเกิดวิกฤติ หน่วยงานของรัฐยังมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้นหากมีกระบวนการบูรณาการในการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีระบบ และเป็นลำดับอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมีกรอบกระบวนการที่แน่นอนในแต่ละช่วงเวลาที่สามารถตอบสนองประสิทธิผลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยและมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเชิงพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผล จากข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลายที่ต้องใช้ในการจัดการร่วมกันอย่างถาวร ทั้งนี้โดยใช้กรอบพื้นที่ที่เสี่ยงภัยประเภทต่างๆเป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเชิงบูรณาการ ร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการภัยพิบัติโดยใช้เขตพื้นที่การปกครองเป็นหลักในการบริหารจัดการ

๕) การมีส่วนร่วมของประชาชน

กฎหมายและการบริหารงานในพื้นที่ควรมุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพอันอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการในการเตรียมพร้อม และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๖) การจัดสรรและการใช้งบประมาณไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณแผ่นดิน หรือระเบียบวิธีการใช้จ่ายเงินเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหากฎหมายรัฐธรรมนูญไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แม้ว่างบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดกลับถูกใช้จ่ายในแต่ละโครงการอย่างไม่ต่อเนื่องและไม่รัดกุม จนทำให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติ ยิ่งไปกว่านั้นระเบียบกฎเกณฑ์กลับสร้างปัญหาทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหามันทันท่วงที ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนได้ หากแต่ในอีกด้านหนึ่งกฎหมายดังกล่าวก็มีขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตได้ง่ายเช่นกัน

นอกจากนี้งบประมาณควรสนับสนุนความพร้อมทางเทคโนโลยีและเครื่องมือให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อรับมือกับภัยที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ตลอดจนต้องดำเนินการเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอจึงจำเป็นเพื่อให้ป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๗) ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ จึงควรเร่งผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติประเภทต่าง ๆ อย่างแท้จริง ทั้งในระดับบุคลากรทางด้านวิชาการ ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ พร้อมทั้งพัฒนาพัฒนาบุคลากร และความเชี่ยวชาญในแก้ปัญหาโดยการนำความรู้มาผนวกให้เข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองได้ เนื่องจากพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นกลุ่มแรกที่ประสบ กับภัยพิบัติธรรมชาติ

๕.๒.๕ คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหากฎหมายรัฐธรรมนูญ การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม-ภัยแล้งในกลุ่มน้ำสำคัญต่าง ๆ ทั้งลุ่มน้ำยมในภาคเหนือและลุ่มน้ำมูลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งลุ่มน้ำอื่น ๆ จำเป็นต้องใช้มาตรการหลายมาตรการร่วมกันโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ทั้งมาตรการเร่งด่วน มาตรการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว จำเป็นต้องแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำ และประชาชนในท้องถิ่นที่ประสบภัยต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาน้ำบาดาล พิจารณาแล้ว มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑) เร่งรัดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านน้ำ จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ราบภาคกลางตอนบนร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม-ภัยแล้งอย่างเป็นระบบ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขด้วยมาตรการต่าง ๆ หลายมาตรการร่วมกัน

๒) สนับสนุนการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้น เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม-ภัยแล้งโดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำยม ซึ่งขณะนี้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ในระหว่างทดลองการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้น (ความลึกเฉลี่ยประมาณ ๓๐ เมตร) บริเวณอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นดังกล่าวต้องดำเนินการขยายโครงการอย่างเป็น

LIRT

ระบบและกำหนดพื้นที่เติมน้ำตั้งแต่ต้นน้ำยมในบริเวณอำเภอเชียงม่วนจนถึงพื้นที่ท้ายน้ำ รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์หลักเพื่อระบายน้ำในฤดูน้ำหลากกักเก็บไว้ในชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นสำหรับแก้ไขปัญหาน้ำท่วม รวมทั้งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่าง ได้สูบน้ำบาดาลขึ้นใช้สำหรับการทำนาในช่วงหน้าแล้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบัน ทำให้ระดับน้ำในการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นลดลงอย่างรวดเร็วจากระดับน้ำบาดาลเดิมลึกจากผิวดิน ๔ เมตร ปัจจุบันระดับน้ำอยู่ที่ประมาณ ๑๒ เมตร ประเทศอินเดียประสบผลสำเร็จด้านการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นด้วยวิธีการเก็บเกี่ยวน้ำฝน (rain water harvesting) เป็นอย่างมาก ในบางลุ่มน้ำสามารถเก็บเกี่ยวน้ำฝนเพื่อเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลได้สูงถึงร้อยละ ๘๐ ของปริมาณน้ำฝนในลุ่มน้ำนั้น ๆ สำหรับการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้องศึกษาศึกษาการเคลื่อนที่หรือการขยายพื้นที่ของดินเค็มอันเนื่องจากการยกระดับน้ำบาดาลให้สูงขึ้นควบคู่กันไปด้วย

๓) นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาคความขาดแคลนน้ำภาคการเกษตรซึ่งมีปริมาณการใช้น้ำสูงระหว่างร้อยละ ๖๐ ถึง ๘๐ ของปริมาณการใช้น้ำรวม โดยวิธีการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นดังกล่าวข้างต้นแล้ว การแก้ไขปัญหาก็แล้งด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ควรสนับสนุนให้ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำหลักสำหรับระบบประปาขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำที่มั่นคง (reliable resource) กล่าวคือน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำที่ให้ปริมาณน้ำสม่ำเสมอตลอดทุกฤดูกาล รวมทั้งมีคุณภาพน้ำที่คงที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล จากข้อมูลการประเมินศักยภาพน้ำบาดาลของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ น้ำบาดาลมีศักยภาพเพียงพอสามารถการแก้ปัญหาก็แล้งซ้ำซากให้หมดสิ้นไปได้เกือบทั้งหมดทั้งในลักษณะถาวรและกึ่งถาวร ภายใต้เงื่อนไขและกติกการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลตามขีดความสามารถทางธรรมชาติ

๔) การแก้ไขกฎหมาย พระราชบัญญัติน้ำบาดาลเริ่มมีการบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งสภาพการณ์ ณ ขณะนั้น มีการเจาะและสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขต กรุงเทพฯและปริมณฑล เกินกว่าขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ จนมีผลเร่งให้เกิดแผ่นดินทรุดในอัตราที่สูงเป็นบริเวณกว้าง และเกิดการแทรกตัวของน้ำเค็มจากทะเลเข้ามาแทรกแทนที่ชั้นน้ำบาดาลจืด เกิดความเสียหายอย่างถาวรกับชั้นน้ำบาดาลบางชั้น พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ มีจุดประสงค์หลักเพื่อควบคุมการใช้น้ำบาดาลในพื้นที่วิกฤติ (อาณาเขตที่เกิดแผ่นดินทรุด) เพื่อลดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมไปกับการป้องกันมิให้เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ ในขณะเดียวกันก็ผนวกการดำเนินการในเรื่องของการอนุรักษ์ (การใช้อย่างชาญฉลาด) เป็นบางส่วน เน้นมาตรการควบคุมในการใช้ มิได้เน้นมาตรการการหรือการดำเนินการในการฟื้นฟูทรัพยากร แม้ว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว ๓ ครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๖ ดังนั้นยังมีบางมาตราในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการเติมน้ำหรือการระบายน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาล และจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตราต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลได้โดยสะดวก

บทที่ ๖

สรุปข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการภัยธรรมชาติต่อรัฐบาล

๖.๑ ผลสรุป

ผลการศึกษา พบว่า การจัดสรรและการใช้งบประมาณของแต่ละหน่วยงานไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหา กล่าวคือ มีการจัดสรรงบประมาณตามลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยขาดการยึดพื้นที่ในการแก้ไขปัญหา (Area Based Approach) ส่งผลให้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดถูกใช้จ่ายในแต่ละโครงการของส่วนราชการเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ไม่รัดกุมและที่สำคัญที่สุด คือการขาดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหา จนทำให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์ไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติโดยตรง นอกจากนี้งบประมาณควรสนับสนุนความพร้อมทางเทคโนโลยีและเครื่องมือให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อรับมือกับภัยที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ตลอดจนต้องดำเนินการเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อเป้าหมายจึงมีความจำเป็นเพื่อให้การป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณแผ่นดิน หรือระเบียบวิธีการใช้จ่ายเงินเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นระเบียบกฎเกณฑ์กลับสร้างปัญหาทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่ทันทั่วถึง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนได้ หากแต่ในอีกด้านหนึ่งกฎหมายดังกล่าวก็มีขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตได้ง่ายเช่นกัน

สำหรับด้านบุคลากรพบว่า ยังขาดแคลนบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ จึงควรเร่งผลิตบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติประเภทต่าง ๆ อย่างแท้จริง ทั้งในระดับบุคลากรทางด้านวิชาการ ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากร และความเชี่ยวชาญในแก้ปัญหาโดยการนำความรู้มาผนวกให้เข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองได้ เนื่องจากพวกเขาเหล่านั้นจะเป็นกลุ่มแรกที่ประสบกับภัยพิบัติธรรมชาติ สำหรับประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขพิบัติภัยสาธารณะ

๖.๑.๑ ด้านน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ

การแก้ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งในลุ่มน้ำสำคัญ จำเป็นต้องมีการบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงระหว่างลุ่มน้ำ โดยจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำสำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ โดยคำนึงถึงปัญหาด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องร่วมกันทำความเข้าใจและสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ ให้เพียงพอในการกักเก็บน้ำเพื่อแก้ ปัญหาทั้ง

อุทกภัยและภัยแล้งโดยดำเนินการในรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เป็นธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งขาดการสนับสนุนจากภาคการเมืองในการผลักดันนโยบาย ทั้งจากภาครัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องโดยเน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน ในการสร้างกลไกการติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวรัฐบาลต้องสนับสนุนและผลักดันโครงการแก้ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งตามแผนแม่บทซึ่งมีความพร้อมในการดำเนินงานได้ทันที อันจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่อุทกภัยและภัยแล้งได้ภายในระยะเวลาอันสั้น รวมทั้งเร่งรัดให้มีการแบ่งเขตที่ดินในการทำการเกษตรกรรมและการออกกฎหมายประกันภัยพืชผลทางการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทำประกันภัยทางการเกษตร

๖.๑.๒ ด้านน้ำบาดาลในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

จากการศึกษาพบว่า มีพื้นที่บางพื้นที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซากหรือแล้งซ้ำซาก บางพื้นที่มีทั้งน้ำท่วมและน้ำแล้งในพื้นที่เดียวกัน ทำให้เกษตรกรและประชาชนได้รับความเดือดร้อนเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน จึงควรดำเนินการส่งเสริมให้มีการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นในลุ่มน้ำยมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการเติมน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่าง และสูบน้ำขึ้นใช้ในฤดูแล้ง เพื่อแก้ไขปัญหาความขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งในขณะนี้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ในระหว่างศึกษาลงสู่ชั้นน้ำบาดาลทั้งในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและพิษณุโลก และส่งเสริมให้มีการศึกษาการระบายน้ำจากพื้นที่แก้มลิงในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นที่เป็นชั้นน้ำบาดาลเค็ม เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมขังในเขตกรุงเทพและปริมณฑล รวมทั้งสนับสนุนให้ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใช้น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำหลักสำหรับระบบประปาขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำที่มั่นคง (reliable resource) โดยสามารถพัฒนาขึ้นใช้ได้ทุกฤดูกาลตลอดปี กอปรกับในเรื่องพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ บางมาตราที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการเติมน้ำหรือการระบายน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาล จึงควรเร่งรัดแก้ไขและปรับปรุง

๖.๑.๓ ด้านดินโคลนถล่ม

การแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่ม ควรสร้างระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแจ้งเตือนภัย มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (Management Information System, MIS) และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยและช่วยกู้ภัยดินถล่ม โดยอาสาสมัครจะสำรวจบ้านเรือนในหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง จัดทำแผนอพยพประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยที่ได้มีการเตรียมการไว้ก่อนเมื่อมีการแจ้งเตือนภัย นอกจากนี้ควรมีรูปแบบการบริหารงานอย่างมีเอกภาพ โดยใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ พร้อมทั้งจัดหาที่ปลอดภัยสร้างบ้านถาวรให้ผู้ประสบภัยที่บ้านเรือนเสียหาย

๖.๑.๔ ด้านการกีดเซาะชายฝั่งทะเล

ปัญหาการกีดเซาะชายฝั่งทะเลในพื้นที่จังหวัดตามแนวชายฝั่งทะเล พบว่าอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการปัญหา ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากในบริเวณพื้นที่แนวชายฝั่งทะเลยังไม่มี การประกาศกำหนดจัดระเบียบการใช้พื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมายผังเมือง รวมทั้ง การกำหนดระยะถอยร่นของสิ่งก่อสร้างจากแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมายควบคุมอาคาร การจัด ระเบียบการใช้ที่ดิน การทำผังเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การกำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่ ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันบรรเทาปัญหาการกีดเซาะชายฝั่งทะเล นอกจากนี้ พบว่า ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกีดเซาะชายฝั่ง มีความเห็นต่อ การก่อสร้างโครงสร้างป้องกันแตกต่างกัน โดยกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบต่อเนื่องจากการก่อสร้าง โครงสร้างป้องกันในพื้นที่ของตนเองถูกกีดเซาะต่อเนื่องก็จะคัดค้าน โดยมีองค์กรเอกชนสนับสนุน ส่วนประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง จะให้การสนับสนุนโครงสร้าง ป้องกัน เพราะช่วยแก้ไขปัญหาในการใช้ร่องน้ำ และการจอดเรือประมงของตนเอง ดังนั้นการให้ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการกีดเซาะชายฝั่งและฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จึงเป็น เรื่องที่สำคัญยิ่ง โดยต้องนำความคิดเห็นของประชาชน ทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยมา ทำการปรับปรุงแบบโครงสร้างป้องกันให้ตอบสนองความต้องการทั้งสองฝ่าย

นอกจากนั้นผลการศึกษายังพบข้อมูลที่สำคัญว่า ไม่มีหน่วยงานใดมีหน้าที่ รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นทันทีทั้งที่ ดังนั้นในช่วงฤดูลมแรง ที่ทำให้เกิดการ กีดเซาะชายฝั่ง โดยเฉพาะในภาคใต้ตอนกลาง และภาคใต้ตอนล่าง จะเห็นว่าประชาชนได้รับ ผลกระทบ ถนนขาด บ้านพัง เป็นจำนวนมาก จึงควรมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะ เช่น องค์การ บริหารส่วนตำบล หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยหน่วยงานทางวิชาการต้องจัดทำคู่มือ รูปแบบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งควรเป็นรูปแบบโครงสร้างอ่อน เช่น การถมทรายชายหาด เพื่อเป็นการ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ก่อนดำเนินการศึกษา เพื่อดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างป้องกันต่อไป

๖.๑.๕ ด้านการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีความ ช้าช้อน ไม่ครอบคลุม ขาดความชัดเจน ทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กอปรกับขาด การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ มีความล้าสมัยไม่เหมาะสม ไม่ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเกิดการซ้ำซ้อนขัดแย้งกัน รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่คุ้มครองดูแลและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รวมทั้งการกำหนดทิศทางการพัฒนา ของชุมชน ทำให้ต้องมีการเร่งปรับแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญ ทั้งการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติธรรมชาติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น รัฐมีความจำเป็นที่ จะต้องศึกษาและแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การบริหารจัดการภัยพิบัติ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

๖.๒ ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ พบว่า หน่วยงานแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติขาดการบริหารจัดการร่วมกันเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน จัดทำแผนแม่บทการบูรณาการแผนงานต้องมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ ในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ การเตรียมการ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤติ และการประเมินความเสียหาย หลังเกิดวิกฤติ การจัดสรรงบประมาณต้องเป็นไปตามแผนแม่บทโดยรวมตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทโดยรวม คณะกรรมการวิสามัญฯ ขอเสนอแนะให้รัฐบาลพิจารณาดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) สนับสนุนงบประมาณทั้งแผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และระยะยาวอย่างจริงจัง และต่อเนื่องโดยเฉพาะในการแก้ปัญหาในระยะเร่งด่วน คือ การสนับสนุน และผลักดันโครงการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ ระยะที่ ๒ (SP๒) ในลำดับต้น ซึ่งแผนงานและโครงการดังกล่าวมีความพร้อมในการดำเนินงานได้ทันทีและผลลัพธ์จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ในระยะเวลาอันสั้น

๒) เร่งรัดให้มีพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำโดยเร็ว เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และควรต้องปรับโครงสร้างหน่วยงานเป็นระดับกระทรวง เพื่อรับผิดชอบด้านทรัพยากรน้ำโดยตรง รวมถึงการทบทวนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๓) กำหนดนโยบาย การใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศ พร้อมทั้งคุ้มครองและอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่ป่าต้นน้ำ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔) ปรับปรุงกฎหมายเนื่องจากกฎหมายหลายฉบับยังล้าสมัย ไม่ครอบคลุมภัยพิบัติธรรมชาติทุกประเภท เนื่องจากกฎหมายที่เป็นอยู่ปัจจุบันมุ่งเน้นโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ โดยขาดหลักการสำคัญในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่ต้องได้รับความคุ้มครอง ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของกฎหมายในเรื่องการป้องกันและเยียวยาผู้ประสบภัยธรรมชาติ กฎหมายต้องมีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนที่มีอยู่ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การป้องกันจนถึงการฟื้นฟูเยียวยา รวมทั้งความรับผิดชอบของรัฐและการชดเชยเยียวยา หลักการในการให้ความช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ และการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

๕) ส่งเสริมและดำเนินการตามนโยบายประกันภัยพืชผลทางการเกษตรอย่างกว้างขวางตามที่ได้แถลงนโยบายเร่งด่วน ๑ ปี เมื่อ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ข้อ ๑.๒.๘ เกี่ยวกับระบบประกันพืชผลอันเนื่องมาจากภัยพิบัติธรรมชาติ โดยตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันภัยพืชผลทางการเกษตรในการประกันสิทธิของเกษตรกรให้สอดคล้องกฎหมาย รวมทั้งส่งเสริมการประกันภัยทรัพย์สิน เพื่อลดภาระการอุดหนุนจากภาครัฐ

๖) การจัดการในระดับพื้นที่ภาครัฐต้องผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมตามที่วางแผนไว้ และสร้างวัฒนธรรมการใช้น้ำอย่างประหยัดให้แก่ประชาชน

๗) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยด้วยเพื่อให้ประชาชนมีหน้าที่ช่วยเหลือ ป้องกัน และบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะตามมาตรา ๗๓ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยจัดทำ “คู่มือสำหรับประชาชน ในการช่วยเหลือหลัง ประสพภัยพิบัติ” เพื่อให้ประชาชนรับทราบสิทธิและหน้าที่ของตนเพิ่มเติมจากการชี้แจงจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นการลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติ

๘) กำหนดแนวทางที่ครบถ้วนและชัดเจนในการแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำยม เพื่อบรรเทาอุทกภัย และภัยแล้งให้สำเร็จลุล่วง และเป็นไปตามความต้องการของประชาชน ตลอดต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เช่น การสร้างเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำยม ที่มีโครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น ซึ่งยังยึดเหนี่ยวมานานนั้น ยังมีความจำเป็นเพราะโครงสร้างภูมิประเทศ และข้อมูลทางอุทกวิทยา ของลุ่มน้ำยม เมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะไหลลงมาท่วมพื้นที่ในตอนล่าง ทำให้ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เนื่องจากไม่มีพื้นที่กักเก็บน้ำไว้ใช้ หากไม่มีการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เพื่อกักเก็บน้ำไว้ กรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจำต้องเข้าไปแก้ไขปัญหามากพอ โดยเฉพาะเรื่อง การขุดเซตที่ต้องจัดให้มีกองทุนขุดเซตอย่างมีรูปธรรมให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการ สร้างเขื่อนในพื้นที่อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม และหากผลสรุปว่าจะไม่ก่อสร้างเขื่อน ก็ต้องให้ ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนที่ได้รับผลกระทบในลุ่มน้ำยมยอมรับสภาพ เมื่อเวลาน้ำท่วมน้ำ หลากก็ต้องปล่อยให้น้ำท่วมรับสภาพกันไป ถึงหน้าแล้งก็ต้องยอมรับสภาพความแห้งแล้งขาดแคลน น้ำ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบและเสียหายต้องไม่นำมาเป็นข้อเรียกร้องให้ช่วยเหลือความ เดือดร้อนเป็นประจำทุกปี

๙) เร่งรัดการจัดทำประกาศกำหนดจัดระเบียบการใช้พื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งทะเลตาม กฎหมายผังเมือง รวมทั้งการกำหนดระยะถอยร่นของสิ่งก่อสร้างจากแนวชายฝั่งทะเลตามกฎหมาย ควบคุมอาคาร การจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การทำผังเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การกำหนดพื้นที่ ลุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในของการป้องกันบรรเทาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ทะเล และส่งเสริมให้ชุมชนในพื้นที่มีความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล พร้อมเร่งรัดให้มีการจัดทำ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ...

๑๐) เร่งรัดให้มีการพัฒนา สนับสนุนให้มีการนำระบบน้ำบาดาล ทั้งการเติมน้ำลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน และการนำกลับมาใช้ร่วมกันกับน้ำบนผิวดิน เพื่อเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหากภัยแล้งให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศไทยและช่วยแก้ปัญหาทั่วผืนดินทรุดอย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน พร้อมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายน้ำบาดาลบางมาตราเพื่อให้สามารถเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นได้

๑๑) อนุวัติการ (Implementation) พันธกรณีตามอนุสัญญาของสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (กฎหมายป้องกันภัยแล้ง) โดยออกกฎหมายใหม่เพื่อรองรับพันธกรณีของประเทศไทย

๑๒) ออกกฎหมายกำหนดสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสาธารณะประโยชน์ที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อรองรับการปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๓) เนื่องจากปัญหาพิบัติภัยที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคมเป็นภาคที่มีความสำคัญที่สุด จากการศึกษาพบว่า โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินการโดยรัฐบาล โดยให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง สามารถส่งเสริมและกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนในพื้นที่ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ อาทิ การป้องกันและแก้ไขปัญหากภัยพิบัติ การแก้ไขปัญห เศรษฐกิจในระดับฐานราก การแก้ไขปัญหาด้านสังคม และที่สำคัญที่สุดสามารถที่จะสมานฉันท์ประชาชนในพื้นที่ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๑๔) ให้คณะกรรมการพิจารณาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นพิจารณาปรับปรุงการกระจายอำนาจกรณีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นไปตามความพร้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นอันดับแรก รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมไปตามแผนงานโครงการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นให้พัฒนาเทียบเท่ากันทุกพื้นที่

LIRT

ภาคผนวก ก

**คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ
และคณะอนุกรรมการวิชาการวิสามัญฯ**

ด่วนที่สุด

ที่ สว ๐๐๐๗/๑๕๕๒

กลุ่มงานวิสามัญ •
 สำนักกรรมการ •
 วันที่ ๑ / ๒๕๕๒
 วันที่ ๑๒ / ๒ / ๕๒
 เวลา ๑๐.๐๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 สำนักกรรมการ •
 วันที่ ๑ / ๒๕๕๒
 วันที่ ๑๒ / ๒ / ๕๕๒
 เวลา ๑๕.๔๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอเชิญประชุมคณะกรรมการมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

เรียน กรรมการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ญัตติเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการมาธิการวิสามัญศึกษาปัญหาทางการเกษตรและชุมชนในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาญัตติเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการมาธิการวิสามัญศึกษาปัญหาทางการเกษตรและชุมชนในพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งนายชลิต แก้วจันทา กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ในการนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบให้แก้ไขชื่อญัตติดังกล่าวเป็นว่า “ญัตติเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ” และมีมติตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ ประกอบด้วย

๑. นายฉัตรชัย พรหมเลิศ	๒. นายชลิต แก้วจันทา
๓. นายตวง อันทะไชย	๔. นายอนอม ส่งเสริม
๕. นายนิสิต จันทร์สมวงศ์	๖. นายประวิติ ทองสมบุรณ์
๗. นายประเสริฐ ชิตพงศ์	๘. นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
๙. นายภัทร คำพิทักษ์	๑๐. นายมงคล ศรีคำแหง
๑๑. นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	๑๒. นายวิชิต พัฒนโกศัย
๑๓. นายวิวัติ พาณิชย์พงษ์	๑๔. นางสมพร จูมัน
๑๕. นายสุพจน์ เสียดประดม	๑๖. นายสุพัตร วัลเลย์
๑๗. นายสุรเดช จิรฐิติเจริญ	๑๘. พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง
๑๙. นางสุอำภา คชไกร	๒๐. นายโสภณ ศรีมาเหล็ก
๒๑. นายอนันต์ วรธิตพงศ์	

อนึ่ง ที่ประชุมได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ

ในการนี้ จะได้มีการประชุมคณะกรรมการการดังกล่าวเป็นครั้งแรก ในวันอังคาร
ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการหมายเลข ๓๐๗
ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอเชิญท่านไปร่วมประชุมตามกำหนดวัน เวลาและสถานที่
ดังกล่าวข้างต้น

ขอแสดงความนับถือ

(นางวรรัตน์ อติแพทย์)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานประชุม

โทร. ๐ ๒๔๓๑ ๙๔๕๒

โทรสาร ๐ ๒๔๓๑ ๙๔๕๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานการประชุม โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๕๕๑-๒

ที่ สว ๐๐๐๗/๕๕/สช

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง ตั้งกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติแทนตำแหน่งที่ว่าง

เรียน ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

ตามที่คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ได้มีหนังสือของคณะกรรมการวิสามัญฯ ที่ ๒๘๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ขอให้วุฒิสภาดังตั้งกรรมการวิสามัญแทนตำแหน่งที่ว่าง รวม ๓ ตำแหน่ง นั้น

ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งนายกระหิ่ม ศานต์ตระกูล นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์ และนายยุทธ ลิ้มปีระ เป็นกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ แทนตำแหน่งที่ว่าง ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐๐ แล้ว

ฉะนั้น คณะกรรมการวิสามัญฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. นายกระหิ่ม ศานต์ตระกูล	๒. นายชลิต แก้วจินดา
๓. นายดวง อันทะไชย	๔. นายถนอม ส่งเสริม
๕. นายประวัตติ ทองสมบูรณ์	๖. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์
๗. นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	๘. นายมงคล ศรีคำแหง
๙. นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์	๑๐. นายยุทธ ลิ้มปีระ
๑๑. นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	๑๒. นายวิชิต พัฒนโกศัย
๑๓. ศาสตราจารย์วีรติ พาณิชย์พงษ์	๑๔. นางสมพร จูมัน
๑๕. นายสุพจน์ เลียดประดม	๑๖. นายสุพัตร วัฒนุ
๑๗. นายสุรเดช จิรรัฐติเจริญ	๑๘. พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง
๑๙. นางสุอำภา คชไกร	๒๐. นายโสภณ ศรีมาเหล็ก
๒๑. นายอนันต์ วรดิพิพงศ์	

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางวารรัตน์ อติแพทย์)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา

-๑๔๔-

บันทึกข้อความ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
สำนักกรรมธิการ ๑
รับที่ ๒๕๑/๒๕๕๒
วันที่ ๒๖/๓๕/๕๒
เวลา ๑๕.๓๐ น.
ส่ง ก. อ.๓๗๕ ๑

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักการประชุม โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๕๔๕๑-๒

ที่ สว ๐๐๐๗/ ๑๔๕๐ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ให้ความช่วยเหลือการพิจารณาศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและการเกษตรและชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ

เรียน ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

ตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีหนังสือของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ที่ สว (กมธ ๑) ๐๐๐๕/๑๐๕ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ ขอยกเวลาการพิจารณาศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ออกไปอีก ๒๕๐ วัน นั้น ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการพิจารณาเรื่องดังกล่าวออกไปอีก ๒๕๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางวรรัตน์ อดิแพทย์)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการวุฒิสภา

-๑๔๕-

บันทึกข้อความ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
สำนักกรรมการ
รับที่ 1013/2552
วันที่ 11 พ.ย. 52
เวลา 10.30 น.
ส่ง ก. อีสาน 1

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานการประชุม โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๕๕๕๑-๒

ที่ สว ๐๐๐๗/๕๓๕๐

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง ให้ความยืดหยุ่นการพิจารณาศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาก่อนที่การเกษตรและชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ

เรียน ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่คณะกรรมการวิสามัญศึกษาพิจารณามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาก่อนที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ได้มีหนังสือของคณะกรรมการวิสามัญฯ ที่ ๒๕๗/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ขอยืดหยุ่นการพิจารณาพิจารณามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาก่อนที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ออกไปอีก ๒๕๐ วัน โดยเป็นการขอยืดหยุ่นเวลาในระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นอำนาจของประธานวุฒิสภาในการพิจารณาอนุญาตให้ยืดหยุ่นการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งให้ที่ประชุมทราบต่อไป นั้น

ในการนี้ ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาอนุญาตให้ยืดหยุ่นการพิจารณาพิจารณามาตรการดังกล่าว ออกไปอีก ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๓ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางวรรัตน์ อติแพทย์)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา
ที่ ๑/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ นั้น

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๗
คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงมีมติตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง
ตามลุ่มน้ำที่สำคัญ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ คณะนี้ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์วิรัตน์ พาณิชยพงษ์	เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒. พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
คนที่หนึ่ง
๓. นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
คนที่สอง
๔. นางสุอำภา คชไกร	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕. รองศาสตราจารย์ ชัยยุทธ ชินณะราศรี	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศวัลย์ คัมภีระพันธ์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๗. นายยุทธนา วานิชอังกูร	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๘. ดร. รอยล จิตรดอน	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๙. นายสุภาพร มงคลดาว	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑๐. นายสุพัตร วัฒนยู	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ

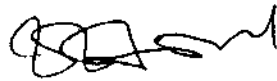
LIRT

ให้คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง และสภาพปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญต่าง ๆ ทั้งจากเอกสาร การสอบถาม การประชุม การสัมมนา การศึกษาดูงาน และวิธีการอื่นใดที่จำเป็น
 ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้ในการแก้ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำต่าง ๆ ที่สำคัญ
 ๓. นำเสนอกฎกระทรวง เครื่องมือ และวิธีการที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาข้างต้น
 ๔. นำเสนอกฎกระทรวง เครื่องมือ และวิธีการที่จำเป็นต้องใช้ในการติดตาม และประเมินผลการแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่จนประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย
 ๕. รวบรวมข้อมูล เรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ เพื่อนำผลการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อไป
- อนึ่ง ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๙ วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ มีมติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจินดา)

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

คำสั่ง

**คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา
ที่ ๒/๒๕๕๒**

**เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาภัยธรรมชาติ**

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ นั้น

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาพื้นที่การเกษตรและชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาพื้นที่
การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑
ข้อ ๘๗ คณะกรรมการการวิสามัญฯ จึงมีมติตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผล
การศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาภัยธรรมชาติ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ คณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสุรเดช จิรจิตติเจริญ	เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒. นายฉัตรชัย พรหมเลิศ	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๓. นายนิสิต จันทรมวงค์	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๔. นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์	เป็นรองเลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕. นายสรวุฒิ ปาลวัฒน์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๖. นายเอียรชัย ชูกิตติวิบูลย์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๗. นายธีรยุทธ จันทร์ดิษฐวงษ์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๘. นายเลิศชัย ศรีอนันต์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๙. นายสรราชู ชีวะประเสริฐ	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑๐. นางอัญชลี จำรัสฤทธิรงค์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ

ให้คณะอนุกรรมการ.../

LIRT

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ที่ ๑๕/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์ (แทนตำแหน่งที่ว่าง)

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๑
ข้อ ๓๘ นั้น

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์และชุมชนที่ประสบ
ภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์และชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๔๗ คณะกรรมการ
วิสามัญฯ ได้มีมติแต่งตั้ง ดร.กระหิ่ม ศานต์ตระกูล เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง
เพื่อช่วยเหลือการดำเนินการของคณะกรรมการวิสามัญฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจันดา)

ประธานคณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

LIRT

คำสั่ง

คณะกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัยการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์
และชุมชนที่ประสภภัยธรรมชาติ วุฒิสภา
ที่ ๑๗/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัยการป้องกัน
และแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ (แทนตำแหน่งที่ว่าง)

ตามที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัยขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๑
ข้อ ๓๔ นั้น

คณะกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัยการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์และชุมชนที่ประสภ
ภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามหาวิทยาลัยการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์และชุมชน
ที่ประสภภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๔๗ คณะกรรมการการ
การศึกษามหาวิทยาลัย ได้มีมติแต่งตั้ง นายวรวิทย์ ตันตวินิช เป็นอนุกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัย แทนตำแหน่งที่ว่างเพื่อ
ช่วยเหลือการดำเนินการของคณะกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจินดา)

ประธานคณะกรรมการการศึกษามหาวิทยาลัยการป้องกัน
และแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์และชุมชนที่ประสภภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

LIRT

คำสั่ง

คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแก้ไขปัญหาคณะกรรมการการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ที่ ๓/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแก้ไขปัญหาคณะกรรมการการเกษตร และแผ่นดินไหว

ตามที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแก้ไขปัญหาคณะกรรมการการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ นั้น

คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแก้ไขปัญหาคณะกรรมการการเกษตรและชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณะกรรมการการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๗
คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงมีมติตั้งคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแก้ไขปัญหาคณะกรรมการการเกษตร
และแผ่นดินไหว และที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	เป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๒ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรองประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
คนที่หนึ่ง
๑.๓ นางสมพร จุ่มัน	เป็นรองประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
คนที่สอง
๑.๔ นายพิภพ วสุวานิช	เป็นอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๕ นายวิฑิต ศิริโกคาภิจ	เป็นอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๖ นายประจัญ เจริญศรี	เป็นอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๗ นายเกษม จันทจรูญพงษ์	เป็นอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๘ นายยุทธ ลิ้มปิติระ	เป็นอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๙ นายพงษ์ศักดิ์ เหมะประสิทธิ์	เป็นอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
๑.๑๐ นายวรวิฑิต ต้นติวณิช	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ

๒. ที่ปรึกษา...

๒. ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังนี้

๒.๑ นายชลิต แก้วจันดา	เป็นประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ
๒.๒ นายปรีชา เล่าชู	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ
๒.๓ นายไวพจน์ วรรณก	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ
๒.๔ นายอนุ กัลลประวิทย์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ

ให้คณะกรรมการวิสามัญฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง และสภาพปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว ทั้งจากเอกสาร การสอบถาม การประชุม การสัมมนา การศึกษาดูงาน และวิธีการอื่นใดที่จำเป็น
 ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้ในการแก้ปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว
 ๓. นำเสนอกลไก เครื่องมือ และวิธีการที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาข้างต้น
 ๔. นำเสนอกลไก เครื่องมือ และวิธีการที่จำเป็นต้องใช้ในการติดตาม และประเมินผลการแก้ไข ปัญหาที่ประสบอยู่จนประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย
 ๕. รวบรวมข้อมูล เรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ เพื่อนำผลการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อไป
- อนึ่ง ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖ วัน นับแต่วันที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ มีมติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจันดา)

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

LIRT

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา
ที่ ๙/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

ตามที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ นั้น

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำ
ที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๗
คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงมีมติตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง
ตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ประกอบด้วย

๑.๑ นายถนอม ส่งเสริม	เป็นประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑.๒ นายดวง อันทะไชย	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายประวัตติ ทองสมบูรณ์	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
คนที่สอง
๑.๔ นายวิชิต พัฒนโกศัย	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
คนที่สาม
๑.๕ นายสุพจน์ ไทวิจักขณ์ชัยกุล	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑.๖ นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑.๗ นายบุญจง จรัสดำรงนิตย์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑.๘ นายบุญประสาธ เจริญราชกิจ	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑.๙ นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯ
๑.๑๐ นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์	เป็นอนุกรรมการวิสามัญฯและเลขานุการฯ

๒. ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ประกอบด้วย

๒.๑ นายชลิต แก้วจันดา	เป็นประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒.๒ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒.๓ ดร.กระหิမ် ศานต์ตระกูล	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒.๔ นายเชษฐา โมสิกรัตน์	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

ให้คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง และสภาพปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งจากเอกสาร การสอบถาม การประชุม การสัมมนา การศึกษาดูงาน และวิธีการอื่นใดที่จำเป็น

๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้ในการแก้ปัญหา น้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓. นำเสนอกลไก เครื่องมือ และวิธีการที่จำเป็นในการแก้ปัญหา รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔. รวบรวมข้อมูล เรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ เพื่อนำผลการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อไป

อนึ่ง ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๒๗ วัน นับแต่วันที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ มีมติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจันดา)

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่
การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

LIART

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีกและการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ

วุฒิสภา

ที่ ๑๔ / ๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีกและการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา ขึ้นเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีกและการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีก
และการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๗ คณะกรรมการการวิสามัญฯ จึงมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมาย
เกี่ยวกับภัยพิบัติ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- ๑. นายตวง อันทะไชย
- ๒. นายโสภณ ศรีมาเหล็ก
- ๓. นายวิชุด พัฒนโกศัย
- ๔. นายยุทธ ลิ้มปิติระ
- ๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศารทูล สันติวาสะ
- ๖. นายวีรชัย ชาวพงศ์
- ๗. นายเจริญ ประจำแทน
- ๘. นายนิพัฒน์กุล อัสวชิน
- ๙. นายสุรพล เล็กขาว
- ๑๐. นายภัทร ลิ้มปิติระ

- ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
- รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
- รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
- เลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
- อนุกรรมการวิสามัญฯ
- อนุกรรมการวิสามัญฯ
- อนุกรรมการวิสามัญฯ
- อนุกรรมการวิสามัญฯ
- อนุกรรมการวิสามัญฯ
- อนุกรรมการวิสามัญฯ

LIRT

ให้คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๒.๑ พิจารณาศึกษาให้ความเห็นและเสนอแนะร่างกฎหมายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติหรือมีผลกระทบต่อสังคมหรือประชาชนเกี่ยวกับภัยธรรมชาติต่อผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

๒.๒ พิจารณาศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และเสนอแนะการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ

๒.๓ ให้ความเห็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติต่อคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ หรือคณะกรรมการวิสามัญฯ

๒.๔ พิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติตามที่ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ หรือคณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจินดา)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา
พื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ที่ ๑๘/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญน้ำบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยธรรมชาติ

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม
ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ นั้น

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์และชุมชน
ที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๗
คณะกรรมการการวิสามัญฯ จึงมีมติตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญน้ำบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยธรรมชาติ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการการวิสามัญฯ ประกอบด้วย

๑.๑ นายชลิต แก้วจินดา	เป็นประธานคณะอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๒ นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการการวิสามัญฯ
คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายวิชิต พัฒนโกศัย	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการการวิสามัญฯ
คนที่สอง
๑.๔ นายเกษม จันทจรรย์พงษ์	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๕ นายประจัญ เจริญศรี	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๖ นายสัมฤทธิ์ ชูษณะทัศน์	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๗ นายชัยพร ศิริพรไพบุลย์	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๘ นายครรชิต ศิริภักดี	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๙ นายธำรง คุโณปการ	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑.๑๐ นายวิหิต ศิริโศคากิจ	เป็นอนุกรรมการการวิสามัญฯและเลขานุการฯ

LIPT

/ให้คณะกรรมการวิสามัญฯ ...

ให้คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง วิธีการพัฒนาน้ำบาดาลประเภทต่างๆ และการฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล อันเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ช่วยบรรเทาปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งจากเอกสาร การสอบถาม การประชุม การสัมมนา การศึกษาดูงาน และวิธีการอื่นใดที่จำเป็น

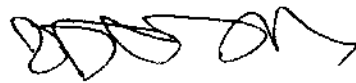
๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้ในการบรรเทาปัญหา ภัยธรรมชาติ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เป็นประโยชน์ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

๓. นำเสนอกลไก เครื่องมือ และวิธีการในการบรรเทาปัญหาภัยธรรมชาติ โดยการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ตลอดจนการปรับปรุงและฟื้นฟูประสิทธิภาพบ่อบาดาล การพัฒนาน้ำบาดาล รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลการบรรเทาปัญหาภัยธรรมชาติโดยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลและ น้ำผิวดิน

๔. รวบรวมข้อมูล เรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำผลการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายชลิต แก้วจินดา)

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำที่
การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ภาคผนวก ข

คำนิยามศัพท์

คำนิยามศัพท์

๑. ดินโคลนถล่ม และน้ำท่วมฉับพลัน คือปรากฏการณ์ที่มวลดินหรือหินไถลเลื่อนลงจากพื้นที่สูงสู่พื้นที่ต่ำกว่าภายใต้อิทธิพลแรงโน้มถ่วงของโลก และการมีน้ำเป็นตัวกลางทำให้มวลวัสดุเกิดความไม่มีเสถียรภาพ อัตราการไถลเลื่อนดังกล่าวข้างต้นอาจช้าหรือเร็วขึ้นกับประเภทของวัสดุ ความลาดชัน สภาพสิ่งแวดล้อม และปริมาณน้ำฝน

๒. อุทกภัย คือเหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ที่มีสาเหตุจากฝนตกหนัก เชื้อนหรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย ทำให้มีปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติ จนเกินขีดความสามารถการระบายน้ำของระบบแม่น้ำลำคลอง นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์โดยการปิดกั้นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนาในบางพื้นที่ จนเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

๓. ภัยแล้ง คือเหตุการณ์ที่เกิดจากการมีปริมาณน้ำฝนซึ่งตกในหนึ่งฤดูขึ้นไปต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยปกติ หรือเป็นพื้นที่ที่ไม่มีฝนตกเกิน ๑๐๐ วัน ในบางกรณีภัยแล้งอาจพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยระยะยาวของปริมาณน้ำฝนกับการระเหยมีค่าต่ำกว่าปกติจนเกิดอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

๔. ไฟป่า¹ คือไฟที่ปราศจากการควบคุม ลุกลามไปอย่างอิสระ แล้วเผาผลาญเชื้อเพลิงธรรมชาติในป่า

๕. วาตภัย คือภัยที่เกิดจากพายุลมแรงทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

๖. แผ่นดินไหว คือภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากการปลดปล่อยพลังงานใต้พิภพ ทำให้เกิดการสั่นสะเทือน อาจทำให้เกิดภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินเลื่อนและถล่ม แผ่นดินไหวหรือการสั่นสะเทือนของพื้นดินเกิดขึ้นได้ทั้งจากการกระทำของธรรมชาติและมนุษย์

๗. คลื่นสึนามิ คือภัยที่เกิดจากคลื่นขนาดใหญ่หรือคลื่นยักษ์ใต้ทะเลโดยมีต้นกำเนิดจากการยกตัวของพื้นดินใต้ทะเล โดยเฉพาะเกิดจากการเกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ใต้ทะเล มวลน้ำที่ถูกยกตัวสูงขึ้นก็จะเคลื่อนที่ออกไปรอบทิศทางในรูปของคลื่น จึงเรียกว่าคลื่นสึนามิ

¹ Brown, Arthur A.; Davis, Kenneth P. 1973. Forest fire control and use. 2nd ed. New York: McGraw-Hill. 686 p.

๘. น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง คือสถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่งเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ โดยสามารถแบ่งเป็นสาเหตุหลักได้ ๒ ประการ คือสาเหตุที่เกิดจากกระบวนการตามธรรมชาติ และสาเหตุที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ กระบวนการตามธรรมชาติเป็นปัจจัยที่เกิดเองตามสภาพธรรมชาติ และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพชายฝั่งอันส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งเกิดจากลมมรสุมและพายุ และสภาวะการเกิดน้ำขึ้น-น้ำลง ในส่วนของการกระทำของมนุษย์ เกิดจากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทำให้เกิดโครงการต่างๆในพื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากกับสภาพทางกายภาพของชายฝั่งทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศชายฝั่ง ทำให้สภาพตามธรรมชาติของชายฝั่งขาดความสมดุล และเป็นปัจจัยเสริมให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งได้ง่ายและรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาของการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน การสร้างเขื่อน และอ่างเก็บน้ำบริเวณต้นน้ำ การสูบน้ำบาดาล และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ที่มีผลต่อการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ด้วย

๙. ภูเขาไฟระเบิด เป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรงอย่างหนึ่ง การระเบิดของภูเขาไฟนั้นแสดงให้เห็นว่าใต้ผิวโลกลงไประดับหนึ่ง มีความร้อนสะสมอยู่มากโดยเฉพาะที่เรียกว่า “จุดร้อน” ณบริเวณนี้มีหินหลอมละลายเรียกว่า แมกมา และเมื่อมันถูกพ่นขึ้นมาตามรอยแตกหรือปล่องภูเขาไฟเรียกว่า ลาวา

ภาคผนวก ค

สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาค้าปลีกและการเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ตามที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ประชุม ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๘ นั้น โดยมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่ การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ คือ คณะกรรมการการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและ แก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑) นายชลิต แก้วจันดา	ประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๒) นายประเสริฐ ชิตพงศ์	รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๓) นายดวง อันทะไชย	รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สอง
๔) นายสุพจน์ เลียดประดม	รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สาม
๕) นายถนอม ส่งเสริม	รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สี่
๖) นายวิชิต พัฒนโกศัย	รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่ห้า
และที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๗) นายสุรเดช จิรรัฐติเจริญ	เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๘) นายอนันต์ วรดิพิพงศ์	รองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๙) นางสุอำภา คชไกร	รองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สอง
๑๐) นางสาวพร จูมั้น	รองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สาม
๑๑) นายสุพัทธ์ วัฒนยู	รองเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่ห้า
๑๒) นายมงคล ศรีคำแหง	โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๑๓) นายประวัตติ ทองสมบูรณ์	โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๑๔) นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๑๕) นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๑๖) พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๑๗) ศาตราจารย์วิวัติ พาณิชย์พงษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญฯ
และประธานการศึกษาวิจัยพื้นที่การเกษตรและชุมชน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญฯ
๑๘) นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	อนุกรรมการการวิสามัญฯ
๑๙) ดร.กระหิ่ม ศานต์ตระกูล	อนุกรรมการการวิสามัญฯ
๒๐) นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์	อนุกรรมการการวิสามัญฯ
๒๑) นายยุทธ ลิ้มปีศิริ	อนุกรรมการการวิสามัญฯ

ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

๑) นายจักรชัย พรหมเลิศ	ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๒) นายนิสิต จันทร์สมวงศ์	ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๓) นายภัทร คำพิทักษ์	ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๔) นายนรินทร์ พานิชกิจ	ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๕) นางนฤมล ศิริวัฒน์	ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๖) นายเอียรเอก ตียพงศ์พัฒนา	ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

การประชุมของคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวด
ที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันอังคารที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒	วันศุกร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓	วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๔	วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๕	วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๖	วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๗	วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๘	วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๙	วันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๐	วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๑	วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๒	วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๓	วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๔	วันพุธที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๕	วันพุธที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๖	วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๗	วันพุธที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๘	วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๙	วันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๐	วันพุธที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๑	วันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๒	วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๓	วันพุธที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๔	วันพุธที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๕	วันพุธที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๖	วันพุธที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๗	วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๘	วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๙	วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๓๐	วันพุธที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓๑	วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๓๒	วันพุธที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓๓	วันพุธที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๓๔	วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓๕	วันพุธที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๓๖	วันพุธที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓๗	วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๓๘	วันพุธที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๓๙	วันพุธที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๔๐	วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๔๑	วันพุธที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๔๒	วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๔๓	วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๔๔	วันพุธที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๔๕	วันอังคารที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๔๖	วันพุธที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๔๗	วันพุธที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๔๘	วันพุธที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๔๙	วันพุธที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓		

การดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา ได้ดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาหรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย ประกอบด้วย

๑. การประชุมของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

๒. การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ เพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๓. การจัดสัมมนา / เสวนา

๔. การเดินทางเพื่อศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบภัยทางธรรมชาติ

๕. การพิจารณาเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ที่ทางคณะกรรมการวิสามัญฯ เดินทางศึกษาดูงาน

๖. การแต่งตั้งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการวิสามัญฯ

คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

๑. คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว

๑) นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ

ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๒) นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง

๓) นางสมพร จุ่มั่น

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง

๔) นายพิภพ วสุวานิช

อนุกรรมการวิสามัญฯ

๕) นายวิฑิต ศิริโกคากิจ

อนุกรรมการวิสามัญฯ

๖) นายประจัญ เจริญศรี

อนุกรรมการวิสามัญฯ

๗) นายเกษม จันทจรูญพงษ์

อนุกรรมการวิสามัญฯ

๘) นายยุทธ ลิมป์ศิริ

อนุกรรมการวิสามัญฯ

๙) นายพงษ์ศักดิ์ เหมาะประสิทธิ์

อนุกรรมการวิสามัญฯ

๑๐) นายวรวุฒิ ตันตวนิช

อนุกรรมการและเลขานุการฯ

ที่ปรึกษาอนุกรรมการวิสามัญฯ

๑) นายชลิต แก้วจินดา

ประธานที่ปรึกษาอนุกรรมการวิสามัญฯ

๒) นายปรีชา เล่าชู

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๓) นายไวพจน์ ทรกนก

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๔) นายอนุ กัลลประวิทย์

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

๕) นายวิฑิต พัฒนโกศัย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

การประชุมของคณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และแผ่นดินไหว

ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันอังคารที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒	วันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓	วันอังคารที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๕	วันอังคารที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๕	วันอังคารที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๖	วันอังคารที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๗	วันอังคารที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๘	วันอังคารที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๙	วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๐	วันอังคารที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๑	วันอังคารที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๒	วันอังคารที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๓	วันอังคารที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๔	วันอังคารที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๕	วันอังคารที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๖	วันอังคารที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๗	วันอังคารที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๘	วันอังคารที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๑๙	วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๐	วันอังคารที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๑	วันอังคารที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๒	วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๓	วันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒๔	วันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๒๕	วันอังคารที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๒๖	วันอังคารที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๒๗	วันอังคารที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๒๘	วันอังคารที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๒๙	วันอังคารที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๓๐	วันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๒. คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ

๑) ศาสตราจารย์วีรดี พาณิชยพงษ์	ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒) พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง	รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๓) นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
๔) นางสุอำภา คชไกร	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๕) รองศาสตราจารย์ ชัยยุทธ ชินณะราตี	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศวัลย์ คัมภีระพันธ์	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๗) นายยุทธนา วานิชอังกูร	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๘) ดร. รอยล จิตรดอน	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๙) นายสถาพร มงคลดาว	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๑๐) นายสุพัตร วัฒนยู	อนุกรรมการและเลขานุการฯ
ที่ปรึกษาอนุกรรมการวิสามัญฯ	
๑) นายวิชิต พัฒนโกศัย	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๒) นายสุรศักดิ์ เหมาะประสิทธิ์	อนุกรรมการวิสามัญฯ

การประชุมของคณะอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๗ วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๑ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๑๗ วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๑๙ วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๒ วันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๔ วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๖ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๐ วันพุธที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๔ วันอังคารที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๑๖ วันพุธที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๓

๔. คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ๑) นายถนอม ส่งเสริม
- ๒) นายตวง อันทะไชย
- ๓) นายประวัตี ทองสมบูรณ์
- ๔) นายวิชิต พัฒนโกศัย
- ๕) นายสุพจน์ ไทวิจักษ์ชัยกุล
- ๖) นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล
- ๗) นายบุญจง จรัสดำรงนิตย์
- ๘) นายบุญประสาธ เที่ยรรราชกิจ
- ๙) นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ
- ๑๐) นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์

ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ

- ๑) นายชลิต แก้วจินดา
- ๒) นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
- ๓) ดร.กระหิ่ม ตานต์ตระกูล
- ๔) นายเชษฐา โมสิกรัตน์

ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญ

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญ คนที่สอง

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญ คนที่สาม

อนุกรรมการวิสามัญ

อนุกรรมการวิสามัญ

อนุกรรมการวิสามัญ

อนุกรรมการวิสามัญ

อนุกรรมการวิสามัญ

อนุกรรมการวิสามัญ และเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญ

LIRT

การประชุมของคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาหนี้ท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันอังคารที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒	วันอังคารที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓	วันอังคารที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๔	วันอังคารที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๕	วันอังคารที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๖	วันอังคารที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๗	วันอังคารที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๘	วันอังคารที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๙	วันอังคารที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๑๐	วันอังคารที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

๕. คณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ

๑) นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ
๒) นายโสภณ ศรีมาเหล็ก	รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๓) นายวิชิต พัฒนโกศัย	รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
๔) นายยุทธ ลิมปศิระ	เลขาธิการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๕) ดร.ศารทูล สันติวาสะ	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๖) นายวรชัย ชวพงศ์	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๗) นายเจริญ ประจำแทน	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๘) นายนิพัฒน์กุล อัครชิน	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๙) นายสุรพล เล็กขาว	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๑๐) นายภัทร ลิมปศิระ	อนุกรรมการวิสามัญฯ

การประชุมของคณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒	วันศุกร์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๒
ครั้งที่ ๓	วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๔	วันศุกร์ที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๕	วันศุกร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๖	วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๗	วันศุกร์ที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๓		

๖. คณะอนุกรรมการวิสามัญนำบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยธรรมชาติ

๑) นายชลิต แก้วจินดา	ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ
๒) นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา	รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง
๓) นายวิชุด พัฒนโกศัย	รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง
๔) นายเกษม จันทจรูญพงษ์	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๕) นายประจัญ เจริญศรี	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๖) นายสัมฤทธิ์ ชูชนะทัศน์	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๗) นายชัยพร ศิริพรไพบูลย์	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๘) นายครรชิต ศิริภักดี	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๙) นายธำรง คูโณปการ	อนุกรรมการวิสามัญฯ
๑๐) นายวิฑิต ศิริโกคากิจ	อนุกรรมการวิสามัญฯและเลขานุการฯ

สถิติการประชุมของคณะอนุกรรมการวิสามัญนำบาดาลเพื่อแก้ปัญหาภัยธรรมชาติ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒	ครั้งที่ ๒ วันศุกร์ที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๓ วันศุกร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๔ วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๕ วันอังคารที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๖ วันอังคารที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๗ วันอังคารที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๘ วันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๙ วันอังคารที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓	ครั้งที่ ๑๐ วันอังคารที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓
ครั้งที่ ๑๑ วันอังคารที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓	

ภาคผนวก ง

การเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาค้าฝิ่นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

การเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

๑. การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับฟัง “การบรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น” ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ณ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำยม” ระหว่างวันที่ ๒๘-๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร และจังหวัดสุโขทัย

๓. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งบริเวณพื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติในภาคตะวันออก” ระหว่างวันที่ ๘-๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดจันทบุรี

๔. การเดินทางไปศึกษาดูงาน “เพื่อตรวจสอบพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม ดินโคลนถล่มอย่างรุนแรงในจังหวัดอุตรดิตถ์” ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ จังหวัดอุตรดิตถ์

๕. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหารอยเลื่อน มีพลังที่เกิดจากแผ่นดินไหว” ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดกาญจนบุรี (เขื่อนวชิราลงกรณ์/เขื่อนศรีนครินทร์)

๖. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม

๗. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช” ระหว่างวันที่ ๖-๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช

๘. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ณ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (อำเภอพัฒนานิคม) จังหวัดลพบุรี วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒

๙. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหาอุทกภัยภัยแล้งตามลุ่มน้ำสำคัญในบริเวณพื้นที่ตอนต้นลุ่มน้ำยม” ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยาและจังหวัดน่าน

๑๐. การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลา” ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ณ จังหวัดสงขลา

LIRT

การสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวด

๑. การจัดสัมมนา เรื่อง “ปัญหาภัยธรรมชาติด้านแผ่นดินไหว อุทกภัย และดินโคลนถล่ม”
วันจันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓
อาคารรัฐสภา ๒ ถนนอุทองใน กรุงเทพมหานคร

๒. การสัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนแม่บทเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวด ภัยแล้ง ลุ่มน้ำโขง
ซี มูล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่การปฏิบัติ” ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ กันยายน ๒๕๕๒
ณ โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออคิด จังหวัดขอนแก่น

๓. การเสวนา เรื่อง “แนวทางการประกันภัยพิบัติการเกษตรที่เกิดจากภัยธรรมชาติ”
วันอังคารที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคาร
รัฐสภา ๒ ถนนอุทองใน กรุงเทพมหานคร

๔. การเสวนา เรื่อง “การพัฒนาลุ่มน้ำยม ด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำต้นทุน:ลุ่มน้ำ
ธรรมชาติ :ธนาคารน้ำลุ่มน้ำยม” วันศุกร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องรับรองหมายเลข ๑-๒ ชั้น ๓
อาคารรัฐสภา ๒ ถนนอุทองใน กรุงเทพมหานคร

๕. การสัมมนา เรื่อง “การบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดและภัยแล้ง
ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน สาละวิน โขง (เหนือ) และกก ในภาคเหนือไปสู่การปฏิบัติ”วันพฤหัสบดีที่
๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก จ

รูปคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา
พื้นที่การเกษตรและชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าปลีกและการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายชลิต แก้วจินดา
ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง

นายดวง อันทะไชย
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สอง

นายสุพจน์ เลียดประดม
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สาม

นายถนอม ส่งเสริม
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่สี่

นายวิชิต พัฒนโกศัย
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ คนที่ห้า
และที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ

นายสุรเดช จิรรัฐติเจริญ
เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ

นายอนันต์ วรดิพิงศ์
รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่หนึ่ง

นางสุอำภา คชไกร
รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สอง

นางสมพร จุมนัน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่สาม

นายสุพัทธ์ วัฒมย์
รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ คนที่ห้า

นายมงคล ศรีคำแหง
โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ

นายประวัตติ ทองสมบูรณ์
โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ

นายโสภณ ศรีมาเหล็ก
โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ

นายรสต์ บินหะยีสะมะแอ
โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ

พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

ศาสตราจารย์วีรดี พาณิชย์พงษ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
และประธานการศึกษาวิจัยฯ

นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

ดร.กระหิ่ม ศานต์ตระกูล
กรรมาธิการวิสามัญฯ

นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์
กรรมาธิการวิสามัญฯ

นายยุทธ ลิ้มปิติระ
กรรมาธิการวิสามัญฯ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ดร.นรินทร์ พานิชกิจ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

นางนฤมล ศิริวัฒน์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

นายเอียรเอก ดิยพงษ์พัฒนา
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

นายฉัตรชัย พรหมเลิศ
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

นายนิสิต จันท์สมวงศ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

นายภัทระ คำพิทักษ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

LIRT

คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

ศาสตราจารย์วิรัตน์ พานิชย์พงษ์
ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๑ รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๒

นายโสภณ ศรีมาเหล็ก

นางสุอำภา คชไกร
อนุกรรมการวิสามัญฯ

รองศาสตราจารย์ ชัยยุทธ ชินณะราตี
อนุกรรมการวิสามัญฯ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศวัลย์ คัมภีระพันธ์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายยุทธนา วานิชอังกูร
อนุกรรมการวิสามัญฯ

ดร.รอยล จิตรดอน
อนุกรรมการวิสามัญฯ

ดร.สฐาพร มงคลดาว
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายสุพัตร วิฒย
อนุกรรมการวิสามัญฯและเลขานุการฯ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งตามลุ่มน้ำที่สำคัญ
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและการเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายสุรศักดิ์ เหมะประสิทธิ์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวิชิต พัฒนโกศัย
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

คณะอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ชาติ
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่แข่ง
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายสุรเดช จิรจิตติเจริญ
ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายกระหิ่ม ศานต์ตระกูล
รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์
รองเลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายนิสิต จันท์สมวงศ์
เลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายสรวุฒิ ปาลวัฒน์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเจียรชัย ชุกิตติบูลย์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายสรารุช ชีวะประเสริฐ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเลิศชัย ศรีอนันต์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวรุฒิ ตันตวินิช
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นางอัญชลี จำรัสสุทธิรงค์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญวางแผนและรายงานผลการศึกษามาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาย้ายธรรมชาติ

นายสุพัตร วัฒนยู
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเจียรเอก ดิยพงษ์พัฒนา
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

คณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่มและแผ่นดินไหว
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายรุตดี บินหะยีสะมะแอ
ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๑

นางสมพร จูม่น

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๒

นายประจัญ เจริญศรี
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเอกhem จันทจรูญพงษ์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายพิภพ วสุวานิช
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายยุทธ ลิம்ப์ศิริระ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายพงษ์ศักดิ์ เหมาะะประสิทธิ์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวิทิต ศิริโกคากิจ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวรุฒิ ตันตวันิช
อนุกรรมการวิสามัญฯ
และเลขานุการฯ

LIRT

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาพื้นที่น้ำท่วม ดินโคลนถล่มและแผ่นดินไหว
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายชลิต แก้วจินดา

ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวิชิต พัฒนโกศัย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายปรีชา เล่าชู

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายไวพจน์ วรรณก

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายอน กัลลประวิทย์

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความร่วมมือและภัยแล้ง
ตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายถนอม ส่งเสริม

ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายดวง อันทะไชย

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๑

นายประวัตติ ทองสมบูรณ์

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๒

นายวิชิต พัฒนโกศัย

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๓

นายสุพจน์ โตวิจักษณ์ชัยกุล

อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายบุญประสาท เขียรราชกิจ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายบุญจง จรัสดำรงนิตย์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายมนตรี ชนะชัยวิบูลวัฒน์
อนุกรรมการวิสามัญฯ
และเลขานุการฯ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาหนี้ท่วมและภัยแล้ง
ตามลุ่มน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายชลิต แก้วจินดา
ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
วิสามัญฯ

นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

ดร.กระหิမ် ศานต์ตระกูล
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเชษฐา โมสิกรัตน์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายสุพัตร วัฒนยู

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

LIRT

คณะอนุกรรมการวิสามัญปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติ
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่การเกษตร
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายโสภณ ศรีมาเหล็ก
รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๑

นายวิชิต พัฒนโกศัย
รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๒

นายยุทธ ลิ้มปิติระ
เลขานุการคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติवासะ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวรیش ชวพงศ์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเจริญ ประจำแทน
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายนิพนกุล อัสวชิน
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายสุรพล เล็กขาว
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายภัทระ ลิมปีศิระ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะอนุกรรมการวิสามัญนำบาดาลเพื่อแก้ปัญหากัญชา
ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
และชุมชนที่ประสบภัยธรรมชาติ วุฒิสภา

นายชลิต แก้วจินดา

ประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ

นายพิภพ อิศรางกูร ณ อยุธยา

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๑

นายวิชิต พัฒนโกศัย

รองประธานคณะอนุกรรมการวิสามัญฯ คนที่ ๒

นายประจัญ เจริญศรี
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายเกษม จันทจรรยาพงษ์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

LIRT

นายอ๋อง คุโณปการ
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายครรชิต ศิริภักดี
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายสมถุทธิ์ ชุชนะทัศน์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

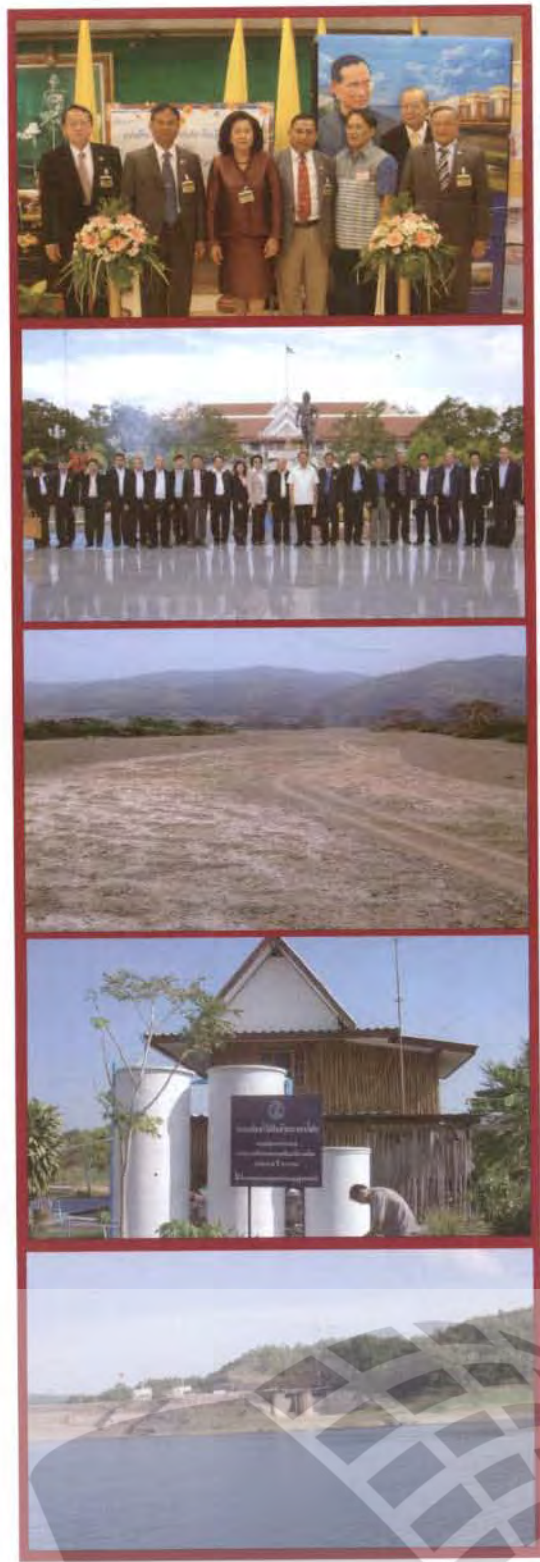
นายชัยพร ศิริพรไพบูลย์
อนุกรรมการวิสามัญฯ

นายวิทิต ศิริโกคากิจ
อนุกรรมการวิสามัญฯ
และเลขานุการฯ

LIRT

ออกแบบและพิมพ์ที่
 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 ๐ ๒๒๒๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๒๔ ๑๙๑๖-๒
 ๐ ๒๕๓๑ ๙๔๙๑-๒, ๐ ๒๕๓๑ ๙๔๙๑-๖
 Legislative Institutional Repository of Thailand